10264. II. C. d. 2. 3.

KERSHANSKI KATOLSHKI NÀVUK

S' VPRASHANJI INO ODGOVORI.



K. K. LYCEAL-BIBLIOTHEK ZU LAIBACH

Is nemshkiga preſtavil Janes Saloker.

S' perpuſhènjam vélke duhovſke ino deshélſke oblásti.

V' LJUBLANI, 1822.

Natísnen per Leopóldu Egerju.

10264

IN-43000004397

VVÒD.

De je Bog; de je bòshje rasodènje potrébno, ino de ſe je Bog réſ rasodél.

Kaj vídimo okólj ſebe po semlji?

Vídimo mnoge shiváli okolj ſebe, mnogo drévje ino mnoge sélji, mnogo kámenje ino mnoge rude.

Kaj vidimo nad ſabo po nébu?

Nad ſabo vídimo nebó, ſonze, ljuno ino bres ſhtevíla svésd.

Kakó ſe pravi tim rezhém vſimkmalo?

Tim rezhém, nébu ino sèmlji, obémakmalo, ſe pravi ſvét.

Kakó ſo vſè rezhí na ſvétu narejène?

Vſe rezhí, rézh sa rézh, ſo dòbre, ino ena v' drugo prijémajo, vſe je na ſvojim méſtu, vſe ſe o pravim zhaſu godí, lepó ino srédama vſe rezhí ſo na ſvétu vſnováne.

Se more kaka rézh ſama ſtoríti, ino v' lepó réd djati?

Nobena rézh ſe ne more ſama ſtoríti, ino v' lépo réd djati; temozh vſako lepó narejèno rézh more kdo naredíti.

Kákſhiniga sazhétnika tedaj je tréba, de tudi ſvét ima, ker je takó lepó ino srédama vſnován?

Svét, tako lepó ino srédama vſnován, more ſilno vumniga sazhétnika iméti.

Bi bili mògli ljudjé vſe to ſtoríti, ino v' táko lépo réd djati?

Shè kaple vodé, ſhe travje bílike naredíti, ſhe zhervu shivlenja ne mórejo ljudjé ohraníti; ljudjé ne morejo do ſonza ino svésd. Torej tudi ſvetá niſo mogli ſtoríti, nè v' tako lépo réd djati.

Kako mu pravimo toljkaj vumnimu sazhétniku ſvetá?

Bog mu pravimo toljkaj vumnimu sazhétniku ſvetá.

Is zheſa Bogá ſposnámo, de je?

Bogá ſposnámo, de je, zhe ſvét dòbro premíſlimo.

Is zheſa ſhe Bogá ſposnámo, de je?

Bogá tudi po pameti ino véſti ſposnámo, de je. Sakaj pamet ino véſt nam právite, kaj de je prav ino dòbro, kaj napzhino ino hudó; právite nam, de je vſe dóbro plazhíla, vſe húdo kasni ali ſhtrafnige vrédno, ino de je Bog nad nami, ktiri vſe dóbro ljubi ino plazhuje, vſe húdo pa ſtúdi ino ſhtrafuje.

Preljubi otròzi! Isrekujte imé bòshje vſelej s' veliko zhaſtjó; prav pogóſto míſlite v' ljubiga Boga, ktiri je vſe ſtoril, kar vi-

dite okolj ſebe, ino nad ſebój, ktiri je veſ ſvét tako lepó ino modro narédil.

Is zheſa je zhlòvek?

Zhlòvek je is teléſa ino is nevmerjózhe duſhe.

Kaj duſha samóre?

Duſha samore ſposnávati ino míſliti, ino kar ſposná, de je dòbro ino pràv, samore ſvovóljno hotéti, tudi soperno naj ji bo.

Zhimú nam je Bog vum dal?

Bog nam je vum dal, de ga njega, njegove popólnamoſti ino njegovo voljo bol ino bol ſposnávamo, ino bol ino bol vumni perhajamo.

Ino zhimú nam je Bog ſvobódno ali proſto voljo dal?

Bog nam je ſvobódno ali proſto voljo dal, de kar dobriga ſposnámo, po ſposnanimu, po boshji volji, tudi vſelej radi ino na tanjko ravnámo, ino smiraj bolſhi, ino pobóshniſhi ali brúmniſhi perhajamo.

Zhe prav ino dobro ſtorimò, kaj ſe is naſ glaſí, ino kaj obzhútimo?

Zhe pràv ino dòbro ſtorimò, ſe notrajni glaſ is naſ glaſí, de ſmo Bogú prijétni, ino veſelje obzhútimo.

Kaj pa, zhe ſmo kaj hudiga ſtoríli?

Zhe ſmo kaj hudiga ſtoríli, ſe notrajni glaſ is naſ glaſí, de naſ Bog nozhe, de

ſmo kasni ali ſhtrafnige vrédni, ino nepò-koj obzhutimo ino ſtrah.

Kako imenujemo tega notrajniga ſodníka?

Tega notrajniga ſodníka imenujemo v é ſt.

Zhimu nam je Bog véſt dal?

Bog nam je véſt dal, de naſ pred hudim ſvarí, ino k' dóbrimu opomínja.

Kakſhine tedaj naſ Bog hozhe de bi bili na ſemlji?

Bog naſ hozhe, de bi bili ſmiraj boł vumni, boljſhi ino brúmniſhi na ſemlji.

Mórejo ljudjé ſamí is ſebe laſtnoſti bòshje, ino boshjo voljo prav ino popolnama ſposnati?

Samí is ſebe ne mórejo ljudjé Bogá, boshjih laſtnóſt, ino boshje volje prav ino popólnama ſposnáti: velikrat ſe nad Bogam motijo, kakſhin de je, ino kaj de od naſ hozhe.

Samorejo ljudjé ſamí is ſebe dobri ino poboſhni ali brumni biti?

Tudi dobri ino brumni ne samórejo ſamí is ſebe ljudjé biti, ker ſo od mladiga bol k' hudimu nagneni kakor k' dóbrimu.

Kdó le pomága ljudém boshje laſtnóſti ino boshjo voljo prav ſposnati ino brumnim biti?

Lé Bog pomága ljudém boshje laſtnóſti ino boshjo voljo pràv ſposnati ino brumnim biti.

Je Bog ljudém ł' temu tudi réſ pomógel?

Bog je ljudém réſ vumnim, dòbrim ino brumnim biti pomógeł, ker jih je od kòn-

za ſam podvúzhil, pòtlej pa bogabojézhe moshé dajal, de ſo jih, kakſhin de je, ino kaj de od naſ hozhe, vuzhíli.

Kakó ſe pravi timu boshjimu navúku do ljudí?

Právi ſe timu boshjimu navúku do ljudí boshje raſodènje.

Kéj je po vézhim, kar je ljudém Bog od ſvojih laſtnóſt ino od ſvoje volje raſodél?

Kar je ljudém Bog od ſvojih laſtnóſt ino od ſvoje volje raſodél, je po vézhim v' bukvah, ki ſo jih bogabojézhi moshjé ſ' poſébno bòshjo pomozhjó piſali, ino ki ſe jim ſvéto piſmo, ali ſapiſana boshja beſéda pravi.

Ali ſo ti brumni moshjé vſe boshje vuke v'ſvete bukve ſpiſali?

Ti brumni moshjé marſiktirih boshjih vukov niſo ſapiſali, temozh ſo jih lé s' beſédo vuzhíli. Boshjim vukam, ktire ſo lé s' beſédo osnanováli, ſe neſpiſana boshja beſéda ali beſédino isrozhílo pravi.

S' zhim ſo ti bogabojézhi moshjé ſprízhali, de jih je Bog poſlal?

Ti bogabojézhi moshjé ſo take nesnáne déla délali, ki jih lé ſam Bog, ali komur Bog to mózh dá, nihzher drug délati ne more; zhúdeshi ſe pravi takim délam.

S' zhim ſhe ſo ti bogabojézhi moshjé ſprízhali, de jih je Bog poſlal?

Sprizhat, de jih je Bog poſlal, ſo tudi vèzhkrat take prihódne rezhí préd povédali, ki jih lé Bog, ali komur jih Bog rasodéne, nihzher drug véditi ne móre. Takim povédim ſe pravi prerokovánje, ino tem brumnim moshém preróki.

V' koljko délov ſe vſe ſvéto piſmo rasdeluje?

Vſe ſvéto piſmo ſe v' dva vélka déla rasdeluje, v' ſvéto piſmo ſtariga ino nóviga sakóna.

Is ktirih búkuv je ſvéto piſmo ſtariga sakóna?

Svéto piſmo ſtariga sakóna je is bukuv, ki ſo sgodbe, navuki ino prerókbe v' njih. Ki ſo sgodbe v' njih, ſo: petére bukve Mójseſove, ki ſéshejo od ſtvarjènja ſvetá do Mojseſove ſmerti: Jósvetove bukve, bukve ſodníkov, zhvetére bukve kraljov, dvoje bukve Paralipomenon, Esdrove bukve, Nehemijove bukve, dvoje bukve Makabéjov, Jobove bukve, Rutine bukve, Juditne bukve, Eſtrne bukve, Tobijove bukve. — Ki ſo navuki v' njih, ſo: pſalmi, pripovíſti, prídigar, modróſtine bukve, Jesuſ Sirahov, viſóka péſem. — Ki je prerokovanje v'njih, ſo: Isaija, Jeremija, Ezèhiel ino Daniel. Pòtlej Jona, Hagéj, Osija, Joel, Amos, Abdija, Mihéj, Nahum, Habakuk, Sofonija, Zaharija ino Malahija. Pervim ſhtirim ſe pravi vélki, dvanajſtim

poſlednim mali preróki, ker ſo nam uni vezh, ti pa mànj sapiſaniga prerokovánja sapuſtíli.

Kakó ſe pravi boshjim navukam v' tih bukvah?

Boshjim navukam v' tih bukvah ſe pravi véra ſtariga sakóna, ktiriga je bil Bog s' Abrahamam ino njegovim saródam ſkljènil.

Kaj je véra nóviga sakóna?

Véra nóviga sakóna ſo tiſti bòshji vuki, ki nam jih je Jesuſ rasodél, ki ſo jih apoſtelni vſim naródam osnanováli, ino ki ſe v' katólſhki zérkvi zhiſti ino nepopázheni ohranujejo, bodo naj sapiſani v' ſvétim piſmu ali nè.

Is ktirih búkuv je ſvéto piſmo nóviga sakóna?

Svéto piſmo nóviga sakóna je is ſhtirih evangéljov: is evangélja ſvétiga Matévsha, ſvétiga Marka, ſvétiga Lukesha ino ſvétiga Janesa; is ſvétiga Lukesha apoſtólſkiga djanja; is liſtov ſvétiga Pavla, Jakopa, Judeta, Petra ino Janesa, ino is ſkrivniga rasodènja ſvétiga Janesa.

Kéj tedaj ſe bomo vſega tiſtiga vuzhíli, kar nam je Bog v' ſtarim ino nóvim sakónu rasodel?

Kar nam je Bog v' ſtarim ino nóvim sakónu od ſvojih popolnamoſt ino od ſveje volje rasodél, ſe is ſvétiga piſma ſtariga ino noviga sakóna ino is befédniga isrozhíla katolſhke zérkve vuzhimò.

PERVO POGLÁVJE.

OD VÉRE.

PERVI ZHLÉN VÉRE: Vérijem v' Bogá ozhéta, vſigamogózhniga ſtvárnika nebéſ ino sèmlje.

Bog je ſtvárnik, ohrajník, vládnik ali vishar, ino ſodník ſvetá.

Kdó je toljkajnj vumni sazhétnik ſveta?

Toljkajnj vumni sazhétnik ſvetá je Bog.

Kaj nam ſvéto piſmo pové od sazhétve ſvetá?

Svéto piſmo nam od sazhétve ſvetá to pové: Od kònza je bil Bog, drujiga nè. Bog je hòtel, de bodi semlja ino nebó, ino sgodí ſe, kakor je hòtel.

Kakſhina je bila takrat naſha semlja?

Naſha semlja je bila takrat ſhè puſta ino prasna. Vòda ino tmà ſte jo pokrivále.

V'koljko dnévih je Bog semljo v'ſidájno lépo réd djal?

Bog je hòtel, de je naſha semlja v'ſhèſtih dnéh ali zháſih v'tako lépo réd ſtopíla. Pervi dan je rékel luzhi biti; ino bila je luzh. Drugi dan je Bog oblákam biti rékel is ſopárze, ki je is vòde puhtéla, ino

is njih je biti rékel podnébiku ali firmamentu. Trétji dan ſe je Bog sèmlji ino vòdi rékel lozhiti, ino is vòde je rékel ſtudènzam, rékam, jeséram ino morju biti: po ſuhim pa raſti vſakim mnogim travam, séljim ino drevéſam. Zheterti dan je Bog ſonzu, ljuni ino svésdam na sèmljo ſvétiti rékel, ino dnévam ino nozhém, ino ſhtirim létinam sapóred naſtópati. Péti dan je Bog rékel, de ſo tizhi pod nébam ino ribe v' vòdi bile, ino ſhésti dan druge shivlenja veſéle shiváli po ſúhim. I. buk. Mos. 1.

Is zheſa je Bog ſvét ino vſe rezhí na njemu narédil?

Bog ni ſvetá ino rezhí na njemu is nizhéſar narédil. Kar hotel je, ino vſe je bilo!

Kako ſe pravi temu: is nizh kaj ſtoríti?

Is nizh kaj ſtoríti, temu ſe pravi: v ſt v á r i t i.

Kdó tedaj je vſe vſtváril?

Bog je nebó ino sèmljo, ino vſe, kar je, vſtváril. Svéto piſmo pravi: I. buk. Mos. 1, 1. V' sazhétku je Bog nebó ino sèmljo vſtváril. Pſal. 32, 6. S' boshjo beſédo je nebó poſtavleno, ino vſa njegova mózh s' diham njemu is vuſt.

Kakó je Bog zhlovéka vſtváril?

Bog je hòtel, de ſe is parſtí sgòdi zhlovéſhko teló ſ' petérimi pozhútki. To

teló pa ni nè shivélo, nè obzhutílo. Bog tedaj va-nj ſkljéne pametno, nevmerjózho dusho, ino bil je Adam, pervi zhlovek. Potlej mu je sheno, Evo, is njegoviga rébra pervſtváril. I. buk. Mos. 2, 7.

Kdó tedaj v' naſ déla, de shivimò, de vídimo, ſhliſhimo, zhútimo ino gíbamo?

Dusha déla v' naſ, de shivimò, de vidimo, ſlíſhimo, zhútimo ino gibamo.

Kaka je pa zhlovékova dusha?

Zhlovékova dusha imá vum ino pamet; koríſtno lózhi od ſhkodlíviga; ſposnáva, kaj de je prav, kaj nè, kaj dòbro, kaj hudó, kakſhin de je Bog, ino kaj de od naſ hózhe. Ona imá tudi ſvobodno ali fraj voljo; kar ſposná, de je boshja volja, tudi hotéti ino ſtoríti vterpí, ſhè takó tèshko naj ji dé.

Kaj ſhe je naſhi dushi Bog dal, de bi toljkaj lóshej njegovo voljo ſpolnili?

Bog nam je tudi véſt, to notrajno boshjo ſvarnízo, v' dusho dal, de nam pravi, kaj de je pràv, kaj nè, kaj dobro, kaj hudó, ino, zhe kaj dobriga ſtorimò, de veſelje ino vedròta, zhe kaj hudiga, de nepòkoj ino ſtrah is njé v' naſ ſtópa.

Dokléj bo zhlovékova dusha miſlila ino hotéla?

Zhlovékova dusha bo tudi ſhe potlej, kadar teló vmerje, miſlila ino hotéla: ona ne vmerje, je nevmerjózha.

Ali je vſélej dobro bogabojézhim ino hudóbnim húdo she na tim ſvétu povrazhováno, kakor saſlushijo?

Na tim ſvétu ni dobro bogabojézhim ino hudóbnim húdo povrazhováno, kakor saſlushijo; to ſe bo na unim ſvétu po ſmerti godilo.

Kako dolgo torej bo zhlovékova dusha shivéla, de na tanjko dóbro ali húdo prèjme, kakor je saſlushila?

Zhlovékova dusha bo tudi po ſmerti vekomaj shivéla, ino na tanjko po saſlushenju dobro ino húdo prejemála: nevmerjózha je. Svéto piſmo pravi: Pridg. 12, 7. „Teló gré v' semljo, od kóder je vséto; duh pa ſe k' Bógu verne, ki ga je dal.“ Mat. 10, 28. „Ne bójte ſe tiſtih, ktiri truplo vmoré, dushe pa ne morejo umoríti; ampak bòl tiſtiga ſe bójte, ktiri dusho ino teló vézhno lohka v' pekel pogubí.“

Se dá dusha vìditi, ſliſhati, ali po kàkim pozhútku dotakníti?

Dusha ſe ne dá nè viditi, nè ſliſhati, nè po ktirim ſi bodi pozhútku dotakníti. Torej právimo, de ni nizh teléſniga.

Tode kaj pa naſha dusha imá?

Naſha dusha imá vum ino ſvobódno ali fraj voljo.

Kakſhniga kàj je naſha dusha?

Naſha dusha je nekaj takſhniga, kar imá pamet ino voljo, pa nè teléſa; duh je, ino pa nevmerjózh duh.

Is zheſa je zhlòvek?

Zhlòvek je is teléſa ino is nevmerjózhe duſhe, ino té po boshji podóbi vſtvarjene. I. buk. Mos 1, 27: „Bog je zhlovéka po ſvoji podóbi vſtváril. Po boshji podóbi ga je vſtváril."

Zhimú je Bog zhlovéka vſtváril?

Bog je zhlovéka vſtváril, de bi njega ſposnal, ljubil, mòlil, ſluſhal, ino de bi vékomaj svelizhan bil. Svéto piſmo pravi: Jan. 17, 3. „To je vézhno shivlènje, de ljudjé tebe ſamiga praviga Bogá, ino ki ſi ga poſlal, Jeſuſa Kriſtuſa, ſposnájo." Mat. 22, 37. „Ljubi Goſpóda, ſvojiga Bogá, is zeliga ſvojiga ſérza, is zéle ſvoje duſhe, ino is vſe ſvoje mozhí." Mat. 4, 10. „Mòli Goſpóda, ſvojiga Bogá, ino njému ſámimu ſlushi." I. Tim. 2, 4. „Bòshja volja je, de bi vſi ljudjé svelízhani bili, ino k' ſposnánju reſníze priſhli."

Kakſhina ſta bila teló ino duſha dvéh pervih zhlovékov?

Teló dvéh pervih zhlovékov je bilo sdravo, terdno, ino is boshje ſoſebne míloſti nevmerjózhe. Njih duſha pa je boshje laſtnóſti ino boshjo voljo lohka ſposnàvala, bol k' dóbrimu kakor k' hudimu ſta bila nàgnena, bila ſta v' ſtánu nedólshnoſti ino v' ſtánu gnade bòshje, ino ſrezhna bi bila smiraj lohka.

Kej ſta shivéla perva zhlovéka?

Perva zhlovéka ſta v' Raju shivéla, lépim, prijétnim kraju, kjer niſta nizhéſar pogreſhovála, ino ljubi Bog jima je dal, de ſe jima prav dòbro godí.

Je Bog memo zhlovéſhkih duſh ſhe drugih duhóv vſtvaril?

Bog je memo zhlovéſhkih duſh tudi ſhe angele vſtvaril.

Kaj ſo angeli?

Angeli ſo sgol duhóvi, ki imajo vum ino voljo, pa nè teléſa. Hebr. 1, 7. „Is ísvóljenih duhóv ſi ſvoje angele déla, ino is pljaména ſvoje ſlushabnike."

Kakoſhina ſta angelov vum ino volja?

Angeli bol, od naſ ljudí na semlji, boshje laſtnóſti ino boshjo voljo vuméjo, ino vſe dóbro bol ljubijo. Bog jih je v' ſvoji gnadi ino s' velíkimi popolnamoſtmi vſtváril.

Zhimú je Bog angele vſtvaril?

Bog je angele vſtváril, de ga ſposnajo, ljubijo, mólijo, de mu ſlushijo, ino ljudí várijejo. Svéto piſmo pravi: Pſ. 102, 20. „Hvalíte Bogá vſi njegovi angeli, ví velíke mozhí, njegovo povèlje opravlat, njegovi beſédi ino njegovi sapóvdi pokórnim biti." Pſ. 90, 11. „Svojim angelam je savóljo tebe sapovédal, te po vſih tvojih pótih varovati." — Ob ròjſtvu Jésuſovim ſo angeli Bogá hvalíli ino povsdigováli; po bòshjim

povèlju ſo k'Abrahamu, k'Lótu, k'Tobíju, k'Petru bili prifhli, sláſti pa ſo naſhimu svelízharju flushíli.

Ali ſo vſi angeli v'bòshji gnadi oſtali?

Velíko angelov je boshjo gnado s'gréham napúha sgubilo. Job. 4, 18. „Léj, ktiri ſo mu flushili, zlo nifo bili svéſti; ſej je nad ſvojimi angeli nápako najdel."

Kako je Bog napúhnene angele ſhtrafal?

Bog je napúhnene angele, hudízhi ſe jim pravi, vékomaj savergel, ino v'pekel povésnil. II. Pet. 2, 4. „Bog tudi greſhívſhim angelam ni sanéfel, temozh s'verígami peklénſke tme ovjéte jih je v'brèsno povésnil, ino v'ſòdbo perhranil."

Kakó právimo Bogú, ker je nebó ino semljo vſtváril?

Bogú sato ſtvárnik nebéſ ino semlje pravimo.

Ali more kàki rézhi na ſvétu zhlòvek oſtánik dati?

Tega ne móre zhlovek, lé Bog daja rezhém, ki jih je vſtváril, tudi oſtánik na ſvétu; le on vſe obdershí ino ohranuje. Bog je ohrajník vſiga ſvetá. Modr. 7, 8. „Kakó bi kaj oſtánik imélo, ko bi Bog ne hotel? Vſe je njegovo djanje od kònza do kònza."

Kdó dája, de ſe vſe na ſvétu na ſvojim méſtu, vſe o ſvojim zhaſu godí, de je rézh sa rézh dòbra, ino ena v'drugo prijéma?

Bog, ſtvárnik ino ohrajník vſih rezhí,

tudi to daja, de ſe na ſvétu vſe na ſvojim méſtu, vſe o ſvojim zhaſu godí, de je rézh sa rézh dòbra, ino de ena v' drugo prijémajo; on vſe obrázha ino vláda, vládnik ali vishar je vſiga ſvetá Ef. 1, 11. „Bog vſe po ſklépu ſvoje volje ravná." Pſ. 148. „Hvalíte ga ſonze ino ljuna, ino vé svésde, ki ſe blifketàte! On jih sverſtuje, de ne sajidajo."

Kaka je slaſti sa ljudí boshja ſkerb, de jim vumnim, dobrim ino brumnim biti daja?

Slaſti sa ljudí je ſoſebna boshja ſkerb, de jim vumnim, dobrim ino brumnim ali pobóshnim biti daja; on obrázha, kéj, kadáj ino v' kakim de naj kdo shiví, ino kakó naj ſe mu godí, de bo, kar je dobro, bol ino bol ſposnal ino ljubil, bol ino bol vúmen dober ino brumen perhajal; ino òn h' temu mózh va-nj daja. Mat. 6, 25. „Ne ſkerbí naj vaſ shívesh, kaj bote jédli, nè teló, kaj bote oblékli; ſej vaſh òzhe vé, de vſiga tega potrebujete." Heb. 12, 10. „Naſh príd je, de naſ v' ſtrahu imá, de ſe njegove ſvetóſti navsámemo." Filip. 2, 13. „On, Bog, v' vaſ hotéti ino ſtoríti daja, kar je njegova ſvéta volja."

Kakó pravimo temu lépimu ino veſélimu vuku, de vſe Bog ohráni ino obrázha?

Temu lépimu ino veſélimu vuku pravimo boshja prevídnoſt.

Kaj naj nam nàvuk pomága, de je Bog ſtvárnik, ohrajník ino vládnik ſvetá?

Pomága naj nam terdno v' Bogá savupati, ſi vſiga po otróſhko od njega ſvéſtim biti, ino ſe popólnama v' bòshjo voljo vdati. I. Petr. 5, 7. „Vſo ſvojo ſkerb v' Bogá ſpahníte; ſej je njému ſkerb sa vaſ."

Kdo lé móre naredíti, de bi ſe dóbrimu dobro, húdimu hudo godílo?

Le Bog samore naredíti, de bi ſe dóbrimu dobro, ino húdimu hudó godílo.

Kakó Bog dóbro plazhuje?

Dóbro Bog shé tukaj na semlji velikrat s' dòbrimi naſlédkimi povrazhuje, pokójno, veſélo véſt, ino raſti v' dobrim daja brumnim.

Kakó Bog hudóbne ſhtrafuje?

Bog hudóbne shé tukaj na semlji velikrat ſhtrafuje s' mnógimi slégi, s' nepokójno veſtjó; ino huji ino huji perhájajo.

Kadáj pa bo na tánjko Bog vſe dóbro obdarovàl, ino vſe húdo poſhtrafal?

Do tánjziga vſe dóbro ino húdo, kakor ſe saſlushi, bo Bog v' unim shivlenju obdarovàl ino ſhtrafal. Veſ pravizhni ſodník je ſvetá. Rim. 2, 6. „Bog bo vſakimu po njegovih délih povernil."

Kej ſe je Bog, de v' ozhí ſhine, ſodník nad ſvétam pokásal?

Bog je napúhnene angele ſhtrafal, ino v' pekel povésnil. Perva zhlovéka je sa-

voljo nepokórſhine is Raja isgnàl, ino mnoge duſhine ino teléſne slége nad-nje dal. Do konza ſprídeni zhlovéſhki ród je ſ' potópam ſhtrafal, brumniga Noęta s' njegovo dershíno pa otél. Sodomo ino Gomóro, pregréſhne méſta je s' ògnjam ſpod néba konzhàl, pravizhnimu Lotu pa po angelih oditi dal.

Kaj naj nam miſel pomága, de je Bog ſodník ſvetá?

Ta miſel naſ od vſiga hudiga odgánjaj, ſhè takó prijétno ino lohko naj nam bo; ta miſel naſ k' vſimu dóbrimu pergánjaj, ſhè tako tèshko naj nam dé.

OD BÒSHJIH LAŚTNÓŚT.

Ktire bòshje laſtnóſti ſo nam ſoſebno véditi?

Té lè bòshje laſtnóſti ſo nam ſoſebno véditi:

1. Bog je vſigamogózhen; vſe, kar hozhe, lohka ſtorí; njemu ni nizh nemogózhe.

Po zhem vémo, de je Bog vſigamogózhen?

Po tém vémo, de je Bog vſigamogózhen, ker je vſe vſtvaril, ker vſe ohráni ino vſe vláda ali visha. Svéto piſmo pravi: Pſ. 134, 6. „Bog je vſe, kar je hòtel, vſtváril, bodſi na nébu, bodſi na semlji, v' morju ino po vſih globozhínah." Luk. 1, 37. „Bogú ni nizh nemogózhe."

Zhimú védimo, de je Bog vſigamogózhen?

Ker je Bog vſigamogózhen, ſe v' nobèni ſíli, per nobèni neſrézhi nikar ne bójmo; sakaj Bog nam tudi takrat lohka pomága, kadar nam drug nihzher ne móre. Vſigamogózhni Bog pa tudi vſe dóbro povrazhuje, ino vſe húdo ſhtrafuje. To naj naſ od gréha odvrázha, ino k' dóbrimu pergánja.

2. Bog je veſ dobrotliv do vſih ſvojih ſtvarí; vſe dóbro imámo sdaj takó, sdaj takó od njega.

Po zhem vémo, de je Bog dobrótliv?

Po tem vémo, de je Bog dobrótliv, ker je na ſvétu vſe ſvojim ſtvarém v' potrébo vſtváril, ino ker ſoſebno sa naſ ljudí po ozhétovo ſkerbí. Teló nam je dal ſ' pètimi pozhútki, dal duſho nevmerjózho, ino v' njó pamet ino ſvobódno voljo. Kaj! ſvojiga edinorojèniga ſinú, Jesuſa Kriſtuſa, je pòſlal, odréſhit naſ od gréha, ino vézhno svelízhat. Mat. 7, 9 — 12. „Kdó vaſ bo ſinu, zhe ga kruha próſi, kamen dal? ali zhe ga ribo próſi, mu bo kazho dal? ali ſhkorpijóna, zhe ga jajze próſi? Torej zhe ví, ki ſte (vſhtríz Bogá) hudòbni, ſvojim otròkam dòbre daróve dajate, koljko bol jim bo nebéſhki òzhe, ktiri ga próſijo, dobriga dal."

Zhimú naj vémo, de je Bog dobrótliv?

Ker je Bog veſ dobrótliv; nàdjajmo ſe s' velíko ſvéſtjo vſih dobrót od njega,

toljkaj dobriga ozhéta, ino ako zheſa ne sadòbimo, lé terdno verjemímo, de bi ne bilo dobro sa naſ. Pa tudi ſvojimu blishnimu ſkashímo dobriga, koljkor vterpimò.

3. Bog je vſigavedózh; vſe vé, kar je, kar je bilo, ino kar bo; naſhe ſhè takó ſkrivne miſli ino shelje vé; torej mu nizh perkriti ne móremo.

Po zhem vémo, de je Bog vſigavedózh?

De je Bog vſigavedózh vémo is téga, ker je Bog vſe vſtvaril, ker vſe ohráni, ino vſe vláda, ker nam je duſho, ino pamet ino ſvobódno voljo v' njó dal; vſe vé, kar je ino kar ſe godí, kar míſlimo, ino sheljimò. Svéto piſmo pravi: Hebr. 4, 13. „Nobena ſtvar mu ni ſkrita, temozh vſe rezhí ſo, vprizho kògar govorimò, gòle ino raskríte njegovim ozhém." Mat. 6, 8. „Vaſh òzhe vé, zheſa potrebujete, préden ga próſite."

Zhimú naj vémo, de je Bog vſigavedózh?

Ker je Bog vſigavedózh, potolashímo ſe, ne bójmo ſe, zhe ljudjé hudó od naſ miſlijo ino govoré; naſha nedólshnoſt je Bogú snána. Na ſkrívnim radi dobro ſtorímo, deſirávno ljudjé nè vidijo, ino ne svedó. Vſe húdo naj ſe nam gnúſi, zhe tudi nihzher ne vidi, ino zhe ſe nikogar ne bojmò.

4. Bog je vſigaprizhijózh; povſód je v' nebéſih ino na semlji.

Po zhem vémo, de je Bog vſigaprizhijózh?

De je Bog vſigaprizhijózh vémo po tem, ker Bog povſód vſe vſtvárja, ker vſe ohranuje, ino vſe vláda; torej povſód je. Ino Jesuſ je Samarjánko podvúzhil, de je Bogá povſód lohka mòliti, de je torej povſód. Jerem. 23, 23—24. „Ménifh kálj, pravi Bog, de ſim lé Bog od bliso jes, nè pa tud Bog od délezh? ‚Se mi bo mògel kdo v' kàko ſkrivnòto ſkríti, de ga jes vidil ne bom? Ali niſim jes, pravi Bog, ki nebó ino semljo s' ſabo navdájam?"

Zhimú naj vémo, de je Bog vſigaprizhijózh?

Ker je Bog vſigaprizhijózh, povſód va-nj savupajmo, povſód va-nj klízhimo. Pa tudi, kakor ſe gré pred njegovimi ozhmí, ſe vſelej vedímo, vſiga hudiga ſe várimo, vſe dóbro ſtorímo, tudi sgól ſamí naj bomo, ali v' kàkim ſhe takó ſkrivnim kraju; ſej ſe Bogú nekjér ſkriti ne móremo.

5. Bog je sgol duh, ki imá neſkònzhno popólnama vum, ino voljo, pa nè teléſa.

Po zhem vémo, de je Bog sgol duh?

Is tega vémo, de je Bog sgol duh, ker ſe Bogá po nobènim pozhútku ne dá obzhutíti. Pa neſkònzhno popolnama vum ino voljo imá, ino vſe na ſvétu je lepó, ino módro, ino po potrébah ſvojih ſtvarí narédil. ‚Svéto piſmo pravi: Jan. 4, 24. „Bog je ‚duh. Torej ktiri ga mólijo, naj ga v' duhu ino v' reſnízi mólijo."

Zhe je Bóg sgol duh, kakó so beséde svétiga písma vuméti, ktire Bogú ozhí, vushésa, roké ino nogé dájajo?

Te beséde svétiga pisma niso tako vuméti, de bi Bog rés truplo imél. Bogú se v' svétim pismu ozhí ino vushésa dájajo, ker je vsigavedózh ino vsigaprizhijózh, ino torej vse vidi ino slishi; roké, ker je vsigamogózhen, de torej lohka vse storí, kar hozhe; séja na sédeshu, ker imá vso oblást do vsiga v' nebésih ino na sèmlji.

Zhimú naj vémo, de je Bog sgol duh?

Ker je Bog sgol duh, ga tudi po duhu ino v' resnízi molímo; persadevájmo si bol ino bol vumnim ino bóljshim, ino po tem tákim Bogu bol ino bol podóbnim ino prijétnim biti.

6. Bog je neskònzhno svét, hozhe ino ljubi vse dóbro, ino sovráshi vse húdo.

Is zhèsa sposnámo, de je Bog neskònzhno svét?

Is tega sposnámo, de je Bog neskònzhno svét, ker nam je, de bi dóbro sposnáli ino hotéli, pamet, svobódno voljo ino véšt dal, ino ker je ljudí od njega dní vuzhíl, kakó naj dobri ino brumni bodo. III. Mos. 11, 44. „‚Svéti bodite, kakor sim jes svét, vash Bog.“ Ino Jesus je vuzhíl: „‚Svéti òzhe! posvéti ljudí.“

Zhimú naj vémo, de je Bog svét?

Vsélej, ker je Bog svét, tudi mí húdo

ſovrashímo, ino várimo ſe hudiga, dóbro pa ljubímo ino ſtorímo; sakáj lé po tem tákim bomo Bogú vſhézh. Bog ne gléda nè bogáſtva, nè poſvetne zhaſtí, nè zhlovéſhke mogózhnoſti ino veljáve, lé brumnoſt ino zhédnoſt Bog gléda.

7. Bog je neſkònzhno móder; vſe takó obrázha, de ſvojo ſvéto voljo dovède; ino dovèſti jo, jèmle nar bóliſhi vmedi ali mitelne.

Is zhèſa vemo, de je Bog neſkònzhno moder?

De je Bog neſkònzhno moder is tega vémo, ker je na ſvétu vſe lepó ino pràv narédil, ino de bi ljudjé vumni, dobri, brumni, ino vézhno svelizhani bili, vſe ljudém h' prídu obrázha ino ravná: Pſ. 103, 24. „Bog, kakó velíke ſo tvoje dé-la! vſe ſi modro obernil." Rim. 16, 27. „‚Samimu módrimu Bogú bodi ſlava vékomaj."

Zhimú Bog toljko slégov na ſvétu perpuſtí?

Bog slége na ſvétu perpuſtí, de gréſhnike od gréha odvrázha, de naſ v' mnoge nápake várije, de bogabojézhe poſkúſha, ino v' dóbrim bol ino bol vterdi. Rim. 8, 28. „Ktiri Bogá ljubijo, ſe jim vſe k' dóbrimu iside."

Zhimú naj vémo, de je Bog neſkònzhno móder?

Ker je Bog neſkònzhno moder, pokojni bodimo, ino nikar naj naſ ne móti, zhe nam

tudi krishe ino nefrézhe Bog pofhíla; sakaj Bog vſelej prav s' nami miſli. Terdno ſvojo mózh v' dóbro obrazhájmo, v' kar nam jo je Bog dal, ino smíraj ſi bol módrim biti persadevájmo.

8. Bog je neſkònzhno refnízhen ino svéſt v' ſvojih obljubah; réſ je, kar rèzhe, ino gotóvo, kar obljúbi.

Po zhem vémo, de je Bog neſkònzhno refnízhen ino svéſt?

Po tem vémo, de je Bog neſkònzhno refnízhen ino svéſt, ker on, vſigavedózh, vſe vé; on, neſkònzhno ſvét, vſe ſtúdi, kar ni réſ; ino on, vſigamogózhen, vſe lohka dopólni, kar kolj obljubi. Jan. 17, 17. „Svéti ozhe, poſvéti jih v' ſvoji refnízi; refníza namrezh je tvoja beſéda," Pſ. 32, 4. „Refnízhna je boshja beſéda, ino vſe njegovo djanje sveſtóſt."

Zhimú naj vémo, de je Bog neſkònzhno refnízhen ino svéſt?

Ker je Bog neſkònzhno refnízhen ino svéſt, terdno ino nepremíkama vérovajmo, kar nam je Bog rasodél, terdno va-nj vúpajmo, ino ſvéſti ſi bodimo vſiga, kar kolj nam je obljúbil. Tóde dòbrim ino brumnim ſi biti persadenímo; lé brumnim namrezh je Bog ſvoje blàgre ino vézhno svelízhanje obljubil. Hudóbnim pa ſvojo neſkòzhno samíro ino vézhno ſhtráfnigo shúga.

9. Bog je neſkònzhno pravízhen; vſe dóbro obdaruje, ino vſe húdo ſhtrafuje na tanjko po saſlushènju.

Is zhèſa ſposnámo, de je Bog neſkònzhno pravízhen?

De je Bog neſkònzhno pravízhen, shé is tega ſposnávamo, ker ſe velikrat shé na tem ſvétu Bog dobrim délam v' dobro, ino hudim délam v' húdo isjiti daja; ker Bog brúmnimu brumnoſt shé tukaj s' dobro veſtjó ino s' ráſho v' dóbrim povrazhuje, hudòbnesha pa shé tukaj ſ' hudo veſtjó peklji, ino dopúſha mu, de ga hudòba smiraj loshej prevsáme.

Kadáj bo Bog vſe dóbro popólnama obdarovàl, ino vſe húdo poſhtraſal?

Bog bo v' unim shivlènju vſe dóbro popólnama obdarovàl, ino vſe húdo poſhtráfal. Jan. 5, 28—29. „Ura pride, de vſi, ktiri ſo v' gròbih, is njih pojdejo. Ktiri ſo dobre déla délali, bodo po vézhno shivlenje, ktiri hude, po vézhno ſhtrafnigo vſtali." Rim. 2, 5—9. Bog ſe bo pravízhniga ſodníka rasodél, ino bo vſakimu po njegovih délih povernil."

Zhimù naj vémo, de je Bog neſkònzhno pravízhen?

Ker je Bog neſkònzhno pravízhen, naj nam ne vpáde ſerze, zhe ne móremo dóbriga ſtoríti, koljkor bi rádi. Bog bo vſako dòbro miſel, vſako dòbro shèljo, vſako beſédo, vſako ſhe tóljzhikino dòbro délize

nekàdaj povernil. Nizh ne màrajmo, zhe ſmo tudi tukaj od ljudí samujèni, zhe v' révſhini, v' boléshnih ino v' sópernoſtih shivimò. Tóde miſel v' neſkònzhno pravízhniga Bogá naj naſ pa tudi od vſléherne hude míſli, od vſléherne hude shelje odvrázha, ino k' vſimu dóbrimu oshivla.

10. Bog je neſkònzhno míloſtliv; ljudém, zhe ſe réſ ſpokoré, jim vſim gréhe odpuſha.

Is zhèſa vémo, de je Bog neſkònzhno míloſtliv?

Shé is tega vémo, de je Bog neſkònzhno míloſtliv, ker ljudí, zhe kaj hudiga ſtoré, ne ſhtrafuje prezej; ino zhe jih tudi ſhtráfa, jim vſih ſvojih dobrót ne vtégne, ino perlóshnoſt ino pomózh ſe pobóljſhat jim daja; ino zhe ſe pobóljſhajo, jim gréhe odpuſtí, kar Jeſuſ ſ' povéſtjo od ſgubléniga ſina pokashe. Svéto piſmo pravi: Luk. 6, 36. „ Bodíte míloſtlivi, kakor je vaſh ozhe v' nebéſih míloſtliv." II. Mos. 34, 6. „ Vſigamogózhni Goſpod-Bog, tí vſmíleni, tí mili, tí poterpeſhlív, tí, ki ſi velíkiga vſmilenja."

Zhimú naj vémo, de je Bog neſkònzhno míloſtliv?

Ker je Bog neſkònzhno míloſtliv; torej odpuſhanje gréhov, zhe ſe lé réſ pobóljſhamo, terdno vupajmo. Pa tudi ſkerbno ſe várimo, de ſe neſkònzhno miloſtli-

vimu Bógu s' nobènim gréham ne samírimo; radi odpuſtímo ſvojimu blishnimu, zhe naſ rasshàli.

11. Bog je vézhen; vſelej je bil, je, ino vſelej bo.

Po zhem vémo, de je Bog vézhen?

Po tem vémo, de je Bog vézhen, ker je, on ſtvárnik nebéſ ino semlje, biti mogel, préden je kàj bilo, de torej ni mògel od nikógar vſtvarjen biti; ino ker nihzher ne more ſtoríti, de bi on, ki je vſigamogózhen, ki veſ ſvét ohráni ino vláda, kàdaj miníl: Pſ. 89, 1. „Goſpod, tí ſi naſhe perbeshálſhe od rodú do rodú! préden ſo ſe goré sazhenále, ino préden je bila semlja vſtvarjena s' ſvojim krógam vrèd, ſi tí, Bog, od vékomaj do vékomaj."

Zhimú naj vémo, de je Bog vézhen?

Ker je Bog vézhen, ſe nam ni tréba nikólj bati, de bi ſvojiga toljkaj dobriga ozhéta sgubíli. ‚Sej on, vézhni Bog, shiví; to naj naſ v' ſili veſeljí. Tóde Bog je tndi vékomaj ſvét ino pravízhen. Nikólj nizh hudiga mu ne more dopáſti; vſelej bo hudòbo ſhtrafoval. Torej smiraj boljſhim ino brumniſhim ſi biti persadenímo.

12. Bog je neſpremenlív; od vékomaj do vékomaj je on smiraj tiſti.

Po zhem vémo, de je Bog neſpremenlív?

De je Bog neſpremenlív po tem vémo, ker Bog, on neſkònzhno popólnama duh,

ki vſe vé, ino ki je ſama ſvetóſt, ſe ne more nè pervuzhíti, nè perpoſvetíti. Mal. 3, 6. „Jes ſim goſpod, ino ſe ne ſpremínjam.“ Pſ. 101, 26. „Nekàdaj ſi semljo poſtavil, ino nebó je délo tvojih rók. Obá minujeta, tí oſtaneſh; oblazhílu enáko ſe ſtàrata; oblazhílu enáko jih ſpremínjaſh, ino ſpreminujeta ſe. Tí pa ſi smiraj ravno tiſti, ino tvoje léta ne minejo.“

Zhe je Bog neſpremenlív, káki je ſvétiga piſma vum, ktiro od boshje jése, od boshjiga ſovráshtva, maſhovánja, keſánja, vſmílenja govorí?

Te beſéde ſo lé po zhlovéſhko rezhène iména boshjih laſtnóſt. Jésa ino ſovráshtvo boshje torej poménita njegovo neſkònzhno nejevóljo nad húdimi; maſhovánje poméni njegóvo pravízo nad neſpokórnimi gréſhniki; keſánje poméni njegovo nejevóljo nad gréham, ino vſmilenje njegovo míloſt.

Zhimú naj vémo, de je Bog neſpremenlív?

Ni ſe nam tréba bati, ker je Bog neſpremenlív, de bi njegovo ljubésen ino míloſt sgubíli, zhe lé radi ino do tanjziga njegove sapóvdi ſpolnujemo. Nikar ne míſlimo, de bomo lé s' fólsami Bogá omézhíli, ino ſe mu vmíljili; sakaj lé bogabojézhiga molítuv Bog vſhlíſhova, ino lé ktiri ſe réſ pokoré, jim miloſt daja.

13. Bog je ſam is ſebe neſkònzhno popólnama, neſkònzhna blagóſt.

Po zhem vémo, de je Bog ſam is ſebe ſamozhiſta popólnamoſt, ino ſamoſveta blagóſt?

De je Bog ſam is ſebe ſamozhiſta popólnamoſt, ſamoſvéta blagóſt, ſposnámo is njegovih neſkònzhno lépih ino velikih laſtnóſt, ino ker Bogá, njega ſtvárnika vſih rezhí, ni mògel nihzher vſtváriti, nè kdo mu kàj dati, ko pred njim nikogar ni bilo. Mat. 5, 48. „Bodite popólnama, kakor je vaſh ozhe v' nebéſih popólnama." Jerem. 10, 6. „Goſpod, tebi ga ni enakiga; vélik ſi tí, ino veliko je tvoje imé, ino mogózhno."

Ker ſmo po bòshji podóbi vſtvárjeni, komu tedaj ſi podóbnim biti persadenímo?

Ker ſmo po boshji podóbi vſtvárjeni, ſi persadevajmo, de bomo smiraj bol vumni, bolſhi ino brumniſhi, Bogú podóbni ino prijétni. I. Petr. 1, 15. „‚Svetí bodite, kar kolj ravnáte; sakáj piſano je v'ſvétim piſmu: ‚Svetí bodite, ker ſim jes, vaſh Bog, ſvét."

14. Lé en Bog je, en Ozhe vſih ljudí.

Po zhem vémo, de Bog je lé en Bog?

De je Bog lé en Bog, vémo po tem, ker je on vſe vſtváril, ker vſe on ohráni ino vláda, ino torej njemu ſamoneſkònzhnimu ne more nihzher enak biti: Perva sapóved boshja je: „Vérovaj v' eniga ſamiga Bogá."

Is zheſá vémo, de je Bog naſh ozhe?

De je Bog naſh ozhe vémo po tem, ker naſ je vſe po ſvoji podóbi vſtváril, ino ker po ozhétovo sa naſ ſkerbí. Jesuſ naſ je takó mòliti vuzhíl: Ozhe naſh, kir ſi v' nebéſih!

Zhimú naj vémo, de je lé en Bog, lé en ozhe vſim ljudém?

Ker je lé en Bog, ſe nam ni tréba bati, kakor ſo ſe nesnabógi ali ajdje bali, de bi ſe enimu bógu ne samírili, zhe ſo drugimu míſlili vſtrézhi. Ker je Bog ozhe vſih ljudí, tudi mí, eniga ozhéta otròzi, réſ ino is ſerza eden drujiga ljubímo.

OD GRÉHA PERVIH STÁRISHOV.

Je bil zhlòvek Bogú, naſhimu ljubimu ozhétu, smiraj pokórn?

Shé pervi zhlòvek Adàm s'Evo ſvojo sheno je bil Bogú nepokórn.

V' zhem je bil pervi zhlòvek Bogú nepokórn?

Pervi zhlòvek, sapelán od hudízha, je v' Raju ſad jédel, ktiriga mu je bil Bog prepovédal, ino je greſhíl.

Kaj je gréh nepokórſhine pervima zhlovékama ſhkódoval?

Gréh nepokórſhine je po duſhi ino teléſu pervima zhlovékama ſhkódoval. Po gréhu je bilo teló bolésnim vdáno, ino

vmerjózhe; vum je oflábil, vólja je bila k' húdimu nàgnena; Bogú ſta bila sóperna ino ſhtráfnige vrédna.

Je ta gréh lé pervima zhlovékama ſhkódoval?

Ta gréh je tudi nam, ki ſmo njih saróda, nè lé pervima zhlovékama ſhkódoval; she v' rojſtvu ſe tega gréha ino njegovih naflédkov navsámemo; velíko slégov po duſhi ino teléſu, zháſno ino vézhno ſmert nam je nakòpal.

Kakó ſe pravi temu gréhu, ki ſe ga vſaki zhlòvek is Adama navsáme?

Temu gréhu, ki ſe ga vſaki zhlòvek is Adama navsáme, ſe isvírni ali povérbani gréh pravi, ker ſe v' vſe ljudí is Adáma isvíra.

Po zhem vémo, de imajo vſi ljudjé isvírni gréh?

De imajo vſi ljudjé isvírni gréh, vémo, ker ſvéto piſmo pravi: Riml. 5, 12 — 19. „Po enim zhlovéku je gréh priſhel v' ta ſvét, ino ob gréhu ſmert: ino takó je v' vſe ljudí ſmert priſhla, ki ſo vſi v' njém greſhíli. — Obſója je po enim (Adámu) v' pogubo — eniga gréh je vſim ljudém v' pogublènje — s' nepokórſhino eniga zhlovéka ſo vſi ogréſheni." Efes. 2, 3. „Judje kakor vſi drugi, vſi ſmo bili od natóre otròzi pogublènja." Pſ. 50, 7. „V' popáki ſim rojèn, v' gréhu me je mati ſpozhéla."

Je Bog tudi ljudí na vékomaj savergel, kakor je napuhnene angele?

Bog ni ljudí vékomaj savergel, kakor je napuhnene angele; temozh, otét s' gréham pogublène ljudí, jim je odreſheníka poſtavil, ino poſláti obljubil, tudi Meſija ſe mu pravi.

DRUGI ZHLÉN VÉRE: Ino v' Jesuſa Kriſtuſa, ſinú njegoviga edino rojèniga, Goſpóda naſhiga.

Od potrébe ino obljube odreſheníka.

Kaj je gréh popázhil, ino od zhèſa naſ je hòtel odreſheník odreſhíti?

Kar je gréh popázhil, ino od zhèſar naſ je hòtel odreſheník odreſhíti, je otemnènje pameti, ino torej nevédnoſt boshjih laſtnóſt ino boshje volje, nàgnenje k' húdimu, samíra bòshja, ino vézhno pogublènje.

Kaj je hòtel odreſheník ſtoríti, de ljudí takó popázhene odréſhi?

Odréſhit ljudí, takó popazhene, naſ je vuzhíti hòtel boshje laſtnóſti ino boshjo voljo, hòtel naſ je k' dóbrimu prenagníti, pa boshjo samíro ino vézhno pogublènje od naſ odverniti.

Kákſhinim ſe je torej ljudém ſpet biti dalo?

Dalo ſe je ljudém ſpet vumnim, dòbrim ino brumnim, Bogú prijétnim ino vézhno svelízhanim biti.

Je obljúbleni odreſheník prezej po gréhu pervih ſtáriſhov na ſvét priſhel?

Obljúbleni odreſheník je ſhè lé ſhtiri jesare (ſhtiri tavshent) lét po gréhu perviga zhlovéka na ſvét priſhel.

Je Bog med tem ljudí bres pomózhi ino bres podvuzhènja puſtil?

Bog ni med tem ljudí bres pomózhi ino bres podvuzhènja puſhal. Po odreſheníku, shé préden je odreſheník na ſvét priſhel, ſe je Bog ljudí po mnógo vſmíloval; tudi po ſvétih moshéh ino mnogih ſvojih pótah je vuk dajal med njé. Takó poſtavim je Noe pred veſólnim potópam ſkosi ſto ino dvajſet lét ljudém véro v' Bogá, ino vupanje v' obljubleniga odreſheníka saterdoval.

So táki boshji osnajníki per ljudéh kaj sdali?

Sdáli ſo: pa zhlovéſhki ród, po gréhu ſpázhen, ſe je per vſim tem bol ino bol od Bogá odvrázhal, ino v' obljubleniga odreſheníka ſposabovàl, ino malikovánje s'vſimi pregréhami je smiram huji nàrasno ſegálo.

Kákſhino pót, ohránit véro v' ſé ino v' obljubleniga odreſheníka, je Bog per ti zhlovéſhki ſpázhnoſti isvóljil?

Ohránit véro v' ſé ino v' obljubleniga

odrefsheníka do odrefshníkoviga prihóda, je Bog Abrahama smed ſpazheniga ſvetá odbrál, ino ſàj po njem ino njegovim saródu ſkljéne véro v' ſé ino v' odrefsheníka ohrániti, ino jo rasſhíriti ſpet med naróde.

Káke obljúbe je Bog Abrahamu ſtoril?

Dvé poglavitni obljubi: obljubil mu je Kananſko deshélo njemu ino njegóvimu ródu v' láſt, ino obljubil mu je, de bo po njegovi kervi, po odrefsheníku is njegove kervi, ſvét sopet Bogá prefsposnàl ino odrefshènje doſégel.

Komu je bil Bog te obljube ponóvil?

Abrahamovimu ſínu Isáku, njegovimu vnúku Jakopu ino njih mlajſham, ki ſe jim tudi hebrejſki, israelſki ali judovſki národ pravi.

Zhimú je Bog Abrahamu ino njegovim mlajſham Kananſko deshélo v' laſt obljubil, ino pòtlej tudi dal?

Kananſka deshéla je bila nekàko ravno v' ſrédi tedaj snániga ſvetá. Takó je Bog Israelze, ſame h' malikovánju nagnene, po eni ſtràni smed malikovávzov odlózhil, po drugi pa vender ſpet med njimi v' védno luzh puſtil.

Je bilo ſamo to odlózhenje smed malikovávzov shé dovòlj, Israelze v' malikovanje obvárovati?

Ni bilo dovòlj, prevèzh jih je na-ſe vléklo. Bog torej jim je tudi ſhè poſtávo dal, ki je bilo nar pervo v' nji véra

v' eniga ſamiga Bogá ter v' obljubleniga odreſheníka. Velíko velíko mnógih ſhèg proti malikovanju je Bog v' to poſtávo djal, de je bil Israèliz takó rekózh per vſáki ſtopínji od malikovanja odgánjan, ino k' véri v' praviga Bogá ino v' odreſheníka savrázhovan.

Po kom je Bog to poſtávo Israelzam dal?

Po Móſeſu ob hóji is Egipta na Kananſko je Bog Israelzam dal to poſtávo v' puſhávi.

S' zhem je Bog to poſtávo sakljènil?

Bog, ſhe terdniſhi Israelze v' malikovánje obvárvat, je bil poſtávo ſ' tem saklépam sakljènil: „Doklèr israelſki národ od vére v' praviga Bogá ino v' obljubleniga odreſheníka ne vſtópi, bo ta národ mir, pòkoj, obílnoſt ino boshjo pomózh ino brambo otípama vshíval. Koljkorkrat pa bo israelſki národ od vére v' Bogá ino v' obljubleniga odreſheníka vſtópil, pridejo hude létine, dragína, bolésni, vojſke, ſushnoſt ino raſtròſ Israèlzov med vſe naróde po ſvétu.

Zhimú je bil Bog ſvojo poſtávo per Israèlzih ſ' tim saklépam sakljènil?

Preprízhati v' ozhí k' malikovánju nágnene Israelze ſ' tim saklépam je pozhási hotel, de malíki niſo réſ nizh, ino de lé on vſe ohránuje, vé, ino obrázha, de je v' njegovih ròkah vſe, v' nikogar drujiga.

So Israelzi per véri v' praviga Bogá ino v' obljubleniga odreſheníka smiraj ſtanovítni bili?

Israèlzi ſo ſe vèzhkrat nad véro v' praviga Bogá ino obljubleniga odreſheníka kmalo mànj kmalo bol pregreſhíli.

Po kom je Bog taki nesvéſti israèlſki národ ſvaríl, vuzhíl ino ſpet k' ſebi ſpreobrázhal?

Bog je taki nesvéſti israèlſki národ po prerókih, ki jih od zhaſa do zhaſa poſhíla, ſvaríl, vuzhíl ino ſpet k' ſebi ſpreobrázhal.

S' zhem ſo Moſeſ ino preróki ſprízhali, de jih je Bog poſlal, ino de je boshji njih vuk?

Moſeſ ino preróki ſo ſ' zhúdeshi ino prerókbami ſprizhali, de jih je Bog poſlal, ino de je boshji njih vuk.

Zhe ſe pa Israelzi per vſim tem opominovánju niſo dali k' véri v' praviga Bogá ino v' obljubleniga odreſheníka ſpreoberniti, kaj ſe je potlej sgodílo?

Naſtópil je saklèp njegove poſtáve, shugana ſhiba je pervréla, gnáti jih je Bog dal v' ſushnoſt med malikovávſke naróde.

Kadáj ſoſebno je ta saklèp boshje poſtáve ojſtro nad Israèlzi naſtópil?

Ta saklèp boshje poſtave je ſoſebno ob zhaſu Babilónſke ſúshnoſti ojſtro nad Israelzi naſtópil.

Sakáj ſoſebno takrat?

Satό, ker je bil veſ národ po vézhim od vére v' praviga Bogá ino v' obljubleniga

odreſheníka vſtópil, ino ſe je bil v' malikovánje obernil.

Kaj je ta boshja ſhiba per Israèlzih sdála?

Israèlzi ſo sdaj v' shivo preglédali, de vſi malíki, ki ſo jih doſlèj míkali, réſ niſo nizh, de lé Bog vſe ohranuje, vé ino obrázha. Spreoberníli ſo ſe k' véri v' praviga Bogá ino v' obljubleniga odreſheníka. Ino odſlèj je vſe nàgnenje do malíkov smed israelſkiga naróda sgínilo. Bog jih je ſpet na Kananſko v' domázho deshélo perpèlal, ino odreſheníkov zhaſ ſe je sazhél perblishovati.

Je rasſtròſ Israèlzov med malikovávſke naróde tudi tém naródam kaj pomagal?

Naródi, ki ſo malíke molíli, ſo ſe od Israelzov praviga Boga naſposnali, vuzhíli ſo ſe njega zhaſtíti, ino veſélo obljubo ſo svédli, de Bog svelízharja póſhle, ki bo ljudí od gréha ino gréhovih naſlédkov odréſhil.

S' zhem je Bog svelízharja préd napovedovàl, de ga bodo ljudjé, kadar pride, per ti prizhi ſposnáli?

Bog je po prerókih velíko vékov (veliko ſto lét) préd mnoge svelízharjove snámenja napovedával, de ga bodo ljudjé, kadar pride, po-njih ſposnáli.

Kakſhine svelizharjove snámenja ſo preróki napovedováli?

Preróki ſo leté svelízharjove snámenja

napovédali: de bo is Judoviga róda, is Davidove hifhe, de bo divízhni fin, de bo v' Betlehèmu rojèn, v' Nazaretu isrejèn. Napovedováli fo, de bo fvét, po Elijovo shivézh mosh pred svelizharjam prifhel, ino ljudí, h' pokóri ino h'kerftu jih perganjáje, k' njegóvimu prihódu perpràvlal; de bo pòtlej svelízhar fam ozhítno med ljudí ftópil, de jih bo boshje laftnófti ino boshjo voljo popólnama navúzhil, de jih bo v' dóbro prenàgnil, ino de bo, ljudí od febe preprízhat, zhúdeshe délal; de ga bo veliko Judov savoljo njegóviga vuka fovrashílo ino preganjálo, ino pófslednizh ga bodo vmoríli; tode ne bo v' gróbu oftàl, njegov vuk fe bo po vfim fvétu rasfhíril, ino bo do konza fvetá.

Je obljúbleni odrefheník tudi réf na fvét prifhel?

Obljúbleni odrefheník je pred ofemnajft fto létmi réf na fvét prifhel, on je Jesuf Kriftuf.

TRÉTJI ZHLÉN VÉRE: Spozhét od fvetiga Duhá, ròjen is Marije divíze.

Komú je Bog nar pervimu osnánil, de fe bo fkòrej odrefheník rodíl?

Bog je vbógi fizèr, pa prefvéti divízi v' Nazarétu, bila je is Judoviga róda, is

kraljevéve Davidove hiſhe; po Vélkangelu Gabrielu pervi osnánil, de ſe bo odreſheník ſkòrej rodíl, ino pa, de bo ona mati njegova. Marija ſe ji je djalo, ino s' mósham vſim bogabojézhim, Joshefam po iménu, is ravno tiſtiga róda ino tiſte hiſhe je bila sarozhèna.

Kakó je Vélkangel Gabriel Marijo posdravil?

Vélkangel Gabriel je Marijo ſ' temi beſédami posdrávil: „Posdràvlena Marija, gnáde ſi polna, Goſpód je ſ' tabo, tí ſi shégnana — oblagrována med shenámi. Po ſvétim Duhu bosh ſinú ſpozhéla; vèlik bo, ino ſin Narvikſhiga ſe mu porèzhe; Jesuſa, to je, svelizharja ga imenuj; ljudí namrezh bo od njih gréhov odréſhil."

Zhigáv ſin je tedaj Jesuſ Kriſtuſ?

Jésuſ Kriſtuſ je edinorojéni ſin Bogá ozhéta.

Od koga je Marija Jesuſa ſpozhéla?

Marija je Jesuſa od ſvétiga Duha ſpozhéla.

Kéj je bil Jesuſ ròjen?

Zhaſ svelízharjoviga ròjſtva ſe je po osnanílu angelovim perblishal, kar rimſki zèſar vſim Judam povèlje dá, ſníti ſe v' rojſtno méſto ſvojih predſtáriſhov, ino dati ſe popíſati. Torej, tudi Joshef ino Marija móreta v' Betlehem, ròjſtno méſto ſvojiga

preddédzhika Davida, odríniti, ino tukaj po nòzhi je bil Jesuſ rojèn.

Kakó je bilo ròjſtvo Jesuſovo osnánjeno?

Jésuſovo ròjſtvo ſo osnaníli:

1.) Angel bogabojézhim paſtírjam, ki ſo bili ravno s' ſvojimi zhédami na páſhi.

2.) Nesnána svésda módrim is jutrove deshéle.

3.) Letí modri kralju Heródeshu ino piſmovúkam.

4.) Simon ino Ana ljudém v' tempelnu, ki ſo shèljno svelízharja perzhakováli.

Kaj ſe je po osnanílu Jesuſoviga ròjſtva sgodílo?

Po osnanílu Jesuſoviga ròjſtva ſo:

1.) Paſtirji glédat perhitéli, kar jim je angel osnánil.

2.) Kriſtuſ je bil ósmi dan po sapóvdi poſtave obrésan, ino imé Jesuſ ſe mu je dálo.

3.) Módri is jutrove deshèle ſo ga molíli, ino mu slatá, kadíla ino míre v' dár pernèſli.

4.) Heródeshovimu ſerdu je, beshé v'Egipt, odſhel.

5.) Po Heródeshovi ſmerti je bil od ondód v' Nàzaret nasaj perpelán, ino v' tem méſtu isrejèn.

Kaj ſoſebno poſébniga vémo od Jesuſove mladóſti?

Od Jesuſove mladóſti vémo ſoſebno to poſébniga:

1.) De je Jesuſ, ko je bil dvanajſt lét ſtar, s' ſvojimi ſtáriſhi h' práſniku v' Jerusalem priſhel.

2.) De je ſtáriſham v' Jerusalemu oſtal; de ſo ga zhes tri dní v' tempelnu nàſhli, ſedéti ga méd piſmovúki, ki jih je poſluſhal, ino popraſhovàl, de ſe je vſe njegóvimu vumu ino njegovim odgóvoram zhudílo.

3.) De ſe je ſpet v' Nazaret vernil, ino de je òndi prebíval.

4.) De je ſvojim ſtáriſham védno pokórn bil.

5.) De je v' ſtároſti, modróſti ino prijétnoſti pér Bógu ino ljudéh ráſel.

Kdo, ſo preróki prerokováli, de bo ljudí k'odreſhenikovimu vuku perpravlal?

Preróki ſo prerokováli, de bo ſvét mosh ljudí v' puſhávi h' vuku odreſheníka perpravlal.

Kako ſe je to prerokovánje ſpolnilo?

Na Judovſkim je bogabojézh duhóven, po iménu Zaharija, shivel, ino Zaharijovki je bilo Elisabèta imé. Obá ſta ſilno ſinú sheljéla, pa shé ſtara ſta bila. Zaharija je enkrat v' tempelnu kadílo sashígal, kar ſe mu angel perkashe, ino mu ſinú napové, ino Janes imenovati, ino òjſtriga shivlenja váditi mu ga rezhe; ljudí namrezh v' puſhavi nekàdaj h'pokóri oshívlal, ino h'vuku odreſheníka jih bo perpravlal.

Kaj ſe je sgodílo, kàdar je bil Janes trideſét lét ſtar?

Kadar je Janes trideſét lét ſtar bil, je v' puſhávi per réki Jordanu ozhítno vuzhíti sazhél; ljudí je h' pokóri opomínjal, de jih k' Jesuſovimu vuku ino v' odreſheníkovo kraljéſtvo perpravla; ino ktiri ſe pobóljſhati ſklénejo, jih je v' svunájnje snámenje nótrajnje zhíſtoſti v' réki Jordanu kerſhoval.

Se je tudi Jesuſ od Janesa kerſtiti dal?

Tudi Jesuſ ſe je kerſtiti dal od Janesa, ino to nam v' isglèd, de ſe v' vſe rádi vdàjmo, kar Bog oberne.

Kaj poſébniga ſe je ob Jesuſovim kerſtu pergodílo?

Ko je Jesuſ kerſhen bil, je ſvéti Duh ozhitno v' golóbji podóbi dòlj na-nj priſhel, ino nebéſhki òzhe ſe je is nebéſ ogláſil: Ta je moj ljubesnív ſin, ki imám dopadajènje nad njim.

Kaj je Janes ljudém od Jesuſa prizhal?

Janes je prizhal, de je Jesuſ obljubleni odreſheník, de je jagne bòshje, ktiro gréhe ſvetá odjèmle, de je Jesuſ sdavnaj pred njim bil, de ga Jesuſ s' viſokóſtjo ino vrédnoſtjo dèlezh sa ſebój púſha, ino de mu jerménov per zhévlih odpénjati ni vréden.

Kam je pòtlej Jesuſ ſhel, ko je bil kerſhen?

Jesuſ, ko je bil kerſhen, je v' drugo

pusháv̀o shel. 'Ondi je mòlil, ino se shtírdeset dní ino nozhí pòstil, ino se je ozhitno vuzhíti, ino zhlovéshko odreshènje oprà̀viti perpravlal. Potlej je bil trikrat od hudízha skúshan.

Kadáj je Jesus vuzhíti nastópil?

Jesus je, trideshét lét star, vuzhíti nastópil.

Kaj posébniga vémo od Jesusa, kar je vuzhíti nastópil?

Kar je Jesus ozhitno vuzhíti nastópil, vémo to posébniga od njega:

1.) Jesus si je vuzhénzov jemál, ino smed njih dvanájst apostelnov isvóljil, ki jih je vuzhíl, ino po njegovi smerti nàvuk njegov po vsim svétu osnànovat perpravlal.

2.) S' temi je po domázhi deshèli od kraja do kraja hòdil, ino povsód svoj bòshji nàvuk osnanovàl; lépe, veséle resníze, de jih vérovajmo, lépe zhédnosti, de jih opravlájmo, je vuzhíl.

3.) H' pokóri, ino pobóljshati se, je ljudí opomínjal, ovrázhal krive navúke pismovúkov, svaríl pregréhe Judov, ino slásti Fariséjov.

4.) Je povsód dobróte skasovàl.

S' zhem je Jesus sprizhal, de ga je Bog poslal, ino de je boshji njegov vuk?

Jesus je s' svétim pismam, s' zhúdeshi, ino prihódne rezhí prerokováje sprizhal,

de ga je Bog poſlal, ino de je boshji njegov vuk.

Kakſhine zhudeshe je Jesuſ délal?

Jesuſ je vodo v' vino ſpreménil; ſ' pètimi ino ſèdmini krúhi ino nektírimi ríbami dvakrat dòſti jesarov (dòſti tavshent) ljudí naſítel; vétru ino mórju sapovédal; po valovézhim morju kakor po ſúhim hòdil.

Kákſhine zhúdeshe je Jesuſ ſoſebno nad ljudmí délal?

Jesuſ je ſlépim dajal poglèd, gluhim ſlúh, mútaſtim beſédo, hròmin hòd, ino je góbove ozhíſhoval; vſake mnoge bolésni je osdravlovàl; tudi bolníke, ki ſo bili kje drugèj, ino velíko dáljo od njega, je osdrávil; reſhovàl je od hudizha obſédene, ino mertve v' shivlenje obudovàl.

Zheſa je, te zhudeshe délati, Jesuſ potrebovàl?

Jesuſ je lé hotéti potrebovàl, drujiga nè. Poglèd, beſéda, dotík od njega, to je bilo dòſti, de ſe je zhudesh sgódil.

Kakſhine prihódne rezhí je Jesuſ prerokovàl?

Jesuſ je táke prihódne rezhí od ſebe, od ſvojih apoſtelnov ino vuzhénzov, od Jerusalèmſkiga méſta ino tèmpelna prerokovàl, ki jih Bog, nihzher drugi véditi ne móre; tudi od ſvojiga vuka, de bo smiraj, ino de ſe bo po vſim ſvétu rasſhiril. Ino vſe to ſe je na tánjko ſpolnílo.

Kákſhin je bil Jesuſ do ſvojiga nebéſhkiga ozhéta?

Jesuſ je pogóſto ino rad v' ſvojiga nebéſhkiga ozhéta mòlil; velikrat je v' terdo nózh, velikrat vſo nózh mòlil ino premiſhlovàl, ino vſe ſi je persadjál, de bi ga povſód molíli, ino ſposnáli. Jesuſ je ſvojiga nebéſhkiga ozhéta od vſiga ljubil.

Kakſhin je bil Jesuſ do ljudí?

Jesuſ je vſe ljudí ljubil, ino to, ker ſo otròzi njegoviga nebéſhkiga ozhéta, ino po bòshji podóbi vſtvárjeni; per vſáki perlóshnoſti jih je boshje laſtnóſti ino boshjo vóljo vuzhíl, od hudiga odvrázhal; ino k' dóbrimu opomínjal; kaj! odréſhit zhlovéka od gréhove hudòbe je bil zlò ſmert ſtoríti perpravlen.

Ktire ljudí ſi je Jesuſ pervizh podvuzhíti persadjál?

Jesuſ ſi je memo vſih drugih naródov narpréj Jude podvuzhíti persadjál, ker je bilo med Abrahámovimi mlajſhi boshjiga vuka kraljéſtvo narpréd vterditi. Pa tudi Judam soperne Samarjáne je s' reſnízo ſnanovàl. Nar raji ſe je Jesuſ s' ljudmí niſkiga ſtanú, ino s' mladóſtjo pezhàl: nar vóljniſhi ſo bili, podvuzhíti ino pobóljſhati ſe dati.

Kakſhin je bil Jesuſ do hudobnih ino pregréſhnih ljudí?

Jesuſ ſi je hudobne ino pregréſhne ljuj-

dí s' ljubésenjo ino krotkóſtjo podvuzhíti ino k' dóbrimu nagníti persadéval; réſ pobóljſhanim je gréhe odpúſtil, ino velíko dòbriga ſtóril.

Kákſhin je bil Jesuſ do ſvojih ſovráshnikov?

Jesuſ jim je na ràvnoſt reſnízo pravil, ino njih nàpake pokásal; njih vkljinovánje ino pregànjanje vóljno poterpel; s' dobrótami jih obſípal, ino pobóljſhati jiſkal. Vuzhíl je: Ljubíte ſvoje ſovráshnike, dòbro jim ſtoríte, ktiri vaſ ſovráshijo, ino ktiri vaſ pregánjajo, molíte sa-nje. Ino kar je vuzhíl, je tudi ſtóril.

Kákſhino je bilo vſe Jesuſovo shivlènje?

Bres gráje ino mádesha je bilo vſe Jesuſovo shivlènje; takó ſvetó je shível, de mu tudi njegovi nar ſtrupénſhi ſovráshniki nizh kriviga oponòſti niſo mògli.

So vſi v' Jesuſa vérovali?

Velíko jih je v' Jesuſa vérovalo. Ali vélka duhóvſhina, piſmovúki ino Fariſéji ſo ga savoljo njegoviga vuka zhertíli, ino mu ſmert naklepováli, ker jim je njih nàpake pravil; ino ker ſe je veliko ljudſtva njegóviga vuka prejemalo.

ZHETERTI ZHLÉN VÉRE: Terpel pod Pónzijam Pilatam, krishan bil, vmerel, ino v' gròb polòshen.

Kdó je Jesuſa ſovráshnikam isdal?

Judesh Shkarjót, smed dvànajſt apoſtelnov, je sa trideſét ſreberníkov ſovráshnikam Jesuſa isdal, ino pèlal jih je tjè, kjer je Jesuſ nozhíl.

Kaj je Jesuſ ſhè svézher pred ſvojim terplénjam ſtóril?

Jesuſ je svézher pred ſvojim terplénjam s' ſvojimi apoſtelni velikonòzhno jagne jédel. Po vezhérji Jesuſ vsáme krùh v'ſvoje preſvéte roké, sahváli nebéſhkiga ozhéta, ino je djal: „Vsamíte ino jejte; sakaj to je moje teló, ki bo sa vaſ v' ſmert dáno." Potlej vsáme vino v' kélhu, je nebéſhkiga ozhéta sahválil, ino rezhe: „Vsamíte, ino píte vſi is njega; sakaj to je moja krí, krí nóviga sakóna, ki bo sa vaſ, ino njih toljko preljíta v' odpuſhánje gréhov." Pòtlej je ſvojim apoſtelnam djal: „To délajte v' moj ſpomín!"

Kam je ſhel Jesuſ po vezhérji?

Po vezhérji je Jesuſ nozh premòlit ſhel na óljſko goró, ino je veliko britkoſt ino shaloſt imél.

Kaj je Jesuſ po molítvi ſtóril?

Jesuſ, ko je odmòlil, je s' apóſtelni

ſhel isdajvàvzu napróti. Vojſháki ino brízhi ga primejo, ino ſo ga v'sbòr vélke duhóvſhine ino piſmovúkov gnali; saſramujejo ino ſverkajo ga; ino drugi dan ſo ga k'rímſkimu poglavárju Pónzju Pilatu peláli.

Kdó je Jesuſa per Pilátu toshovàl?

Vélki duhóvni, piſmovúki ino ljudſki ſtaraſhini ſo Jesuſa per Pilatu toshováli.

Sakaj ſo Jesuſa per Pilátu toshováli?

Is gòliga ſovráshtva ino savída (ali nevoſhlívoſti) ſo Jesuſa toshováli per Pilatu, djali ſo, de ljudí sapeluje ino podpihuje.

Kaj ſe je po tòshbi vélkih duhóvnov, piſmovúkov ino ljudſkih ſtaraſhín sgodílo?

Po tòshbi vélkih duhovnov, piſmovúkov ino ljudſkih ſtaraſhín je bil Jesuſ Kriſtuſ kríshan, kar ſo Judje tiſháli, ino v' kar je Pilát dovóljil.

Kéj je bil Jesuſ Kriſtuſ kríshan?

Jesuſ Kriſtuſ je bil na kalvárſki ali moríſhki gòri, bliso Jerusalema, krishan.

Kákſhina ſmert je bila, kríshanimu biti?

Kríshanimu biti, je bila nar saſramlívſhi ſmert.

Kaj ſe je godílo, ko je Jesuſ na kríshu vífel?

Tudi ſhe na krishu ſo Jesuſa njegovi ſovráshniki vkljináli ino saſramováli; on pa je v' ſvojiga nebéſhkiga ozhéta sa-nje mòlil: 'Ozhe, odpuſti jim; ſej ne vedó, kaj délajo; ſpokórnimu hudodélniku je gréhe

odpúſtil; ſvojo mater, ki ſe ji je od shá-loſti ſerze tájalo, je s' otròkovo ljubésenjo v' Janesovo, ſvojiga ljubesniviga vuzhénza, ſkerb isrózhil; póſlednizh je glaſ sagnal: Dopólneno je — terplénje namrezh zhlovéſhkiga odreſhènja. 'Ozhe v' tvoje roké isrozhím ſvojo duſho. Ino glavo je nàgnil, ino vmerje.

Kaj poſébniga ſe je per Jesuſovi ſmerti godílo?

Per Jesuſovi ſmerti je góſta tmà vſo deshélo pokríla; predgrinálo v' tempelnu ſe je od verha do tál pretergalo; semlja ſe je tréſla, ſkále ſo pókale, gròbi ſe odperali, ino teléſa nektirih bogabojézhih, ki ſo ſpali, ſo is gròbov vſtale; rimſki ſtótnik, ki imel ſtrásho per krishu, je savpìl: Gotóvo, ta je boshji ſin; ljudſtvo je na perſi terkalo, ino samiſhleno nàrasno ſhlo.

Kdó je Jesuſovo teló pokòpal?

Joshef Arimatejzhan, ino Nikodèm ſta Jesuſovo teló v' tenzhízo povíla, ino v'nòv, v' ſkalo isſékan gròb poloshíla, ki ni ſhe nikólj nihzher v' njem lèshal.

PÉTI ZHLÉN VÉRE: Dòlj je ſhel pred pekel, trétji dan od ſmerti vſtal.

Kar je Jesuſovo teló v' gróbu leshálo, kam je njegova duſha ſhla?

Kar je Jesuſovo teló v' gróbu leshálo,

je njegóva dufha v' predpékel fhla, kjer fo dufhe vmèrvfhih brumnih ljudí fvojiga odrefhènja, pólne vupanja, mirne, ino bres bolezhíne zhakale, doklèr jih Jesuf ni odréfhil.

Zhimú je Jesuf Kriftuf v' predpekel fhel?

Jesuf Kriftuf je v' predpekel fhel, de je ftáre ozháke, preróke ino druge bogabojézhe ljudí, ki fo bili pred Jesufovim odrefhènjam vmerli, is njega réfhil, ino v' nebéfhko vefèlje pèlal. „Svéto pifmo govorí: I. Petr. 3, 18—20. „Jesuf fe je po truplu vmoríti dal, je pa s' dufho obujèn bil, po ktiri je bil tudi fhel, nekàdaj lózhene dufhe obosnánit."

Kadáj je Jesuf Kriftuf sópet od fmerti vftal?

Jesuf Kriftuf je trétji dan po fvoji fmerti nevmerjózh ino zhaftítliv, fmert ino hudízha premágavfhi, od fmerti vftal, ino to is làftne mozhí.

Zhimú je Jesuf Kriftuf od fmerti vftal?

Jesuf Kriftuf je od fmerti vftal:

1.) De fe je fpolnilo, kar fo on ino preróki prerokováli. Pf. 15, 10. „Ne bofh dopúftil trohlívofti dotakníti fe tvojiga „Svétiga." Ino Jesuf je djal: Jan. 2, 19—21. „Poderíte ta tempel, ino jes ga bom v' tréh dnéh sópet vsdígnil; imel je pa fvoje teló v' miflih."

2.) De je fvét do kònza preprizhal, ka-

ko reſnízhen je njegov vuk, ino kako réſ de ga je Bog poſlàl. I. Kor. 15, 14. „Zhe Kriſtuſ ni od ſmerti vſtal, je prasen naſh vuk, prasna vaſha véra."

3.) De je naſhe vúpanjė poterdil, ino naſ prihódniga vſtajènja vgotóvil. I. Kor. 15, 20—21. „Tode Kriſtuſ je od ſmerti vſtal, on pervéniz ſpijózhih; po enim zhlovéku namrezh je ſmert, ino po enim zhlovéku tudi vſtajènje od ſmerti."

Kako je Jesuſ, de je od ſmerti vſtal, apoſtelne ino vuzhénze preprízhal?

Jesuſ ſe je, ko je od ſmerti vſtal, mnogim ljudém perkásal, namrezh bogabojézhim shènam, ki ſo s' difhávami njegóvo teló hòtle másati, Majdaléni per gróbu, Pétru, dvéma vuzhénzama, ki ſta v' Emaj ſhla, ſvojim apoſtelnam ino vuzhénzam velíkrat. Jédel je vprízho njih, dal ſe jim je dotakníti, enkrat ſe je vuzhénzam, ki jih je bilo nad pétſto, vſimkmalo na gòri pokasal. Ino Jesuſovi apoſtelni ino vuzhénzi ſaj preverjétni niſo bili. ¸Shè lé ſvaríti velikrat jih je mogel Jesuſ savoljo njih nejevére, ino apoſtel Tomash je zlò terdil, de ne verjáme, doklèr ne bo Jesuſovih rán vidil ino potípal.

Kako ſo Jesuſovi ſovráshniki sa-nj svédli, de je od ſmerti vſtal?

Jesuſovi ſovráshniki ſo po vojſhákih, ktiri ſo gròb várovali, to svédli, pa ſo ſi

reſnízo, de je od ſmerti vſtal, ſ' priprósto lashjó satréti persadjáli.

Kaj je Jesuſ ſtóril, ko ſe je od ſmerti vſtávſhi sbranim apoſtelnam v' pervizh perkásal?

„Skosi saperte dúri kar med njími je ſtal, jih posdrávi, ino rezhe: „Kakor je òzhe mene poſlal, tudi jes vaſ poſhlem." Pòtlej je, v' svunájno snámenje, de jih s' boshjo oblάſtjo navdá, va-nje díhnil, ino rezhe: „Prejmíte ſvétiga Duhá; ktirim bote gréhe odpuſtíli, ſo jim odpuſhèni, ino ktirim jih bote sadershali, ſo jim sadershάni." Jan. 20, 21—23.

Dokléj je Jesuſ, potlej ko je od ſmerti vſtàl; ſhe na semlji bil?

Jesuſ je od ſmerti vſtávſhi ſhe ſhtírdeſet dní per ſvojih apóſtelnih ino vuzhénzih na sèmlji oſtal, dopodvúzhil jih je v' ſvojim vuku, ino pomózh ſvétiga Duhá jim obljúbi, ki jih bo tróſhtal, vſo reſnízo vuzhíl, ino vſe na miſel nòſil, kar kolj jih je Jesuſ vuzhíl. Jan. 14, 26.

Kaj je Jesuſ apoſtelnam ino vuzhénzam ravno pred ſvojim v' nebó odhódam djal?

Jesuſ jim je djal: Mat. 28, 18. „Dána mi je vſa oblάſt v' nebéſih ino na sèmlji. Torej pòjte, ino osnanujte evangélj vſim naródam, kerſhovâje jih v' iménu ozhéta, ino ſina, ino ſvétiga Duhá; vuzhíte jih vſe ſtoríti, kar ſim vam povédal, sakaj, lejte, vſe dní, do kònza ſvetá, ſim per vaſ!"

„SHÉSTI ZHLÉN VÉRE: „Shel je v' nebéſa, ſedí na deſnízi Bogá ozhéta, vſigamogózhniga.

Kadáj je Jesuſ v' nebéſa ſhel?

Jesuſ je ſhtirideſéti dan po ſvojim od ſmerti vſtajènju na óljſki gòri vprízho ſvojih vuzhénzov is làſtne mozhí v' nebéſa ſhel.

Kaj je to: Jesuſ ſedí na deſnízi Bogá ozhéta, vſigamogózhniga?

Jesuſ ſedí na deſnízi Bogá ozhéta vſigamogózhniga, to je tóljko: Jesuſ je v'védni poſéſti vſe oblaſti ino zhaſtí v' vſè v' nebéſih ino sèmlji. „Sam je djal: Mat. 28, 18. „Dána mi je vſa oblàſt v' nebéſih ino na sèmlji."

„SÉDMI ZHLÉN VÉRE: Od ondód bo priſhel ſódit shive ino mertve.

Bo Jesuſ sópet priſhel?

Jesuſ bode poſledni dan — kònez ſvetá — sopet od nebéſ priſhel.

Po kom vémo, de bo Jesuſ ſhè priſhel?

De bo Jesuſ ſhè od nebéſ priſhel, vémo po njem ſámim, ker je ſam to rékel, ino ravno to ſta angela per njegovim vnebohódu djala.

Kakó bo Jesuſ ſpet poſlédni dan priſhel?

Jesuſ bo poſledni dan na nébu v'oblákih s' velíko mogózhnoſtjo ino s' velíkim velizháſtvam sopet od nebéſ priſhel. Mat. 24, 30. „ Vídili bodo zhlovékoviga ſinú s'velíko mogózhnoſtjo ino s'velíkim velizháſtvam priti na nébu v' oblákih."

Zhimú bo Jesuſ poſledni dan ſpet priſhel?

Jesuſ bo poſledni dan ſpet priſhel, ſódit shive ino mertve. Ap. Dj. 10, 42. „ Vkásal nam je ljudém osnanovati ino prízhati, de on (Kriſtuſ) je tiſti, ki je od Bogá ſodník shívih ino mertvih poſtavlen.

Ktiri ſe sòvejo shívi, ktiri mertvi?

Shivi ſe sòvejo pravízhni, ino mertvi gréſhniki.

Kako bo Jesuſ poſledni dan ljudí ſódil?

Jesuſ bo ljudí po dóbrim ino húdim, koljkor ſo ktiriga ſtoríli, ſódil; pravízhne bo s' vézhnim shivlènjam obdarovàl, ino gréſhnike vékomaj v' peklu ſhtrafoval. II. Kor. 5, 10. „ Vſi móremo pred Kriſtuſovim ſódnim ſtòlam rasodéti biti, de vſáki làſtno teléſa prèjme, délal naj je ali dobro ali hudó."

OD JESUSOVE OSÉBE ALI PERSHÓNE INO IMENÍTNOSTI.

Nad kom ſo vſe snámenja sadéle, ki ſo jih preróki od odreſhenika prerokováli?

Vſe snámenja, ki ſo jih preróki od odreſhenika prerokováli, ſo nad Jesuſam na tanjko sadéle.

Kdó tedaj je Jesuſ?

Jesuſ je obljúbleni odreſheník ſvetá.

Kaj je Jesuſ ſam od ſebe prízhal?

Jesuſ je pred vélkim duhovnam od ſebe perſégel, de je obljubleni odreſheník, de je boshji ſín. Mat. 26, 64.

Kòga je Jesuſ, ſprizhat od ſebe, de je obljubleni odreſheník, na prizho vsél?

Jesuſ je preróke od ſebe na prizho vsél, ino iſkásal, de je vſe nad njím sadélo, kar ſo od Boga navdáni preróki od odreſhenika prerokováli. Jan. 5, 39. „Po ſvétim piſmu jiſhíte, ono prizha od mene."

Kòga je ſhe Jesuſ od ſebe na prizho vsél, de je obljubleni odreſheník?

Jesuſ je ſprizhovánje Janesa kerſtníka od ſebe na prizho vsél, ktiri je pred ljudſtvam prizhal, de je Jesuſ ſín boshji, de je Meſija. Jan. 5, 33—35. „Poſlali ſte do Janesa, ino on je reſnízi prizhal."

Kaj je ſhe Jesuſ od ſebe na prizho vsél, de je obljubleni odreſhenik?

Jesuſ je zhudeshe od ſebe na prizho vsél, ki jih je délal, ino ktire boshje mozhí bi ne bil mògel iméti, ko bi ga réſ Bog ne bil poſlal. Jan. 10, 25—37. „Déla, ki jih v' iménu ſvojiga ozhéta délam, té prízhajo od mene. Zhe meni nózhete verjéti, ſej délam verjemíte."

S' zhem je Jesuſ ſhe ſprizhal, de je obljúbleni odreſhenik?

Jesuſ je to ſprizhal s' ſvojimi làſtnimi prerokbami: prerokovàl je od ſebe, od ſvojih apoſtelnov ino vuzhénzov, kaj na tanjko de bo s' njimi, de bo Jerusalem ino tempel, ino kakó vſe rasdján, de, ino kako ſe bo njegov vuk rasſhíril, ino de bo védno na ſvétu; kar je vſe na tanjko sadélo, ino zheſar bi ne bil mògel véditi, ko bi ga Bog ne bil poſlal. Jan. 16, 4. „Vſe to ſim vam préd povédal, de ſi ſpómnite, kadar zhaſ pride, de ſim vam bil povédal."

Kako poſlednizh tudi is Jesuſoviga vuka ſposnámo, de je obljubleni odreſhenik?

Is Jesuſoviga vuka ſposnámo, de je obljubleni odreſhenik, ker bi toljko lépiga, veſéliga ino ſvétiga vuka od ljudí ne bil mògel nè dobíti, nè osnanováti. Jan. 7, 16—17. „Nàvuk, ki vaſ ga vuzhím, ni moj, ampak je tiſtiga, ki me je poſlal. Lé hózhe naj kdo njegovo vóljo ſtoríti, ino

ſposnal is làſtne ſkúſhnje bo vuk, ali je is Bogá, ali ga ſam is ſebe zhlovek govorím."

Od zhèſa je hotel odreſheník ljudí odreſhíti?

Odreſheník je hòtel ljudí od gréha, ino kar je gréh popázhil, odreſhiti. Hòtel naſ je boshje laſtnósti ino bòshjo vóljo navuzhíti, hòtel naſ je v' dóbro prenagníti, hòtel naſ je od gréhove krivíze ino njegove vézhne ſhtráfnige odreſhíti, ino naſ ſpet s' Bogam ſpraviti ino vézhno svelizhati.

Ino kdó je vſe to réſ ſtóril?

Jesuſ Kriſtuſ je vſe to réſ ſtóril.

Kaj vſe naſ je Jesuſ v' terdno podvúzhil?

Jesuſ naſ je boshje laſtnósti ino boshjo voljo do verha ino v' terdno navúzhil, ino po tem tákim od nevédnoſti ino smóte odréſhil. Jan. 12, 46. „Jes, luzh, ſim priſhel na ſvét, de, kdor v' mé véruje, ne oſtáne v' tmì.

Kaj naſ je Jesuſ od boshje natóre ino od boshjiga bitſtva vuzhíl?

Jesuſ naſ je vuzhíl, de ſo tri boshje oſébe ali perſhóne, Ozhe, Sin ino ſvéti Duh, pa de ſo le en Bog vſetrikmalo. I. Jan. 5, 7. „Trije ſo, ki v' nebéſih prizhajo, ozhe, beſéda, ino ſvéti duh, ino ti trije ſo eno." Mat. 28, 19. „Kerſhujte jih v' iménu ozhéta, ſina ino ſvétiga duhá."

Kaj naſ je Jesuſ od bòshje volje vuzhíl?

Jesuſ naſ je vuzhíl, de Bogá, njega

vſiga popolnama ino do naſ neſkònzhno dobrótliviga zhes vſe, ſvojiga blishniga pa savoljo Bogá, kakor ſamí ſebe ljubímo. Mat. 22, 37—39. „Ljubi Bogá, ſvojiga goſpóda, is zéliga ſvojiga ſerza, is vſe ſvoje dushe, is vſe ſvoje pameti, ino is vſe ſvoje mozhí. To je nar vézhi ino imenítniſhi sapóved. Druga pa je téj enáka: Ljubi ſvojiga blíshniga, kakor ſam ſebe."

S' zhem naſ je hòtel Jesuſ v' dóbro prenagníti?

Jesuſ naſ je na tanjko ino v' gotóvo od ſtanú zhlovéka v' prihódnim shivlenju podvúzhil; dal nam je ſam nad ſebój isglèd, de nikólj taziga; obljubil nam je boshjo pomózh, gnado bòshjo, po ktiri nam je dobrim ino brumnim biti dáno, ino s'njó naſ v' dóbro prenagnuje. Luk. 19, 10. „Zhlovékov ſin je priſhel jiſkat ino svelízhovat, kar je bilo sgublèniga."

Od zhèſa naſ je hòtel odreſheník ſhe odreſhiti?

Odreſheník naſ je hòtel tudi od kriví-ze ali dolgá gréhoviga, ino od gréhove vézhne ſhtrafnige odreſhiti, naſ sópet s'Bógam ſpráviti ino vézhno svelízhati.

S' zhem naſ je Jesuſ réſ is bòshje samíre ino od gréhove vézhne ſhtráfnige odréſhil?

Jesuſ je po nedólshnim ino radovóljno na krishu sa naſ ſvoje shivlènje dal, ſvojo krí v'odpuſhánje naſhih gréhov preljíl. On, veſ pravízhen, je terpel, kar je nam gréſh-

nikam ſhlo terpéti; ino ſ' tem naſ je is boshje samíre, ino od vézhne gréhove ſhtrafnige odréſhil, naſ s' Bogam, s' njim, neſkònzhno ſvétim ino pravízhnim, ſprávil. Jesuſ je per poſledni vezhérji djal: „ Vsamíte ino jéjte vſi to; sakaj to je moje teló, ko bo sa vaſ v' ſmert dáno. Vsamíte ino pite vſi to; sakaj to je moja krí, krí nóviga sakóna, ki bo sa vaſ ino sa njih velíko v' odpuſhanje gréhov preljíta."

Kaj vſe torej je Jesuſ sa naſ ſtóril?

Jesuſ naſ je od nevédnoſti ino smóte odréſhil, naſ je v' dóbro prenàgnil, naſ je od krivíze ali dolgá gréhoviga ino od gréhove vézhne ſhtrafnige odréſhil, naſ je ſpet s' Bógam ſprávil, ino dal nam vézhno svelízhanim biti. Vſe je ſtóril, savoljo zheſar je bilo odreſheníka potréba; on je odreſheník vſiga ſvetá, naſh frédnik, naſha ſprava, naſhe sdravje ino naſh svelízhar. I. Petr. 3, 18. „ Kriſtuſ je enkrat sa vſekmalo gréhe vmerel; pravízhni sa krivízhne, de bi naſ k' Bógu perpèlal." I. Jan. 2, 2. „ Jesuſ je ſpráva sa naſhe gréhe, nè pa ſamo sa naſhe, ampak sa gréhe vſiga ſvetá."

Zhimú naj vémo, de ſmo po Jesuſu odréſheni?

Ker ſmo po Jesuſu odréſheni, ſi ſmémo, zhe ſe réſ pobóljſhamo, pólni savúpanja v' Jesuſovo neſkònzhno saſlushènje, odpuſhènja gréhov ino boshje míloſti ino gna-

de vſvéſti biti. Tóde tudi v' Jesuſov vuk móremo terdno vérovati, po njem na tanjko vſelej ravnáti, ino ſi s' lépim ino bogabojézhim shivlenjam sadobíti, de bomo Jesuſoviga odreſhènja vrédni ino deléshni. Rim. 5, 1. „Po naſhim goſpódu, Jesuſu Kriſtuſu, imamo mir per Bógu." Rim. 8, 1. „Ktiri ſo v' Jesuſu Kriſtuſu, ni nizh pogublijózhiga nad njimi."

Kaj ſhe vémo od Jesuſa, ino njegove imenítnoſti?

Vémo 1), de je Jesuſ edínorojéni ſin Boga ozhéta, 2) Bog ino zhlòvek, obójekmalo.

Is zhèſa vémo, de je Jesuſ edínorojéni ſin Bogá ozhéta?

De je Jesuſ edínorojéni ſin Bogá ozhéta, vémo 1) is posdrávlenja velkàngela Gabrièla do Marije: „Détetu, ki boſh mati njegova, ſe ſin Narvíkſhiga porèzhe." 2) Is beſéd ſamiga Jesuſa, ktiri je, komej dvanajſt lét ſtar, Mariji ino Joshefu djal: „Ne véſta, de mórem per rezhéh, ki ſo mojiga ozhéta biti?" Ino vſe ſkósi je Boga ſvojiga ozhéta imenovàl. 3) Is ogláſa nebéſhkiga ozhéta per Jesuſovim kerſtu ino njegóvi ſpremémbi: „Ta je moj veſ ljubi ſin, ki imám dopadajènje nad njim."

Is zhèſa vémo, de je Jesuſ pravi Bog?

De je Jesuſ pravi Bog vémo, ker je Jesuſ ſam od ſebe djal: Jan. 10, 30. „Jes

ino òzhe ſva eno." Jan. 14, 7. „Kdor mene vidi, vidi ozhéta;" ino ker ſe Jesuſu boshje laſtnóſti, boshje déla, boshje imé ino boshja zháſt perlaſtujejo.

S' zhem je Jesuſ ſvoje boshje laſtnóſti na snanje dal?

Jesuſ je na snanje dal ſvojo vſigamogózhnoſt, ker je is làſtne mozhí bres ſhtevíla velíko zhudeshov délal, ino on ſam od ſmerti vſtal; ſvojo neſkònzhno dobróto, ker je vſim révesham pomágal, ker je vſe ljudí podvúzhit, pobóljſhat ino vézhno svelízhat priſhel, ino zlò ſmert na krishu sa naſ ſtoril; ſvojo vſigavédnoſt, ker je ſamaríſhke shène shivlènje, Natanaèlovo snótrajſhino, naklépe ſvojih ſovráshnikov, Petrovo satajbo, Judeshovo isdájo, ſvoje terplénje, ſvojo ſmert, ſvoje od ſmerti vſtajènje ino konez Jerusalemſkiga méſta do sadne beſédize védel; ſvojo ſvetóſt, ker ſi je vſe ljudí pobóljſhati ino poſvetíti persadéval, ino je ſam takó ſvetó shível, de ga tudi njegovi nar hujiſhi ſovráshniki nobèniga ſhe tólizhkiniga gréha niſo mògli obdolshíti; ſvojo reſnízhnoſt, ker je njegóv vuk ſamozhíſta reſníza, ino ker ſe je vſe, kar kolj je v' prihódno pravil, na tanjko ſpolnílo; ſvojo pravízo, ker je rékel, de bo ſódit priſhel shive ino mertve; ſvojo míloſt, ker je ljubesnívo gréſhnike na-ſe vábil, ino pobóljſhanim gréhe odpu-

ſhal, kaj! v' gréhov odpuſhanje zlo krí preljíl; ſvojo vézhnoſt, ker je rékel: „Préden je bil Abraham, ſim jes. Povelízhovaj me, ozhe, s' velizháſtvam, ki ſim ga per tebi imel, préden je ſvét bil."

Ker imá Jesuſ boshje laſtnóſti, kákſhino imá natóro?

Ker imá Jesuſ boshje laſtnóſti, torej imá tudi boshjo natóro ino boshje bitſtvo, pravi Bog je.

Ktire boshje déla ſo Jesuſu làſtne?

Od Jesuſa je v' ſvétim piſmu rezhèno, de je s' ozhétam vrèd vſe vſtváril, de vſe ohráni ino vláda, de bo mertve obúdil, de bo vſe ljudí ſódil, de molítuv vſlíſhova, ino ſpolnuje.

Káko imé ſe Jesuſu perlaſtuje?

Jesuſu je v' ſvétim piſmu imé Bog perlaſtèno; apoſtel Tomash je Jesuſu rékel: „Moj Goſpod ino moj Bog." Svéti Pavl Rim. 9, 5. pravi Jesuſu, de je zhes vſe ino na vékomaj hváleni Bog. Jan. I. piſ. 5, 20. govorí, de je Jesuſ pravi Bog ino vézhno shivlènje.

Káko zheſhènje ſe Jesuſu perlaſtuje?

Jesuſu je v' ſvétim piſmu bòshje zheſhènje perlaſtèno. Svéto piſmo govorí: „Vſi naj ſinú zhaſté, kakor ozhéta zhaſté. Kdor ſinú ne zhaſtí, ozhéta ne zhaſtí." Filip. 2, 10. „Per Jésuſovim iménu ſe vſako

koljéno vklòni v' nebéſih, na sèmlji, ino pod semljo, ino vſaki jèsik rèzi, de Jesuſ Kriſtuſ je goſpód."

Káke laſtnósti najdujemo sraven boshjih nad Jesuſam?

Tudi zhlovéſhke laſtnósti najdujemo nad Jesuſam. Je bil rojen v' Betlehèmu, ino je ſtáreji, modréjſhi ino per Bógu ino ljudéh prijétniſhi perhájal; je potrebovàl jedí ino pijázhe, ſpánja ino ſpozhítka, je terpel ino vmerel. Jesuſ torej je imel tudi zhlovéſhko natóro; pravi zhlòvek je. Jan. 1, 14. Beſéda ſe je vzhlovézhila, ino je med nami prebivála. Ino Jesuſ ſe je dòſtikrat ſam zhlovékoviga ſinú imenovàl.

Koljko natór je torej v' Jesuſovi oſébi ali perſhóni ſkljénenih?

Dve natóri ſte v' Jesuſovi oſébi ali perſhóni ſkljéneni, bòshja ino zhlovéſhka, ino té tako, de je Bog on od vékomaj, zhlòvek pa ſe je ob zháſu sazhél. Jesuſ je Bog ino zhlòvek, obójekmalo.

Kadáj Jesuſ govorí ino ravná, kar Bog?

Jesuſ kar Bog govorí, kadar, poſtavim, pravi: Jes ino ozhe ſva eno. Préden je Abraham bil, ſim jes. Zhe v' Bogá vúpate, vupajte tudi v' mé. Bres mene ne mórete nizh dòbriga ſtoríti. Ino kadar zhúdeshe déla, kadar gréhe odpúſha, kadar krùh ino víno v' ſvoje pravo teló ino v' ſvojo pravo krí ſpremína, déla kar Bog vſe to.

Kadáj Jesuſ, kar zhlòvek, govorí ino ravná?

Jesuſ, kar zhlòvek, govorí, kadar pravi, poſtavim: Ozhe je od mene vézhi; kadar móli; kadar britkóſt ino sháloſt terpí; kadar pravi: Ozhe, nè moja, temozh tvoja vólja ſe sgòdi; kadar terpí ino vmerje.

Imá Jesuſ ozhéta?

Jesuſ, kar Bog, imá ozhéta, ino ſizèr Bogá Ozhéta; kar zhlòvek, nima nobèniga ozhéta. Joshef je bil lé redník Jesuſa Kriſtuſa.

Imá Jesuſ mater?

Jesuſ, kar Bog, nima matere, kar zhlòvek imá mater, ino to Marijo, prezhiſto divízo.

Sakáj ſe Marija mati boshja sòve?

Marija ſe mati boshja sòve, ker je Jesuſa Kriſtuſa rodíla, ki je Bog ino zhlòvek obójekmalo.

Kaj brumniga tedaj je zérkvi prav savoljo tega méniti od Marije?

Zérkvi je savoljo té toljke Marijine povelizhbe pràv, de ſe méni od Marije, de je bila bres isvírniga ali povérbaniga gréha ſpozhéta: naſpróti vuzhíti ſhe prepovduje, ino prasnik njé ſpozhétja prasnuje.

OSMI ZHLÉN VÉRE: Vérijem v' ſvétiga Duhá.

Kòga ſi je bil Jesuſ isvóljil, osnanovati po njegóvim v' nebó odhódu njegov nàvuk vſim naródam?

Jesuſ ſi je bil dvanajſt apoſtelnov ino nekóljko vuzhénzov v' to isvóljil; tri léta jih je vuzhíl, ino prízhe vſiga ſo bili, kar je ſtóril ino vuzhíl. Odlózheni ſo bili, po njegóvim vnebohódu vſim naródam njegov nàvuk osnanovati. Mat. 28, 18.

So bili apoſtelni, ko je Jesuſ v' nebéſa ſhel, shé gòdni, njegov nàvuk vſim naródam osnanovati?

Apoſtelni, ko je Jesuſ v' nebéſa ſhel, ſhe niſo bili gòdni, njegov boshji nàvuk vſim naródam osnanovati; ſhe premálo ſo Jesuſov nàvuk vuméli, ſhe premalovérni ſo bili, bali ſo ſe ſovráshnikov preganjávzov, ino ptujih jesíkov niſo snáli, de bi bili evangélſki nàvuk vſim naródam mògli osnanovati.

Zhigá pomózh torej jim je Jesuſ obljúbil, préden je v' nebéſa ſhel?

Jesuſ jim je, préden je v' nebéſa ſhel, pomózh ſvétiga Duhá obljúbil. Jan. 14, 26. „Poterdník, ſvéti Duh, ki ga bo ozhe v' mojim iménu poſlal, vaſ bo vſe vuzhíl, ino vam vſe na miſel dal, kar kólj ſim vam govóril.“ Ino per ſvojim odhódu v' nebéſa

jim je vkasal, v' Jerusalèmu oſtati, dokler jih ſvéti Duh s' odsgórno mozhjó ne navdá.

Kadáj ſe je ta Jesuſova obljúba ſpolnſla?

Ta Jesuſova obljuba ſe je deſét dní po njegóvim vnebohódu, binkuſhtni ali Judovſki shétvini prásnik ſpolníla.

Kaj ſoſèbniga ſe je tíſtikrat sgodílo?

Apoſtelni ſo bili v' Jerusalemu sbrani, ino mólijo, kar sjutraj ob devètih píſh velíkiga vétra perverſhí, ino jesíki is pljamé na ſe nad glávami apoſtelnov perkáshejo, ktiri ſo daróve ſvétiga Duhá pomenili, ki jih apoſtelni sdaj prèjmejo. Ap. djanj. 2, 1—41.

Ktire daróve ſo apoſtelni po ſvétim Dúhu prejéli?

Vum apoſtelnov je bil raſsvetlèn, de ſo veſ Jesuſov nàvuk, ino tega popolnama vuméli, njih vólja je bila v' dóbro prenàgnena, ino poterjeni ſo bili v' véri. Poſvétil jih je ſvéti Duh.

Zhigáve pomózhi tudi mí potrebujemo, zhe hózhemo vúmni, dòbri ino brumni, ino pa ſvetí biti?

Pomózhi ſvétiga Duhá potrebujemo, zhe hózhemo dóbro ſposnáti, ljubíti ino ſtoríti, zhe hózhemo ſveti biti.

Kakó právimo ti pomózhi ſvétiga Duhá?

Právimo ji miloſt ali gnada ſvétiga Duhá, ker nam jo ſvéti Duh is gòle míloſti

dodeljuje. Tit. 3, 5. „Nè po délih praví-ze, ki ſmo jih mí ſtoríli, temozh po ſvoji míloſti s' omítujo prerojènja ino prenovlènja ſvétiga Duhá naſ je svelízhal."

Kakó naſ ſvéti Dúh poſvezhuje?

Svéti Dúh naſ poſvezhuje, ker naſ, dajáje nam poſvezhijózho gnado, v' otròke boshje prenaréja, ali pa poſvezhijózho gnado v' naſ mnóshi.

Kéj naſ ſvéti Dúh poſvezhuje?

Svéti Duh naſ poſvezhuje:

1.) per ſvétim kerſtu;

2.) per sakramentu ſvéte pokóre;

3.) kóljkorkrat kàk drug ſvét sakramènt po vrédnim prejmèmo.

Kaj drujiga ſhe ſvéti Dúh s' ſvojo gnado v' naſ ravná?

Svéti Duh raſvetluje naſh vum, ino vuzhí naſ ino nagíba po boshji vólji ravnáti, dodeljuje nam ſvoje daróve. I. Kor. 12, 4—11. „Mnógi ſo ſizèr daróvi, pa je lé en Duh; — vſe to oprávla en ino ravno tiſti Duh, ktiri med vſaziga poſebej delji, kakor hozhe."

Ktiri ſo daróvi ſvétiga Duhá?

Daróvi ſvétiga Duhá ſo:

1.) Dar modróſti, 2.) vuma, 3.) ſvéta, 4.) mozhí, 5.) snáſti ali snanja, 6.) pobóshnoſti, ali brumnoſti, 7.) bòshjiga ſtrahú. Isa. 11, 2—3.

Kaj je tréba ſtoríti, de bomo gnade ino milofti ſvétiga Duha vrédni?

¸Svétiga Duhá móremo pogóſto sa njegovo gnado proſíti, s' njó vrèd délati, ino savoljo tega ſe nè oſhábno zhes druge povsdígovati.

Kaj naſ Jesuſ od ſvétiga Duhá vuzhí!

Jesuſ naſ od ſvétiga Duhá vuzhí, de je ſvéti Dúh trétja boshja oſéba ali perſhóna, s' njim ino s' ozhétam enáki Bóg. Mat. 28, 19.

Po zhém vémo, de je ſvéti Duh enaki Bog s' ozhétam ino ſinam?

De je ſvéti Duh enaki Bog s' ozhétam ino ſinam, vémo po tem, ker tudi njemu ſvéto piſmo boshje laſtnósti, boshje déla, boshje imé ino boshje zheſhènje perlaſtuje.

Kakſhine boshje laſtnósti ſvéto piſmo ſvétimu Dúhu perlaſtuje?

Perlaſtuje mu ſvétimu Duhu:

1.) Vſigavédnoſt. I. Kor. 2, 10—11. „Po ſvétim Duhu nam je Bog rasodél; Duh namrezh vſe presrè, tudi boshje globokósti, ino lé Bógov Duh, nihzher drugi ne vé, kaj de je Bógoviga."

2.) Neſkònzhno reſnízhnoſt. Jan. 16, 13. „Kadar Duh reſníze pride, vaſ bo vſo reſnízo vuzhíl."

3.) Vſigamogózhnoſt. I. Kor. 1, 11. „¸So ſizèr mnoge opravíla; pa vſe to opràv-

la eden ino ravno tisti Duh, ktiri vsakimu posébej delji, kakor hozhe."

Ker imá boshje lastnósti svéti Duh, kákshino imá natóro?

Ker imá svéti Duh boshje lastnósti, imá tudi boshjo natóro ino boshje bitstvo; svéti Duh je pravi Bog.

Kákshine boshje déla se svétimu Duhu perlastujejo?

Svéti Duh po vúku svétiga pisma nam vum rasvetluje, nasho vóljo v' dóbro nagíba, ino nas posvezhuje, kar lé sam Bog, nihzher drugi ne móre. I. Kor. 6, 11. „Po Duhu nashiga Bogá ste posvezhèni."

Kakó je svéti Duh v' svétim pismu na ràvnost imenován?

Svéti Duh je v' svétim pismu na rávnost Bog imenován; svéti apostel Peter je Ananiju rékel: Apost. djanj. 5, 3—4. „Zhimú ti je Satan serze savdál, lgáti se svétimu Duhu? Nè ljudém, temozh Bogú si lgàl." Ino svéti Pavl govorí: I. Kor. 3, 16. „Ali ne véste, de ste bòshji tempel, ino de boshji Duh v' vas prebíva?"

Káko zheshènje gré svétimu Duhu?

Svétimu Duhu gré boshje zheshènje; sakaj v' iménu ozhéta, sina ino svétiga Duhá smo kersheni; torej kakor ozhéta ino sinú, ravno tako smo svétiga Duhá zhastíti ino molíti dolshní. Mat. 28, 19.

Is kòga ſvéti Duh is-haja?

„Svéti Duh is-haja is ozhéta ino ſinú, is obojigakmalo. Jan. 15, 26. „Kadar Duh refníze pride, ki vam ga bom jes is ozhéta poſlal, ki is ozhéta is-hája, on bo prizhal od mene."

OD SVÉTE TROJIZE.

Kóljko je boshjih oſéb ali perſhón?

Po Jesuſovim vúku ſo tri boshje (oſébe) perſhóne: Ozhe, Sin ino ſvéti Duh. Per Jesuſovim kerſtu ſo ſe vſe tri boshje (oſébe ali) perſhóne rasodéle. Mí vſi ſmo v' iménu ozhéta, ſinú ino ſvétiga duhá kerſheni. Ino ſvéto piſmo govorí: „Trije ſo, ki v' nebéſih prízhajo: Ozhe, Beſéda ino ſvéti Duh, ino ti trije ſo eno." I. Jan. 5, 7.

Káke déla ſe bòshjim perſhónam, vſaki poſébej, perlaſtujejo?

Bòshjim (oſébam ali) perſhónam, vſaki poſébej, ſe te déla perlaſtujejo: Ozhétu ſtvarjènje, ſínu odreſhènje, ſvétimu Duhu poſvezhovánje. I. Mos. 1, 1. „V' sazhétku je Bog vſtváril nebó ino semljo." Riml. 3, 24. „S' njegovo gnado saſtónj ſmo opravízheni, s' odreſhènjam, ktiro je po Jesuſu Kriſtuſu." I. Kor. 6, 11. „Po Duhu naſhiga Bogá ſte poſvezhèni."

Kakó ſe pravi boshjim (oſébam ali) perſhónam vſemtrémkmalo?

Bòshjim (oſébam ali) perſhónam vſemtrémkmalo ſe pravi ſvéta Trojiza.

‚S' zhem pové katólſhki kriſtján ſvéto Trojízo?

Katólſhki kriſtján pové s' snámenjam ſvétiga krísha ſvéto Trojízo, ker krish deláje vſako bóshjo (oſébo ali) perſhóno poſébej ímenuje.

Kaj drujiga pové ſhe katólſhki kriſtján s' snamenjam ſvétiga krísha?

Katólſhki kriſtján tudi s' snamenjam ſvétiga krísha pové, de naſ je Jesuſ Kriſtuſ na kríshu s' ſvojo ſmertjo odréſhil.

‚Se dá vuméti, kakó ſo boshje (oſébe ali) perſhóne vſe tríkmalo lé en ſam Bog?

Ne dá ſe vuméti, kakó de ſo boshje (oſébe ali) perſhóne vſe tríkmalo lé en Bog, to je nar vézhi ſkrivnóſt naſhe vére; tóde dobróte ino míloſti, ki nam jih te boshje (oſébe ali) perſhóne dodeljujejo, pa vémo. Torej Bogú ozhétu ſe hvalímo, de naſ je vſtváril, ino de po ozhétovo sa naſ ſkerbí, ino kar nam je mozhí po duſhi ino teléſu, vſo jo v' dóbro obrazhájmo. Terdno vérovajmo v' nàvuk ſvojiga goſpóda ino odreſheníka, Jesuſa Kriſtuſa, do beſédize ſe po njem ravnájmo; ino gréhu odvmrímo, ino njému, ſvojimu svèlízharju lé shivímo. Pogóſto proſímo sa pomózh ſvétiga Duha,

ino po gnadi, ki nam jo daja, tudi ferzhno ravnájmo.

DEVÉTI ZHLÉN VÉRE: ‚Svéto katólfhko kerfhanfko zérkuv, (óbzhefstvo) gmajno fvetníkov.

Od kerfhanfke zérkve.

Kaj fo apoftelni pòtlej pozhéli, ko fo daróve fvétiga Duha sadobíli?

Apoftelni, ko fo daróve fvétiga Duha sadobíli, fo fe rasfhlì med vfe naróde, ino fo evangélfki nàvuk osnanováje tifte kerftíli, ktiri v' ta nàvuk vérovati ino po njem ravnáti fklénejo.

Kaj vftane is vfih tiftih, ktiri v' Jesufov vuk vérijejo, ino ki fo kerfheni?

Is tiftih, ktiri v' Jesufov vuk vérijejo, ino ki fo kerfheni, vftane sdrushba ali zérkuv, ki fe ji kerfhanfka pravi.

Kdó je nevidni poglavár kerfhánfke zérkve?

Jesuf Kriftuf je zérkve nevidni poglavár, ker jo je on poftavil, ino ker je per fvoji zérkvi oftáti obljúbil do kònza fvetá. Mat. 28, 20.

Ktire prédnike je Jesuf fvoji zérkvi poftavil?

Jesuf je apoftelne fvoji zérkvi prédnike poftavil: djal jim je namrezh: „Jan. 20, 21.

„Kakor je ozhe méne poſlal, tudi jes vaſ poſhlem.“ Mat. 18, 18. „Gotóvo, gotóvo vam povém: kar bote na semlji savesáli, bo tudi v' nebéſih savésano, ino kar bote na semlji rasvesáli, bo tudi v' nebéſih rasvésano.“

Kòga apoſtelnov je Jesuſ vídniga poglavárja ſvoji zérkvi poſtavil?

Jesuſ Kriſtuſ je Petra vidniga poglavanja ſvoji zérkvi poſtavil, zhigar naſlédnik je rimſki pápesh: Mat. 16, 18. „Tí ſi Péter (to je ſkala), ino na to ſkálo bom ſvojo zérkuv poſtavil, ino peklénſke vráta je ne bodo premagale.“ Jan. 21, 16—17. „Pâſi moje jágneta, páſi moje ovze.“

Kòga ſo ſi apoſtelni v' naſlédnike isvoljíli?

Apoſtelni ſo ſi ſhkófe ino máſhnike v' naſlédnike isvoljíli. Roké na-nje pokladdje ſo nad njimi molíli, ino duhovno obláſt, ino boshjo gnado, ki ſo jo oni prejéli, tudi njém dali, pràv ino ſvetó opràvlati apoſtólſko opravílo Bogú h' zhàſti, ino dušham k' svelízhanju. Apoſt. djanj. 14, 22. „Apoſtelni ſo od ſoſéſke do ſoſéſke duhovne ſtávili, roké s' molítujo na-nje pokladáje.“

Zhe krivi vuzheníki vſtanejo, ali pa ſe prepíri sazhnèjo nad Jesuſovim vukam, komu jih gré raſsóditi?

Zhe krivi vuzheníki vſtanejo, ali pa zhe ſe prepíri nad Jesuſovim vukam sa-

zhnèjo, jih gré ſhkófam s' zérkve vidnim poglavárjam vrèd, njém prédnikam zérkve, rasſóditi.

Se samórejo vſi ſhkófje vkùp v' zhem motíti, kar Jesuſ vérovati ino ſtoríti vuzhí?

Vſi ſhkófje vkùp ſe ne mórejo, kar Jesuſ vérovati ino ſtoríti vuzhí, v' nezhémur motíti, ker je Jesuſ ſvojim apoſtelnam ino vſim njih naſlédnikam per njih vuku per njih biti obljubil do kònza ſvetá, ino poſláti jim ſvétiga Duhá, reſníze vuzheníka, de jih vſo reſnizo vuzhí, ino vékomaj per njih oſtáne. Mat. 28, 20. Jan. 14, 16—17.

Kákſhine ſo snámenja prave Jesuſove zérkve?

Prave Jesuſove zérkve snámenja ſo: 1.) de je edína, 2.) de je ſvéta, 3.) de je veſólna ali katólſhka, ino 4.) de je apoſtólſka.

Kakó je prava zérkuv edína?

Prava zérkuv je edína, de ima vſa ravno tiſti vuk, ravno tiſte ſvéte sakramènte, ino vſa eniga ino ravno tiſtiga poglavárja. Efes. 4, 5. „En goſpód, ena véra, en kerſt." Gal. 6, 16. „Ena régliza vére vam bodi."

Kakó je prava zérkuv ſvéta?

Prava zérkuv je ſvéta, ker je njé ſtàvnik, Jesuſ Kriſtuſ, ſvét, ker je njé vuk ſvét, ker ſo njé sakramènti ſvetí, ker ſvoje vude k' ſvetósti napeluje, ino ker ſo véd-

no ſvetníki v' njéj. I. Petr. 1, 15. „Po njém ſvétim, ki vaſ je poklízal, tudi ví v' vſim ſvojim djanju ſvetí bodite.

Kakó je prava zérkuv veſólna ali katólſhka?

Prava zérkuv je veſólna ali katólſhka, ker jo je Kriſtuſ Jesuſ sa vſe ljudí, sa vſe zháſe, ino sa vſe kráje poſtávil, ino ker vſe vérije, bodi she v' ſvétim piſmu píſano, ali s' beſédo rasosnáneno, kar je Jesuſ Kriſtuſ vuzhíl. Mat. 28, 18—19. „Pejte po vſim ſvétu, osnanujte evangélj vſim naródam — ino vuzhíte jih vſe dershati, kar ſim vam govóril."

Kakó je prava zérkuv apoſtólſka?

Prava zérkuv je apoſtólſka, ker vérije ino vuzhí, kar ſo apoſtelni vérovali ino vuzhíli, ker ſo apoſtelni po povèlju Jesuſa Kriſtuſa njegov nàvuk po vſim ſvétu raſſhírili, ino ker ſo ſhkófje naſlédniki apoſtelnov. Efes. 2, 10—20. „Vudje kerſhanſtva ſte sdaj, sídani na dno, ki ſo ga apoſtelni poſtávili, zhegar vogálnik je Kriſtuſ."

Kakó ſhè drugázh ſe prava zérkuv sòve?

Prava zérkuv ſo tudi rimſka sòve, ker je rimſka zérkuv gláva vſih drujih zerkvá, ino fréda edínoſti.

Kaj tedaj je ſvéta, katólſhka, kerſhanſka zérkuv?

Svéta, katólſhka, kerſhanſka zérkuv je ozhítni sbòr vſih pravovérnih kriſtjánov

pod ozhitnim poglavárjam, rimſkim papesham, ktiri en ino ravno tiſti nàvuk, ino ravno tiſte sakramènte imájo.

OD ÓBZHEṠTVA ali GMAJNE ṠVETNÍKOV.

Kaj vſtane is pravovérnih kriſtjánjov vſihkmalo?

Is pravovérnih kriſtjánov vſihkmalo vſtáne óbzheſtvo ali gmajna; vſi namrezh v' ravno tiſte reſníze Jesuſoviga vuka vérijejo, vſi ravno tiſte ſvéte sakramènte prejémajo, vſi ſe ljúbijo, ino eden sa drugiga mólijo, vſi po Jesuſovim vuku húdo ſtúdijo, dóbro délajo, ino ſi ſvétim biti persadévajo. Efes. 4, 15—16. „Po reſnízi ravnájmo v' ljubésni, ino v' Kriſtuſu, ki je naſ vſih gláva, v'vſim dóbrim raſímo. Po njem ſe vſe teló dershí; takó vud vúdu po ſvoji méri flushi, ino pomága, de ſe teló v' ljubésni gnáje naráſha."

Kakó ſe temu óbzheſtvu pravi?

Temu óbzheſtvu pravovérnih kriſtjánov ſe pravi óbzheſtvo ali gmajna ſvetníkov, ker ſo vſi vudje v' ſvetóſt poklízani, ino

s' sakramèntam ſvétiga kerſta poſvezhèni. I. Petr. 1, 15. „Bodite ſvetí per vſim ſvojim djánju, kakor je on ſvét, ktiri vaſ je poklízal."

Kaj je óbzheſtvo ali gmajna ſvetníkov?

'Obzheſtvo ſvetníkov je to, de ſe vſi vudje zérkve duhóvnih dobrót vdelésho-vajo.

Kaj ſo duhóvne dobróte, ki ſe jih vſi vudje zérkve vdeléshovajo?

Duhovne dobróte, ki ſe jih vſi vudje zérkve vdeléshovajo, ſo: 1.) Jesuſov nàvuk, 2.) ſvéti sakramènti, 3.) dar ali vo-fer ſvête maſhe, 4.) molítuv, 5.) vérnih saſlushènje ino dobre déla.

Dokléj bo to óbzheſtvo terpélo?

To óbzheſtvo pravovérnih kriſtjánov je po dúſhi, ino torej bo tudi po ſmerti ter-pélo, ker duſha nikólj ne vmerje, ino ljubésen nikólj ne mine.

Kdó ſo tiſti vudje zérkve, ki ſo v' óbzheſtvu med ſebój?

Vudje zérkve, ki ſo v' óbzheſtvu med ſebój, ſo: 1.) vérni na sèmlji, tem je ſvétim biti naménjeno, ino de naj ſi ſvétim biti persadévajo (zérkuv v' vójſki); 2.) ſvetní-ki v' nebéſih; tí ſo shé per Bógu ino vézh-niga svelízhanja vénez she doſégli (zérkuv v' velizháſtvu); 3.) duſhe, ki v' vízah terpé, ino ki dozhíſhene tudi v' nebéſa pojdejo

(zérkuv v' terplénju). — Lé hudobni ino pregréſhni v' peklu ſo svunaj óbzheſtva ſvetníkov, vſuſhènim ino odrésanim mladíkam ſo enáki, ki ſe na ògenj poberó.

V' kákim óbzheſtvu ſo vérni na sèmlji med ſebój?

Vérni na sèmlji ſo v' óbzheſtvu med ſebój, de ſe med ſebój ljubijo, k' dóbrimu nagíbajo, ino de s' molítujo ino s' dóbrimi déli eden drugimu pomágajo. Jan. 15, 12. „To je moja sapóved, de ſe med ſebój ljúbite, kakor ſim vaſ jes ljúbil." Jak. 5, 16. „Molíte eden sa drujiga, de bote svelízhani; sakaj pravízhniga molítuv velíko per Bógu samóre."

V' kákim óbzheſtvu ſo vérni na sèmlji s' duſhami v' vízah?

Vérni na sèmlji ſo s' duſhami v' vízah v' óbzheſtvu, de vérni na sèmlji sa duſhe v' vízah Bogá próſijo, ino de jim s' ſvojo molítujo ino ſvojimi dòbrimi déli, slaſti pa s' dáram ſvéte maſhe pomágajo, ki ga Bogú sa-nje darujejo, ino de duſhe vmèrvſhih is hvaléshnoſti sa vérne na semlji per Bógu proſijo. II. Makab. 12, 46. „Svéta ino sdrava miſel je mòliti sa mertve, de ſe od gréhov odpravijo.".

V' kákim óbzheſtvu ſo vérni na sèmlji ſ' ſvetníki v' nebéſih?

Vérni na sèmlji ſo v' óbzheſtvu ſ' ſvetníki v' nebéſih, de vérni na sèmlji ſvetníke

zhaſté, ino va-nje na pomózh klízhejo; ſvetníki v' nebéſih pa sa vérne na sèmlji per Bógu próſijo.

Sakáj gré zháſt ſvetníkam v' nebéſih?

Svetníki ſo ſvoje dní lepó ino boga-bojézhe na sèmlji shivéli, sdaj ſo per Bógu povelízhani, ino v' nebéſhki króni; velíko dobriga ino neisrezhèniga imajo memo naſ. Torej perſerzhna snotrajna zháſt ino ljubésen jim gré, ino to zháſt ino ljubésen gré tudi svunaj pokásati; zhaſtíti nam jih gré.

Sakáj gré v' ſvetníke na pomozh klízati?

Svetníki ſo ſvoje dní na semlji blishniga is ſerza ljubíli; njih ljubésen do naſ ni jénjala v' nebéſih, ampak v' Bogá sheljé, de naj tudi nam ſvétim ino svelizhanim biti dá; Bogá próſijo sa naſ. I. Kor. 13, 8. „Ljubésen nikólj ne míne." II. Makab. 15, 14. „To je Jeremija, boshji prèrok, ino ſvojih bratov prijátel, ktiri velíko próſi sa ljudſtvo ino sa ſvéto méſto." Ino pravízhniga molítuv samóre velíko per Bógu. Torej na pomózh gré klízati v' ſvetníke.

Kaj naſ od tega katólſhka zérkuv vuzhí?

Katólſhka zérkuv naſ vuzhí, de je ſvetníke zhaſtíti ino va-nje na pómozh klízati dobro ino koríſtno. Tridentinſki zérkovni sbòr v' 25. ſêji.

S' zhem bomo ſvetníke nar lépſhi zhaſtíli?

Nar lépſhi bomo ſvetníke zhaſtíli, zhe

ſi njih lépe isgléde poſnémati persadévamo, ino njih zhédnoſti na-ſe vsámemo, ſ' ktírimi nam ſvétijo. Hebr. 13, 7. „„Spómnite ſe v' ſvoje vládnike, ki ſo vam boshjo beſédo govoríli; ino isid njih shivlènja premiſhlujte, ino njih véro poſnemajte.“

DEṢÉTI ZHLÉN VÉRE: Odpuſhánje gréhov.

V' óbzheſtvo ſvetníkov vséti, kákſhnim ſi biti persadevajmo?

Svétim ſi biti persadevajmo.

Zhe ſmo pa vender takó neſrézhni bili, po kerſtu greſhíti, per kom ſamó je gréhov odpuſhánje?

Lé per Bógu je gréhov odpuſhánje.

Sakáj ſmémo gréhov odpuſhánje od Bogá vúpati?

Od Bogá ſmémo gréhov odpuſhánje vúpati, ker je Bog, zhe ſe ſ' ſpokorjènim ino pobóljſhanim ſerzam k' njemu vernemo, do naſ ljudí neſkònzhno vſmílen, ino ker je Jeſuſ Kriſtuſ bòshji pravízi ino ſvetóſti sa naſhe gréhe dosadòſtil. I. Petr. 3, 18. „„Kriſtuſ je terpel, kar ſmo mí s' ſvojimi gréhi sadolshíli; on, pravízhni sa naſ krivízhne, de naſ k' Bógu perpelá.“

Kakó je Jesuſ s' réſ ſpokórnimi gréſhniki ravnal?

Jesuſ je reſnízhno ſpokórnim gréſhnikam gréhe odpúſhal, ino jim to tudi s' beſédo saterdil, rekózh: „Veſéli! vaſhi gréhi ſo vam odpuſhèni, tóde vèzh ne greſhíte.“ Mat. 9, 2—3.

Je komu dal Jesuſ Kriſtuſ obláſt gréhe odpúſhati?

Jesuſ Kriſtuſ je ſvojiga od ſmerti vſtajènja tiſti dán gréhe odpuſhati apoſtelnam obláſt dal; va-nje je díhnil, ino jim rèzhe: „Prejmíte ſvétiga Duhá; ktirim bote gréhe odpuſtíli, ſo jim odpuſhèni, ino ktirim jih bote sadersháli, ſo jim sadershani.“ Jan. 20, 22—23.

Kdó imá sdaj v' pravi zérkvi gréhe odpuſhati obláſt?

V' pravi zérkvi imajo ſhkófje ino máſhniki, oni naſlédniki apoſtelnov, gréhe odpúſhati obláſt.

Kéj ſo gréhi odpúſhani?

Gréhi ſo per sakramèntu ſvétiga kerſta ino ſvéte pokóre odpuſhani.

Ktiri gréhi ſe per ſvétim kerſtu, ino ktiri per sakramèntu ſvéte pokóre odpúſhajo?

Isvírni gréh, in vſi djanjſki, pred kerſtam ſtorjèni gréhi ſe per ſvétim kerſtu odpúſhajo, per sakramèntu ſvéte pokóre pa tiſti gréhi, ki ſo po kerſtu ſtorjèni.

Zhimú naj vémo, de imá prava Jesuſova zérkuv obláſt, gréhe odpuſhati?

To naj nam ſerzé polájſha, ino pòkoj va-nj nòſi, zhe ſmo gréh ſtoríti neſrézho iméli; ali tudi ſvoje shivlènje poból̀jſhati naj naſ ſpodbáda; sakáj lé ſpokórnim gréſhnikam, ktiri ſe gréha keſájo ino pobólj-ſhajo, je Jesuſova zérkuv obláſt gréhe od-púſhati prejéla.

ENÁJSTI ino DVANÁJSTI ZHLÉN VÉRE:

Vſtajènje shivòta, ino vézhno shivlènje.

Kaj naſ svelízhar vuzhí, kaki bo po teléſa ſmerti zhlovékov ſtán?

Naſh svelízhar vuzhí: 1.) de je teléſna ſmert gréhov isvírik ali is-hájik; 2.) de je duſha zhlovéka nevmerjózha; 3.) de prezej po ſmerti poſébna ſòdba pride; 4.) de ſo viza; 5.) de bodo na kònzu ſvetá vſi mertvi is ſvojih gròbov vſtáli; 6.) de bo pòtlej poſlédna, óbzheſna ſòdba, ino 7.) de bodo vſi dóbri vékomaj v' nebéſih obdarováni, vſi hudobni pa vékomaj v' peklu ſhtrafani.

---

1. OD SMERTI.

Kaj je ſmert?

Smert je lózhba duſhe od teléſa.

Mórejo vſi ljudjé vmréti?

Vſi ljudjé mórejo vmréti.

Po zhem pride, de mórejo vſi ljudjé vmréti?

De mórejo vſi ljudjé vmréti, pride po Adamovim gréhu, ki ga je v' Raju bil ſtóril. Ako bi Adam ne bil grefhíl, bi bili ljudjé tudi po teléſu nevmerjózhi. „Smert je ſhtráfniga gréha. Rim. 5, 12. „Kakor je po enim zhlovéku gréh v' ſvét prifhel, ino ſkosi gréh ſmert; takó ſe je ſmert po njem, ki ſo vſi v' njem grefhíli, v' vſe ljudí rasſhlà.“

Kadáj, ino kakó bomo vmerli?

Kadáj, ino kakó bomo vmerli, ne vémo. Pridg. 9, 12. „Zhlòvek ſvojiga kònza ne vé.“

Kaj je tréba ſtoríti, ker ne vémo kadáj, nè kakó bomo vmerli?

Ker ne vémo kadáj, nè kakó bomo vmerli, bódimo smiraj k' ſmerti perprávleni. Mat. 24, 42—44. „Torej zhujte, ker ne véſte, obkoréj vaſh goſpód pride. — Torej perprávleni bodite; sakáj ſin zhlovéka bo prifhel ob uri, ki vam je nesnána.“

Kákſhina je ſmert bogabojézhih?

„Smert bogabojézhih je ſrézhna ino veſéla. Pſal. 115, 15. „Lépa je ſvetníkov ſmert pred goſpodovim oblizhjam.“

Kákſhina je ſmert hudóbnih?

Gròsno neſrézhna je ſmert hudóbnih. Pſal. 33, 22. „Nikolj hujiga, ko gréſhnikov ſmert.“

S' ktiro povéſtjo nam je to Jesuſ prav v' shívo popíſal?

Jesuſ nam je to ſ' povéſtjo od bogabojézhiga Lazara ino nevſmíleniga bogatínza prav v' shívo popiſal. Luk. 16, 22. i. t. d.

---

2. OD NEVMERJÓZHNOSTI DUSHE.

Kaj je to: zhlovékova duſha je nevmerjózha?

Zhlovékova duſha je nevmerjózha, to je toljko: de bo zhlovékova duſha tudi po ſmerti vékomaj míſlila ino hotéla.

Ktire boshje laſtnóſti nam prízhajo, de je zhlovéſhka duſha nevmerjózha?

De je zhlovéſhka duſha nevmerjózha, nam prízha boshja vſigamogózhnoſt, dobróta, modróſt ino pravíza. Bog je vſigamogózhen; torej kaj lohkiga mu je naſho duſho vékomaj ohrániti. Bog je neſkònzhno dobrótliv; torej ne bil bi shèlje po vézhnim svelízhanju v' naſ déval, ko bi je dopólniti ne hòtel. Bog je neſkònzhno móder; torej bi nam gotóvo ne bil pameti ino ſvobódne ali próſte vòlje dajal, ki nam je po njema bol ino bol vúmnim, dòbrim, brumnim ino ſvétim, ino enkrat svelízhanim biti dáno, ko bi nam bilo lé ſamó to kratko shivlènje na semlji odlózheno. Ino ker je Bog neſkònzhno pravízhen, je ſam is

ſebe permóran, s' dóbrimi ino húdimi do beſedize oberniti, kakor saflúshijo. To pa ſe v' tem shivlènju ne godí, nè vſelej, nè po saflushènju. Torej po ſmerti v' unim shivlènju bo vſe to Bog gotóvo ſtóril.

Is ktire Jesuſove povésti ſe vuzhimò, de je zhlovéſhka duſha nevmerjózha?

De je zhlovéſhka duſha nevmerjózha, ſe vuzhimò is povésti Jesuſove od bogátiga potrátnika ino vbósiga Lázara. Obá ſta vmerla, pa njih duſhi ſte tudi po ſmerti shivéle; duſha vbósiga Lazara je v' nebéſa, duſha nevſmíleniga bogatínza v' pekel priſhla.

Is zheſa ſe ſhe vuzhimò, de je zhlovéſhka duſha nevmerjózha?

De je zhlovéſhka duſha nevmerjózha, ſe is Jesuſovih beſéd vuzhimò: Jan. 8, 56. „Abraham ſe je mojiga dnéva viditi veſeljíl; vidil ga je, ino ſe obveſëljil.“ Ino is Moſeſove ino Elijove perkasni per Jesuſovim ſpremínu na gòri. Shivéli po duſhi ſo ſhe torej Abraham, Moſeſ ino Elija.

S' ktirimi beſédami je Jesuſ prav lepó povédal, de je zhlovéſhka duſha nevmerjózha?

Ko ſo bili Jesuſovi vuzhénzi sháloſtni, de bodo savóljo njegóviga vuka veliko terplénje, pregánjanje, ino tudi ſmert terpéli: jim je Jesuſ djal: Mat. 10, 28. „Ne bójte je tiſtih, ktiri teló vmoré, duſhe pa ne morejo vmoríti; bojte ſe raji tiſtiga, ktiri duſho ino teló lohka vékomaj v' pekel obſódi.“

Zhimú naj vémo, de je' nafha dufha nevmerjózha?

Lóhka fe vtoláshimo, ko je nafha dufha nevmerjózha, per terplénju fidájniga shivlènja; ni fe nam tréba fmerti báti, fej lé famó teló vmerje; ne tárnajmo prevèzh, ako nam ftárifhi, prijátli ino dobrótniki odmerjejo, òndi per Bógu jih fpet nájdemo. — Tóde le vfi dóbri ino bogabojézhi fe f' tem lohka toláshijo, lé òni pridejo k' ozhétu v' nebéfih, hudóbne vékomaj fpred fvojiga oblizhja páhne. Torej fofèbno sa dufho fkerbímo, ino védno bóljfhim ino fvetéjfhim fi biti persadevájmo.

---

3. OD POSÉBNE SÓDBE.

Kaj fe je berfh po fmerti dufhi sgodílo bogabojézhiga Lazara, ino nevfmíleniga bogatínza?

Dufha bogabojézhiga Lazara je prèzej po fmerti v' plazhílo fhla, dufha nevfmíleniga bogatínza v' fhtrafnigo. Luk. 16, 22. i. t. d.

Kaj je djal Jesuf fpokórnimu televáju na krishu?

Jesuf je djal: „Gotóvo ti povém, fhe dànfi bofh v' raju per mèni.“ Luk. 23, 43.

Kdó je obfódil, kakó naj fe bogabojézhimu Lazaru, fpokorjènimu televáju, ino nevfmílenimu bogatínzu sgodí?

Pravízhni Bog je to obfódil; on nam-

rezh vſe dóbro ino húdo na tánjko po saſlushènju povrazhuje.

Kaj bo Bog ſtóril, préden dobre obdaruje, ino hude ſhtraſa?

Bog bo préd ljudém, kar ſo dòbriga ali húdiga na sèmlji v' shivlènju ſtoríli, osnánil ino jim povédal, káko plazhílo, ino káko ſhtrafnigo de ſo saflushíli, to je, ſódil bo ljudí.

Ko je duſha zhlovéka prezej po ſmerti plazhována ali ſhtrafována, kadáj je ſójena?

Duſha vſaziga zhlovéka je prezej po ſmerti ſójena.

S' kákimi beſédami vuzhí ſvéto piſmo, de ſo ljudjé prezej po ſmerti ſójeni?

Svéto piſmo govorí: Hebr. 9, 27. „Zhlovéku je odlózheno kàdaj vmréti, pòtlej pa ſójenimu biti.“

Sakáj ſe ti ſòdbi poſébna právi?

Ti ſòdbi ſe poſébna právi, ker je vſaki zhlòvek poſébej prezej po ſmerti ſójen.

Po zhem bo Bog per-nji vſakiga zhlovéka ſódil?

Bog bo vſakiga zhlovéka per-nji ſódil po vſih njegóvih miſlih, shèljah, beſédah, po délih ino opúſhbah. II. Kor. 5, 10. „Vſi ſe móremo pokásati pred ſódnim ſtòlam Kriſtuſovim, de vſaki prèjme, kóljkor je v' ſvojim shivlènju dobriga ali hudiga ſtóril.“

Kaj naj nam mísel v' posébno sòdbo pomága?

Mísel v' posébno sòdbo naj nas potolá-shi v' terplénju, ino naj nam serze podpíra, zhe nas opràvlajo ali sanizhujejo; pa tudi od vsiga hudiga naj nas ostráshi, ino k' vsimu dóbrimu spodbáda.

---

4. OD VÍZ.

Kaj pride po posébni sòdbi?

Po posébni sòdbi se boshja sòdba spólni. Vsi zhisto dobri so prezej v' nebésih svelizhani, nespokórni gréshniki pa v' peklu shtráfani.

Kam pridejo dushe, ktire so se sizèr v' boshji gnadi lozhíle, ki pa she vender kaj mánjih mádeshov ino pregréshkov nad sebój imajo?

Take dushe ne mórejo prezej v' nebésa, sakaj (skriv. rasod. 21, 27.) nizh nezhístiga ne móre v' nebésa; pa tudi vékomaj savershene niso od Boga savóljo svojih mánjih mádeshov ino pregréshkov; sakáj (Mat. 16, 27.) neskònzhno pravizhni Bog bo vsakimu po njegóvih délih povernil. Shè trétji kraj je tórej, kamor tiste dushe pridejo, ki so se sizèr v' gnadi boshji lozhíle, tóde savoljo v' shivlènju storjènih gréhov she niso bòshji pravízi dosadòstile, ino she mánjih grehov nad sábo imajo.

Kakó právimo temu kraju?

Temu kráju právimo víza, ker dushe v' njem zhasne shtrafnige sa svoje gréhe terpé, ki se jih v' shivlènju niso spokoríle, ino se v' njem svojih mánjih pregréshkov dozhishujejo.

Is ktirih Jesusovih beséd se vidi, de so viza?

Jesus je enkrat osleplènim Judam djal, de gréhi v' svétiga Duhá niso odpúshani nè v' tem, nè v' unim shivlènju. Mat. 12, 32. Is tega se vidi, de so po smerti mánjshi gréhi lé she odpushàni. Ino takó so svéti ozháki ino katólshka zérkuv is vust apostelnov vselej vuzhíli.

Kake shtrafnige terpé v' vizah dushe?

Dushe v' vízah shé s' tem neisrezhèno velíko terpé, de Bogá glédati, ino vékomaj vshivati hrepené, pa ga ne mórejo; verh tega pa tudi muke ali martre terpé, ki jim jih je boshja pravíza persodíla.

Dokléj dushe mertvih v' vízah ostanejo?

Dokléj de dushe mertvih v' vizah ostanejo, se ne dá prav véditi; de so dalej ali mànj zhasa v' njih, koljkor so Bogá bòl ali mànj rasshaljíle, vèzh ali mànj pokóre v' shivlènju storíle, to je vse, kar se dá rèzhí.

Kakó lohka dusham v' vízah ljubésen skasujemo?

Dusham v' vizah lohka ljubésen skasu-

jemo, ino pomágamo: 1.) s' dáram ſvéte maſhe, ino pa ſoſebno s' njim; 2.) s' molítujo; 3.) s' drugimi dobrimi déli. II. Makab. 12, 43—46.

Ktirim dufham v' vízah ſmo poſébno ljubésen ino pomozh dolshní?

Vſim dufham v' vizah ſmo ljubésen ino pómozh dolshni; poſébno naſ jo pa hvaléshnoſt véshe ſtariſham, bratam ino ſèſtram, prijátlam ino dobrótnikam ſkásati.

Kaj naj nam pomága véditi, de ſo víza?

Véditi de ſo víza, to naj naſ pergánja, de ſe vſákiga ſhe tólzhikniga gréha odprávimo, de, radovóljno, pokóro deláje, tukaj zhaſne ſhtrafnige pobríſhemo, ino, kar móremo, sa ſtorjène gréhe dosadòſtimo.

---

5. OD V,STAJÈNJA SHIVÒTA.

Kaj ſe je s' Jesuſovim teléſam trétji dan sgodílo?

Jesuſova dufha ſe je ſpét s' njegóvim teléſam ſkljeníla, ino Jesuſ je po làſtni mòzhi s' velizháſtvam ino s' ſlavo od ſmerti vſtàl.

Kakſhini zhúdesh je Jesuſ na sèmlji nad vèzhimi merlízhi ſtóril?

Jesuſ je lé hòtel, ino vèzh merlízhov je s' ſamo to vóljo v' shivlènje sopet obú-

dil, poſtávim, Jajrovo hzhér, Najmlánſkiga mladénzha, ino Lazara, ſvojiga ljubiga prijátla.

Kadar ſo ſe ljudjé nad njegovo mozhjó, merlízhe oshívlati, zhudíli, kaj jim je Jeſuſ djal?

Jeſuſ jim je djal: Jan. 5, 28—29. „Ura pride, ktiro bodo vſi po grobéh glaſ boshjiga ſinú flíſhali, ino is njih pojdejo, ktiri ſo dobro délali, vſtájat v'shivlènje, ktiri pa ſo húdo délali, vſtájat v' obſójo.“

Kaj obljubi Jeſuſ ſ' timi beſédami?

Jeſuſ obljúbi ſ' temi beſédami, de bo nekàdaj s' vſigamogózhnim ſvojim povèljam teléſa vſih mertvih is gròbov obúdil, ino s' njih duſham sopet sdrushil. Bogabojézhi bodo tedaj s' duſho ino teléſam vékomaj obdarováni, hudobni pa s' duſho ino teléſam vékomaj ſhtráſani.

Kákſhino bo po vſtajènju naſhe teló?

„Svéto piſmo govorí: I. Kor. 15, 42—45. „ Trohlívo teló ſe ſéje, neſtrohlívo bo vſtálo. Hòdno, kerhko ſe ſéje, zhaſtítlivo ino krépko bo vſtálo. Meſéno teló ſe ſéje, ino duhóvno teló bo vſtálo.“

Kadáj bo vſtajènje od ſmerti?

To vſtajènje bo, pravi Jeſuſ, ſódni dan, bo kònez ſvetá. Jan. 6, 39. „ Vólja njega, ki me je poſlal, je, de, kar jih v' mé vérije, nobeniga ne sgubím, ampak de jih obudím pózledni dan.“

Kaj naj nam pomága véditi, de teló od ſmerti vſtáne?

Ker vémo, de teló od ſmerti vſtáne, ſe nikar prevèzh vmréti, v' gròb priti, ino ſtrohnéti ne bójmo: ſlabóſti ino tesháve ſvojiga trupla poterpímo; ſpoſhtujmo ga; Bog ne daj kaj hudiga s' njim pozhéti, vſo mózh, kóljkor jo je v' njem, k' dóbrimu obrazhajmo, slaſti pa ſi ſramoshlívim ino zhiſtim biti persadenímo.

---

6. OD PÓSLEDNE SÒDBE.

Kaj ſta angela apoſtelnam ino vuzhénzam rèkla, ki ſo sa svelízharjam per njegovim vnebohódu shaloſtni sréli?

Angela ſta jim rèkla: Apoſt. djanj. 1, 11. „Moshjé Galiléjzhane! kaj ſtojtè ino srète v' nebó? Goſpód Jesuſ bo nekàdaj sopet priſhel, kakor ſte ga v' nebo vidili iti.“

Kaj naſ Jesuſ ſam vuzhí od ſvojiga vdrújzhniga prihóda na semljo?

Jesuſ je rékel: Mat. 25, 31—46. „Sin zhlovéka bo nekàdaj (kònez ſvetá) na nébu v' oblákih s' mozhjó ino s' velizhaſtvam sopet priſhel, ino vſi naródi bodo pred-nj sbráni. Po paſtírjovo, ktiri òvze od kòslov lózhi, bo dóbre od hudóbnih odlózhil. Dobre bo na ſvojo deſnízo, hudobne na ſvojo

levízo djal.“ Potlej dóbrim porèzhe: „Bàlite, ví ljubi mojiga ozhéta, ino prejmíte kraljéſtvo, od sàzhétka ſvetá vam perpravleno. Dòkler, lázhen ſim bil, ino dali ſte mi jéſti; shéjin ſim bil, ino dali ſte mi píti; nag ſim bil, ino oblékli ſte me; ptuji ſim bil, ino pod ſtrého ſte me vséli; bolán ſim bil, ino poſtrégli ſte mi; — vélko sapóved moje vére, kerſhánſko ljubésen, ſte dopolnili.“

Stermé bodo dóbri rèkli: „Goſpód, kadáj ſmo te lazhniga naſítili, kadáj shéjniga napojíli, kadáj násiga oblékli, kadáj te ptujza pod ſtrého vséli, kadáj ſmo ti bòlnimu ſtrégli?“ Ino Jesuſ jim bo odgovóril: „Kar kólj ſte komu ſhe takó málimu smed ljudí ſtoríli, takó obernem ino obdarím, kakor de bi bili meni ſtoríli.“

Pòtlej ſe bo v' une na levízi obernel, ino porèzhe: „Poberíte ſe ſpred mene, ví perkléti, v' vézhni ògenj, ki je hudízhu ino njegovim duhóvam perpràvlen. Dòkler, lazhen ſim bil, ino mi niſte dali jéſti; shéjin ſim bil, ino mi niſte dali píti; nag ſim bil, ino me niſte oblékli; popótni ſim bil, ino me niſte pod ſtrého vséli; bolán ſim bil, ino mi niſte poſtrégli. Vélke sapovdi moje vére, kerſhanſke ljubésni, niſte ſpolnili.“

Hudóbni porekó: „Goſpód, kadáj ti lázhnimu niſmo dali jéſti, kadáj shéjnimu

nè piti; kadáj te nasiga nifmo oblékli, kadaj popótniga nè pod ftrého vséli, kadáj ti bolnimu nifmo poftrégli?“ Ino Jesuf jim porèzhe: „Kar kolj komu fhe takó malimu smed ljudí nifte ftoríli, obernem ino fhtráfam, kakor de bi meni famimu ne bili ftoríli.“

Kdó torej bo kònez fvetá sopet prifhel?

Jesuf Kriftuf, odrefheník ljudí, bo kònez fvetá sopet prifhel.

Zhimu bo Jesuf fpet prifhel?

Jesuf bo fpet prifhel, de bo vfim ljudém, kar fo dobriga ino budiga ftoríli, ino pa plazhílo ino fhtrafnigo, ki fo jo saflushili, ozhítno osnánil; vfe ljudí kmalo, ino ozhítno jih bo fódil. Mat. 16, 27. „Zhlovékov fin bo v' velizhaftvu fvojiga ozhéta s' fvojimi angeli prifhel, ino bo vfakimu po njegóvih délih povernil.“

Kakó torej fe sòve ta fòdba?

Ta fòdba fe sòve poflédna, sádnja, ozhitna, vefólna ali obzhéfna fòdba, ino to, ker bo pófledni dan, konez fvetá, ta fòdba — ozhítna ino zhes vfe ljudí.

Po zhém bo Jesuf ljudí fódil?

Jesuf bo ljudí fódil po vfih njih miflih, shèljah, befédah ino délih, ino pa po vfim, kar fo dobriga opuftíli. Kor. II. 5, 10. „Vfi móremo pred Kriftufovim fódnim ftólam snani biti, de vfaki po febi prèjme, délal naj je dobro ali hudo v' shivlénju.“

Sakáj bo Jesuſ kònez ſvetá vſe ljudí kmalo ozhitno ſódil?

Jesuſ bo kònez ſvetá vſe ljudí kmalo ozhítno ſódil, de bo nedólshni, ki je bil na tem ſvétu od ljudí samujèn, de bo bogabojézh, ki je bil ſkrít na ſvétu, vſim snàn, ino per vſih v' zháſt dján, ino de bo ſkrivni gréſhnik, hináviz ino obrekováviz ozhítno na ſramòti; de bodo vſi ljudjé vídili ino ſposnáli neſkònzhno boshjo pravízo do vſih ſvarí.

Ali vémo dán ino úro, kadáj de bo Jesuſ priſhel óbzheſno ſòdbo imét?

Lé ſam Bog, nihzher drugi ne vé dnéva ino úre, ſhe angeli v' nebéſih nè, kadáj de bo Jesuſ priſhel ſòdbo imét. Tórej nikár ne odlaſhájmo shivlènja poboljſhati ino dobriga délati, ino pa védno zhujmo. Mat. 24, 36—44.

Zhimú naj vémo, de bo óbzheſna ſòdba?

Ker je óbzheſna ſòdba, mirni bodimo ino nizh ne marajmo, zhe ſmo tudi na semlji samujèni ino ſverkani, ali zlò po nedólshnim obrekováni, zhe ſe nam dobro tudi ſ' hudim povrázha; rádi na ſkrívnim dobro ſtorímo, kerſhanſko ljubésen ſláſti vſelej ſkasujmo, ino tako védno shivímo, de ſe nam ne bo tréba báti, pred boshjo ſòdbo ſtopíti.

7. OD NEBÉS.

Kaj porèzhe Jesuſ bogabojézhim per ſòdbi ſvetá?

Jesuſ porèzhe bogabojézhim per ſòdbi ſvetá: „Bálite, ví ljubi mojiga ozhéta, ino prejmíte kraljéſtvo, od sazhétka ſvetá vam perpràvleno. Ino dóbri pojdejo v' nebéſhko veſèlje.“

Kaj ſo nebéſa?

Nebéſa ſo tiſti svelízhani kraj ſvetníkov, ki ſe Bog v' njem ſvojim svéſtim ſlushábnikam oblizhje v' oblízhje rasodéva, ino v'ktirim je on ſam njih neſkònzhno povrazhílo.

Kdó pride v' nebéſa?

Tiſti pridejo v' nebéſa, ktiri v' gnadi boshji vmerjejo, ino ktiri ſe ſtorjènih gréhov v' tem ali v' unim shivlènju dopokoré. Skriv. rasod, 21, 27. „Nizh nezhiſtiga ne móre v' nebéſhko kraljéſtvo.“

Ali ſe nebéſhko veſèlje shé sdaj dá pràv rasvuméti?

Nebéſhko veſèlje ſe ne dá sdaj prav rasvuméti; ſvéto piſmo govorí: I. Kor. 2, 9. „Nè okó ni vidilo, nè vuhó ſlíſhalo, ino ſhe nikomur ni na miſli priſhlo, kar je Bog tiſtim perpravil, ktiri njega ljubijo. Pa nekóljko nebéſhkiga veſèlja nam je vender Jesuſ povédal.

Kákſhino je nebéſhko veſèlje po Jesuſovim vuku?

Nebéſhko veſèlje je táko lè:

1.) Isvóljeni bodo boshje laſtnósti ino boshjo voljo v' nebéſih velíko bol, ino bol popólnama, kakor tukaj na sèmlji, ſposnáli, ino nad tem neisrezhèno veſèlje iméli; oblizhje v' oblizhje bodo Boga glédali, ljubíli ino vshiváli. I. Kor. 13, 12. „Tazhaſ bomo Boga oblizhje v' oblizhje glédali. Sdaj ga lé nekóljko ſposnám; takrat pa ga bom ſposnál, kakor ſim od njéga ſposnán.“

2.) Nobeniga nè dúſhiniga nè teléſniga sléga, nobene ſhe takó male britkósti ne bo. ‚Skriv. rasod. 21, 4. „Oterel jim bo vſe ſolse Bog od ozhéſ, ino ſmerti ne bo vèzh; vèzh ne bo nè tárnanja, nè véka, nè bolezhíne: sakaj propréjſhnoſt je miníla.“

3.) Vſe, kar ſo dobriga tukaj na semlji ſtoríli, bodo pómnili, ino dobre veſtí védno veſèlje vshiváli. ‚Skriv. rasod. 14, 13. „Blager jim, ktiri v' Goſpódu vmerjejo, sakáj njih déla jih ſprémijo.“

4.) Per Bógu, per Jesuſu, per angelih ino ſvetníkih bodo tàm, ino to veſélo drúſhino vékomaj vshiváli. Hebr. 12, 22—24. „Vdrúsheni ſte v' méſto shiviga Bogá, med jesare ino jesare angelov, v' drúſhino odnekléjſhnih nebéſzhanov, k' Bógu vſih ſodníku, k' Jesuſu nóviga sakóna ſrédniku, med duſhe pravízhnih, ktiri ſo ſvoj kònez doſégli.“

¸So tudi kàki raslózhki nebéſhkiga veſèlja?

¸So ſo raslózhki nebéſhkiga veſèlja. Kdor je vèzh dobriga ſtóril, bo tudi bol v' nebéſih obdarèn. II. Kor. 11, 6. „Kdor ſkopó ſéje, bo tudi ſkopó shèl; kdor obílno ſeje, bo tudi obilno shèl.“

Kákſhini nàvuk sadobimò nad premiſhlovánjam nebéſhkiga veſèlja?

Nad premiſhlovánjam nebéſhkiga veſèlja sadobimò nàvuk:

1.) Slége ino britkósti tega ſvetá ſtanovítno ino poterpeshlívo prebíti; sakáj, vſe terplénje ſvetá ni nizh proti velizháſtvu, ki bo tàm nad nami rasodéto.“

2.) Védno ino na tánjko po bòshjih sapóvdih ravnáti, tudi terplénje ino pregajmbe naj ſi ſ' tem nakóplemo; sakaj po vójſki pride vézhno povrazhílo, po tem kratkim terplénju vézhno veſèlje. Riml. 8, 18. „Ménim, de ſe terplénje tega zhaſa ne móre permérjati k' unimu prihódnimu naſhimu velizháſtvu.“

---

8. OD PEKLA.

Kaj porèzhe Jeſuſ hudobnim per ſòdbi ſvetá?

Jeſuſ porêzhe hudobnim: Poberíte ſe ſpred mene, ví prekléti, v' vézhni ògenj, ki je hudízhu ino vſim hudizhovim perpravlen. Ino hudobni pojdejo v' peklénſke muke ali martre.

Kaj je pekel?

Pekel je kraj, kjer pogubléni vézhno ſhtráfnigo terpé.

Kdó pride v' pekel?

V' pekel pride, kdor v' ſmertnim gréhu vmerje, ki je torej gnado boshjo sgúbil.

Kakſhine ſo peklénſke ſhtrafnige?

Peklénſke ſhtrafnige ſo té:

1.) Gréſhniki v' peklu ſ' ſtraham ino trepétam v' Bogá, ſvojiga pravízhniga ſodníka, miſlijo, ino pahneni ſo na vékomaj ſpred boshjiga oblízhja. II. Teſal. 1, 9. „Vézhne ſhtrafnige v' pogublènju bodo terpéli, páhneni ſpred Goſpódoviga oblízhja ino velizháſtva.“

2.) Huda véſt jih védno boljí ino píka. Mark. 9, 43. „Njih zheruv ne bo vmerel.“

3.) Med sgol hudimi duhóvimi ino ſpákami ſo. Mat. 25, 41. „Poberíte ſe ſpred mene v' vézhni ògenj, ki je hudízhu ino vſim hudízhovim perpravlen.“

4.) Shè veliko drujih ſhtráfnig bodo terpéli, ki jih ſvéto piſmo ògenj imenuje, ktiri ne vgaſne, tmò, ki je tuljènje ino ſhkripánje s' sobmí v' njéj. Mark. 9, 47. „Njih ògenj ne bo vgáſnil.“ Mat. 8, 12. „V' grosno temò bodo páhneni, ki bo tuljènje ino ſhkripánje s' sobmí v' njéj.“

5.) Ino vſe te muke ali martre bodo bres vupanja, odréſhenim biti, terpéli. Mat. 25,

41. „ Poberíte ſe ſpred mene v' vézhni ògenj. " Luk. 16, 26. „ Med nami ino vami je tóljki brèsen dján, de ne more nihzher nè od tod do vaſ, nè od ondód do naſ. "

Kaj naj premiſhlovánje peklénſkih múk ali marter per naſ opravi?

Premiſhlovánje peklénſkih múk ali marter naj naſ podvuzhí, kakó je ſhtràſhno v' róke páſti pravízhnimu Bogu, ino nagne naj naſ húdo ſtúditi ino várovati ſe hudiga, ſhe tako prijétno ino koríſtno naj ſe nam sdí; sakaj kratko je gréhovo veſèlje, ino vézhna múka ali martra pride po njem. Hebr. 9, 31. „ ‚Straſhno je v' roke paſti shiviga Bogá. "

OD VÉRE

KATÓL‚SHKIGA KRI‚STJANA ‚SPLÒH.

Kéj ſoſebno je vſe, kar nam gré po navúku Jesuſa ino apoſtelnov vérovati?

Kar nam gré po navúku Jesuſa ino apoſtelnov vérovati, je ſoſebno v' apoſtólſki véri, táka je:

„ Vérijem v' Bogá ozhéta, vſigamogózhniga ſtvárnika nebéſ ino sèmlje. Ino v' Jesuſa Kriſtuſa, ſinú njegoviga edíno rojèniga, Goſpóda naſhiga. Ktiri je ſpozhét od

ſvétiga Duhá, ròjén is Marije divíze. Terpel pod Pónzjam Pilatam, krishan bil, vmerel ino v' gròb polòshen. ¸Shel je pred pekel, trétji dan od ſmerti vſtal. ¸Shel je v' nebéſa, ſedí na deſnízi Bogá ozhéta vſigamogózhniga. Od ondód bo priſhel ſódit shive ino mertve. Vérijem v' ſvétiga Duhá. Eno, ſvéto, katólſhko, kerſhánſko zérkuv. Obzheſtvo (gmajno) ſvetníkov. Odpuſhánje grêhov. Vſtajènje shivòta. Ino vézhno shivlenje. " Amen.

Kóljko délj ali zhlénov imá apoſtólſka véra?

Apoſtólſka véra imá dvanajſt délj ali zhlénov.

Kaj poméni beſéda Amen na kònzu apoſtólſke vére?

Beſéda Amen na kònzu apoſtólſke vére poméni, de vſe terdno ino réſ vérijemo, kar je v' njéj.

Sakáj ſe móre vérovati, kar je Bog rasodél?

Vérovati ſe móre, kar je Bog rasadél, ker je Bog vézhna reſníza ino neſkònzhna modróſt, ktiri nam torej lé reſnízo, nizh drujiga povédati ne móre.

Od kód ſe vé, kar je Bog rasodél?

Kar je Bog rasodél, ſe nekóljko vé po ſpíſani, nekóljko po neſpíſani bòshji beſédi.

Kaj je píſana boshja beſeda?

Piſana boshja beſéda, ki ſe ji tudi ſvéto piſmo, ali bibl ja pravi, ſe vſekmalo

bukve sòvejo, ktire so od svétiga Duhá navdáni svéti moshjé pisali, ino pa ki jim katólshka zérkuv, de so táke, prizha ino sposná.

Kaj je nespísana boshja beséda?

Nespísana boshja beséda, ki se ji tudi besédno isrozhílo pravi, se tisti vérini ino djánjski vuki sòvejo, ktire so apostelni samí is vust Jesusa Kristusa slishali, ali pa is navdánja svetiga Duhá osnanováli, pa ki jih niso sapisali.

Kéj je isrozhílo boshje beséde ohranováno?

Lé v' katólshki zérkvi je boshje beséde isrozhílo svesto ino bres popáke ohranováno.

Sakáj vérije katólshki kristján zérkvi, kar vérovati veléva?

Katólshki kristján vérije zérkvi, kar zérkuv vérovati veléva, bodi shé pisano ali nè, ker je zérkuv, njó steber ino podslómbo resníze, Kristus poslúshati vkásal; ker je on sam obljubil s' svojo pomozhjó biti per svoji zérkvi do kònza svetá; ino ker svéti Duh per-nji védno ostane.

Kaj je po kershánsko katólshko vérovati?

Po kershánsko katólshko vérovati je, vse rés verjéti, kar je Bog rasodél, ino kar zérkuv vérovati veléva, bo naj v' svétim pismu sapísano, ali bilo naj je po Jesusu ino njegovih apostelnih lé s' besédo osnanováno.

Je véra vſakimu zhlovéku potrébna, ktiri hozhe svelízhan biti?

Véra je vſakimu zhlovéku potrébna, ktiri hózhe svelízhan biti; sakaj bres vére je nemogózhe komu dòbrimu, bogabojézhimu, Bogú prijétnimu ino vézhno svelízhanimu biti. Hebr. 11, 6. „Bres vére je nemogózhe Bogú dopáſti. Kdor hózhe h' Bógu priti, ga more vérovati de je, ino de je tiſtim, ktiri ga jiſhejo, povrazhník.“

Kaj je vſakimu zhlovéku, kadar ſe ſvoje pámeti savé, de bo svelizhan, véditi ino vérovati potrébno?

Vſakimu zhlovéku, kàdar ſe ſvoje pámeti savé, de bo svelízhan, je véditi ino vérovati potrébno:

1.) De je en Bog.

2.) De je Bog pravízhni ſodník, ktiri vſe dóbro plazhuje, ino vſe húdo ſhtrafuje.

3.) De ſo tri boshje (oſébe ali) perſhone eniga bitſtva ino ene natóre: Ozhe, ‚Sín ino ſvéti Duh.

4.) De ſe je druga boshja (oſéba ali) perſhóna vzhlovézhila, naſ ſ' ſmertjo na krishu odreſhiti ino vézhno svelízhati.

5. De je zhlovéſhka duſha nevmerjózha.

6.) De je gnada bòshja k' svelízhanju potrébna, ino de bres gnade boshje zhlòvek nizh k' vézhnimu shivlènju saſlushlíviga ſtoríti ne móre.

Kaj je vſákimu katólſhkimu kriſtjánu sapovédano véditi?

Vſakimu katólſhkimu kriſtjánu je sapovédano véditi:

1.) Apoſtólſko véro.

2.) Ozhenàſh.

3.) Deſét bòshjih, ino pét zerkóvnih sapóved.

4.) Sédem ſvétih sakramèntov.

5.) Kerſhánſko pravízo.

Je k' svelízhanju dovòlj, de katólſhki kriſtján lé ſ' ſerzam vérije, kar je Bog rasodél?

K' svelízhanju ni dovòlj, de katólſhki kriſtján lé ſ' ſerzam vérije, kar je Bog rasodél; ampak móre tudi 1) ſvojo véro s' djanjam kásati; 2.) kar ſ' ſerzam vérije, zhe je tréba, ozhítno is ſebe povédati. Jak. 2, 14—26. „Kaj pomága, moji bratje, zhe kdo pravi, de imá véro, pa dél nima; ga bo véra kálj mògla svelízhati? Kakor je teló bres dufhe mertvo, je tudi véra mertva bres dobrih dél.“

DRUGO POGLAVJE.

OD VUPANJA.

Kaj je po kerſhánſko vúpati?

Po kerſhanſko vúpati je, od Bogá vſiga s' ſvéſtjo ſe nádjati, kar nam je savoljo Jesuſoviga neſkònzhniga saſlushènja obljubil.

Kaj vúpamo od Bogá?

Vúpamo od Bogá vézhno shivlènje, to je, vézhno svelízhanje, ter pomózh ino mitelne ali vmedi, doſézhi ga.

Sakáj vúpamo?

Vúpamo, ker je Bog vſigamogózhen, v' ſvojih obljubah svéſt, neſkònzhno dobrótliv ino vſmílen; samóre ino hozhe tórej dopólniti, kar je obljubil. Heb. 10, 23. „Ne dajmo ſe premakníti v' vuku ſvojiga vupanja; sakàj on, ki je obljubil, je svéſt.“

OD MOLÍTVE.

Kaj nam je ſtoríti, de od Bogá potrébne dobróte sadobimò?

De od Bogá potrébne dobróte sadobómo, ga móremo, kakor otròzi ozhéta, sa-nje proſiti, ino ti molítvi ſe pravi proſítuv.

Kaj ſmo sa prijéte dobróte Bogú dolshni?

Sa prijéte dobróte ſmo Bogú hvalo dolshní, ino ta molítuv ſe sòve hvalítuv.

Kaj gré Bógu od naſ, de je Bog naſh goſpód ino toljkaj dober òzhe?

Bogá, ker je naſh goſpód ino veſ dobrótliv òzhe, nam gré memo vſiga ſpoſhtováti, zhaſtíti ino ſlaviti. Ino ta molítuv ſe sòve zhaſtítuv, ali ſlavítuv.

Zhimú mólimo?

Mólimo, de Bogá, ſvojiga goſpóda, po dolshnósti zhaſtimò, de ſe mu sa prijéte dobróte hválimo, ino de ga próſimo, zhèſar v' prihódno potrebujemo.

Zhimú ſhè mólimo?

Tudi ſhè mólimo sa odpuſhánje gréhov, ino ispròſti pomózh od Bogá per obzhéſnih (gmejn) ino poſébnih, per làſtnih ino ptujih potrébah.

Kaj tedaj je molítuv?

Molítuv je shivo savúpanje, perſerzhna hvaléshnoſt, poníshna zhaſt v' Bogá, obzhúti ſe naj ſamo v' ſerzu, ali tudi s' beſédami ino s' gibi naj ſe isrekuje. Duh, to je, miſli, obzhutki, ino sheljé ſe po-nji k' Bógu poſhílajo.

Kóljkina je molítuv?

Molítuv je trójna: Proſítuv, hvalítuv, zhaſtítuv ali ſlavítuv.

Po kóljkino ſe dá mòliti?

Po dvójno ſe dá mòliti: ſamo snótraj, ali pa vſekmálo snótraj ino svúnaj; obójne molítve ſmo ſe od Jesuſa ino njegovih apoſtelnov navuzhíli.

Kakó ſe osnótraj móli?

Osnótraj ſe móli, zhe lé miſli, shelje ino obzhútke is ſvojiga ſerza k' Bogu poſhílamo. I. Kralj. 1, 13. „Ana je ſamo v' ſvojim ſerzu molíla, de ni bilo nikár beſéde ſliſhati.“ Pſal. 26, 8. „Moje ſerze ti je govorílo, o Bog.“

Kakó ſe osvunaj móli?

Osvunaj ſe móli, zhe miſli, shelje ino obzhutke, ki ſo v' ſerzu, s' beſédami isrekujemo, torej ſe ti molítvi tudi isrékovana pravi.

Kaj ſe more per isrekováni molítvi ſkerbéti?

Per isrekováni molítvi ſe more ſkerbéti, de duh, de duſha zhlovékova ravno tiſto miſli, hózhe ino sheljí, kar isrekováne molítve beſéde povedó, ſizèr bi bila lé v'vuſtih, ino soperna Bogú. Mat. 6, 7—8. „Ta ljúd me s' vuſtmi zhaſtí, njih ſerze pa je dèlezh od mene.“

Je tudi isrekována molítuv koríſtna ino potrébna?

Isrekována molítuv je koríſtna ino potrébna, ker ſam ſebe, ktiri móli, s' njó k' pobóshnoſti ali ándohti obuduje, ino pa dru-

ge, ktiri beſéde njegove molítve ſlifhijo, gjine ino k' dóbrimu oshivla.

Zhimú ſo nam molítvuſke búkve?

Molitvuſke búkve ſhpógamo, ker ſo bogabojézhe miſli ino shelje, ino ſvéti ſklépi v' njih, kàkorſhnih je per molítvi treba. Tiſtim slaſti pridejo pràv, ktiri, kar jih teshí, ſamí s' beſédami ne mórejo povédati.

¿Smo dolshni molíti?

Dolshni ſmo moliti, sakaj molítuv je isrèk shiviga savupanja, ſerzhne hvaléshnoſti ino ljubésni, ino vſe mogózhe zhaſtí v' Bogá, ino torej smed kerſhánſke vére nar pervih dolshnóſt. I. Teſ. 5, 17. „Nepreneháma molíte.“

Kaj naſ ſhe véshe mòliti?

Boshja sapóved, Jesuſovo povèlje ino Jesuſov isglèd naſ véshejo mòliti. Mat. 4, 10. ino 7, 7. „Bogá, ſvojiga Goſpóda, mòli, ino njemu ſámimu ſlúshi. — Proſíte, ino ſe vam bo dálo.“ Ino Jesuſ nam je isglèd dal, de nekólj taziga, ki ga poſnemájmo.

Kákſhina móre biti molítuv, de bo Bogú prijétna ino nam pridna?

Naſha molítuv móre biti pobóshna, ſerzhna, ino reſnízhna, to je: tudi miſliti móremo v' tiſto, ino v' ſebi zhutiti, kar Bogú govorimò, ino dobróte, ki Bogá sa-nje próſimo, ſi móremo tudi s' vſo mozhjó sa-

dobíti persadévati. Jan. 4, 24. „Bog je duh; torej, ktiri ga mólijo, ga morejo v' duhu ino v' reſnizi moliti.“

Káka ſhe móre naſha molítuv biti?

Naſha molítuv móre ponishna ino ſkeſſána ali is shal-ſerza biti, to je: v' shivo ſe móremo savéditi, de ſmo savóljo ſvojih gréhov vſi nevrédni pred Bógam; naſhi gréhi nam mórejo shal biti, keſáti ſe jih móremo, ino réſ ſe móremo pobóljſhati. Sir. 35, 21. „Molítuv ponishniga obláke predère.“ Luk. 18, 10—14. Fariſéj je oſhábno mòlil; zólnar ponishno ino veſ ſkesán. Tega je Bog vſliſhal, uniga nè.

V' zhigávim imènu móremo moliti?

V' Jeſuſovim imènu, to je, s' savúpanjam v' njegovo neſkònzhno saſlushènje moremo moliti; sakáj po ſvojih délih ne saſlúshimo per Bógu vſlíſhani biti. Jan. 16, 23. „Kar kólj bote ozhéta v' mojim imènu proſíli, vam bo dal.“

S' kakſhinim ſerzam móremo moliti?

S' neprejénjanim savupanjam ino vdáni v' bòshjo vóljo móremo moliti. Mat. 21, 22. „Kar bote proſíli, vſe vam bo dano, tóde savúpati mórete.“ Ino Jeſuſ ſam je mòlil: Mat. 26, 39. „Ozhe, ako je mogózhe, naj ſe me ógne kélh terplénja; tóde nè kàkor jeſt, temozh kakor tí hózheſh.“

Is kakiga kònza móremo moliti?

Moliti móremo, de bi nam Bog dal

védnō bóljſhim, pōbóshniſhim ino Bogú prijétniſhim biti; nè pa de bi naſ ljudjé hvalíli. Mat. 6, 5—7. „Kadar mólite, ne ravnájte kàkor hinávzi, ktiri ſe po vúlzah na ògle mòlit naſtàvlajo, de jih ljudjé vidijo. Gotóvo vam povém, ob tém ſo vſe ſvoje plazhílo prejéli. Tí pa, kadar móliſh, idi v' ſvoj hràm, ino ſvojiga ozhéta mòli (kakor bi te nihzher ne vídil) ino òzhe, ki vſe ſkrívino vidi, on ti bo povernil.“

Kaj dá molítuv?

Zhe pràv, po Jesuſovim vúku, mólimo, bomo 1.) vſe potrébne dobróte doſégli, ki jih Bogá prósimo. Zhe niſmo vſlíſhani, ali niſmo pràv molíli, ali pa bi nam bilo ſhkodlívo, nè dòbro, kar Bogá prósimo. Mat. 7, 7—8. „Proſite, ino dalo ſe vam bo; sakáj vſaki, ktiri próſi, prejme.“ Luk. 11, 13. „Zhe ví, ki ſte (vſhtriz Bogá) huddòbni, ſvojim otrókam dobre daróve dajate, kóljkajnj bòl jim bo, ktiri ga próſijo, nebéſhki òzhe, dobriga dal.“

2.) Per terplénju ino sôpernoſtih nam molítuv ſerze polájſha, ino dá mír va-nj. Jak. 5, 13. „Zhe je sháloſten kdo vaſ, móli naj.“ Jesuſ je med ſvojo nar vézhi shàloſtjo ino britkóſtjo na óljſki gòri v' ſvojiga ozhéta mòlil, ino nebéſhki mir mu je ſtópil v' shaloſtno duſho.

3) S' molitujo ſe is Bogá mozhí navsá-

memo, ino k' vſimu dóbrimu oshivimò ino pokrepzhámo. Luk. 11, 13. „Vſim jim bo nebéſhki òzhe ſvétiga Duhá dal, ktiri ga sa-nj proſijo.“

4.) S' molitujo smíram bóljſhi ino bóljſhi, pobóshniſhi (brumniſhi) ino Bogú prijétniſhi perhájamo. Mark. 14, 38. „Zhujte ino molíte, de v' ſkuſhnjávo ne padete.“ To naſ isglèd Marije, Apoſtelnov, ino pervih kriſtjánov vuzhí.

OD OZHENÁSHA POSÉBEJ.

Kdó naſ je mòliti vuzhíl?

Kriſtuſ naſ je s' ozhenáſham mòliti vuzhíl. Mat. 6, 9—13.

Kakſhin je ozhenàſh?

Ozhenàſh je táki: „Ozhe naſh, kir ſi v' nebéſih. Poſvezhèno bodi tvoje imé. Pridi k' nam tvoje kraljéſtvo. Sgòdi ſe tvoja volja, kakor v' nebéſih, takó na sèmlji. Daj nam dànſi naſh vſakodánji krùh. Ino odpúſti nam naſhe dolgé, kakor tudi mí odpúſhamo ſvojim dolshníkam. Ino ne vpèlji naſ v' ſkuſhnjávo. Temozh réſhi naſ od sléga (hudiga). Amen.“

Is zhèſa je ozhenàſh?

Ozhenàſh je is ogóvora, ino is ſèdmih pròſhnj.

Káki je ogovor?

Ogovor je táki: Ozhe nash, kir ſi v' nebéſih.

V'kòga klízhemo ſ' temi beſédami ogovora?

S' temi beſédami ogovora klízhemo v' Bogá, njega nashiga ozhéta.

Sakáj právimo òzhe Bogú?

Bogú právimo òzhe, ker je ljudí po ſvoji podóbi vſtvàril, ino ker po ozhétovo sa-nje ſkerbí. Malah. 2, 10. „Ali nimamo vſi eniga ozhéta? nas ni Bog vſih vſtvàril?“

Sakáj právimo nash òzhe Bogú?

Nash òzhe právimo Bogú, ker nam je po ſvétim Duhu per ſvétim kerſtu njegóvim otròkam, njegóvim dédizham, ſodédizham Jeſuſa Kriſtuſa, med ſebój pa bratam biti dal. Riml. 8, 15—17. „Duhá ſte prejéli vſinítve, po ktírim, Aba! ljubi òzhe! (va-nj) klizhemo. Ako ſmo pa otròzi, ſmo tudi dédizhi, ino to boshji dédizhi, ſodédizhi pa Jeſuſa Kriſtuſa.“

Sakáj právimo: Kir ſi v' nebéſih?

Kir ſi v' nebéſih, právimo, ker Bog, diſiravno povſód prizhijózh, poſébno v' nebéſih prebíva, kjer ſe ſvojim isvóljenim oblízhje v' oblízhje kashe ino vshivati dája — kjer ſe jim popolnama rasodéva, ino ſam ſebe v' neismérno plazhílo daja.

Káka je perva pròſhnja?

Perva pròſhnja je: Poſvezhèno bodi tvoje imé.

Kaj próſimo ſ' pervo próſhnjo?

S' pervo pròſhnjo próſimo:

1.) De bi vſi ljudjé na sémlji bòshje popólnamoſti bòl ino bòl ſposnáli, v' zhàſti iméli, ino poſnemali.

2.) De bi ſe gréſhniki ſpokoríli, ino h' Bogú ſpreoberníli, de bi ſe vſi krivovérniki ino nejevérniki Bogá pràv ſposnati ino mòliti vdáli.

Sakáj nar pervizh próſimo, de bi imé boshje poſvezhováno bilo?

Próſimo nar pervizh, de bi imé boshje poſvezhováno bilo, ker móremo vſelej ino memo vſih rezhí, kar boshjo zhaſt tízhe, proſiti, ino potlej ſhe lé, zheſar mí, ali naſh blishen potrebujemo.

Káka je druga pròſhnja?

Druga pròſhnja je: Pridi k' nam tvoje kraljéſtvo.

Kaj próſimo s' drugo pròſhnjo?

S' drugo pròſhnjo próſimo:

1.) De bi vſi ljudjé Jesuſov nàvuk bol ino bol ſposnáli ino ſtoríli, de bi ſe kraljéſtvo njegove zérkve bol ino bol raſhiralo ino vterdílo, kraljéſtvo nejevére, smóte ino gréha pa poderlo.

2.) De bi Bog véro, vúpanje ino ljubésen v' naſ obúdil, ino te zhédnoſti ali krepósti v' naſ mnóshil.

3.) De bi nam poſlednizh po tim shivlenju nebéſa dodéljil.

Káka je trétja pròſhnja?

Trétja pròſhnja je: Sgòdi ſe tvoja volja, kakor v' nebéſih, takó na sèmlji.

Kaj próſimo ſ' trétjo pròſhnjo?

S' trétjo pròſhnjo próſimo:

1.) De bi nam Bog gnado dodéljil, njegóvo ſvéto vóljo vſelej takó sveſto ino vóljno na semlji ſpolniti, kakor jo angeli ino ſvetníki v' nebéſih ſpolnujejo.

2.) De bi Bog vſe odvernil, kar naſ njegovo ſvéto voljo ſpolniti sadershuje.

Káka je zheterta pròſhnja?

Zheterta pròſhnja je: Daj nam dànſi naſh vſakodánji kruh.

Kaj próſimo ſ' zheterto pròſhnjo?

S' zheterto pròſhnjo próſimo:

1.) De bi nam Bog vſe dal, zheſar, dúſhino ino teléſno shivlenje ohránit, potrebujemo.

2.) De bi Bog dragíno ino lákoto, pa tudi gréh, ktiri dòſtikrat táke ſhibe sa ſabo nanáſha, dobrótlivo od naſ odvernil.

Káka je péta pròſhnja?

Péta pròſhnja je: Odpúſti nam naſhe dolgé, kakor tudi mí odpúſhamo ſvojim dolshníkam.

Kaj próſimo ſ' péto pròſhnjo?

S' péto pròſhnjo próſimo, de bi nam Bog naſhe gréhe odpúſtil, kakor jim, ktiri ſo naſ rasshalíli, tudi mí is ſerza odpuſtimò.

Káka je ſhéſta pròſhnja?

‚Shéſta pròſhnja je: Ino naſ ne vpèlji v' ſkuſhnjávo.

Kaj próſimo ſ' ſhéſto pròſhnjo?

‚S' ſhéſto pròſhnjo próſimo:

1.) De bi naſ Bog v' táke perlóshnoſti vároval, v' ktirih bi húdo vidili, ſliſhali ino lohka greſhíli.

2.) De bi nam Bog ob ſkuſhnjávi ſvoje pomózhi ne vmàknil, temozh de bi naſ pokrepzhal, nè omágati pod ſkuſhnjávo.

Od kòga ſmo ſoſebno ſkúſhani?

‚Skúſhani ſoſebno ſmo od ſvetá ſ' hudimi pogóvormi ino isglédmi, od laſtniga meſá, to je, od ſvojiga hudiga nàgnenja ino poshelènja, ino od hudízha, ki je bil naſhe perve ſtáriſhe v' gréh sapèlal, ino ki ſe je zlo Jesuſa ſkúſhati predersnil. I. Jan. 2, 16. „Nizheſar nizh, kar je na ſvétu, nè poshelènje meſá, nè poshelènje ozhí, nè shivlènja napuh, ni od ozhéta, ampak je od ſvetá. ‚Svét ſ' ſvojim poshelènjam míne; kdor pa boshjo vóljo ſtorí, oſtáne vékomaj.“ — Jak. 1, 14. „Vſlédni je ſkúſhan, ko ga njegovo làſtno poshelènje míka ino vábi.“ — Efes. 6, 11. „Oblezíte ſe v' bòshje oròshje, de bote v' brán ſtali hudízhovim salésam.“

Ali ſo tudi bogabojézhi ino pravízhni po Bógu ſkúſhani?

Tudi bogabojézhi ino pravízhni ſo ſkú-

ſhani po Bógu, kadar Bog njih krepóſt ali zhédnoſt ſkuſha: 1.) s' bolésenjo, 2.) s' vbóshtvam ino drugimi nadlógami. Jak. 1, 12. „Blager mu, kdor ſkuſhnjávo prebije; dokler, doſkúſhen bo vénez shivlènja prejél, ktiriga je Bog tiſtim obljubil, ki ga ljubijo.“

Káka je ſédma pròſhnja?

Sédma pròſhnja je: Temozh réſhi naſ od (ſléga) hudiga.

Kaj próſimo ſ' ſédmo pròſhnjo?

S' ſédmo pròſhnjo próſimo:

1.) De bi naſ Bog ſlaſti od duſhniga ſléga, kar je gréh odréſhil, ino v' zhaſne ino vézhne gréhove ſhtrafnige obvároval.

2.) De bi naſ réſhil Bog tudi od teléſnih ſlégov, zhe nam niſo k' svelízhanju.

3.) De bi nam Bog mózh ino gnado dodéljil, vſe nadlóge, ki nam jih poſhíla, poterpeshlívo ino ſtanovítno prebíti. Tob. 12, 13. „Ker ſi bil Bogú prijéten, ti je bilo tréba, de te je ſkuſhnjáva taziga ſkaſála.“

Kaj poméni beſéda Amen.

Beſéda Amen poméni tóljko, kóljkor: sgòdi ſe, ali sgodílo ſe bo, kar próſimo.

OD ANGELOVIGA ZHEṠHÈNJA.

Ktiro molítuv katólſhki kriſtjáni vézhi délj ozhenáſhu perdévajo?

Katólſhki kriſtjáni vézhi délj ozhenáſhu angelovo zheſhènje perdévajo, tako je: „Zheſhèna ſi Marija, gnade polna, Goſpod je ſ' tabo. Shégnana ſi med shenámi, ino shégnan je ſád tvojiga teléſa, Jeſuſ. Svéta Marija, mati boshja, pròſi sa naſ gréſhnike sdaj ino v' naſho ſmertino uro. Amen. "

Sakaj katólſhki kriſtjáni vézhi délj ozhenáſhu angelovo zheſhènje perdévajo?

Katólſhki kriſtjáni vézhi delj angelovo zheſhènje ozhenáſhu perdévajo, de ſe nar vézhi dobróte vſih dobrót, vzhlovézhenja boshjiga ſinú, hvaléshno ſpómnijo, ino de ſvéto divízo Marijo, máter bòshjo, memo vſih angelov ino ſvetníkov poſébno zhaſté ino próſijo.

Is kéljko délj je angelovo zheſhènje?

Angelovo zheſhènje je is tréh délj: is posdravlènja velkàngela Gabrijèla, kadar je Mariji ſporózhit priſhel, de bo mati odreſheníku, boshjimu ſinovi; is Elisabètniga posdravlènja, kadar jo je Marija objiſkala; ino is beſéd, ki jih je zérkuv perſtávila.

Kakó je angel Gabrijel Marijo posdrávil?

Angel Gabrijel je Marijo ſ' temi beſé-

dami posdrávil: Posdrávlena Marija, Bogú ſi savoljo ſvojih zhédnoſt vſa prijétna, velíke dobróte ti bo ſkásal. Blager tebi, de nikólj nobèni shèni nè takó.“

Kakó je Elisabèta Marijo posdrávila?

Elisabèta je angelove beſéde povséla: Blager tebi, de nikólj nobèni shèni nè takó; ino je ſhè te beſéde perdjála: ino povelizhováno bodi déte, zhigar ſi mati.

Ktire beſéde je zérkuv perdjála?

Zérkuv je imé boshjiga ſinú: Jesuſ, ino te beſéde perdjála: Svéta Marija, mati boshja, pròſi sa naſ gréſhnike, ki ne saſlúshimo od Bogá vſliſhani biti, sdaj v' shivlènju, ino nekàdaj v' ſmertino uro. Amen.

Kadáj sláſti naſ zérkuv v' vzhlovézhenje boshjiga ſinú, ino Marijo zhaſtíti opomnuje?

Zérkuv naſ v' vzhlovézhenje boshjiga ſinú, ino Marijo zhaſtíti ſoſèbno opomnuje, kadar ſe sjutraj, opóldne ino svézher k'molítvi svoní.

TRÉTIJE POGLAVJE.

OD LJUBÉSNI.

Kaj je po kerſhánſko ljubíti?

Po kerſhánſko ljubíti je: Bogá, njega preſvéto dobróto, savóljo njega ſamiga, ino blishniga savoljo Bogá, kakor ſamiga ſebe ljubíti; savóljo Bogá vſe s' veſèljam ſtoríti, kar sapoveduje. Mat. 22, 37—39. „Ljúbi Bogá, ſvojiga goſpóda, is zéliga ſvojiga ſerza, is vſe ſvoje duſhe, is vſe ſvoje pameti, ino is vſe mozhí. To je perva ino nar vézhi sapóved. Druga pa je téj enáka: Ljubi ſvojiga blíshniga, kakor ſam ſebe.“

Sakáj gré ſhè Bogá ljubíti?

Tudi sa to gré Bogá ljubíti, ker je neſkònzhno dobrótliv do naſ. I. Jan. 4, 19. „Ljubímo Bogá, ſej naſ je on pervi ljubil.“

Kakó móremo Bogá ljubíti?

Ljubíti moremo Bogá zhes vſe, ino is vſe ſvoje duſhe, is vſe pameti, ino is vſe mozhí.

Kaj je Bogá zhes vſe ljubiti?

Bogá zhes vſe ljubiti je, Bogá od vſih ſtvarí raji iméti, raji ga iméti, kakor karkólj ſi bodi ſhè takó vſhézhiga ino prijétniga.

Kaj je Bogá is vſe dushe, is vſe pameti, ino is vſe mozhí ljubiti?

Bogá is vſe dushe, is vſe páméti, ino is vſe mozhí ljubiti je, vſe ſvoje míſli ino shelje, vſe ſvoje beſéde ino déla v' Bogá obrázhati, ino, de boshjo ljubésen ino boshje dopadajènje sadobimò, kar teló ino dushа premóreta, vſe ſi persadéti, vſe, zlo shivlènje raji sgubíti, kakor boshjo sapovéd prelomíti.

Komú ſe právi blíshni?

Blíshni ſe vſákimu zhlovéku pravi, prijatlu ino ſovráshniku, kar naſ Jesuſ ſ' povéſtjo vſmíleniga Samarijána vuzhí. Luk. 10, 29—37.

Kaj je blishniga ljubíti?

Blíshniga ljubíti je: blishnimu vſe voſhíti ino ſtoríti, kar mu je dòbro ino koríſtno, ino vſe do njéga opuſtíti, kar mu je k' ſhkódi ino neprídu.

Kaj je blishniga savóljo Boga ljubíti?

Blishniga savóljo Boga ljubíti je: blishniga sa to ljubíti, ker je po boshji podóbi vſtvárjen, ino s' Jesuſovo kervjó odréſhen, ino ker ga je Bog ljubíti sapovédal. I. Jan. 4, 20—21. „Zhe kdo pravi: Bogá ljúbim, ſovráshi pa ſvojiga bráta, je lashník; dòkler, kdor ſvojiga bráta, ki ga vidi, ne ljubi, kakó móre Bogá ljubíti, ktiriga ne vidi. Ino to sapóved imamo od Bogá, de

kdor Boga ljubi, naj tudi ſvojiga brata ljubi. "

Kakó je Kriſtuſ sapóved, blishniga ljubiti, raslóshil?

Kriſtuſ je sapóved, blíshniga ljubíti, ſ' temi beſédami raslóshil: Mat. 7, 12. „ Storíte vſe ljudém, kar po paméti hózhete, de bi vam òni ſtoríli; sakáj to ſo poſtáva ino preróki. "

Kéljko sapóved od ljubésni nam je Jesuſ dal?

Jesuſ nam je dvé vélke sapovdi od ljubésni dal: Ljubi Bogá, ſvojiga goſpóda, zhes vſe, ino blishniga, kakor ſam ſebe. Kdor te dvé vélke sapóved dopólni, dopólni vſe, kar nam je Bog po Moseſu ino po prerókih sapovédal, kerſhánſko ljubésen imá.

Je kerſhanſka ljubésen potrébna?

Kerſhanſka ljubésen je takó potrébna, de zhlòvek, ktiri je per pameti, bres ljubésni ne móre vézhniga shivlènja doſézhi. I. Jan. 3, 14. „ Kdor ne ljúbi, oſtane v' ſmerti. "

Kakó ſe ſkasuje ljubésen do Bogá ino blishniga?

Ljubésen do Bogá ino blishniga ſe ſkasuje po deſètih boshjih sapóvdih, zhe ſe dopólnijo. Jan. 14, 21. „ Kdor moje sapóvdi imá ino dopólni, on me ljubi. "

OD DESÉTIH BOSHJIH SAPÓVED.

Ktirih deſét boshjih sapóved je?

Po njih sláſtim sapopádku je tih deſét boshjih sapóved:

1.) Lé v' eniga Bogá vérovaj.
2.) Ne imenuj po nemárnim iména ſvojiga Bogá.
3.) Poſvezhovàj prasnik.
4.) Spoſhtuj ſvojiga ozhéta ino ſvojo mater, de boſh dolgo shivel, ino de ti bo dòbro na sèmlji.
5.) Ne vbíjaj.
6.) Ne vgànjaj nezhíſtoſti.
7.) Ne krádi.
8.) Ne prizhaj po krívim soper ſvojiga blishniga.
9.) Ne shèlji ſvojiga blishniga shène.
10.) Ne shèlji ſvojiga blishniga blagá.

Komú je Bog deſét sapóved dal?

Moseſu je Bog deſét sapóved dal na gòri Sinaju sa Israelſki národ, ko je po is-hódu is Egiptovſkiga v' puſhávi bil.

Kakó je dal Bog deſét sapóved?

Bog je deſét sapóved na dvé kamníti tábli sapiſane dal s' gròmam ino tréſkam, ino to ſizèr, 1.) de bi ſhè ſròv ino terdo-

vrátni Israélſki nàrod boshje mozhí ino velikósti v' shívo ſe prevédel, de bi ſe bol nàgnil po boshji vólji délati, de bi vézhi zhaſt ino pokórſhino do boshjih sapóved imel; 2.) de bi prelomovàvze njegova mózh ino sashúgane ſhtrafnige ſ' ſtraham navdále.

¸Smo tudi mí dolshní deſét boshjih sapóved dopolniti?

Tudi mí ſmo dolshni deſét boshjih sapóved dopolniti:

1.) Ker ſo raslága natórine sapóvdi, ki jo je Bog v' naſhe ſerza sapiſal.

2.) Ker jih je ſam Jesuſ Kriſtuſ poterdil, bol na tánjko raslóshil, ino ſtoríti sapovédal. Mat. 5, 17. „Ne míſlite, de ſim rasdirat priſhel poſtávo ali preróke, nè rasdirat, temozh dopólnit ſim jih priſhel.“

¸Se dá dopolniti deſét boshjih sapóved?

Deſét boshjih sapóved ſe dá dopolniti, ker jih dopolnovati Bog gnado dája. Filip. 2, 13. „Bog, on daja oboje po ſvoji dobri volji v' vaſ, hotéti ino ſtoríti.“

¸Ktire dolshnósti imá deſét boshjih sapóved v' ſebi?

Perve tri boshje sapóvdi imajo v' ſebi dolshnósti do Bóga, unih ſédem dolshnósti do naſ, ino do blishniga.

¸Kéj je ob kratkim vſih deſét sapóved?

V' dvéh sapóvdih od ljubésni je ob kratkim vſih deſét sapóved.

Kaj gré per vſáki deſètih sapóved véditi?

Véditi gré, de vſáka sapóved kaj sapoveduje, ino tudi kaj prepoveduje.

Od tréh pervih sapóved, ki imajo v' ſebi dolshnósti do Bogá.

Kaj nam je po pervi sapóvdi sapovédaniga?

Po pervi sapóvdi nam je sapovédano, v' eniga Bogá vérovati, va-nj vupati, njega memo vſiga ljubiti, mu pokornim ino hvaléshnim biti, ino molíti ga. Mat. 4, 10. „Mòli Boga, ſvojiga goſpóda, ino njemu ſamimu ſlúshi.“

Kaj je po pervi sapóvdi prepovédaniga?

Po pervi sapóvdi je prepovédano nejevérſtvo, malikvàvſtvo, krivovérſtvo, védeshvàvſtvo, prasnovérſtvo, vráshi ino vráshovanje, obvúpſtvo, nesavúpnoſt, ali pa tudi predersno savupanje v' boshjo míloſt.

Kdó je nejevérſtva, malikvàvſtva ino krivovérſtva kriv?

Nejevérſtva je kriv, kdor v' praviga Bogá, ali kar je on rasodél, ne vérije; malikvàvſtva, kdor bódſi oshívlene bódſi neoshívlene ſtvarí, ali druge od zhlovéka narejène podóbe po bòshje zhaſtí; krivovérſtva, kdor kàko od Bogá rasodéto reſnízo ter-

moglávo ino terdovrátno samézhe. Mark. 16, 16. „Kdor ne vérije, bo pogublèn.“ Lev. 19, 4. „Ne obrazhájte ſe h' malíkam, ino ne vljivájte ſi bogóv. Jes ſim goſpód, vaſh Bog.“

Kdó je vedeshvàvſtva, prasnovérſtva ino vrá-shovanja kriv?

Védeshvàvſtva je kriv, kdor terdi ali vérije, de ſe is kakih ismiſhlenih snámen prihodne rezhí védeshovati dajo; prasno-vérſtva, kdor rezhém poſébno mózh per-piſuje, ki je ni nè po natóri nè po raso-dènju Bog va-nje djal; vrásh ali vrásho-vanja, kdor ſe prebébi, de ſe ſ' pomozhjó vrágov poſébne rezhí dajo délati. Lev. 19, 31. „Ne obrazhujte ſe h' vrásharjam, ino ne poſvetujte ſe per védeshih, de ſe ne oſkrúnite nad njimi. Jes ſim Goſpód, vaſh Bog.“

Kdó je obvúpſtva, ino nesavúpnoſti kriv, ino predersniga savúpanja v' boshjo míloſt?

Obvúpſtva je kriv, kdor ſi od Bogá miſli, de per Bógu ni mozhí ali vólje po-magati; nesavúpnoſti, kdor nad Bogam dvóvumi ali zvibla, de bi mu dal, zheſar v' pravi prid potrebuje; predersniga savu-panja v' boshjo míloſt, kdor miſli, Bog mu bo gréhe odpúſtil, ſpokorí naj ſe, ali nè. Hebr. 10, 35. „Ne sgubíte savúpanja, ki ga velíko plazhílo zháka.“ Riml. 2, 4. „Sanizhujeſh kalj boshjo preobílno dobró-

to, poterpeshlívoſt ino krotkóſt? Ne véſh téga, de te boshja dobróta h' pokóri vábi."

Ali ni soper pervo sapóved, de angele ino ſvetníke zhaſtimò ino va-nje klizhemo?

To ni soper pervo sapóved, temozh dobro ino koríſtno je, de angele ino ſvetníke zhaſtimò ino va-nje klizhemo. Tridentínſki zérk. Sbòr v' 25 ſeji.

Ali ni, de katólſhka zérkuv podóbe ſhpóga, soper pervo sapoved?

De katóſhka zérkuv podóbe ſhpóga, ni soper pervo sapóved; podóbe namrezh lé délati prepoveduje, de bi jih molíli. Lev. 26, 1. „Ne isresujte ſi podób, de bi jih molíli."

Zhimú katólſhki kriſtjáni podóbe zhaſté?

Katólſhki kriſtjáni zhaſté podóbe, ker kàj zhaſtítliviga, perſhóno (oſébo) boshjo, mater boshjo, ali kakiga ſvetníka poméni-jo. Zhaſt ſe ne dája podóbi, temozh kogar podóba poméni.

Zhimú katólſhki kriſtjáni ſvetínje zhaſté?

Katólſhki kriſtjáni zhaſté ſvetínje:

1.) Ker ſo oſtánki tiſtih trúpel, po ktirih ſo ſvetníki savoljo Bogá múko (ali martro) terpéli, ali ki ſo v' njih ſ' pokóro ino drugimi dobrimi déli poſébno lepó Bogú ſlushili.

2.) Ker je Bog po ſvetínjah vèzhkrat zhúdeshe délal, ino velíko dobrót ljudém ſka-

sal, kar ſe je nekadàj, poſtavim, nad Elijam ino Eliſéjam godílo.

3.) Ker bode Bog po od ſmerti vſtajènju ravno to oſtánjſhino vékomaj v' nebéſih povelízhal.

Kaj je po drugi sapóvdi sapovédaniga?

Po drugi sapóvdi nam je sapovédano, boshje imé poſvezhováti.

Kakó ſe imé boshje ſpoſhtuje ino poſvezhuje?

Imé boshje ſe ſpoſhtuje ino poſvezhuje:

1.) Zhe Bogá pred vſim ſvétam na ravnoſt isposnámo. Mat. 10, 32. „Kdor me bo pred ljudmí isposnàl, ga bom tudi jes pred ſvojim ozhétam v' nebéſih isposnàl.“

2.) Zhe Bogá vunáje ino ozhítno zhaſtimò, ino ſe v' potrébah duſhe ino teléſa va-nj po pomozh obernemo. Pſ. 49. 15. V' mé klízhi ob nadlógi, ino otél te bom, ino hválil me boſh.“

3.) Zhe boshjo beſédo pridno ino poboshno ali brumno poſluſhamo. Luk. 11, 28. „Blager jim, ktiri boshjo beſédo poſluſhajo, ino jo ſtoré.“

4.) Zhe ſ' pravízhno perſégo Bogá na prizho vsámemo, de ſe zhemu verjáme. Devt. 6, 13. „Goſpóda, ſvojiga Bogá, ſe bój, ino per njegóvim iménu perſégaj.“

5.) Zhe obljube, ki ſo ſe Bogú ſtoríle, ſveſto oprávimo. Devt. 23, 23. „V'kar ſi ſe saobljúbil, ſpolni ino ſtóri, kakor ſi goſpódu, ſvojimu Bógu, obljubil, ino ſamovóljno is ſvojih vúſt isrékel.“

6.) Zhe vſe, kar pozhnèmo, Bogú k' hváli, ino h' zhàſti boshjiga iména obernemo, ino Bogú v' dar oprávimo. I. Kor. 10, 31. „Ali jejte, ali píte, ali kaj drujiga délajte, vſe k' boshji zhàſti ſtoríte.“

Kaj je po drugi sapóvdi prepovédaniga?

Po drugi sapóvdi je prepovédano, ſkrúniti boshjiga iména.

Kakó ſe boshje imé ofkrúni?

Boshje imé ſe ofkrúni:

1.) S' vſakim grékam. Riml. 2, 23. „Poſtave ſe hváliſh, Bogú pa zháſt jèmleſh, prelomováje njegóvo poſtavo.“

2.) Sláſti s' bogoklétſtvam, ino grájanjam v' Bogá, sanizhlívo govoré od Bogá, od práve vére, ino od ſvetníkov. Lev. 24, 16. „Smert mu gré, kdor kólj v' bòshje imé kòlne.“

3.) Zerkóvno ſlushbo bòshjo, ino poſlúſhbo bosbje beſéde sanizhováje. Hebr. 10, 25. „Ne odtegujmo ſe ſvojimu sberálſhu k' boshji ſlushbi, kakor jih nekaj déla.“

4.) Bres potrébe, ali zlò po krívim perſegáje. Mat. 5, 34. „Ne perſegájte (bres potrébe).“ Lev. 19, 12. „Ne perſégaj po

krívim per mojim iménu, ino ne ſkrúni iména ſvojiga Bogá.“

5.) Bogú ſtorjène obljube prelomláje. Devt. 23, 21. „Ako ſi goſpódu, ſvojimu Bógu, obljubo ſtóril, ne múdi ſe je oprá-viti; sakáj goſpód, tvoj Bog, jo bo hòtel.“

6.) Boshje imé bres potrébe ino bres zhaſtí imenováje. „Ne imenuj iména Go-ſpóda, ſvojiga Bogá, po nemárnim; sakáj Bogú ne bo nedólshen, kdor imé Goſpo-da, ſvojiga Bogá, po nemárnim isrekuje.“

Kaj je po trétji sapovdi sapovédaniga?

Po trétji sapóvdi je sapovédano, v' ne-déljo, ktira je shé od apoſtólſkih zháſov v' ſpomín Kriſtuſoviga od ſmerti vſtajènja odménjeni naſh prásnik, od déla prejé-njati, per zerkóvni ſlushbi boshji (per ſvéti máſhi ino prídigi) biti, ino nedéljo v' boshje rezhí oberníti. Ekſod. 20, 8. „Sker-bi, de boſh ſebóto poſvezhovàl.“

Kaj je po trétji sapóvdi prepovédaniga?

Po trétji sapóvdi je prepovédano, ne-délje prelomováti.

Kakó ſe nedélja prelómi?

Nedélja ſe prelómi:

1.) S' hlapzhjim délam bres ſíle, ino pra-vizhniga perpuſhènja. Ekſod. 20, 9. „Shéſt dní délaj, ino vſe ſvoje opravíla opravlaj.

Sédmi dan pa je Gospódova sebota (pozhívavnik): to nizh ne délaj.“

2.) Zhe kdo ni per zerkóvni slushbi boshji (per svéti mashi, pridigi, i. t. d.) ino tega nè brumno ino spodóbno.

3.) Zhe se drugi zhàs nedélje s' lenòbo, ali tákimi opravílmi potráti, ktire ta dan oskrúnijo, ali nas ga posvezhováti mótijo.

Od sèdmih poslednih sapóved, ki so dolshnósti do nas ino do blishniga v' njih.

Kaj je po zheterti sapóvdi sapovédaniga?

Po zheterti sapovdi slasti je otròkam sapovédano, svoje stárishe sposhtováti, ljubíti, jim strézhi, per vsim, kar ni boshjim sapovdim naspróti, jih slúshati ali vbógati, jim hvaléshnimu biti, per duhóvnih ino telésnih potrébah jim pomágati, ino sa-nje mòliti. Efes. 6, 2. „Sposhtuj svojiga ozhéta ino svojo mater; to je perva sapóved, ki je obljuba v' njó djana.“ Kol. 3, 20. „Otròzi, bodite svojim stárisham per vsim pokórni; sakáj to je Bogú ljubo.“ Sir. 3, 14—15. „Moj sin, podpíraj svojiga ozhéta v' stárosti, ter ga ne shálji vse njegovo shivlènje. Tudi vum naj ga minuje, poterpi sh' njim, ino ne sanizhuj ga, ki si terden;

sakáj dobróta, ki jo ſvojimu ozhétu ſtoríſh, ne bo nigdar posáblena.“

Do kòga imájo otròzi ravno táke dolshnósti?

Otròzi imajo ravno táke dolshnósti tudi do ſvojih vuzheníkov, várhov, beſédnikov, oſkerbníkov, ino redníkov, ino do vſih, ktiri ſtáriſhe per-njih nameſtujejo.

Kaj je po zheterti sapovdi prepovédaniga?

Po zheterti sapóvdi je prepovédano, ſtáriſham nepokórnimu biti, jih ſverkati ali gerdó s' njimi délati, sanizhováti, smírjati, oponáſhati, rotíti, v' potrébi sapuſtíti, ali jim kakor ſi bodi ſhkódovati. II. Tim. 2, 2—5. „Ljudjé bodo, de bodo ſtáriſham nepokórni, nehvaléshni, slódjovi. Vári ſe tazih.“ Prip. 30, 17. „Krókarji naj mu, kdor ſvojiga ozhéta ſramotí, ino ſvojo mater sanizhuje, okó ſpod zhèla iskljujejo, ino orlovi mladízhi naj ga poshró.“ Prip. 28, 24. „Kdor ſvojimu ozhétu ali ſvoji materi kaj smákne, pa pravi, de ni gréh, je vbijávzam továrſh.“

Kaj je otròkam obljubleniga, ktiri to sapóved dopólnijo?

Otròkam, ktiri to sapoved dopólnijo, je tukaj na sèmlji dolgo shivlènje ino ſré-zha, ali zhe jih Bog préd k' ſebi poklizhe, velíko svelízhanje v' nebéſih obljubleno.

Zheſa ſe je otròkam bati, ktiri te sapóvdi ne dopolnijo?

Otròkam, ktiri te sapóvdi ne dopól-

nijo, ſe je zhaſnih ino vézhnih ſhtrafnig báti. Vuzhí naſ to, kar ſe je bilo s' Abſalónam sgodílo.

Kaj ſo ſtáriſhi do otrók dolshní?

Stáriſhi ſo dolshní:

1.) Svoje otrôke v' pravi véri, ino v'drugih potrébnih rezhéh ali ſamí, ali po drugih podvuzhíti, ino jih k' ſtráhu boshjim napelováti. Prip. 29, 17. „Vúzhi ſvojiga ſinú, ino veſeljíl te bo, ino bo dobro djal tvoji duſhi.“

2.) Kar je mogózhe, vſe pohújſhanje odverniti ino s'lépimi isglédi jim ſvétiti. Eſes. 6, 4. „Ozhétje, ne drashíte ſvojih otrók, temozh po Goſpódovim vuku ino ſtrahu jih redíte.“

3.) Sa shivótni ino dúſhini príd ſvojih otrók ſkerb iméti, vſe potrébno jim perdobiti ino dati, ino pomágati jim. I. Tim. 5, 8. „Kdor sa ſvoje, slaſti sa ſvoje otrôke, ne ſkerbí, je véro satájil, ino je hujſhi od nejevérnika.“

4.) Smótkov ino nápzhnoſt ſvojih otrók nè preméhko nè preojſtro, ampak vſelej s' ljubésenjo ino krotkóſtjo ſtrahováti. Prip. 23, 13—14. „Ne púſhaj otrôka bres ſtrahú; — zhe ga ſ'ſhibo vdáriſh, boſh njegovo duſho v' pekel obvaroval.“

Ali zheterta sapóved tudi druge ljudí tizhe, nè lé otrók ino ſtáriſhov?

Zheterta sapóved ne tizhe lé otrók ino

ſtáriſhov, ampak tudi vſe podlóshne, ino vſe njih duhóvſke ino deshélſke goſpóſke, ino tudi vſe tiſte ljudí, ki jih gré savóljo njih ſtároſti ino njih veláve ſpoſhtováti.

Kaj ſo podlóshni knésu deshèle, ſvojim goſpóſkam, ino vélkſhim dolshní?

Podlóshni ſo dolshni táki biti do knésa deshèle, do ſvojih goſpóſek ino vélkſhih, bodo naj dobri ali hudi, kakorſhnim gré biti otròkam do ſtáriſhov. Podlóshni mórejo ſvoje goſpóſke ino vélkſhe ſpoſhtováti, ljubiti, jim pokórni ino hvaléshni biti, ino sa-nje mòliti. Riml. 13, 1. „Vſaki zhlòvek bodi vélkſhi oblásti podlóshen; od Bogá je oblást, od nikódar drugód, ino ktiri oblást imajo, ſo od Bogá poſtàvleni.“ I. Petr. 2, 18. Hlapzi, bodite v' ſtráhu ino podlóshni ſvojim goſpodárjam, nè lé dobrim ino krotkim, temozh tudi terdim ino nevſhézhnim.“

Kaj ſmo do ſvoje ozhetnjáve dolshni?

Dolshni ljubiti ſmo ſvojo ozhetnjávo; torej vſe, kar ji je h' pridu ino k' dóbrimu, ſmo ji dolshni sheljéti ino ſtoríti; dobrótlive napravíla ino obrázhbe v' njéj opírati ino va-nje pomágati, njé poſtave na tánjko ſpolniti, dávke ino oprávke njéj h' pridu poſtavlene svéſto oprávlati, ino zhe je tréba, tudi s' shivòtam ji ſlushiti. — Jeſuſ je ſvojo ozhétnjávo ljubil.“

Kaj ſo goſpóſke ino vélkſhi do podlóshnih dolshní?

Goſpóſke ino vélkſhi ſo vézhi délj vſe do podlóshnih dolshni, kar ſtáriſhi do otrók; ſoſebno pa jim móre podlóshnih duhóvni ino teléſni prid v' ſkerbi biti, ino de jih per pravi véri ohránijo, de jim pravízo délajo, ino vſo ſilo ino krivízo odvernejo. Kol. 4, 1. „Goſpodárji, ravnájte ſ' ſvojimi pòſli po pravízi, ino kakor gré, ino védite, de imáte tudi goſpóda v' nebéſih.“

Kaj je po péti sapóvdi sapovédaniga?

Po péti sapóvdi je sapovédano, ſkerbéti sa ſvojo, ino sa ſvojiga blishniga dúſho ino teló.

Kakó ſkerbimò sa ſvoje teló?

Sa ſvoje teló ſkerbimò, zhe ſi persadénemo, ſvoje shivlènje, sdravje, ino ſvoje ravne vude obvárovati; zhe ob bolésni po svédeniga sdravníka póſhlemo, vkásane sdravíla radi jèmlemo, ino zhe ſe poterpeshlívo v' boshjo vóljo podámo. Efes. „Nihzher ne zherti ſvojiga laſtniga shivòta, temozh shiví ga, ino ſtréshe mu.“ Sir. 38, 1—7. „Spoſhtuj sdravníka, sakáj tudi njega je Bog dal. — Od Bogá je vſe sdravílo. Bog, on vèlik, je sdravíla is semlje dal, ino pámetni zhlòvek jih ne ſtúdi.“

Kakó ſe dá shivlènje ino sdrávje ohrániti?

Shivlènje ino sdrávje ſi ohránimo, zhe imámo méro per jédi ino pijázhi; zhe ſmo ſnáshni per jédi, per oblazhílu ino ſtanovánju; zhe ſmo délavni ino prevídni; zhe ſe nevárnih kratkozhásov ino veſèljov ogíbamo, ino ſoſebno zhe ſi poterpeshlívim, kròtkim, vèdrim, ino do drusih dòbrim biti persadénemo. ‚Sir. 31, 19—20. „Pámetnimu zhlovéku je ob mánjſhim dovòlj. Kdor ſi méro vé, sdravo ſpí, sgódaj vſtája, ino je vèdriga ſerza.“ ‚Sir. 37, 30—31. „Moj ſin, dokler shiviſh, sveduj ſvoje nàgnenje, ino zhe vidiſh, de ti je kaj ſhkodlivo, ne dopúſti ſi nizh téga.“ ‚Sir. 30, 23—24. „Veſélo ſerzé zhlovéku shivlènje ohranuje, ino veſèlje mu daja ſtaroſt doshivéti. — Bodi pokójniga ſerza, ino shaloſt dèlezh od ſebe sapódi.“

Zheſa torej ne ſmémo?

Nè shivlènja nè sdravja, zhe naſ dolshnóſt ino ſtán ne veshe, ne ſmémo v'nevárnoſt ſtáviti; biti ne ſmémo nè nesmérni, nè neſnáshni, nè nemárni ino neprevídni; ne ſmémo ſe vdáti ne jési, nè ſovráshtvu, nè nevoſhlívoſti, nè kaki drugi hudi ſtráſti. Sir. 3, 27. „Kdor nevárnoſt ljubi, bo v' nevárnoſti pogínil.“ ‚Sir. 37, 33—34. „Poshréſhnoſt boléha. Netézhnoſt je she dòſtim ſmert nagnála.“

Kakó ſkerbimò sa shivòt ſvojiga blishniga?

Sa shivòt ſvojiga blishniga ſkerbimò, zhe ſi ga persadénemo per shivlenju, sdravju ino per ravnih vudih ohrániti; zhe ga od vſiga odvrázhamo, kar bi njegóvimu shivlènju ino sdrávju ſhkodlívo ali nevárno biti vtegnílo; zhe ſmo bòlnimu pomozhníki, zhe mu poſtréshbo ino potrébne sdravíla preſkerbimò, ino mu teléſne míloſti ſkasujemo. Filip. 2, 4. „Ne gléj vſaki lé po ſvojimu, ampak po drusih pridu.“ I. Jan. 3, 17. „Zhe imá kdo zhaſno blagó, ino vidi ſvojiga bráta v' potrébi, pa njegovo ſerze je sakerkneno do njega, kakó zhè ljubésen boshjia v' takim biti?“ Jesuſ bo per poſledni ſòdbi poſébno glédal, zhe ſmo míloſtlive déla nad blishnim délali, ino kakor ſebi ſtorjène jih bo povernil.

Zhèſa torej ne ſmémo blíshnimu ſtoríti?

Nè per shivlènju, nè per sdravju, nè per ravnih vudih ne ſmémo ſvojimu blishnimu kaj ſhkódovati, ne ſmémo ga nè k' nesméri, nè v' jéso, nè v' kàko drugo savrélizo ſpráviti, nè v' bolésni ga sapúſhati. Mat. 5, 21—23. „Sliſhali ſte, de je ſtárim rezhèno: Ne vbíjaj. — Jes pa vam povém, de ſe vſaki, kdor ſe v' ſvojiga bráta jesí, ſòdbe kríviga déla.“ — Per poſledni ſòdbi nam bo Jesuſ, kar blishnimu

nifmo ſtoríli, takó perpiſal ino nad nami ſhtrafal, kakor bi njému ne bili ſtoríli.

Ktire mozhí ino sazhímnoſti imá naſha duſha, de ſe ji dá vumni, dobri ino brumni biti?

Naſha duſha, de ſe ji vumni, dòbri ino brumni biti dá, imá vum, ſvobodno ali proſto vóljo, ino véſt.

Kako ſe sa ſvoj vum ſkerbí?

Sa ſvoj vum ſe ſkerbí, zhe boshje laſtnóſti ino boshjo vóljo bol ino bol ſposnávamo, zhe ſmo radi ino s' míflimi per kerſhanſkih navúkih, zhe ſe drugih potrébnih ino dobríh snáſt vuzhimò, ino ſe s' vumnimi ljudmí radi pezhámo. Jan. 17, 3. „To je vézhno shivlènje, de tebe ſamiga praviga Boga, ino kogar ſi poſlal, Jesuſa Kriſtuſa ſposnájo.“

Kakó ſe sa ſvojo ſvobódno vóljo ſkerbí?

„Skerbí ſe sa ſvojo ſvobódno vóljo, zhe ſi persadévamo, boshje sapóvdi radi, na tanjko ino vſelej ſpolniti; zhe gréſhno nàgnenje ſvojiga ſerza vkrotujemo, hude naváde isflézhemo, zhe ſe v' gréſhne nevárnoſti ino perlóshnoſti várijemo, zhe vmedi ali mitelne k' pobóljſhanju terdno na-ſe obrázhamo, ino ſe smiraj bol v' dóbrim vterjujemo. Mat. 5, 6. „Blager jim, ktiri ſo pravíze lázhni ino shéjni, sakaj naſíteni bodo.“

Kakó ſe sa ſvojo véſt ſkerbí?

Sa ſvojo véſt ſe ſkerbí, zhe v' njé gláſ

zhujemo, zhe jo sdaj ſvarnízo sdaj perganjávko poſluſhamo, ter ſmo ji pokórni; zhe ſvoje nàpake, tudi lé kóljkaj naj ſmo ſe nad boshjimi sapóvdi ſpotakníli, kmalo ſposnámo, obshalujemo ino pobóljſhamo. Mat. 5, 8. „Blager jim, ktiri ſo zhiſtiga ſerza: Bogá bodo glédali.“

Ktirih smotnjáv ſe je per ſkerbi sa vum, sa vóljo ino véſt várovati?

Per ti ſkerbi ſe je várovati, de ſe nad ſvojimi lepimi laſtnóſti ne napúhnemo, de ſe k' dóbrimu ne polénimo, de lépim opomínam ſerza ne sakerknemo, de ſe ſposnáni kerſhanſki reſnízi vprék ne ſtávimo, de v' neſpreobernènju terdovrátni ne oſtánemo. Mat. 5, 3. „Blager vbógim po dúhu: njih je nebéſhko kraljéſtvo.“ Sir. 18, 30. „Ne hòdi sa ſvojim poshelènjam, ino króti ſvojo vóljo do nápzhniga.“

Imá tudi naſhiga blishniga duſha mózh ino sazhímnoſti, de ſe ji dá vumni, dòbri ino brumni biti?

Tudi blishniga duſha imá vum, ſvobodno vóljo ino véſt, de ji je dáno vumni, dòbri ino brumni biti.

Kakó ſe dá blíshnimu perpomòzhi, de bo vedno bol vumen?

De bo naſh blishni védno bol vumen, ſe dá perpomòzhi, zhe ga Jesuſov vuk ſamí vuzhimò, ali pa zhe ſkerbimò, de ga drugi podvuzhé, ino zhe mu, drujih lépih snáſt navuzhíti ſe, naklónemo.

Kakó ſe dá blishnimu perpomòzhi, de bo védno bóljſhi ino brumniſhi?

Perpomòzhi ſe dá blishnimu, de bo védno bóljſhi ino pobóshniſhi ali brúmniſhi, zhe ga s' lépo k' dóbrimu nagíbamo, ino od húdiga odvéramo, zhe mu lépe isgléde dájamo, ino káshemo, kakó ſe dá hudiga nàgnenja ino hudih navád ſe snebíti, lépih zhédnoſt ino dél pa perváditi. Ako je pa blishni kaj nápzhniga ſtóril, po brátovo ga ſvarímo ino poboljſhujmo, ſkasováje duhóvne míloſti nad njim. Mat. 5, 16. „ Svéti naj luzh vaſha ljudém, de vaſhe lépe déla vidijo, ino vaſhiga ozhéta ſlávijo, ki je v' nebéſih." Gal. 6, 1. „ Zhe kòga kàk gréh sa ſábo pobère, ga slépama na pravo pót naravnájte."

Kaj torej ne ſmémo ſtoríti?

Nikólj ne ſmémo drugim kaj pohujſhlíviga v' miſel jemáti, nikólj jih s' nizhémur snániti, kar bi jim ſhkódovalo, ali kar bi jih pohújſhalo, nikólj jih nè s' beſédo nè f° zhem drugim v' gréh sapelováti, ino nikólj jim gerdih isglédov ne dajati. Efes. 5, 3—4. „ Neſrámnih beſéd ino prásnih búrk ino kvánt ne bodi nigdar ſliſhati med vami." Mat. 18, 6—7. „ Kdor mòjih kòga ſhe takó máliga (f' kàkim hudim isglédam) pohújſha, sa taziga bi bilo bóljſhi, de bi ſe mu bil mlínſki kámen na vrát obéſil, pa de bil v' globozhíno morja potoplèn."

Kaj je po ſhéſti sapóvdi sapovédaniga?

Po ſhéſti sapóvdi je sapovédano, ſramoshlívim ino zhíſtim biti v' ſé ino do drujih, ino nikólj nizh neſpodóbniga ino nepoſhtèniga nè míſliti, nè sheljéti; nè govoríti nè ſtoríti; nikólj nizh taziga, zheſar bi ſi vprízho dobrih ino bogabojézhih ljudí govoríti ino ſtoríti ne vúpali. I. Teſ. 4, 3. „To je bòshja vólja: Vaſhe poſvezhènje, de ſe nezhíſtoſti sdershitè, ino de vſaki smed vaſ ſvoje teló v' ſvetóſti ino zhàſti ohráni, nè pa v' gerdih shèljah kakor malikovávzi, ktiri Bogá ne posnájo.“

Kaj je po ſhéſti sapóvdi prepovédaniga?

Po ſhéſti sapóvdi ſo prepovédane vſe nezhíſte déla, nezhíſte beſéde, nezhíſti tré-pi ino mígi, radovóljno dopadajènje ino pervoljènje v' nezhíſte miſli ino sheljé, ino kar kólj v' nezhíſtoſt sapeluje. Gal. 5, 21. „Nezhíſtniki ino lóterniki ne bodo bòshjiga kraljéſtva doſégli.„

Kaj v' nezhíſtoſt sapeluje?

V' nezhíſtoſt sapeluje nezhémerna ino neſrámna nóſha, léno poſtopánje ino poſédanje, nesméra per jédi ino pijázhi, prelóhko pezhánje s' unim ſpòlam, ſamopáſhnoſt ozhí, poſluſhánje gerdih pogóvorov ino pésem, ino bránje neſrámnih búkuv. Ezeh. 16, 49. „Gléj, to je bila pregréha Sodome, tvoje ſèſtre: napuh, poshréſhnoſt,

ino zhesnémzhnoſt, njé ino njénih hzherí lenòba.“

Kakſhini vézhi délj ſo hudi naſlédki nezhíſtiga gréhá?

Hudi naſlédki nezhiſtiga gréha ſo:

1.) Posablenje v' Bogá. 2.) Slepòta vuma. 3.) Oterpnenje vólje. 4.) Vzháſi vſtòp od vére. 5. Shkodlíve ino gerde shivòtne bolésni. 6.) Savóljo te pregréhe je Bog shé vèzhkrat zéle méſta ino naróde ojſtro tépel, poſtavim, Sodomo ino Gomóro.

Kaj je po ſédmi sapóvdi sapovédaniga?

Po ſédmi sapóvdi je sapovédano, s'délam ino prídam ſi kaj ſvòjiga perdobíti, perdobléno pervarovávati, ino v' ſvoj ino ſvojiga blishniga prid obrázhati, pa ob mánjſhim dovòlj iméti. II. Teſ. 3, 10. „Kdor nózhe délati, naj tudi ne jéj.“ Sir. 18, 25. „Ob obílnoſti mifli v' vbóshtvo, ino ob dnévi bogáſtva v' potrébe ſiromáſhtva.“ Jesuſ je oſtánke ſ' zhúdesham pomnósheniga kruha pobráti rékel, de ſe niſo ſpotrátili.

Ktirih nápzhnoſt ſe je várovati per tem?

Várovati slaſti ſe je lenòbe, lákomnoſti, ino sapravlívoſti?

Kadáj je lenòba?

Lenòba je, zhe ſi nobèniga práviga ſtanú ne isvóljimo, zhe opravíla ſvojiga

ſtanú samujujemo, zhe ſe s' drugimi prás-nimi rezhmí pezhámo, ali zhe drági zhaſ saníkarno trátimo ino sanemárimo. Lenòba pelá v' vbóshtvo ino v' potrêbo, ino je vſih gréhov sazhétik. Prip. 10, 4. „Toshlíva rôka obósha, rôka pridnih bogatí.“ Sir. 33, 29. „Lenóſt je veliko hudiga vuzheníza.“

Kadáj je làkomnoſt, kadáj sapravlívoſt?

Lákomnoſt je, zhe ſebi ino drugim k' shivlènju potrébno krátimo, ino lé vèzh ino vèzh iméti hrepénimo, bodo naj póta tudi krivízhne ino pregréſhne. — Sapravlívoſt je, zhe ſvoje premoshènje v' nepotrébne rezhí trátimo, ino v' prihódne potrébe sa-ſe ino sa druge nizh ne perhránimo. I. Tim. 6, 9—10. „Ktiri bogatéti hrepené, sabrèdejo v' hude ſkuſhnjáve ino sadrége, ki zhlovéka v' pogublènje pokopájo. Lákomnoſt namrezh po dnarjih je korenjína vſiga hudiga.“ — V' káko neſrézho naſ sapravlívoſt perprávi, ſe is prílike od sgubléniga ſinú vuzhimo.

Ali vſaki zhlòvek, nam enáko, kaj ſvojiga potrebuje, de ſi potrébni shívesh perdobí?

Kakor mí, tudi vſaki drugi zhlòvek kaj ſvojiga potrebuje, de ſi potrébni shívesh perdobí.

Kaj torej nam ſhè ſédma sapóved sapoveduje?

Sédma sapóved nam ſhè sapoveduje, iméti ſkerb sa premoshènje ſvojiga blishni-

ga, kakor sa svoje làstno, várovati ga shkóde, vsakimu svoje per míru pustíti, dati ino oprávìti, krájo poverníti, ino storjèno shkódo poprávìti. Riml. 13, 7. „Dajte jim vsim, kar jim gré.“ II. Mos. 22, 5. „Zhe kdo kómu na njivo ali v' vinógrad shivíno ispustí, ino kaj ptujiga popáse, naj mu, kar nar bóljshiga na njivi ali v' vinógradu perdéla, po zéni shkóde poverne.“ Zahéj je Jesusu djal: „Zhe sim kòga ogolufàl, mu zhvetéro povernem.“

Kaj pa smo ljudém dolshni, ktiri si potrébniga shívesha ne mórejo perdobíti?

Zhe si nash blishni is bolésni ali drusih telésnih betéshov potrébniga shívesha ne more perdobíti, mu móremo kaj svojiga vbógajme dajati, de bo potrébni shivesh imel. Luk. 12, 33. „Prodajte, kar imáte, ino dajte vbógajme; spravlajte si sakláde, ki tát do njih ne móre, ino ki jih mòl ne sné.“ Tob. 4, 9. „Zhe imásh velíko, dajaj obilno vbógajme; zhe imásh málo, tudi to máliga rad podélji.“

Kaj je po sédmi sapóvdi prepovédaniga?

„Sédma sapóved prepoveduje tatvíno, róp ali televájstvo, golufijo per méri ino vági, krátenje ptujiga blága ali saslúshka, obrésnost (to je, krivízhne obrésti ali zhímshe ino dobízhke), ino vse poshkódovanje svojiga blishniga bodisi per blágu bodisi per pravizah.

Kadáj je tatvína, kadáj róp?

Tatvína je, zhe ſe ſvojimu blishnimu ſkrivàj kàj vkráde; róp ali televájſtvo, zhe ſe ſvojimu blishnimu ſ' ſílo kaj premoshènja vsáme. Efes. 4, 28. „Kdor je krádil, vèzh ne krádi; ampak toljkaj bol naj déla, de ſi s' délavnimi rókami ſvoj prid perdobí.“ I. Kor. 6, 10. „Tatjé ino televáji ne bodo bòshjiga kraljéſtva poſédli.“

Kakó ſe kdo ptuje kráje ino ptujiga rópa vdeléshi?

Ptuje kráje ino ptujiga rópa ſe zhlòvek vdeléshi, zhe drugim kráſti ali rópati pomága, zhe jim na róko gré ali potúho daja, zhe tatvíno ino róp hráni, kúpi ali prodája. Prip. 29, 24. „Kdor ſe ſ' tatóvam delji, ſvoje shivlènje ſovráshi.“

Kadáj je golufíja?

Golufíja je, kadar ſe puſtó blagó v' iménu dobriga prodája, kadar ſe imá premàjhina méra ino vaga, kadar ſe kdo podkupiti dá, kadar ſe kdo ſvojiga blishniga potrébe, nevédnoſti, ali bébſtva polákne, de ga svije ino ob premoshènje perprávi. III. Mos. 19, 35. „Nizh krivízhniga ne pozhníte nè per ſòdbi, nè per vági, nè per méri.“

Kadáj je krátenje ptujiga blagá ino saſlúshka?

Ptujiga blagá ino saſlúshka krátenje je, zhe kdo kaj nájdeniga ali vkrádeniga, kaj po svijázhah, po golufíji ali po krivízi per-

doblèniga nasáj ne dá; zhe obljúbleniga saflúshka ne plázha, ali nepravízhno vterguje. Jerem. 22, 13. „Gorjé mu, kdor fvojo hifho f' krivízo ftávi, kdor fvojiga blishniga táre, ino mu saflúshka ne oprávi.“

Kadáj je obréftnoft ino poſhkódſtvo blishniga?

Obréftnoft ino poſhkódſtvo blishniga je, zhe kdo prevelíke dobízhke, ino prevelíke obréfti ali zhimshe jèmle; zhe fvojim blishnimu per premoshènju, per blágu ino per pravízah, ali ſam ali po drugih kaj ſhkóde ftorí, ali zhe ſi mu je odverniti ne persadéne. III. Mos. 25, 35—39. „Zhe tvoj brát obósha, ino sraven tebe péſha, oprì ga is bogabojézhnofti. Ne poſojuj mu dnarjov is obréfti, ino ne poſojuj mu shivesha is dobízhka.“

Kaj je po ósmi sapóvdi sapovédaniga?

Po ósmi sapóvdi je sapovédano, sa fvojo ino fvojiga blishniga zhaſt ino poſhtènje ſkerbéti. Sir. 41, 15—16. „Skerb ti bodi sa tvoje dobro imé, oſtáne ti, de nobeni ſhe toljki sakládi slatá nè tako dolgo. Srézhniga shivlènja dní je le nekóljko; dobro imé pa vékomaj terpí.“

Kakó ſkerbimò sa ſvojo zhaſt ino sa ſvoje poſhtènje?

Sa ſvojo zhaſt ino sa ſvoje poſhtènje

ſkerbimò, zhe ſi po lépih snáſtih ino laſtnóſtih persadévamo, ino vſe ſvoje dolshnósti na tánjko ino terdno dopólnimo; zhe ſmo v' beſédi ino v' djánju reſnízhni ino ràvni; zhe ſi s' bogabojézhim ino pametnim shivlènjam Bogú ino ljudém dopáſti persadévamo. Filip. 4, 8. „Bratje, kar kólj je reſnízhniga, karkólj ſramoshlíviga, karkólj pravízhniga, karkólj zhíſtniga, karkólj ljubesníviga, karkólj dobro imé dája, zhe je kaka zhédnoſt ino kaj hvále vrédniga, v' to míſlite, po tem hrepeníte."

Kakó ſe ne dá v' reſnízhno zháſt priti?

V' reſnizhno zháſt ſe ne dá s' lashjó ino hinávſhino, s' nezhemernoſtjo ino napúham, s' prevsétnoſtjo ino oſhábnoſtjo priti.

Kadáj je lásh ino hinávſhina?

Lásh ino hinávſhina je, zhe zhlòvek drugázh govorí, drugázh míſli, ino zhe ſe bóljſhiga déla, kakor je. Lásh ino hinávſhina ſte Bogú, njému gòli reſnízi, vſe soperne, ino lashníku ſe tudi takrat ne verjáme, kadar reſnízo govorí. Efes. 4, 25. „Odpovéj vſaki naj ſe làshi, ino govorí naj ſ' ſvojim blishnim reſnízo: ſej ſmo bratje med ſábo.

Kadáj je nezhémernoſt ino napúh?

Nezhémernoſt ino napúh je, zhe ſi zhlòvek na táke rezhí, ki ſi jih ni ſam dal, ali ki mu nobene reſnízhne zéne ne dajo,

velíko domiſhluje, ino ſe boljſhiga od drujih savoljo njih déla. I. Petr. 5, 5. „Bog je napúhnenim opert, ponishnim pa gnado daja.“

Kadáj je oſhábnoſt ino prevsétnoſt?

Oſhábnoſt ino prevsétnoſt je, zhe ſe savoljo reſnízhnih ali dosdévanih poſébnoſt zhes druge povsdigujemo ino pa jih sanizhujemo. Sir. 10, 15. „Sazhétik vſiga gréha je oſhábnoſt ino prevsétnoſt; kdor ji je vdán, ſi boshji ſerd nakopáva, ino poſlednizh ga bo poderla.“

Kakó ſe sa zháſt ino poſhtènje ſvojiga blishniga ſkerbí?

Sa zháſt ino poſhtènje ſvojiga blishniga ſkerbimò, zhe vſelej od njega lepó míſlimo ino govorimò, ino njegove lépe laſtnóſti drugim povémo ino med-nje rasglaſimò. I. Kor. 13. „Ljubésen ne miſli nizh hudiga; ljubésen vſe vérije, vſe vúpa.“

Kaj nam je ſtoríti, kadar ſe od nápzhnoſt naſhiga blishniga govorí?

Zhe je od reſnízhnih nápzhnoſt naſhiga blishniga govorjènje, ga isgovarjájmo, to je, táke reſnizhne okóljſhnoſti v' míſel vsemímo, ktire nápzhnoſt ino njé hudobijo smanjſhujejo. Zhe pa ſe od kòga kàj hudiga govorí, kar ni ſtóril, ſe móremo sa njegovo zhaſt ino sa njegovo poſhtènje ponèſti, to je, pokásati, de ni réſ, kar ſe po nekerſhánſko od njéga med ljudí hudiga

tróſi. I. Kor. 13. „Ljubésen vſe isgovárja.“ Danjel ſe je sa nedólshnoſt Susane, ino Jesuſ toljkrat sa zhaſt ino poſhtènje ſvojih vuzhénzov pognàl.

Kaj je po ósmi sapóvdi prepovédaniga?

Po ósmi sapóvdi je prepovédana vſa lash, tudi lash is ſhale ali v' ſili, krivo prizhovánje, kriva tòshba, opravlánje, obrekovánje, krivo natolzovánje, prasna ſòdba, podpihovánje.

Kadáj je lash ino kriva tòshba?

Lash je, zhe ſe drugázh govorí, kakor miſli, tudi is ſhale ali v' ſili naj ſe to sgodí; kriva tòshba, zhe ſe pred ſòdbo kaj pové, ali prízha, kar réſ ni. Prip. 19, 5. „Kriva prizha ne bo bres ſhtrafnige, ino kdor lshí govorí, ne bo (ſòdbi boshji) odſhel.“

Kadáj je opravlánje ino obrekovánje?

Opravlánje je, zhe kdo réſnizhne gréhe ino nápzhnoſti ſvojiga blishniga po nekerſhánſko rasgláſi ino pové; obrekovánje, zhe od drugih kaj hudiga právi ino raſnáſha, kar ſe pràv ne vé, ali kar ſi je is ſovráshtva ino savída ali nevoſhlívoſti ſam morebíti ismiſlil. Jak. 4, 11. „Bratje, ne opravlájte eden drujiga.“ I. Kor. 6, 10. „Ne motíte ſe: obrekovávzi ne bodo boshjiga kraljéſtva poſédli.“

Kadáj je krivo natolzovánje, prasna ſòdba, ino podpihovánje?

Krivo natolzovánje ino prasna ſòdba je,

zhe ſe bres praviga vsróka ali urshoha po nekerſhánſko od drujih kaj húdiga míſli ino ſódi; podpihovánje je, zhe ſe drugim, ki jih sraven ni, kar ſe hudiga od njih govorí, vtákne ino pové, de sdrashba ino ſovráshtvo vſtáne. Luk. 6, 37. „Ne ſodíte ino ne pogublujte, ino ſójeni ino pogublèni ne boſte.“ Sir. 5, 11. „Ne verti ſe po vſákim vétru, ino ne ſpuſhaj ſe po vſáki póti. Takó lé hudòbnesh ravná, zhigar jèsik v' dvé ſtraní réshe.“

Kaj je ſtoríti dólshen, kdor je blishnimu zháſt odvsél?

Obrekováviz móre preklízati, kar je hudiga od ſvojiga blishniga med ljudí rasſtrófil; opravlíviz móre, koljkor ſe dá, rasglaſene nápzhnoſti ſvojiga blishniga isgovárjati, ino tóljkajnj bol njegove lépe laſtnóſti rasglaſováti.

Kadáj pa je nápzhnoſti ſvojiga blishniga dolshnóit vélkſhim ali prédnikam povédati?

Zhe nad drugim nápzhnoſti ino gréhe vémo, de ſe ne dajo s' naſhim ſvarjènjam poboljſhati; ali zhe ſe ſ' tákimi nápzhnoſti komu ſhkóda godí ali pohújſhanje dája: ſmo jih ſ' kerſhánſko ljubésenjo vélkſhim ali prédnikam dolshni povédati, ki jim je nápzhnika poboljſhati ino ſhkódo odverniti v' mòzhi.

Kaj je po obéh poſlednih sapovdih sapovédaniga?

Poſledni sapóvdi sapovedujete zhíſtiga ſerza biti ino krotíti hude sheljé, slaſti pa nizh nè sheljéti, kar naſhiga ni. Mat. 5, 8. „Blager jim, ktiri ſo zhíſtiga ſerza: Bogá bodo glédali.“ Gal. 5, 24. „Ktiri ſo Kríſtusovi, ſo ſvoje meſó (ſvoje pozhutke) ſ'gréhi ino hudimi sheljami vred kríshali.“

Kaj obé sadni sapóvdi prepovedujete?

Obé poſledni sapóvdi prepovedujete: Savíd ali nevoſhlívoſt, ino veſèlje nad ptujo ſhkódo, ino vſe sheljé po zhemur ſi bodi, kar je drujih.

Kadáj je savíd ali nevoſhlívoſt ino veſèlje nad drujih ſhkódo?

Savíd ali nevoſhlívoſt je, zhe kòga dobro, kar imá blishen, boljí, zhe mu ne pervóſhi, ino je shaloſten, de je blishnimu dòbro. Veſèlje nad drujih ſhkódò je, zhe je kdo veſél, de ſe blishnimu hudó godí. Gal. 5, 20. „Pogánjik hudiga poshelènja je nevoſhlívoſt. Nevoſhlívzi ne bodo boshjiga kraljéſtva dobíli.“ Prip. 24, 17. „Ne veſèlji ſe, zhe tvoj ſovráshnik pade, nikar naj ti ſerze nad njegovo neſrézho ne poſkakuje: Bog bo vidil, ino on te bo.“

Zhimú je Bog tudi naſhe sheljé pod poſtávo djal?

Bog je tudi naſhe sheljé pod poſtávo djal, de nam pokáshe:

1.) De je naſhih ſerz goſpód. Prip. 21, 2. „Bog ſerza téhta.“

2.) De mu ni nizh ſkrítiga, kar ſe v'naſhih ſerzih godí. Prip. 24, 12. „On, ki v'ſerze gléda, ſe ne dá golufáti.“

3.) De je njegova poſtáva bóljſhi od vſih zhlovéſhkih poſtáv, ktire lé s'naſhimi svunàjnimi déli sapovedujejo, nè pa s'notrajnimi miſli. Lé v'boshji mòzhi je sapovédati: Ne shèlji.

4.) De je gréh, prezej per isvíru, kar je poshelènje ino húda ſlaſt, tréba saduſhováti. Jak. 1, 14—15. „Vſaki je ſkúſhan, ko ga laſtno poshelènje míka ino vábi. Is poshelènja vſtane gréh, ino is gréha ſmert.“

Zheſa ſe vuzhimò is obéh poſlednih sapóved?

Is obéh poſlednih sapóved ſe vuzhimò, de móre kriſtján tudi snotrajno voljo iméti, ino de more is ſerza perpravlen biti, vſe ſtoríti, kar je sapovédaniga, ino vſe opuſtíti, kar je prepovédaniga, nè pa sapovédanih dolshnóſt lé vunáje ſpolnováti. Mat. 7, 21. „Ne pojde vſáki v'nebéſhko kraljéſtvo, kdor mi: Goſpod, Goſpod! pravi; ampak kdor voljo mojiga nebéſhkiga ozhéta dopólni.“

Kaj je Bog tiſtim obljubil, ktiri njegove sapóvdi ſtoré?

Bog je tiſtim, ktiri njegove sapóvdi ſtoré, vézhno shivlènje, ino tudi shé na tem ſvétu velíko blágiga obljubil. Mat. 19, 17.

„ Ako hózhesh v' vézhno shivlênje iti, sapóvdi dopólni. "

Do kóljko ljudí nas te dolshnósti véshejo?

Te dolshnósti nas do vsih ljudí veshéjo; sakáj vsaki zhlòvek je nash blishni; Jesus nam sapoveduje, vse ljudí kakor sami sebe ljubíti, ino vse, karkólj shè takó málimu komu smed ljudí storimò, nam takó perpisati ino poverniti obljubi, kakor bi bili njému to storíli.

OD POSÉBNIH DOLSHNÓST.

Do ktirih ljudí nas shè posébne doshnósti véshejo?

Shè posébne dolshnósti nas véshejo do brátov ino séster, do svoje rodovíne, do prijátlov ino dobrótnikov, do pòslov ino podlôshnih, do stárih ino betéshnih ljudí, do tákih, ktiri niso nashe deshéle ino nashe vére, do hudobnih ino pregréshnih ljudí, do rasshálnikov ino sovráshnikov.

Káke dolshnósti imámo do brátov ino séster, ino do svoje rodovíne?

Do brátov ino séster, ino s'ktírimi smo si v' ròdu, ne smémo skriti, potúhneni, sabavlívi, kréshni; temozh odkriti, mirni, persaneslívi, nesamerlívi, spràvzhni móremo do njih biti, jim rádi postrézhi, ino

jih ſoſebno ljubíti. Mat. 5, 9. „Blager mirnim; otròzi bòshji ſe jim porèzhe.“ Táki je bil Abraham do Lóta.

Káke dolshnóſti imámo do prijátlov ino dobrótnikov?

Do prijátlov ino dobrótnikov móremo poſtréshni ino perljúdni, odkríti ino nepotúhneni biti, vſako ſhkódo od njih odvrázhati, njih prid povſód jiſkati, ino sa prijéte dobróte s' beſédo ino djanjam hvaléshne ſe kásati. Sir. 6, 6. „Shívi s' vſákim per míru; pa tvoj terd prijátel naj ti bo smed jéserov eden. Zhe prijatla jiſheſh, jiſhi ga v' potrébi, ino ne vupaj mu bersh. Svéſt prijátel je diſhézhe ólje v' shivlènju, ino ktiri ſe Bogá bojé, ga najdujejo. Med bogabojézhimi je terdna prijásnoſt.“

Kákim nam gré do pòſlov biti?

Do pòſlov nam gré prijásnim ino ljubesnívim, sa teshke déla, ki nam jih oprávlajo, hvaléshnim biti; ne ſmémo jih sanizhováti ali shaljíti, ampak ljubiti jih móremo s' nami vrèd eniga ozhéta otròke, ino sa njih teló ino duſho ſkerbéti. Tob. 4, 16. „Kar nózheſh, de bi kdo drugi tebi ſtóril, tudi tí nikómur ne ſtóri.“ Efes. 5, 1—2. „Torej Bogá poſnemájte, ino bodite ljubesnívi po Kriſtuſovo, ktiri je naſ ljubil.“

Kákim nam gré do ſtárih ino betéshnih ljudí biti?

Stáre ljudí móremo ſpoſhtováti, ino

s' njih ſtároſti làſtnimi ſlabóſtimi poterpéti. III. Mos. 19, 32. „Pléſhi glávi vſtàni, ino is boshjiga ſtrahú iméj ſtárzhika v' zhàſti.“ Do betéshnih, ſlépih, glúhih, mutaſtih, poſtavim, móremo vſmilenje iméti, Bog vári! ſe jim ſméjati ali oponáſhati jih, ſhè lé ſoſebno ljubésen jim móremo ſkásati, ino, kar je mogózhe, njih terplénje polájſhati. ‚Slépimu bodimo okó, glúſhizu vuhó, mútizu vuſta, hrómimu nòga. Jesuſ nekàdaj porèzhe: „Meni ſte ſtoríli, kar ſte ſhe tako málimu ſvojimu ſobrátu ſtoríli.“

Kákſhinim nam gré do tiſtih biti, ktiri niſo nè naſhe deshele, nè naſhe vére?

Tudi tiſte, ktiri niſo nè naſhe deshele, nè naſhe vére, móremo, kakor ſamí ſebe ljubíti; ſej ſo tudi naſhi blíshni, Jesuſ pa blishniga, kakor ſamiga ſebe ljubíti sapoveduje. Torej vſe dobro jim móremo voſhíti ino ſtoríti, ino ktiri niſo naſhe vére, jih nikar oſhábno ne pogublujmo, temozh vuzhímo jih, ino Jesuſov navuk ſposnáti jih napelujmo, ino po njem ſe ravnati jih s' lépimi isglédi oshivlájmo. Te dolshnóſti naſ je Jesuſ ſ' povéſtjo od vſmileniga ‚Samarjána, ino ſ' ſvojimi laſtnimi isglédi vuzhíl.

Kákſhinim nam gré do hudobnih ino pregréſhnih ljudí biti?

‚S' hudobnimi ino pregréſhnimi ljudmí moremo vſmilenje iméti, jih po kerſhánſko

vuzhíti, ſvaríti, opomínjati, ino ſi jih pobóljſhati persadéti. Ako pa vidimo, de ſe ne dájo pobóljſhati: ſe móremo njih tovarſhije várovati, ino molímo sa-nje. Gal. 6, 1—2. „Bratje, zhe kòga kàk gréh sa ſeboj pobère, ga ſ' krotkóſtjo na pravo pót vrazhájte; ino vſaki v' ſé gléj, de tudi ſam enáko ne sajde.“ Jak. 5, 16. „Molíte eden sa drujiga, de ſe svelízhate.“

Kákim nam gré do rasshálnikov ino ſovráshnikov biti?

Do rasshálnikov ino ſovráshnikov móremo kròtki ino ſpràvzhni biti, ne ſmémo jim hudiga ſ' hudim, ampak húdo s' dóbrim jim moremo povrázhati, ino ljubiti jih. Mat. 5, 44—45. „Ljubíte ſvoje ſovráshnike, dobro jim ſtoríte, ktiri vaſ ſovráshijo, dobro jim sheljíte, ktiri vaſ kòlnejo, molíte sa tiſte, ktiri vaſ obrekujejo ino pregánjajo, takó bote otròzi ſvojiga nebéſhkiga ozhéta, ktiri ſvojimu ſónzu ſjáti daja po dóbrih ino húdih, ino ſvojimu deshju iti po pravízhnih ino krivízhnih.“ Jesuſ ſam je sa ſvoje morníke mòlil: „Ozhe, odpúſti jim: ne vedó, kaj délajo.“

OD ZERKÓVNIH SAPÓVED.

Komú je Jesuſ ſvojo zérkuv vládati ali víshati isrózhil?

Jesuſ je apoſtelnam ſvojo zérkuv vládati isrózhil, njé ji je prédnike poſtavil, ino obláſt jim je dal, sapóvdi dajati, rekózh: Jan. 20, 21. „Kakor je òzhe mene poſlal, tudi jes vaſ póſhlem.“ Mat. 18, 18. „Karkólj bote na sèmlji savesáli, bo tudi v' nebéſih savésano, ino karkólj bote na sèmlji rasvesáli, bo tudi v' nebéſih rasvésano.“

Ktire sapóvdi torej imá katólſhki kriſtján ſhè sraven deſètih bòshjih sapóved dopolnováti?

Katólſhki kriſtján imá sraven deſètih bòshjih sapóved tudi ſhè zerkóvne sapóvdi dopolnováti.

Sakáj ſmo dolshni, zerkóvne sapóvdi dopolniti?

Dolshni ſmo, zerkóvne sapóvdi dopolniti:

1.) Ker nam zheterta bòshja sapóved, duhóvſki ino deshélſki goſpóſki pokórnim biti naloshí. Hebr. 13, 17. „Pokórni bodite ſvojim prédnikam, ino podlóshni; nad vami oni zhujejo, ino oni ſo, ktiri bodo odgóvor sa vaſhe duſhe dajali, de bodo to s' veſèljam ſtoríli, nè pa sdihováje.“

2.) Ker je Kriſtuſ, naſh sapovedník, v' evangélju zérkuv poſluſhati na ravnoſt vká-

sal. Luk. 10, 16. „Kdor vaſ poſlúſha, mene poſlúſha, ino kdor vaſ sanizhuje, mene sanizhuje; kdor pa mene sanizhuje, ga tiſtiga sanizhuje, ktiri je mene poſlal.“

Je zérkuv tudi réſ sapóvdi dala?

Dala je zérkuv sapóvdi. Shé apoſtelni ſo pèr mnógih perlóshnoſtih vérnim v' prid sapóvdi ſtávili, ino potlej ſo jih ſhkófje, ki ſo vládniki ali vísharji zérkve, dajali.

Zhimú zérkuv sapóvdi daja?

Zérkuv daja sapóvdi, de nam s' njimi bòshje sapóvdi ino naſhe dolshnóſti ſhè bol saterduje, ino de nam dòbrim ino poboshnim biti bol polájſha.

Kòga torej ſo zerkóvne sapóvdi?

Zerkóvne sapóvdi ſo táke po prédnikih zérkve dáne sapóvdi, ktire nam nakládajo, kákſhine vmedi ali mitelne h' zhédnoſti ino brúmnoſti memo drujih, kóljkrat, ino kadáj de jih móremo obrázhati.

Kóljko je zerkóvnih sapóved?

Pét zerkóvnih sapóved je, ki jih gré ſoſebno véditi ino dopolniti; té ſo:

1.) Prasnuj sapovédane prásnike.

2.) V' nedéljo ino v' prásnike bodi ſpodóbno v' Bógu sbran per ſvéti maſhi.

3.) Pòſti ſe sapovédane pòſtne dní, namrezh ſhtirdeſetdánſki pòſt, kváterne ino druge sapovédane pòſtne dní; pa v' pétik ino v' ſebóto ſe méſnih jedí sdershi.

4.) Ispovéj ſe ſvojih gréhov poſtàvlenimu ſpovedníku k' mánjſhimu ſaj enkrat v' létu, ino o velikonòzhnim zhaſu prèjmi ſvéto réſhno teló.

5.) Ne obhájaj shenítve o prepovédanih zháših.

I. Prasnuj sapovédane prásnike.

Ktiri dan ſo shé apóſtelni kriſtjánam naméſt ſebóte v' prásnik odlozhíli?

Naméſt ſebóte ſo bili shé apóſtelni kriſtjánam nedéljo v' védni prásnik odlozhíli, ker je Jesuſ ta dan od ſmerti vſtàl, ino ſvéti Duh v' apóſtelne priſhel.

So pervi kriſtjánje ſzháſama ſhè druge dní prasnováli?

Pervi kriſtjánje ſo ſzháſama ſhè nekaj drujih dní v' ſpomín velíkih kerſhanſkih reſníz, v' ſpomín ſoſebnih Jesuſovih sgódeb, v' ſpomín ſvéte divíze Marije, apóſtelnov ino drujih ſvetníkov prasnováli. Te prásnike ſo prédniki zérkve pòtlej ſploh sapovédali. Torej imámo prásnike Kriſtuſove, matere bòshje, ino ſvetníkov.

Zhimú ſo ti prásniki poſtávleni?

Kriſtuſovi prásniki ſo v' ſpomín ſvétih ſkrivnóſt poſtávleni, ktire ſe take dní obhájajo; prásniki matere bòshje ino drujih ſvetníkov pa, de Bogá sa tóljke gnade hválimo, ki jim jih je dodéljil, de ſe v' njih

zhédnoſti ſpómnimo, ino de ſmo jih poſnémati ſpodbádani.

Kaj tedaj katólſhki kriſtján táke dní délaj?

Katólſhki kriſtján naj táke dní:

1.) Gnado ino míloſti, ki jih je Bog ljudém ſplòh, ali ſvetníkam poſébej dal, ſvetó premiſhluje, ino naj Bogá sa-nje hváli.

2.) Naj ſe nad krepóſtmi ali zhédnoſtmi ſvetníkov rasglèduje, de jih bo poſnémal.

3.) Naj v' ſvojih potrébah po njih pròſhnji per Bógu pomózhi jiſhe.

Kaj torej zérkuv ſ' pervo sapóvdjo sapovduje?

Zérkuv ſ' pervo sapóvdjo sapoveduje, prásnike ravno takó prasnovàti, kakor nedéljo; ino torej v' prásnik pozhívati, nè délati, temozh ga v' bòshje rezhí oberníti.

Kaj zérkuv ſ' pervo sapóvdjo prepoveduje?

Zérkuv ſ' pervo sapóvdjo vſe tiſto v' prásnik prepoveduje, kar je v' nedéljo prepovédaniga, namrezh:

1.) Hlápzhje délo bres potrébe ino prazhniga perpuſhènja, ino táko délo je v' prásnik, kakor v' nedéljo, veſ dan prepovédano.

2.) Vſe opravíla ino vſe veſèlja, ktire ta dan oſkrunlujejo, ali naſ ga poſvezhováti mótijo.

Kaj torej gré ſtoríti, de ſe nedélja ino prásniki po miſli zérkve poſvezhujejo?

De ſe nedélja ino prásniki po miſli zérkve poſvezhujejo je tréba sraven ſvéte

mashe tudi per prídigi sbránimu biti, sakrament svéte pokóre ino svétiga réshniga teléša prejémati, duhóvne búkve bráti, popóldne per opravílu biti, ino druge dobre déla oprávlati.

II. V' nedéljo ino prásnike bodi spodóbno v' Bógu sbran per svéti mashi.

Kaj je po drugi zerkóvni sapóvdi sapovédaniga?

Po drugi zerkóvni sapóvdi je sapovédano, v' nedéljo ino v' prásnik per vsi svéti mashi, ino to v' Bógu sbranimu biti.

Kaj je po drugi zerkóvni sapóvdi prepovédaniga?

Po drugi zérkovni sapóvdi je slasti lenòba per slushbi boshji v' nedéljo ino v' prásnik prepovédana, postávim:

1.) Zhe ni zhlòvek per vsi mashi, ali nè s' pobòshnostjo, ali pa zhe je lé po rédkim per pridigi, ali to rastrésen.

2.) Ako zhas sapovédaniga duhóvniga opravíla s' jedjó, pijázho, jigro ino drugimi kratkozhási satráti, ki ga od duhóvniga opravíla odvérajo.

a.) Od svéte mashe.

Kaj je svéta masha?

Svéta masha je nekerváva darítuv (nekervávi vofer) nóviga sakóna, védno opom-

nílo kerváve darítve, ki jo je Jesuſ Kriſtuſ na krishu oprávil.

Sakáj ſe ſvéti maſhi darítuv právi?

Svéti máſhi ſe darítuv právi, ker ſe per-nji Bogú vſigamogózhnimu teló ino krí Jesuſa Kriſtuſa na altarju v' dár oprávla.

Sakáj ſe ſvéti maſhi právi nekerváva darítuv?

Svéti maſhi ſe právi nekerváva darítuv, ker per-nji prizhijózha Jesuſova na krishu preljíta krí ni nizh vèzh preljívana.

Káki raslózhik je med darítujo Jesuſa Kriſtuſa na krishu, ino med darítujo ſvéte maſhe?

Darítuv ſvéte maſhe je práva tiſta darítuv, ktiro je Jesuſ Kriſtuſ na krishu oprávil: ſamó de je teló Jesuſa Kriſtuſa na krishu v' ſmert sa naſ dano, ino njegova na krishu sa naſ preljíta krí per ſvéti maſhi po podóbi kruha ino vina, nè po podóbi teléſa ino kervi vprízho.

Kadáj je Jesuſ Kriſtuſ darítuv ſvéte maſhe poſtávil?

Jesuſ Kriſtuſ je darítuv ſvéte maſhe per poſledni vezhérji poſtávil: 1.) Prijél je kruh ino kélh s' vinam. 2.) Obóje je poſvétil, ino rékel nad kruham: To je moje teló, ki bo sa vaſ dano: ino nad kélham: To je kélh moje kervi, ki bo v' odpuſhánje gréhov preljíta. 3.) Obóje je dal prizhijózhim vuzhénzam savshíti. 4.) Sapovédal je: To délajte meni v' ſpomín.

Zhimú je Jesuſ Kriſtuſ darítuv ſvéte maſhe poſtávil?

Jesuſ Kriſtuſ je darítuv ſvéte maſhe poſtávil:

1.) De je v' ſvoji zérkvi právo ino reſnízhno darítuv do kònza ſvetá sapúſtil.

2.) De je védni ſpomín kerváve darítve na krishu v' ſvoji zérkvi sapuſtil.

3.) De nam je ſvoje neſkònzhne ljubésni ſoſebno snámenje dal.

Kdó oprávla darítuv ſvéte maſhe?

Per ſvéti maſhi nevídama Jesuſ Kriſtuſ ſam ſebe nebéſhkimu ozhétu sa naſ daruje; vídama pa to darítuv máſhnik oprávla.

Kakó máſhnik darítuv ſvéte maſhe oprávla?

Máſhnik darítuv ſvéte maſhe opravláje vſe ſtorí, kar je Jesuſ Kriſtuſ per poſledni vezhérji ſtóril.

1.) Príme kruh ino kélh s' vinam.

2.) Poſvetí obóje, ino nad obéma Kriſtuſove beſéde isrekuje, ſ' ktirimi ſe kruh ino vino v' teló ino krí Jesuſa Kriſtuſa ſpremení.

3.) Vshije teló ino krí Jesuſa Kriſtuſa, ino dá obóje po podóbi kruha tudi vérnim vshiti, zhe k' obhajílu gredó.

Zhimú oprávla máſhnik darítuv ſvéte maſhe?

Máſhnik oprávla darítuv ſvéte maſhe:

1.) V' ſposnánje, de je Bog vſiga goſpód, ino de imá vſo obláſt v' vſe ſtvarí.

2.) V' sahválo sa vſe od Bogá prijéte dobróte.

3.) V' odpuſhánje gréhov.

4.) Ispròſit od Bogá vſe míloſti ino gnade, ki jih potrebujemo. „Svéta maſha torej je bogozhàſtna, bogohválna, bogoſpràvna, ino bogopròſna darítuv.

Komú ſe darítuv ſvéte maſhe oprávla?

Darítuv ſvéte maſhe ſe lé Bogú oprávla, ino lé njému ſe ſmé. Tudi ſizèr ſvetníkam na zhaſt ino v' ſpomín ſe imá: tode máſhnik ne daruje ſvetníkam, temozh lé ſámimu Bogú.

Sakáj ſe imá darítuv ſvéte maſhe ſvetníkam na zhaſt?

Darítuv ſvéte maſhe ſe imá ſvetníkam na zhaſt:

1.) De Bogá sa gnade hválimo, ki jih je ſvetníkam ſkasovàl.

2.) De v' ſvetníke klízhemo, de bi per Bógu s' naſho molítujo ſvojo pròſhnjo ſkleníli.

3.) De ſe v' njih lépe zhédnoſti ino krepósti ſpómnimo, ino ſe jih poſnémati oshívlamo.

Sa kòga ſe darítuv ſvéte maſhe daruje?

Darítuv ſvéte maſhe máſhnik daruje sa shive ino mertve.

Kakó gré per ſvéti maſhi biti?

Per ſvéti maſhi ſe móre per vſi biti; nobèn ſoſebni délj ſe je ne ſmé is làſtne nemárnoſti samuditi; ni dovòlj lé vprízho

biti, kadar je mafha, ampak 1.) sbráno ino pobòshno ali àndohtlivo, ino 2.) ſpodóbno ino ſ' zhaſtjó ſe móre per-nji biti.

Kaj je sbráno ino pobòshno biti per ſvéti maſhi?

Sbráno ino pobòshno biti per ſvéti maſhi je tóljko, kóljkor: radovóljno nè rastréſenimu biti, v' déla ſvéte maſhe miſliti, ino s' dúham v' Bógu biti; ino torej Bogá v' ponízhnoſti moliti, sa prejémane dobróte hvaliti, nòvih gnád ga proſíti, ſtorjènih gréhov ſe okeſávati, ino pravo pobóljſhanje ſklépati.

Kaj je ſ' zhaſtjó biti per ſvéti maſhi?

S' zhaſtjó biti per ſvéti maſhi je tóljko, kóljkor: ſ' ſpodóbnim ſtánam ino s' vſo ſvetóſtjo nad ſebój per-nji biti; torej ſe nè osírati, ali kaj drujiga neſpodóbniga pozhénjati.

Ktiri ſo ſoſebni délji ſvéte maſhe?

Soſebni délji ſvéte maſhe ſo: evangélj, darovánje, povsdigovánje, ino obhajílo.

Kaj gré per evangélju ſtoríti?

Per evangélju vſtanímo, ino krish ſtorímo; ſpómnimo ſe, de je dolshnóſt, evangélſki nàvuk snáti, ino pred vſim ſvétam ga terditi ino po njem shivéti.

Kaj gré per darovánju ſtoríti?

Per darovánju ſvojo miſel s' máſhnikovo míſljo ſklenímo, ino ſe Bogú darujmo,

to je, vſo ſvojo dúſhino ino teléſno mózh Bogú v' dóbro oberniti obljubímo, v' kar nam jo je dal.

Kaj gré per povsdigovánju ſtoríti?

Per povsdigovánju poklekníno, Jesuſa Kriſtuſa po podóbi kruha ino vína molímo, ino na perſi terkáje isposnájmo, de ſo naſhi gréhi krivi Kriſtuſove ſmerti. Svoje gréhe obshalujmo, ino véro, vúpanje ino ljubésen obudímo.

Kaj gré per obhajílu ſtoríti?

Per máſhnikovim obhajílu, zhe k' obhajílu ne grémo, to po dúhu ſtorímo, to je, imejmo sheljé, teló Jesuſa Kriſtuſa po vrédnim prejéti, vſiga gréha ſe várovati, ino sgol Jesuſu shivéti.

b.) Od pridig.

Kaj gré ſhè sraven ſvéte maſhe k' dopoldánſki bòshji ſlushbi?

Tudi prídigo, bòshjo beſédo poſluſhati gré ſhè k' dopoldánſki bòshji ſlushbi.

Sakáj ſe móre k' prídigam hòditi?

K' prídigam ſe móre hòditi:

1.) Ker ſe per prídigah bòshja beſéda osnanuje ino raslága.

2.) Ker lé malo ljudí do dóbriga reſníze kerſhánſke vére vé.

3.) Ker ſe sopet lóhka posábi, kar ſe je od kerſhánſkih reſníz védlo, ino ker zhlò-

vek, zhe ni opomínjan ino pergánjan, rad opúſha, kar je ſtoríti dolshán.

4.) Ker ſe je prídiga shé perve zhaſe kerſhánſke zérkve v' ſvéto maſho, ino v' pervi vélki délj ſvéte maſhe ſhtéla.

Kaj móre ſtoríti, kdor hózhe kaj prida od prídig iméti?

Kdor hózhe od pridig kaj prida iméti, móre 1.) bres rastréſenja ino sbrano per-nji biti; 2.) kar ſliſhi, na-ſe obrázhati, nè pa drugim permérjati; 3.) mu móre reſníza biti, ino ſi more persadévati, de ſe po prídgarjovim vuku na tanjko ravná.

c.) Od popoldánſhine bòshje ſlushbe.

Kaj gré h' popoldánſhini bòshji ſlushbi?

Popoldánſhina bòshja ſlushba ſo kerſhánſki nàvuk, litanije, ino shégen ſ'ſvétim réſhnim teléſam, ino po ſhègah zerkvá tudi ſhè druge opravíla.

Zhimú je ſvéti róshnikranz v' katólſhki zérkvi v' navádi?

Svéti róshnikranz je v' katólſhki zérkvi v' navádi h' pogóſtimu ſpomínu ſvétih ſkrivnóſt Kriſtuſoviga vzhlovézhenja, terplénja ino od ſmerti vſtajènja, ino pa h' zhàſti preſvéte divíze Marije.

III. Pòſti ſe ſapovédane pòſtne dní, namrezh ſhtírdeſetdánſki pòſt, kváterne ino druge ſapovédane pòſtne dní, pa v' pétik ino v' ſebóto ſe meſnih jedí ſdershi.

Zhimú je katólſhka zérkuv pòſte poſtávila?

Katólſhka zêrkuv je pòſte poſtávila, de duhá pokóre v' naſ obuduje, ino de naſ ſe ſdershovati, ino ſvoje pozhútke satájvati vádi: ino ker ſo ſe shé preróki v' ſtárim sakónu, ino Jeſuſ ino apóſtelni v' nóvim poſtíli.

Zhimú je ſhtírdeſetidánſki pòſt poſtavlen?

Shtírdeſetidánſki pòſt je v'Jeſuſov ſpomín poſtavlen, de ſe je ſhtírdeſét dní ino nozhí pòſtil, v' hvaléshni ſpomín Jeſuſoviga terplénja ino Jeſuſove ſmerti, ino de ſe k' velikonòzhnimu prásniku, ino torej k' velikonòzhni ispóvdi, ino k' velikonózhnimu obhajílu perpravlájmo.

Zhimú ſe odvéntni pòſti poſtávleni?

Odvéntni pòſti ſo poſtávleni, de ſe ſ'pokóro ino poboljſhovanjam k' Jeſuſovimu prihódu ino ròjſtvu po vrédnim perprávlamo.

Zhimú ſo kváterni pòſti poſtávleni?

Kváterni pòſti ſo poſtávleni, de po podóbi pervih kriſtjánov Bogá te dní, ktire

ſe vézhi délj máſhniki poſvezhujejo, sa vrédne maſhnike ino duhóvne paſtírje próſimo.

Zhimú ſe je nektirkrat pred vélkimi prásniki tiſti dan poſtíti sapovédano?

Sapovédano ſe je nektirkrat pred vélkimi prásniki tiſti dan poſtíti, de ſe te prásnike po vrédnim prasnováti perprávimo.

Káko dolshnóſt imámo v' sapovédane pòſtne dní?

V' sapovédane pòſtne dní imámo dolshnóſt, nè lé ſamo meſnih jedí ſe sdershati, ampak tudi lé enkrat ſe do ſítiga najéſti.

Káko dolshnóſt imámo v' pétik ino v' ſebóto?

V' pétik ino v' ſebóto, zhe kàk sapovédan pòſt va-nje ne sadéne, ſe je ſizèr vèzhkrat najéſti perpuſhèno, vſe meſenínе pa ſmo ſe sdershati savésani.

Zhimú je v' pétik ino v' ſebóto meſenínе jéſti prepovédano?

V' pétik ino v' ſebóto je meſenínе jéſti prepovědano, ker je te dní Jesuſ vmerel, ino v' gròbu lèshal, ino Jesuſovi vuzhénzi ſo pa shalováli.

Kaj torej trétja zerkóvna sapóved sapoveduje?

Trétja zerkóvna sapóved sapoveduje, de ſe v' pétik ino v' ſebóto meſenínе sdershímo, druge pòſtne dní pa ſi memo tega ſhe tudi jéd pertergujmo, ktira perterga je to, de ſe táki dan lé enkrat do ſítiga najémo.

Se je vſáki táke dní meſeníne sdershati dolshen?

Vſáki, ktiri nima pravízhniga perpuſhènja meſá jésti, ſe je v' pétik ino ſebóto, ino vſe druge sapovédane pòſte meſeníne sdershati dolshen.

Ali je tisti, kdor imá meſó jésti perpuſhènje, dolshnósti snében, ſi v' sapovédane pòſtne dní jéd pertergati?

Kdor imá meſó jésti perpuſhènje, ſe ni dolshnósti snébil, ſi jéd pertergati v' sapovédane pòſtne dní; kaj drujiga je namrezh perpuſhènje meſó jésti, kaj drujiga perpuſhènje ſi jedí ne pertergovati.

Kdó ſi v' sapovédane pòſtne dní ni dolshen jedí pertergovati?

Mladi ljudjé pred eden ino dvajſétim létam, ino vſi, ktiri ſe bres ozhítne tukóde per sdravju ne mórejo poſtíti, ſi nifo dolshni v' sapovédane pòſtne dní jedí pertergovati.

Zhèſa ſe móremo ſhè pòſtne dní sdershati?

Po vólji zérkve ſe móremo pòſtne dní tudi vſiga rasbótniga veſèlja sdershati; sakáj pòſtni dnévi ſo dnévi pokóre.

IV. Ispovéj ſe ſvojih gréhov poſtávlenimu ſpovedníku k'mánjſhimu ſaj enkrat v'létu, ino o velikonòzhnim zhaſu prèjmi ſvéto réſhnje teló.

So pervi kriſtjánje te sapóvdi potrebováli?

Pervi kriſtjánje ſhè niſo te sapóvdi potrebováli; ſej ſo bili takó vſi ognjéni, sakrament ſvéte pokóre ino ſvétiga réſhniga teléſa prejémati.

Kaj je katólſhka zérkuv ſtoríla, ko je pòtlej ta lépi ògenj omerel?

Zérkuv je vérnim sapovédala, k'mánjſhimu ſaj enkrat v'létu ſe ispovédati, ino o velikonòzhnim zhaſu ſvéto réſhnje telő prejéti, ktiriga je Jesuſ ravno ob tem zhaſu per poſledni vezhérji poſtávil. Todè shèlja zérkve je, de bi vérni ta ſvéta sakramenta vèzhkrat med létam prejemáli.

Dokléj terpí velikonòzhni zhaſ?

Velikonòzhni zhaſ ni po vſih ſhkofijah enak. V'Ljublanſki ſhkofiji je od drugopòſtne nedélje do Kriſtuſoviga vnebohodá.

V. Ne obhájaj shenítve o prepovédanih zhaſih.

Kaj péta zerkóvna sapóved prepoveduje?

Péta zerkóvna sapóved prepoveduje, od perve odvéntine nedélje do ſvétih tréh

králjov, ino od pepelnízhne fréde do perve nedélje po veliki nòzhi shenítve obhájati.

Sakáj je shenítuv ob tih zhaſih prepovédana?

Shenítuv je ob tih zhaſih prepovédana, de te zhaſe v' ſlushbi bòshji ino v' pokóri preshivimò, ino ſkrivnósti, ki nam jih zérkuv takrat osnanuje, bres rastréſenja premiſhlujemo, od zheſar naſ per shenítvah vézhi délj navádno veſèlje ino obhajánje odverne.

ZHETERTO POGLAVJE.

OD KERSHÁNSKE PRAVÍZE.

Ktiri zhlòvek je po kerſhánſko pravízhen?

Tiſti zhlòvek je po kerſhánſko pravízhen, ktiri ſ' pomozhjó bòshje gnade vſe bòshje sapóvdi, ki naſ jih je Jesuſ Kriſtuſ vuzhíl, ino vſe zerkóvne sapóvdi vóljno ino na tánjko dopólni, ino to, de bi bòshjo ljubésen doſégel, ino Bogú prijéten bil.

Kaj torej je h' kerſhánſki pravízi potrébno?

H' kerſhánſki pravízi je dvojiga potréba, de ſe hudiga várijemo, ino de dóbro ſtorimò, to je, de vſe ſtúdimo ino opuſtimò, kar je proti boshji vólji

ino Jesuſovimu vúku, ino de vſe ljúbimo ino ſtorimò, kar je po boshji vólji, ino kar nam Jesuſov nàvuk sapoveduje.

a.) Vari ſe hudiga.

Kaj je húdo?

Právo ino edíno húdo, ali pravi edín slég je gréh.

Kaj je gréh ſplòh?

Gréh ſplòh je savédeni ino radovóljni prelòm bòshje sapóvdi.

Kóljknat je gréh?

Gréh je dvójin: 1.) isvírni ali povérbani gréh, ino 2.) djánjſki gréh.

Kaj je isvírni gréh?

Isvírni gréh je tiſti gréh, ki ga je Adám v' Raju ſtóril, ino mí v' Adámu, ino ki ſe is njega v' naſ vſe isvíra, ino ktiriga gréha ſhtrafnige ino hude naſlédke terpimò.

Kákſhine ſo ſhtrafnige ino hudi naſlédki isvírniga gréha?

„Shtrafnige ino hudi naſlédki isvírniga gréha ſo: ſmert, oſláblenje vuma, nàgnenje k' hudimu, sguba poſvezhijózhe gnade, velíko teshávi ino britkóſt. Efes. 2, 3. „Otròzi jése ſmo bili od natóre.“

Kaj je djánjſki gréh?

Djánjſki gréh je prelòm bòshje sapóvdi, ki jo gréſhnik ſam radovóljno prelómi.

Kakó ſe djánjſki gréh ſtorí?

Djánjſki gréh ſe ſtorí s' míſlimi, shèljami, beſédami, délmi, ali s' opúſho, kar je kdo ſtoríti dolshán. Modr. 1, 3. „Nápzhne miſli od Bogá odlózhijo.“ Mat. 12, 36. „Povém vam, de bodo ljudjé od vſake nemárne beſéde v' ſódni dán odgovor dajali.“ Jak. 4, 17. „Kdor vé dóbro, pa ne ſtorí, mu je gréh.“

Kákſhin raslózhik je med djánjſkimi gréhi?

Raslózhik djánjſkih gréhov je ta: nektiri ſo velíki ali ſmertni gréhi, nektiri pa ſo máli gréhi; nektiri ſo laſtni, nektiri pa ptuji gréhi.

Kaj je ſmertni gréh?

„Smertni gréh je velíko prelomlènje bòshje sapovdi.

Kaj gréh ſoſebno vèlik ino ſmerten déla?

Bol védama ino bol radovóljno ko kdo kaj hudiga ſtorí, ino vézhi ko je dolshnóſt, ki jo prelómi, vézhi ino huji je tudi gréh.

Kaj ſhkódije ſmertni gréh?

S' ſmertnim gréham sgubí duſha duhóvno shivlènje, to je, poſvezhijózho gnado bòshjo, zhlòvek je bòshji ſovráshnik, ino vézhne ſmerti kriv.

Ktiri gréhi ſe mali sòvejo?

Máli gréhi ſe majhni prelómi bòshje sapóvdi sòvejo, ki ſe bol is náglize ino neſpremíſlika, kakor is hudobne vólje ſtoré,

ino ki naſ ob gnado bòshjo ſizèr ne perprávijo, pa nam vender nekóljko boshje samíre, ino mnoge zhaſne ſhtrafnige saſlushijo.

Sakáj ſe je tréba tudi málih gréhov várovati?

Várovati ſe je tréba tudi málih gréhov:

1.) Ker ſo máli gréhi, ſhè takó majhni naj bodo, vender lé bòshje rasshaljènje, ino naſ per Bógu ognúſijo, ino v' ſhtrafnige poshenó.

2.) Ker móremo perpravleni biti, vſe raji preterpéti, kakor Bogá tudi lé s' nar mánjſhim gréham rasshaljíti.

3.) Ker máli gréhi, deſiravno gréſhnika ob poſvezhijózho gnado popólnama ne perprávijo, vender druge poſébne gnade bòshje nad njim ovírajo, ino gréſhnika pozháſi v' vézhi ino vézhi gréhe ſprávijo. „Sir. 19, 1. „Kdor male rezhí sanizhuje, bo ſzháſama omágal.“

Kaj ſo laſtni gréhi?

Laſtni grehi ſo tiſti, ki jih kdo ſam ſtorí.

Kaj ſo ptuji gréhi?

Ptuji gréhi ſo tiſti, ktirih ſizèr ne ſtorimò ſamí, ktirih pa ſmo krivi, zhe druge va-nje sapelujemo, ali zhe jih ne overnemo, ko ſmo jih dolshní, ali ko ſe nam dajo ovréti.

Kóljknati ſo djánjſki gréhi?

Djánjſki gréhi ſo tí:

1.) Sédem poglavítnih gréhov.
2.) Shéſt gréhov v' ſvétiga Duhá.
3.) Shtírje v' nebó vpijózhi gréhi.
4.) Devét ptujih gréhov.

Ktirih ſédem poglavítnih gréhov je?

Poglavítnih gréhov je tih ſédem: 1.) napùh, 2.) lákomnoſt, 3.) loternija ali nezhíſtoſt, 4.) savíd ali nevoſhlívoſt, 5.) shertje ino ſamogóltnoſt, 6.) jésa, 7.) lenòba.

Sakáj ſe tim gréham poglavítni právi?

Tim gréham ſe poglavítni gréhi právi, ker ſe is vſákiga poſébej velíko drujih isvíra.

Kaj je napùh?

Napùh je prevelíko domiſhlovánje zhlovéka, de je bóljſhi kakor drugi, ino prevelíka shelja po viſokóſtih.

Kaj isvíra is napúha?

Is napúha isvíra preljubésen v' ſamiga ſebe, hrép po hváli ino zhàſti, obrekovánje ino opravlánje, prepír ino krég, nepokórſhina, sanizhovánje vére ino blishniga, oterpnoſt ſerzá. Sir. 10, 15. „Napuh je sazhétik vſiga gréha; kogar ſe príme, bo s' vklétujo napólnen.“

Kàj je lákomnoſt?

Lákomnoſt je nápzhina shèlja po dnárjih ìno po blágu.

Kaj is lákomnoſti isvíra?

Is lákomnoſti isvíra nepòkoj, svijaſhtvo ino golufija, krivíza, isdájba, kriva perſéga, nevſmílenje, oterpnoſt ſerza. I. Tim. 6, 10. „Lákomnoſt je korenína vſiga hudiga.“

Kadáj je nezhíſtoſt?

Nezhiſtoſt je, zhe ſe kàj miſli, sheljí, govorí ali ſtorí, zheſar bi ſi zhlóvek vprizho drujih bogabojézhih ljudí govoríti ali ſtoríti ne vúpal, ino per zhemur ſe lé ſ'ſramòto ino ſtráham dá v' Bogá míſliti.

Kaj isvíra is nezhíſtoſti?

Is nezhíſtoſti isvírajo véſtini sbádi, oſlepljènje pámeti, oterpnoſt vólje, sapráva sdravja, perkrájſhanje shivlènja, posáblenje v' Bogá, obvúp. I. Kor. 6, 9. „Ne dajte ſe smótiti: bòshjiga kraljéſtva ne bodo sadobíli nè kurbírji nè préſheſtniki.“

Kadáj je savíd ali nevoſhlívoſt?

Savíd ali nevoſhlívoſt je, zhe je zhlòvek sháloſten, de ſe blishnimu dobro godí, ino mu dóbriga ne pervóſhi.

Kaj isvíra is savída ali nevoſhlívoſti?

Is savída ali nevoſhlívoſti isvíra ſovráshtvo v' blishniga, krivo natolzovánje, opravlánje, obrekovánje, sháloſt, zhe je blishnimu dobro, veſèlje zhe ſe mu ſhkóda godí. I. Petr. 2, 1. „Slézite torej vſo hudòbo, vſo nevoſhlívoſt ino vſo opravlívoſt.“

Kaj je shertje ino ſamogóltnoſt?

Shertje ino ſamogóltnoſt je nápzhina shèlja po jédi ino pijázhi, ino zhesnémzhina jéd ino pijázha.

Kaj isvíra is zhesnémzhinoſti (ali nesmáſnoſti)?

Is zhesnémzhinoſti isvíra rasvujsdánje, nezhíſtoſt, krég ino kàvſ, sapráva zhaſa ino premoshènja, satráta sdrávja, oſlábnoſt dúſhinih mozhí. Riml. 13, 13. „Poſhtèno ravnájmo, kakor per bélim dnévi, nè v' zhesnémzhinoſti ino pijánzhovanju.“

Kaj je jésa?

Jésa je mozhno rasſerdènje duhá, ino shèlja maſhováti ſe.

Kaj isvíra is jése?

Is jése isvíra zhert ino ſovráshtvo, krég ino prepír, smirjánje ino klétuv, omóta pameti, vzháſi mòr ino pobòj. Efes. 4, 31. „Vſa britkóſt, togòta, jésa, vſe vpìtje ino preklinovánje s' vſo hudòbo vrèd naj sgíne smed vaſ.“

Kadáj je lenòba?

Lenòba je, kàdar ſe nerádo ino s' nejevóljo oprávi, kar bòshjo zhaſt ino svelízhanje naſhe duſhe tízhe.

Kaj isvíra is lenòbe?

Is lenòbe isvíra toshlívoſt v' bòshji ſlushbi, samúda potrébnih vméd ali mitelnov, bòshjo gnado ino vézhno svelízhanje

sadobíti, sháloſt, klávernoſt, neſpokórnoſt, obvúp nad ſvojim svelízhanjam. „Skriv. raſod. 3, 15—16. „Vém tvoje déla, de niſi nè mersel, nè gòrek; ker torej ſi mlázhen, te bom is ſvojih vuſt ispljúnil.“

Ktirih ſhéſt gréhov je v' ſvétiga Duhá?

Gréhov v' ſvétiga Duhá je tih ſhéſt:

1.) Predersno v' bòshjo míloſt greſhíti. Sir. 5, 4—7. „Ne rèzi: greſhíl ſim, ino kaj ſe mi je shaliga sgodílo? Sakáj nadnámez je pomúdni povrazhník. Tudi ne rèzi: vſmílenje goſpódovo je velíko, miloſtlivo mi bo tóljko gréhov odpúſtil. Sakáj obé, njegóva jésa, kakor njegóva míloſt, ſte lóhka hitri, ino njegóva jésa je v' gréſhnika oserta.“

2.) Nad bòshjo míloſtjo obvúpati, kakor je bil Judesh.

3.) Snáni kerſhánſki reſnízi ſe braniti, kakor ſe jih je toljko Farisèjov.

4.) „Svojimu blishnimu gnado bòshjo nevóſhlivati (savídovati), ino mu je ne pervoſhíti, kakor je Kajn ni.

5.) Lépimu opominovánju ſerzé sakerkniti. Hebr. 3, 7. „Zhe njegov glaſ saſlíſhite, ne sakerknite ſvojih ſerz.“

6. V' neſpreobernènju ſpremíſhleno oſtáti.

Kaj je: v' ſvétiga Duhá greſhíti?

V' ſvétiga Duhá greſhíti je, gnado bòshjo,

ki ſe ſvétimu Dúhu, njemu isvíru vſiga dóbriga, ſoſebno perlaſtuje, ino ki nam jo k' naſhimu svelízhanju dodeljuje, od ſebe odrívati, ino je v' dóbro nè obrázhati.

Sakáj právi ſvéto piſmo, de ſo gréhi v' ſvétiga Duhá teshko, ali de zlo niſo odpúſhani, nè v' tem nè v' unim shivlènju?

„Svéto piſmo pravi, de ſo gréhi v' ſvétiga Duhá teshko, ali de zlo niſo odpúſhani, nè v'tem nè v' unim shivlenju, ker táki gréſhnik vézhi délj gnado bòshjo do kònza shivlènja samézhe, bres gnade bòshje pa ſe ne móre nè pobóljſhati, nè v' nebéſa priti.

Ktiri ſo ſhtirje v' nebó vpijózhi gréhi?

„Shtirje v' nebó vpijózhi gréhi ſo:

1.) Premíſhleni vbòj, ſ' kàkorſhnim je Kajn bráta Abelna vbìl. „Bog mu je rékel: Kaj ſi ſtóril? Glaſ brátove kervi vpije od sèmlje v' mé.“

2.) Mútaſti ali ſodómſki gréh. I. Mos. 18, 20. „Hudobija „Sodomlánov ino Gomorzov ſe je tóljka naráſla, de po maſhovánju v' mé klizhe.“ Od ſódomſkiga gréha ſe ſhe govoríti ne ſmé, tóljkaj sopern je Bogú; torej ſe mu mútaſti gréh právi.

3.) Satiranje vbóshzov, vdóv ino ſirót. „Sir. 35, 18—19. „„Se ne vdírajo vdóvi ſolse. po lízi, ino ne gré njé krik soper

tiſtiga, ki ji jih pije? Od líz gredó v' nebéſa, ino Goſpód, on, ki ſe dá isproſíti, ne bo imel veſèlja nad njimi.“

4.) Kadar ſe dnína ino saſlushik delovzam ino najémnikam vtéguje ali kráti. Jak. 5, 4. „Lejte shetnína shenzov, shévſhih vam njive, ki ſte jim jo vdershali, vpije, ino njih krik je do vuſhéſ Goſpóda vſih ſtvarí priſhel.“

Sakáj ſe tem gréham v' nebó vpijózhi právi?

Tem gréham ſe v' nebó vpijózhi právi, 1.) ker móre shé grosno ſpázheniga ſerzá biti, de jih kdo déla; 2.) ker bòshjo pravízo ſoſebno k' ſhtrafovánju ſílijo, ino 3.) ker je v' ſvétim piſmu od vſaziga poſébej rezhèno, de v' nebó po ſhtrafnigi vpijejo.

Ktirih je devét ptujih gréhov?

Ptujih gréhov je tih devét:

1.) V' gréh ſvétovati, kakor je Kajfesh v' Jesuſovo ſmert. Jan. 11, 49—50.

2.) Drugim gréh délati veleváti, kar je David ſtóril, ko je Joabu, ſvojimu vòjvodu, svéſtiga ſlushábnika Urijata per vojſki v' nar hujim bòju popuſtíti vkásal, de ſo ga vbíli. II. Kalj. 11, 14—15.

3.) V' drujih gréh pervoljíti, kakor je bil Pilát v' Jesuſovo ſmert. Mat. 27.

4.) Druge v' gréh napelávati, kakor jih je Jeroboam, pervi Israelſki kralj, ko je

v' Danu ino Bètlu dvé slate teléti poſtavil, ino ſvojim podlóshnim djal: „To je Bog, ktiri vaſ je is Egiptovſkiga réſhil, tega molíte.“ III. Kralj. 12, 28.

5.) Drujih gréhe hvaliti. Jes. 5, 20. „Gorjé vam, ktiri húdimu dòbro, ino dóbrimu húdo právite, ktiri tmò luzh ino luzh tmò délate.“

6.) H' gréhu mólzhati.

7.) Gréha nè ſvaríti, Hèlju enako, ki je per gerdòbah ſvojih ſinóv mólzhal, ino jih ni ſtrahovàl. I. Kralj. 3, 23.

8.) Gréha ſe deléshiti, kakor ſe ga je Judesh, ki je kerváve Jesuſove ſovráshnike Jesuſa lovit pèlal. Mat. 26.

9.) Gréh sagovárjati. Prip. 17, 15. „Kdor hudóbnimu prav dája, ino kdor pravízhniga overshe, ſta obá gnuſòba per Bógu.“

Kakó ſplòh ſe ptujih gréhov vdeléshimo?

Ptujih gréhov ſplòh ſe vdeléshimo, zhe ſmo kriví, de jih drugi ſtoré; ali zhe jih ne overnemo, ko ſmo jih overniti dolshni ali v' ſtánu.

Sakáj ſmo húdo ovérati dólshni?

Dolshni ſmo húdo ovérati: 1.) is Bogú dólshne ljubésni, ki je s' gréham raſshalován; 2.) is ljubésni do blishniga, ktiori ſe s' gréham ob gnado ino vóljo boshjo perpráví, ino v' zhaſno ino vézhno neſrézho poshène; 3.) vèzhkrat tudi is dolsh-

nósti ſtanú, poſtavim, ſtáriſhi, vuzheníki, vélkſhi ali prédniki, ino goſpóſke.

b.) Dobro délaj.

Je tiſti shé po kerſhánſko pravízhen, ktiri ſe hudiga várije?

Kdor ſe lé hudiga varije, ſhè ni po kerſhánſko pravízhen, temozh móre tudi dóbro délati. Pſal. 33, 15. „Odverni ſe od hudiga, ino dobro délaj.“

Kaj je dóbro?

Dóbro je, kar je po bòshji vólji, po bòshji sapóvdi. Po bòshji sapóvdi ſo krepósti ali zhédnoſti, ino dobre déla.

Od krepósti ali zhédnoſti ſplòh.

Ktiri zhlóvek je krepóſten?

Tiſti je krepóſten, ktiri s' bòshjo gnado pokrepzhán vſe dolshnósti do Bogá, do ſamiga ſebe, ino do blishniga is ljubésni v' Bogá ràd, na tánjko ino vſelej dopolnuje, ino jo to terdno ino ſtanovítno vóljo imá.

Kaj tórej je kerſhánſka krepóſt ſplòh?

Kerſhánſka krepóſt ſplôh je dár bôshji, ſ' ktirim Bog v' zhlovékovo vóljo h' tákim délam mózh ino nàgnenje dája, ktire ſo po Jeſuſa Kriſtuſa sapóvdi, ino vézhniga shivlènja vrédne. Filip. 2, 13. „Bog je, de v' vaſ

daja obóje, hotéti ino ſtoríti, po ſvoji dobri vólji.“

Kóljknata je zhédnoſt ali krepóſt, kar jo jemiſel ino volétje?

Zhédnoſt ali krepóſt, kar miſel ino volétje, je lé ena; ona je védno persadjánje zhlovéka, s' bòshjo gnado pokrepzhánimu vſe dolshnóſti is ljubésni v' Bogá na tánjko ino vſelej dopolniti.

S' zhem kriſtján to edíno notrájno zhédnoſt ali krepóſt is ſebe rasodéva?

To nótrajno krepóſt kriſtján po mnógih dobrih laſtnóſtih ino djanjih is ſebe rasodéva.

Je tedaj vèzh raſpòlov krepóſti, ki jih je kriſtjánu v' djanju potréba?

Vèzh raſpòlov krepóſti je, ki jih je kriſtjánu v' djanju potréba, nektire ſo bòshje krepóſti ali zhednoſti, to je, táke, ki gredó v' Bogá, ino nektire ſo ljudotízhne, to je, táke, ki gredó v' ljudí, v' naſ ino v' blishniga.

Ktire ſo bòshje krepóſti ali zhédnoſti?

Bòshje krepóſti ali zhédnoſti ſo te trí: Véra, vupanje ino ljubésen. 1. Kor. 13, 13. „ Oſtáne pa to tróje: Véra, vupanje ino ljubésen; ljubésen pa je nar vézhi med njimi.“

Kaj je kriſtjánova véra?

Kriſtjánova véra je zhesnatórna luzh, dár bòshji, po ktirim mu je vſe réſ ino

gotóvo, kar je Bog rasodél, ino kar katólfhka zérkuv vérovati veléva, naj bo pifano ali nè.

Kakó fe dá véra obuditi?

Véra fe dá takó obudíti:

„Vérijem v' tebe, pravi, trojni Bog: Ozhe, Sín ino fvéti Duh; ktiri fi vfe vftvaril, ktiri vfe ohrániſh ino vládaſh (vishaſh), ktiri dóbro plazhujeſh ino húdo fhtrafujeſh. Vérijem, de fe je fin bòshji vzhlovézhil, odréſhit naſ ſ' fvojo fmertjo na krishu, ino de naſ fvéti Duh ſ' fvojo gnado poſvezhuje. Vérijem ino terdim vfe, kar ſi tí, o Bog! rasodél, kar je Jesuſ Kriſtuſ vuzhíl, kar ſo apóſtelni osnanováli, ino kar nam fvéta rimſka, katólſhka zérkuv vérovati veléva. Vſe to vérijem, ker ſi tí, o Bog! vézhna ino neſkònzhna reſníza ino modróſt, ki ne móreſh nè golufáti nè golufán biti. O Bog! pomnóshi mojo véro.“

Kaj je kerſhánſko vupanje?

Kerſhánſko vupanje je dár bòshji, po ktirim ſe vſiga ſ' fvéſtjo od Bogá nádjamo, kar nam je is Jesuſoviga neſkònzhniga saſlushènja obljubil.

Kakó ſe dá vupanje obudíti?

Vupanje ſo dá takó obudíti:

„ ‚Se nádjam ino vúpam v' tvojo neſkònzhno dobróto ino míloſt, o Bog! de mi

boſh po neſkònzhnim saſlushènju ſvojiga edino rojéniga ſinú Jesuſa Kriſtuſa v' tim shivlènju dal, ſvoje gréhe ſposnáti, ſe jih reſnizhno keſáti ino ſpokoríti, ino njih odpuſhènje sadobíti, po ſmerti pa vézhno svelízhanje doſézhi, ino tebe oblizhje v'oblizhje glédati, ljubíti ino neprenéhama vshivati. Tudi vúpam od tebe potrébne pomózhi, vſe to doſézhi. Vúpam to od tebe, ker ſi tí to obljubil, ktiri ſi vſigamogózhen, svéſt, neſkònzhno dobrótliv ino vſmílen. O Bog, pokrepzhaj moje vupanje. "

Kaj je kerſhánſka ljubésen?

Kerſhánſka ljubésen je dár bòshji, po ktirim Goſpod-Bogá savoljo njega ſamiga zhes vſe, blishniga pa savoljo Bogá kakor ſamí ſebe ljúbimo.

Kakó ſe dá ljubésen obudíti?

Ljubésen ſe dá takó obudíti:

„O moj Bog! ljúbim te is vſiga ſvojiga ſerza, zhes vſe, ker ſi dobróta dobrót, neſkònzhno popólnama, ino vſe ljubésni vréden; tudi satò te ljubim, ker ſi v' mé ino v' vſe ſtvarí neſkònzhno dobrótliv. Is ſerza sheljím, te takó ljubíti, kakor ſo te tvoji nar sveſtéjſhi flushábniki ljubíli ino te ljúbijo; s' njih ljubésenjo ſklénem ſvojo nepopólnama ljubésen, mnósi jo v' meni, o dobrótni Bog! bol ino bol. Ker te tedaj

reſnízhno ino ſerzama ljubiti sheljím, ino ſi to terdno persadénem, mi je is ſerza shal, de ſim tebe, ſvojo neſkònzhno dobróto, ki te od vſiga ljubim, tebe ſvojiga ſtvárnika, odreſheníka ino svelizharja rasſerdil; boljí me, de ſim greſhíl, de ſim tebe, ſvojiga vſigamogózhniga Goſpoda, ſvojiga tóljko dobriga ozhéta rasshàljil. Terdno ſklénem, vſih gréhov s' vſimi gréſhnimi perlóshnoſtmi ſe várovati, ſtorjène gréhe bol ino bol obshalováti, ino nigdar vèzh soper tvojo ſvéto voljo ravnáti. Vsàmi me ſpet v' ſvojiga otròka, ino daj mi gnado, ta ſvoj ſklèp dopolniti. Próſim te to po neſkònzhnim saſlushènju tvojiga bòshjiga ſinú, naſhiga Goſpóda ino svelízharja, Jesuſa Kriſtuſa."

Kadáj ſe je zhlòvek ſoſebno v' tréh bòshjih zhédnoſtih ali krepoſtih vúriti dolshán?

Zhlòvek ſe je v' tréh boshjih zhédnoſtih ali krepóſtih ſoſebno dolshán vúriti: 1.) Prezej ko ſe pameti savéda. 2.) Vèzhkrat v' shivlènju, slaſti kadar kàk ſvéti sakrament prèjme. 3.) Ob hudi ſkuſhnjávi soper te zhédnoſti. 4.) Ob ſmertni nevárnoſti ino na ſmertni póſteli.

Ktire ljudotízhne kriſtjanove krepósti ali zhédnoſti ſo ſoſebno poglavítne?

Ljudotízhne kriſtjanove krepósti ſo te ſhtiri ſoſebno poglavítne: 1.) modróſt, 2.) smérnoſt ali smáſnoſt, 3.) praviza, 4.) mozhno-

dúſhnoſt. Pravi ſe jim poglavítne krepósti ino zhédnosti, ker jih je vſakimu kriſtjánu iméti tréba, zhe hózhe po kerſhánſko biti ino ravnáti, ino ker is vſake njih veliko drujih krepóſt ali zhédnoſt isvíra.

Kaj je kerſhanſka modróſt?

Kerſhanſka modróſt je krepóſt ali zhednoſt kriſtjána, po ktiri k' svelízhanju prave vmedi ali mitelne isvoljuje ino prav obrázha, vſiga pa ſe ogíble, kar ga svelízhanje sadobíti ovíra.

Kaj je kerſhanſka smérnoſt?

Kerſhanſka smérnoſt je krepóſt ali zhédnoſt kriſtjána, po ktiri vſe nápzhino ino gréſhno nàgnenje v' ſebi krotí ino satíra, ter zhaſno blagó ino veſèlje védno lé s' méro vshíva, de ſerza na-nje ne tvési.

Kaj je kerſhanſka pravíza?

Kerſhanſka pravíza je krepóſt ali zhédnoſt kriſtjána, po ktiri kriſtján is ljubésni v' Bogá vſe ſvoje dolshnósti na tanjko dopolnuje, ki mu jih gré po Jesuſovim vuku do Bogá, do ſamiga ſebe, ino do blishniga ſpolniti.

Kaj je kerſhanſka mozhnodúſhnoſt?

Kerſhanſka mozhnodúſhnoſt je krepóſt ali zhédnoſt kriſtjána, po ktiri kriſtján, naj bo ſhè toljko napótlejov ino teshav, is ljubésni boshje dóbro pozhéna ino doshène, ino vſe raji prebije, kaj! premoshè-

nje, blagó ino tudi shivlènje raji sgubí, kakor bi kàj ſtoril, kar ni po boshji sapóvdi.

Ktire krepóſti ali zhédnoſti ſo ſèdmim poglavítnim gréham naſproti?

Ponishnoſt je napúhu naſproti, radodárnoſt lákomnoſti; zhíſtoſt nezhíſtoſti; ljubésen savídu ali nevoſhlívoſti; trésnoſt shertju ino ſamogóltnoſti; poterpeshlívoſt jési; ſerd ali ajſer v' dóbrimu lenòbi.

Kaj je ponishnoſt?

Ponishnoſt je krepóſt ali zhédnoſt, po ktiri zhlòvek ſam od ſebe ino od ſvojih laſtnóſt ſódi, kakor je, ino nima lé ſvojih ſoſebnoſt v' ozhéſu, ter ſe ne povsdiguje zhes druge; ampak tóljkanj bol ſvoje nápzhnoſti ino ſlabóſti ſposná, ino je torej majhen ſam ſebi. I. Petr. 5, 5. „Deníte ſe v' ponishnoſt, sakáj Bog je sópernik napúhnenim, ponishnim pa gnado dája.

Kaj je radodárnoſt?

Radodárnoſt je krepóſt ali zhédnoſt, ktira ſe godí, kadar ſe potrébnim ljudém rádo ino koljkor ſe vterpí, kaj ſvojiga dá. Hebr. 13, 16. „Né ſposabíte ſe dobrótlivoſti ino radodárnoſti; sakáj ſ' takimi daróvi ſe Bog dobí.“

Kaj je zhíſtoſt?

Zhíſtoſt je krepóſt ali zhédnoſt, po ktiri ſe nizh ne miſli ino ne shelji, nizh

ne rèzhe ino ne ſtorí, zheſar bi ſi zhlovek vprizho poſhtènih ino bogabojézhih ljudí govoríti ino ſtoríti ne vúpal, ali per zhimur bi ſe mu lé ſ' ſtraham ino ſramòto v' Bogá dálo miſliti. I. Teſ. 4, 3—5. Boshja vólja je, de bodite ſveti ino zhiſti, de ſe nezhíſtoſti varíte, de vſaki ſvoje teló ſveto ino poſhtèno ohraníte, ino nè vdáti duſhe v' neſramne sheljé, nesnabógam enáko, ki Bogá ne posnájo. "

Kaj je ljubésen?

Ljubésen, proti savídu ali nevoſhlívoſti, je krepóſt ali zhédnoſt, po ktiri ſe drujih dobriga ino frézhe ſerzhno veſelimô, ino jim vſe dóbro sheljimò, pervóſhimo ino ſtorimò. I. Kor. 13, 4—7. „Ljubésen je dobrótliva, ljubésen ni savídna ali nevoſhlíva." Riml. 12, 15. „Veſeljíte ſe s' veſélimi ino shalujte s' sháloſtnimi. "

Kaj je trésnoſt?

Trésnoſt, proti shertju ino ſamogóltnoſti, je krepóſt ali zhédnoſt, po ktiri zhlòvek neródno gnánje po jédi ino pijázhi v' ſebi krotí, ino obóje lé trésno, s' méro vshíva. Sir. 31, 19. „Pravi zhlòvek je s' málim dovóljn." V' isglèd prave trésnoſti ino smérnoſti ſo nam trije hebréjſki mladénzhi per dvóru Babilónſkiga kralja.

Kaj je poterpeshlívoſt?

Poterpeshlívoſt je krepóſt ali zhédnoſt,

po ktiri zhlòvek terplénje ino sópernosti svojiga shivlènja v' vóljo boshjo vdán poterpí ino prebije. I. Petr. 2, 19. „To je Bogú prijétno, zhe kdo is ljubésni v' Bogá nesaflúsheno terplénje prebije, ino krivízo poterpí.“

Kaj je ferd ali ajfer v' dóbrim?

Serd ali ajfer v' dóbrim je krepóst ino zhédnost, po ktiri kristján vesél vse stori, kar boshjo zhast ino dushe svelízhanje tizhe. Mat. 25, 21. „Tí svésti hlapez! per málim si bil svést ino priden, nad veliko te postávim, pojdi v' svojiga gospóda veselje.“

Ktire dolshnósti je Jesus Kristus posébno perporózhil?

Dolshnósti, ki jih je Jesus Kristus posebno perporózhil, so té:

1.) Narpréj boshjiga kraljéstva ino njegove pravíze jiskáti, to je: memo vsiga drujiga se Jesusoviga vuka bol ino bol vuzhíti, se na tanjko po njem ravnáti, ino takó boshje ljubésni ino gnade, ino vézhniga svelízhanja bol ino bol vrédnimu perhájati. Mat. 6, 33. „Ishíte nar préj boshjiga kraljéstva ino njegove pravíze.“

2.) Sam sebe satajíti, to je, svoje gréshno nàgnenje satirati, húdo pustíti, shè toljko dobízhka ino veselja naj daja, ino dóbro storíti, she takó naj se vpíra.

3.) ¸Svoj krish nosíti, to je, vse terpléne ino sópernosti, ki so per shivlènju po Jesusovim vuku, vóljno ino stanovítno terpéti, ino se nè dati s' nobeno rezhjó od njega odverniti.

4.) Vsléd Kristusa hoditi, to je, po njegovim isglédu shivéti. Jesus hózhe od tistih, ktiri njegovi vuzhénzi sheljé biti: Mat. 16, 24. „Zhe hózhe kdo sa máno priti, naj sam sebe sataji, svoj krish sadéne, ino vsléd mene hódi.

5.) Krotkimu ino ponízhnimu biti. Mat. 11, 29. „Deníte moj jarm na-se, ino vuzhíte se od mene krotkim ino serzhno ponishnim biti.“

6.) ¸Sovráshnike ljubiti, jim, ktiri nas sovráshijo, dobro storíti, molíti sa tiste, ktiri nas shálijo ino pregánjajo. Mat. 5, 44—45. „Ljubíte svoje sovráshnike, storíte jim dobro, ktiri vas sovráshijo, ino molíte sa tiste, ktiri vas obrékujejo ino pregánjajo, de bote svojiga ozhéta otrozi, ki je v' nebésih, ktiri daja sonzu sjati po dobrih ino hudobnih, ino deshju iti po pravízhnih ino krivízhnih.“

Kaj je ósem blàgrov?

Osem blàgrov je tistih ósem prelépih krepóst ali zhédnost, ki jih je Kristus, on Gospód, na gòri vuzhíl, ino savoljo ktirih je djal, de blàger zhlovéku. ¸So pa tí: Mat. 5, 1—11.

1.) Blàger vbógim po dúhu; dokler, njih je nebéſhko kraljéſtvo, to je, blager jim, ktiri ſposnájo, de ſo per véri ſhè nevédni, ino per dóbrim ſlabi; tú namrezh bodo moj vuk vóljno na-ſe vséli.

2.) Blàger krótkim; dokler, sèmljo bodo poſédlì, to je, blàger jim, ktiri ſe rasshálovani ne dájo rasjesiti; shé túkaj na semlji bodo veſélo ino dovóljno shivlènje iméli.

3.) Blàger sháloſtnim; dòkler, potoláſheni bodo, to je, blager jim, ktire njih gréhi boljé, ki jih obshalujejo; odpuſhèni jim bodo njih gréhi, ino veſèlje jim bo.

4.) Blàger jim, ktiri ſo pravíze lázhni ino shéjni; dòkler, naſíteni bodo, to je, blager jim, ki jih dobrim ino bogabojézhim biti shène: doſégli bodo ſvojiga ſerza sheljé, dobrim ino Bogú prijétnim biti.

5.) Blàger míloſtlivim, dòkler, míloſt bodo doſégli, to je, blager jim, ktiri radi odpuſté; tudi oni bodo gréhov odpuſhènje ino míloſt per Bógu sadobíli.

6.) Blàger jim, ktiri ſo zhiſtiga ſerzá; dòkler, Bogá bodo glédali, to je, blager jim, ktiri kàj gerdiga ſhè ne miſlijo nè ino ne sheljé; shé túkaj na sèmlji bodo Bogá smíraj bol ſposnáli ino ljubíli; tam pa vékomaj glédali ino vshiváli.

7.) Blàger mírnim; dòkler, otròzi bòshji

ſe jim porèzhe, to je, blager jim, ktiri ſo odjenjlívi ino ſpràvni, ki raji krivízo terpé, kakor bi jo délali; bòshjo ljubésen ino njegovo dopadajènje bodo iméli.

8) Blàger jim, ktiri savóljo pravíze pregánjanje terpé; dòkler, njih je bòshje kraljéſtvo, to je, blager jim, ktiri ſo savóljo ſvetóſti ino bogabojézhnoſti túkaj prekljinováni ino ſverkani: tàm jih neisrezhèno veſèlje zháka v' nebéſih.

Od dóbrih dél ino njih saſlushènja.

Kaj je dobro délo kriſtjána?

Dobro délo kriſtjána je táko djánje, ki je Bogú prijétno, ino kriſtjánu, ki ga imá, saſlúshlivo.

Kaj ſe s' dóbrimi déli sadobí?

S' dóbrimi déli ſe per Bógu sadobí pomnóshenje poſvezhijózhe gnade, ter vézhno ino zhaſno povrazhílo, ki ga je Bog tiſtim, ktiri dóbro délajo, is sgóli miloſti obljúbil. Modr. 5, 16—17. „Pravízhni bodo vékomaj shivéli, ino njih plazhílo je per Bógu. Nadnámez bo sa-nje ſkerbel. Torej bodo zhaſtítlivo kraljéſtvo, ino króno lepòte is boshje roke prejéli.“

So dobre déla k' svelízhanju potrébne?

Dobre déla ſo k' svelízhanju potrébne;

sakáj véra bres dobrih dél je mertva. Jak. 2, 26. „Kakor teló bres duhá, je tudi véra bres dobrih dél mertva.“

Se dajo zhlovéku dobre déla délati is fvoje mozhí?

Dobrih dél, kàkorfhne fo k' svelízhanju potrébne, ino per Bógu saflúshzhine, ne more zhlòvek is fvoje mozhí délati, temozh lé f' pomozhjo gnade boshje. II. Kor. 3, 5. „Nè de bi od febe samóshni bili kaj míflíti, ino to is febe, temozh nafha samóshnoft je is Bogá.“

Kakó fe mórejo dobre déla oprávlati?

Dobre déla, de imájo saflushènje vézhniga shivlènja per Bógu, fe mórejo oprávlati: 1.) v' ftánu gnade, 2.) fvojovóljno, 3.) ne is sgól ponatórnih ali nezhémernih pergánjkov ino fpodbádkov, ampak fofebno savóljo Bogá. Jan. 15, 4—5. „Kakor vínfka mladíka ne móre fadú obrodíti fama od febe, zhe na terti ne oftáne, ravno takó tudi ví nè, zhe v' meni ne oftánete. Jes fim terta, ví mladíke. Kdor v' meni oftáne, kakor jes v' njem, táki obrodí veliko fadú; sakáj bres mene ne mórete nizh (dobriga) ftoríti.“

Ktire fo nar fofebnifhi dobre déla?

Nar fofebnifhi dobre déla fo: molítuv, pòft, ino míloftina ali àlmoshina.

Sakáj ſe molítvi, pôſtu ino míloſhini pravi, de ſo nar ſoſebniſhi dobre déla?

Molítvi, pòſtu ino míloſhini ſe právi, de ſo nar ſoſebniſhi dobre déla, ker je vſe v' kàkim tih tréh dél, kar ſe dá dobriga ino saflushlíviga ſtoríti.

Kaj je lètu molítuv?

Molítuv je lètu vſe bogabojézhe premiſhlovánje, vſaka miſel v' Bogá, v' njegóve laſtnóſti ino v' njegóve déla, vſáko pobôshno ali brumno djanje, ki ſe Bog ali ſvetníki s' njim zhaſté, vſako délo ali opravílo, ki ſe h' zhàſti bòshji pozhnè, ino njému perporozhí. I. Teſ. 5, 17. „Neprenéhama molíte.“

Kaj je lètu pòſt?

Lètu ſ' pôſtam ni lé méneno, po zerkóvni sapóvdi, ali pa tudi radovóljno ſi per jédi ino pijázhi kàj pertergati, temozh po ſvétim piſmu je pòſt tudi, gréſhno nàgnenje ino poshelènje krotíti, ino gréha ſe sdershati, tudi perpuſhène vshítke ino veſèlja ſi krátiti, ſam ſebe vgánjati ino satájvati, ino druge pokóre oprávlati. Joel. 2, 12. „Právi pa Goſpód: ‚Spreoberníte ſe k' mèni is vſiga ſvojiga ſerza ſ' pòſtam, jókam ino plákam.“

Kaj je míloſhina?

Míloſhina ali àlmoshina ſo vſe teléſne ino dubóvne vſmílene déla.

Ktire ſo teléſne vſmílene déla?

Teléſnih vſmílenih dél je tih ſédem:

1.) Lázhne naſítuvati.

2.) Shéjne napájati.

3.) Popótne prenozhováti, ino jim prijásno poſtrézhi.

4. Náge oblázhiti.

5. Bolníke objiſkováti, ino ſ' poſtréshbo oſkerbéti.

6.) Jetníke reſhováti, ki ſo po nedólshnim savoljo Jesuſoviga navúka pregánjani, kar ſe je perve zhaſe kerſhánſtva godílo. Sdaj pa, ko ni nihzher savoljo vére pregánjan, s' lépimi navúki ino podvúki, s' ljubesnívimi opomíni ino isglédmi perpomósimo, de nihzher savólj kàkſhiniga hudodélſtva v' jézho ne pride.

7.) Merlízhe pokopávati, slaſti pa njih vbógim otrozhízham ino sapuſhénzam pomágati, ino s' ljubésenjo sa njih vuk, shívesh ino perhódni ſtán ſkerbéti. Mat. 25, 35—40. „Lázhen ſim bil, ino dali ſte mi jéſti; shéjin ſim bil, ino napojíli ſte me; popóten ſim bil, ino prenozhíli ſte me; nag ſim bil, ino oblékli ſte me; bóln ſim bil, ino objiſkali ſte me; v' jézhi ſim bil, ino k' meni ſte priſhli. — Gotóvo vam povém, kar kólj ſte komu mojih ſhe takó nískih brátov ſtoríli, ſte meni ſtoríli.“

Ktire ſo duhóvne vſmílene déla?

Duhóvnih vſmílenih dél je tih ſédem:

1.) Gréſhnike ſvaríti ino ſtrahováti, kar ſo slaſti ſtáriſhi, prédniki ali vélkſhi ino goſpóſke dolshní. Mat. 18, 15—17. „Zhe je tvoj brát greſhíl, idi ino poſvári ga med vama. Zhe te ſlíſhi, ſi bráta perdóbil. Zhe te pa ne ſlíſhi, pervsàmi ſebój ſhè eniga ali dva, de ſe vſa rézh s'beſédo dvéh ali tréh prízh oprávi. Zhe tudi téh ne ſlíſhi, povéj zérkvi. Ako pa zérkve ne ſlíſhi, naj ti bo, kar ti je nesnabòg ino ozhiten gréſhnik.“

2.) Nevédne podvuzhíti, ali pa ſkerbéti, de nàvuk dobójo. Sir. 18, 13. „Kdor imá vſmílenje, podvuzhuje ino nàvuk dája, ino savrázha, paſtirju enáko zhédo vodijózhimu.“

3.) Ktiri ſo v'dvóvumu ali zviblu, jim pràv ſvétovati, to je, od hudiga jih opomínjati, ino k'dóbrimu obúdovati. Sir. 5, 14. „Zhe ti je vum, odgovòri ſvojimu blishnímu.“

4.) Sháloſtne toláshiti ali tróſhtati, to je, prijásno jih pogovárjati ino rasvedrováti, ino s'vukam ljubesnivo k' savúpanju v' Bogá ravnáti. Sir. 7, 38. „Ne opúſhaj tolashiti jokajózhih, ino bodi sháloſtnim drúſhina.“

5.) Krivízo s'vóljo prebíti, to je, savoljo ſtorjène krivíze ſe ne prezej raſjesíti

ino savréti, temozh krótkoma jo prebíti, ino, zhe je tréba, raji krivízo terpéti, kakor jo délati. Efes. 4, 1—6. „ Opomínjam vaſ, de ſ' pohlévnoſtjo, krotkóſtjo ino persaneſlívoſtjo drugi s' drugim v' ljubésni poterpíte, ſi vſe persadeváje, de edínoſt duhá, v' miru ſkljéneni, ohránite.“

6.) Ktiri naſ rasshálijo, jim is ſerza odpuſtíti, ker je tréba pomíſliti, de naſ niſo is hudobije, temozh is náglize, nevédnoſti ino is neſpremíſlika; ali de ſmo ſamí obréſt ino perlóshnoſt dáli; vſe dóbro jim voſhímo ino ſtorímo — ljubímo jih. Riml. 12, 20—21. „ Zhe je tvoj ſovráshnik lazhen, daj mu jésti; zhe je shéjin, napòj ga. To deláje, mu boſh sherjávzo na glavo nagrénal, to je, kakor terto v' sherjávzi ga boſh omehzhal, ſram ga bo tvoje dobróte ino ljubésni, ſposnàl bo ſvojo krivízo. Ne daj ſe húdimu premágati, ampak húdo s' dóbrim premágaj.“ ‚Sej vſáki dán mólimo: Odpúſti nam, o Bog, naſhe dolgé, kakor tudi mí odpúſhamo ſvojim dolshníkam.

7.) Sa shive ino mertve molíti. Jak. 5, 16. „ Molíte drugi sa drugiga, de ſe svelízhate.“

Kaj ſo evangélſki ſvéti?

Evangélſki ſvéti ſo tí trije:

1.) Radovóljno vbóshtvo. Mat 19, 21. Jesuſ je bogátimu mladénzhu rékel: „ Ako

hózhesh popólnama biti, idi, poprodàj, kar imásh, ino rasdàj med vbóge: takó bosh sàklad v' nebésih imel; potlej prídi, ino hòdi vsléd mene.“

2) Védna zhístost. Mat. 19, 12. „Jih je, ki so si savoljo bòshjiga kraljéstva nesakónski stán naloshíli. Komur je to storíti dano, stóri.“ I. Kor. 7, 25—26. „Kar divíshtvo tizhe, nimam gospódove sapóvdi. Tode svét pa dám, ino téga jest, njegov svésti slushábnik, ki mu je apóstelstvo savúpal. Ménim torej, de je to savóljo pridijózhe stíske dobro zhlovéku, takó biti.“

3.) Védna pokórshina pod duhóvnim prédnikam. Mat. 16, 24. „Zhe kdo hózhe sa mano priti, naj sam sebe satají, sadéne svoj krish, ino hódi vsléd mene.“

Sakaj se tem trém dóbrim délam evangélski svéti pravi?

Tem trém dóbrim délam se právi evangélski svéti, ker so v' evangélju posámim ljudém lé svétovani, nè pa sapovédani, de bi tóljkanj lóshej ino várnishi kershánsko pravízo ino popólnamost sadobíli.

PÉTO POGLAVJE.

OD SVÉTIH SAKRAMÉNTOV.

Se dá zhlovéku is ſvoje mozhí v' Bogá vérovati, va-nj vupati, ga zhes vſe ljubiti, ino kerſhanſko pravízo sadobíti?

Zhlovéku ſe ne dá is ſvoje mozhí nè v' Bogá vérovati, va-nj vúpati, ino ga od vſiga ljubiti, nè kerſhánſke pravíze sadobíti; nad isvírnim gréham namrezh je naſh vum oſlábel, de bòshjih laſtnóſt ino bòshje vólje ne móre nè prav nè po potrébi ſpasnávati, ino naſha vólja ſe je od dóbriga v' húdo sagníla, vſi ſmo pred Bógam v' krivízo ino ſhtráfnigo priſhli.

Kdó lé nam lohka dá ſpet dobrim, brumnim, Bogú prijétnim ino vékomaj svelízhanim biti?

Lé ſamó Bog nam lóhka dá ino pomága ſpet dobrim, brumnim, Bogú prijétnim ino svelízhanim biti.

Kdó nam je to boshjo pomózh obljubil ino sadóbil?

Jesuſ, naſh odreſheník, nam je to bòshjo pomózh obljúbil, pa ſ' ſvojim terplénjam ino ſvojo ſmertjo sadóbil.

Kakó ſe sòve ta boshja pomózh, ki nam je po-nji dáno ſvétim, Bogú prijétnim ino vékomaj svelízhanim biti?

Ta bòshja pomózh, po ktiri ſámi je

ńam dáno ſvétim, Bogú prijétnim ino vékomaj svelízhanim biti, ſe poſvezhijózha gnada sòve.

Kdó poſvezhijózho gnado v' naſ daja?

Svéti Duh, on isvír vſe ſvétoſti, poſvezhijózho gnado, zhlovéka poſvezhováje, v' naſ dája.

Ktire vmedi ali mitelne je Jesuſ Kriſtuſ poſtavil, de poſvezhijózho gnado boshjo sadobljujemo?

Jesuſ je ſédem ſvétih sakramèntov poſtavil, de k' ſvojimu poſvezhènju po-njih poſvezhijózho gnado bòshjo sadobljujemo, namrezh: Svéti kerſt, ſvéto birmo, ſvéto réſhnje teló, ſvéto pokóro, ſvéto poſledno ólje, ſvéto máſhnikovo poſvezhovánje, ſvéti sákon.

Kakó naſ ſvéti sakramènti poſvezhujejo.

Svéti sakramènti naſ poſvezhujejo, kerjih nékaj poſvezhijózho gnado v' naſ dáino zhlovéka opravízhi, to je, odpuſhènje gréhov ino mózh nam do vézhniga svelízhanja dodeljé, nekaj pa jih to gnado v' naſ pomnóshi.

Ktiri sakramènti dájajo v' naſ poſvezhijózho gnado, ino zhlovéku opravízhenje?

Poſvezhijózho gnado v' naſ, ino zhlovéku opravízhenje, daſta sakramènt ſvétiga kerſta ino ſvéte pokóre.

Kakó torej ſe pravi tema dvéma ſvétima sakramèntama?

Sakramèntu ſvétiga kerſta ino ſvéte pokóre ſe sakramènta mertvih právi, ker gréſhnika, po dúhu mertviga, k' vézhnimu shivlènju obudità, de mu poſvezhijózho gnado, ki je dúſhino shivlènje, is nóviga dodéljita.

Po ktirih sakramèntih je poſvezhijózha gnada boshja v' naſ pomnóshovana?

Po sakramèntu ſvéte birme, ſ. réſhniga teléſa, ſ. póſledniga ólja, ſ. máſhnikoviga poſvezhovánja ino ſ. sakóna je poſvezhijózha gnada, ki jo jih prejemáje shé iméti móremo, v' naſ pomnóshovana.

Kakó ſe savoljo tega tem pètim ſ. sakramèntam pravi?

Tem pètim ſ. sakramèntam ſe savoljo tega sakramènti shivih právi, ker mórejo, ktiri jih prèjmejo, poſvezhijózho gnado, to duſhino shivlènje, shé iméti.

Kaj je Jesuſ narédil, de ſe ljudjé, ki ſmo teló, te v' ſé prejéte nótrajne neteléſne gnade boshje vunáje preprízhamo?

De ſe ljudjé, ki ſmo teló, té v' ſé prejéte nótrajnje neteléſne gnade bòshje vunáje preprízhamo, je Jesuſ ſédem svunájnjih opravíl narédil, je va-nje bòshjo gnado djal, ino je ſ' temi snámenji nótrajnje poſvezhènje, ki ga v' naſ ravnájo, vunáje osnázhil.

Kaj torej je sakramènt ſplòh?

Sakramènt je od Jesuſa Kriſtuſa k' naſhimu poſvezhènju poſtavleno svunájnje snámenje nótrajnje gnade, ki jo v' naſ dá.

Kaj gré k' ſvétim sakramèntam, k' vſákimu?

K' vſákimu ſvétimu sakramèntu gredó trí rezhí: svunájnje snámenje, nótrajnja bòshja gnada, ino de je to vunájnje snámenje nótrajnje bòshje gnade od Jesuſa Kriſtuſa k' naſhimu poſvezhènju poſtavleno.

Od koga imajo ſvéti sakramènti ſvojo mózh?

„Svéti sakramènti imajo od Jesuſa Kriſtuſa, ktiri jih je dal, ſvojo mózh.

I. Od sakramènta ſvétiga kerſta.

Kaj je Jesuſ Kriſtuſ, préden je v' nebéſa ſhel, ſvojim apóſtelnam ino vuzhénzam vkásal?

Jesuſ Kriſtuſ je, préden je v' nebéſa ſhel, ſvojim apóſtelnam ino vuzhénzam vkásal: Mat. 28, 19. „Pejte po vſim ſvétu, vuzhíte vſe naróde, ino kerſhujte jih v' iménu Ozhéta, „Sína ino ſvétiga Duhá.“

Apóſtelni pa ino vuzhénzi kaj ſo ſtoríli?

Apóſtelni ino vuzhénzi, ko ſo bínkuſhtni prásnik daróve ſvétiga Duhá prejéli, ſo po Jesuſovim povèlju ſhli med vſe naróde, ino ſo, evangélj osnanováje, tiſte, kteri ſo v' Jesuſov vuk vérovali ino po njem

shivéti ſkleníli, s' vodo obljíli, ino sraven beſéde isrekováli: Jes te kerſtím v' iménu Ozhéta, ¸Sina ino ſvétiga Duhá, to je, kerſtíli ſo jih.

Kdo je to vunajno djánje poſtávil?

To vunájno djánje je Jesuſ poſtávil.

Kaj dá kerſt po Jesuſovim vuku?

Kerſt:

1.) Odpúſha isvírni ali povérbani gréh ino vſe druge pred kerſtam ſtorjène gréhe s' vſimi vézhnimi ino zháſnimi ſhtráfnigami vrèd. Apoſt. djanj. 2, 38. „¸Spreoberníte ſe, ino vſáki vaſ ſe dàj kerſtiti na Jesuſa Kriſtuſa imé, v' odpuſhánje gréhov.

2.) Naſho duſho navdá s' gnado bòshjo, ſ' ktiro opravízheni, ſe bòshji otròzi, ino dédizhi ali vérbje vézhniga svelízhanja sgodimò. Tit. 3, 5—7. „Bog naſ je ſ' kópljo prerodítve ino prenovítve ſvétiga Duhá otél, de ſmo ſe s' njegovo gnado opravízheni dédizhi po vupanju sgodíli vézhniga shivlènja.

3.) Ktiri ſvéti kerſt prèjmejo, ſtópijo v' Jesuſovo zérkuv, ino ſe njéni vudjé sgodé. Ap. djanj. 2, 41—42. „ Ktiri pa ſo Jesuſov nàvuk vóljno na-ſe vséli, ſo bili kerſheni. Ino okòlj tréh jésarov dúſh je ta dan v' zérkuv preſtopílo. Ino prebiváli ſo v' vúku apóſtelnov, v' medſebójni ljubésni,

v' prejémljanji ſvétiga réſhniga teléſa, ino v' molítvi."

4.) V'duſho ſe neisbríſliv sasnámik vtíſne; torej ſe ſvéti kerſt ne móre vèzh kakor enkrat veláje ino bres ſmertniga gréha prejéti.

Ktiri ſvéti sakramènt ſe more nar pervizh prejéti?

„Svéti kerſt ſe móre nar pervizh prejéti, ker móre zhlòvek préd po kerſtu v' Jesuſovo zérkuv priti, préden mu je dano kák drug ſvet sakramènt prejéti.

Ktiri ſvéti sakramènt je nar potrébniſhi?

Sakramènt ſvétiga kerſta je tudi nar potrébniſhi, ker bres ſvétiga kerſta nihzher, ſhè noben otròk, svelízhan biti ne móre. Jan. 3, 5. „Gotóvo, gotóvo vam povém: Zhe ni kdo prerójen is vode ino is ſvétiga Duhá, ne móre priti v' bòshje kraljéſtvo."

Sakáj ne móre nihzher, ſhe nobèn otròk nè, bres kerſta svelízhan biti?

Bres kerſta ne móre nihzher, ſhè nobèn otròk nè, svelízhan biti, ker imájo vſi ljudjé, ino pa ſhè táki màjhini otròzi isvírni ali povérbani gréh nad ſebój.

Kaj torej je kerſt?

Kerſt je pervi ino nar potrébniſhi ſvéti sakramènt, per ktirim je zhlòvek po vòdi ino po bòshji beſédi od isvírniga gré-

ha, ino od vſih drujih djánſkih gréhov ozhíſhen, zhe jih je pred kerſtam kaj ſtóril, ino v' Kriſtuſu v' nòvo ſtvár k' vézhnimu shivlènju prerojèn ino poſvezhèn.

Kdó ſmé kerſhováti?

V' ſili ſmé vſáki kerſtíti; drugázh pa imájo lé ſhkófje ino ſajmeſhtri pravízo kerſhováti; ſ' teh perpuſhènjam ſméjo pa tudi drugi máſhniki ino djákoni kerſhováti.

Kaj móre ſtoríti, kdor kerſhuje?

Kdor kerſhuje, móre 1.) miſel iméti, po narédbi ino vólji Jesuſa Kriſtuſa kerſtiti. 2.) Móre zhlovéka, ki ga kerſhuje, ſ' pravo vodo obljíti. 3.) Obljiváje te beſéde isrekováti: Jes te kerſtím v' iménu Ozhéta, ino ‚Sína, ino ſvétiga Duhá.

Kaj móre zhlòvek ſtoríti, ktiri hózhe kerſhen biti, zhe ſe shé pameti savé?

Zhlòvek, ktiri hózhe kerſhen biti, zhe ſe shé pámeti savê, móre:

1.) Nar potrébniſhi vérine reſníze véditi, ino va-nje vérovati. Mat. 28, 19. „Pòjdite, vuzhíte vſe naróde, ino kerſhujte jih — ino vuzhíte jih vſe dershati, kar ſim vam sapovédal.“

2.) Vóljo iméti, vud zérkve Jesuſa Kriſtuſa biti. Ap. djanj. 2, 41. „Ktiri pa ſo Jesuſov nàvuk vóljno na-ſe vséli, ſo bili kerſheni.“

3.) Svojih gréhov se kesáti. Ap. djanj. 2, 38. Spreoberníte se, ino vsaki vas se daj na imé Jesusa Kristusa v' odpushènje gréhov kerstíti."

4.) Sklèniti, ino pa tudi s' besédo obljubiti, de bo do kònza po kershànsko shível. Riml. 6, 3. „Ne véste, de smo, kóljkor nas je na Kristusa Jesusa kershenih, kershèni v' njegovi smerti? Sakáj po kerstu smo s' njim v' smert pokopáni, de, kakor je Jesus v' ozhétovo velizhástvo od mertvih vstàl, tudi mí v' shivlènja novòti ravnámo."

Kdó namésti otrók stori to obljubo?

Namésti otrók storé bòtri, ki so jim per kerstu, obljubo, vse spolniti, h' zhemur kerst savesuje.

Smo bòtrov obljubo dolshni spolniti?

Dolshni smo obljubo bòtrov spolniti, pa spodóbi se shè, de per kerstu storjèno obljubo vèzhkrat ponovimò, ino to:

1.) Kmálo ko se svoje pameti savémo.

2.) Ob ròjstni oblétnizi, ali dan svojiga godú.

3.) Pred svéto birmo.

4.) Pred spóvedjo ino svétim obhajílam, ino vèzhkrat v' shivlènju.

Kakó se dá per kerstu storjèna obljuba ponovíti?

Per kerstu storjèna obljuba se takó dá

ponovíti: „Vérijem v' Bogá Ozhéta, Sinú ino ſvétiga Duhá. Vérijem v' Jesuſa Kriſtuſa, edinorojèniga ſinú bòshjiga, ki je Bog ino zhlòvek obójekmálo, ki je zhlovéſhki ród ſ' ſvojim terplénjam ino ſ' ſvojo ſmertjo odréſhil. Vſe vérijem, kar je Bog rasodél, kar ſo Jesuſ ino njegovi apóſtelni vuzhíli, ino kar katólſhka zérkuv, ki ji vud biti ino vud do ſmerti oſtáti sheljím, vérovati veléva. Odpovém ſe is zéliga ſerza hudízhu, njegóvimu napúhu ino vſimu njegóvimu djánju. Tudi odpovém ſe vſim gréham, ino sapelívim ſvétovim vukam. Skljéneno mi je, po kerſhánſko shivéti. Bog pokrépzhaj me per mojim ſklépu s' ſvojo mogózhno gnado. Amen.“

Kaj je bòtrov dolshnóſt?

Bòtrov dolshnóſt je tiſte, ki ſo jim per kerſtu bili, zhe ſtáriſhov nimajo, ali zhe ſo ſtáriſhi sanikarni, v' kerſhánſki véri terdno podvuzhíti, ino k' vſimu dóbrimu nakljánjati.

Kakó ſe dá velíkim svelízhanim biti, ktiri nimajo perlóshnoſti po vòdi v' djanju ſvétiga kerſta prejéti?

Velíkim, ktiri nimajo po vòdi perlóshnoſti v' djanju ſvétiga kerſta prejéti, ſe dá svelízhanim biti, 1.) ſ' kerſtam po shèljah, 2.) ſ' kerſtam po kervi.

Kaj je kerſt po shèljah?

Kerſt po shèljah ſo hrepenézhe sheljé,

sakramènt ſvétiga kerſta po vòdi, zhe bi bilo mogózhe, v' djanju prejéti; tode per tch shèljah ſe móre popólnama ljubésen v' Bogá, ino pravi kàſ ali prava grévnjiga nad ſtorjènimi gréhi iméti.

Kaj je kerſt po kervi?

Kerſt po kervi je, zhe bi kdo, kdor ni kerſhen, ta sakramènt ſizèr rad prejél, pa ga ne móre, dá pa krí ino shivlènje sa véro ino Bogá, kar ſe je perve zhaſe kerſhánſke vére ob preganjánju pogóſtim godílo.

II. Od sakramênta ſvéte birme.

So apóſtelni ino Jesuſovi vuzhénzi po njegovih ſovráshnikih velíko terpéli?

Apóſtelni ino Jesuſovi vuzhénzi ſo po njegovih ſovráshnikih velíko ſverkanja ino pregánjanja, ino dòſtikrat ſmert, de nikólj táke, terpéli.

Kdó je apóſtelne ino Jesuſove vuzhénze pokrépzhal, de ſo Jesuſov nàvuk ſtanovítno prízhali ino po njem shivéli?

Svéti Duh v' bínkuſhtni prásnik je po Jesuſovi obljubi apóſtelne ino Jesuſove vuzhénze ſ' ſvojo gnado pokrépzhal, de ſo Jesuſov nàvuk ſtanovítno prízhali, ino po njem shivéli.

V' zhigávi vólji torej je bilo, tudi vſe druge Jesuſove vérne v' véri pokrepzháti?

V' ſvétiga Duhá vólji je bilo, ſ' ſvojo gnado tudi vſe druge Jesuſove vérne v' véri pokrepzháti.

Kaj tega nam ſvéto piſmo tudi réſ pové?

Svéto piſmo nam pové, de ſo pervi kriſtjánje réſ to ſoſebno krepkóſt ino mózh vére od ſvétiga Duhá prejemáli. — Ko je vuzhénez Filíp v' Samaríſhko méſto priſhel, ino òndi Jesuſov vuk osnanuje, jih ga je velíko na-ſe vsélo, ino ſe kerſtiti dájo. Tode ſhe poſebne krepkósti ino mozhí per véri ſo potrebováli, de jo per vſim pregánjánju ſtanovítno povedó, ino de po-nji shivé. Torej apóſtelna Péter ino Janes prideta s' Jerusalema, ino ſta na kerſhene Samarjáne roké poloshíla, ter nad njimi molíla, ino gnado ſvétiga Duha prejmèjo. Ino tako ſo bili bírmani, to je, v' véri po-krepzháni, de ſo jo ſtanovítno povédali, ino de ſo po-nji shivéli. To ſvéto djanje ſe ſvéta birma sòve. Ap. djanj. 8, 14—17.

Kdó je perve kriſtjáne birmovàl?

Apóſtelni ſo perve kriſtjáne birmováli.

Komú je danáſhne dní dáno birmováti?

Danáſhne dní je v' rédu lé ſhkófam dáno birmováti, ker oni na tánjko ſo naſtópniki apóſtelnov.

Kakó ſhkòf birmujejo?

Shkòf nad bírmanzmi roké raſproſtré ino ſvétiga Duhá va-nje klízhejo. Pòtlej bírmanzovo zhèlo ſ' ſvéto kríshmo pomáshejo, poloshé roké na-nj, ter nad njim mólijo, ino ga nekoljko na líze vdárijo v' snámenje, de naj véro v'Jesuſa, ſhè takó naj bo ſverkan ino pregánjan, vſelej ſtanovítno pové, ino de naj po-nji shiví.

Kaj dá birma?

Birma po Jesuſovim vúku poſvezhijózho gnado pomnoshuje, ino v' kerſhenka ſhe to poſébno dá, de kerſhenik véro ſtanovítno pové, ino de po-nji shiví; vtíſne tudi v' duſho neisbríſliv sasnámik, torej ſe vèzh kakor enkrat ne móre prejéti. II. Kor. 1, 21—22. „Bog naſ je s' vami v' Kriſtuſu pokrépzhal ino pomásal; ino pa sapezhátil naſ, ino (ſvétiga) Duhá saſtávo je v' naſhe ſerza dal.“

Kaj torej je ſvéta birma?

Svéta birma je sakramènt, per ktirim ſe kerſhenik ſ' pokládo rók, ſvéto krishmo ino bôshjo beſédo od ſvétiga Duhá v' bòshji gnadi pokrepzhá, de ſvojo véro ſtanovítno pové, ino po njéj shiví.

Je ſvéta birma k' svelízhanju neſkònzhno potrébna?

Svéta birma ni ſizèr k' svelízhanju neſkònzhno potrébna; pa savoljo po njéj dá-

janih gnád ſe je vſáki vári ſamudíti, kdor jo imá perlóshnoſt prejéti.

Se tudi k' ſvéti birmi bòtri jemló?

Tudi k' ſvéti birmi ſe bòtri jemló, ktirih dolshnóſt je, bírmanze k' dóbrimu nakljánjati, od hudiga odvrázhati, ino vèzhkrat v' obljubo opómnovati, de véro ſtanovítno povedó, ino de po njéj shivé.

Kákſhini more zhlòvek biti, de ſvéto birmo po vrédnim prèjme?

De ſe ſvéta birma po vrédnim prèjme, mórejo sláſti odráſhenzi v' véri, ino kar ta ſvéti sakramènt tizhe, terdno podvuzhèni, ino v' ſtánu gnade bòshje biti; tudi ſhè s' molítujo, kakor ſo ſe apoſtelni, ino s' drugimi dobrimi déli ſe jim gré k' njéj perprávlati.

Kaj je po ſvéti birmi ſtoríti?

Po ſvéti birmi ſe je tréba Jeſuſoviga vuka bol ino bol naſposnávati, smiraj bol na tanjko po tem vuku shivéti, s' gnado ſvétiga Duhá ſe v' djanju ſterníti, ino ſe po nizhemur od vére v' Jeſuſa nè lozhíti dati.

III. Od ſakramènta preſvétiga réſhniga teléſa.

Se potrebuje ſlábi zhlòvek v' dóbrim vèzhkrat pokrepzhováti?

Slabi zhlòvek ſe potrebuje vèzhkrat s' gnado bòshjo v' dóbrim pokrepzhováti.

Je Jesuſ ſvojim vuzhénzam ino vérnim kàko tákſhino duhóvno pokrepzhoválo obljúbil?

Jesuſ je ſvojim vuzhénzam ino vérnim táko duhóvno pokrepzhoválo obljúbil. Ko je nekàdaj v' puſhávi vèzh jésarov ljudí s' malôto krúha ino ríb zhudodélno naſítil, je veliko ljudí sa njim vrélo. Jesuſ torej jim rèzhe: „ Jíſhete me, ker bi shivòtniga shívesha rádi. Iſhíte raji shívesha dúſhi. Jes ſim právi krùh, ki s' nebéſ pride. Moje teló je reſnízhno jéd, ino moja krí reſnízhno pijázha. Kdor moje teló jé, ino mojo krí pije, bo po meni pokrepzhán vékomaj shível.“ Jan. 6, 48—70.

Kadáj je Jesuſ to obljubo ſpólnil?

Per poſlédni vezhérji, nekóljko pred ſvojim terplénjam, je Jesuſ prijél krùh v' ſvoje preſvéte roké, sahválil nebéſhkiga ozhéta, slòmil, ino ſvojim apóſtelnam rasdál, rekózh: „Náte, ino jéjte to vſi; sakáj to je moje teló, ki bo v' ſmert sa vaſ dáno.“ Potlej prime kélh s' vinam v' njém, sahváli nebéſhkiga ozhéta, ino rèzhe: „Náte, ino píte vſi is njega; sakaj to je moja krí, krí nóviga sakóna, ki bo sa vaſ ino sa njih velíko preljíta v' odpuſhánje gréhov. To délajte meni v' ſpomín.“ Mat. 26, 26—28. Mark. 14, 12. Luk. 22, 17. I. Kor. 11. 24—26.

V'kaj je vſigamogózhni Jesuſ krùh ino vino ſpreménil?

Krùh ino vino je vſigamogózhni Jesuſ v' ſvoje shivo teló ino v' ſvojo shivo krí ſpreménil; pa podóbe krúha ino vina ſe niſte ſpremeníle.

Kómu ſe právi podóba krúha ino vina?

Krúha ino vina podóba ſe právi vſimu, kar ſe vunájniga pozhútkam dá obzhutiti, namrezh, kar ſe per krúhu ino vinu vídi, otíple, okúſi ino obdúha, zheſar ſe ni nizh ſpremenílo, deſirávno pod tema podóbama ni bilo vèzh nè krúha nè vina prizhijózhiga, temozh bilo je pravo teló ino prava krí Jesuſa Kriſtuſa po teh podóbah vprízho.

Komú je Jesuſ obláſt dal délati, kar je on ſtoril per poſledni vezhérji?

Jesuſ je ſvojim apóſtelnam ino vſim njih naſlédnikam obláſt dal délati, kar je òn ſtoril per poſledni vezhérji, to je, krùh ino vino ſpremínjati v' njegovo shivo teló ino v' njegovo shivo krí, ker jim je djal: „To délajte mèni v' ſpomín.“

So apóſtelni ino Jesuſovi vuzhénzi tudi délali po ti obláſti?

Apóſtelni ino Jesuſovi vuzhénzi ſo tudi délali po ti obláſti. Sberáli po Jesuſovim povèlju ſo ſe s' vérnimi vrèd, sadnjo vezhérjo ſo obhajáli, ſvojo duſho pokrépzhat to nebéſhko jéd prejemáli, pa míſlili

ſo v' svelízharjove vuke ino isgléde, v' njegovo terplénje ino v' njegovo ſmert.

Kdó imá danáſhni dan obláſt, krùh ino vino v' Jesuſovo teló ino Jesuſovo krí ſpremínjati?

Danáſhni dan imájo ſhkófje ino máſhniki obláſt, krùh ino vino v' Jesuſovo teló ino Jesuſovo krí ſpremínjati, ker ſo naſlédniki apóſtelnov; ino to nebéſhko jéd tudi vérnim, de jih shiví ino okrepzháva, podájati.

Kakó ſe ſpreminjènje sgodí?

Spreminjènje ſe sgodí, kadar máſhnik per ſvéti maſhi nad krúham Kriſtuſove beſéde: „To je moje teló, ki bo sa vaſ dáno," isrèzhe; ino nad vinam Kriſtuſove beſéde: „To je kélh moje kerví, ki bo sa vaſ ino sa njih veliko v' odpuſhánje gréhov preljíta."

Kaj ſtoré te po máſhniku isrezhène beſéde?

Te po máſhniku isrezhène beſéde ſtoré is vſigamogózhne Kriſtuſove vólje, de krùh ni vèzh krùh, ampak de je teló Jesuſa Kriſtuſa; ino de vino ni vèzh vino, ampak de je krí Jesuſa Kriſtuſa; pa podóba krúha ino vína ſe ne ſpremení.

Kakó ſe temu preſvétimu djanju právi?

Temu preſvétimu djánju ſe sakramènt ſvétiga réſhniga teléſa právi, ker ſta túkaj krùh ino vino v' ravno tiſto Jesuſovo teló ſpremínjana, ki naſ je Jesuſ Kriſtuſ na kri-

shu po njem odréſhil, ino v' ravno tiſto krí, ki jo je na krishu sa naſ preljíl.

Kakó je teló ino krí Jesuſa Kriſtuſa po podóbi krúha ino vina vprízho?

Po podóbi krúha je Jesuſa Kriſtuſa shivo teló, torej tudi njegova krí ino duſha vprízho. Po podóbi vína je tudi telò Jesuſa Kriſtuſa, nè lé krí, vprízho; po obéh kmálo ino po èni, po ktiri ſi bodi, teh dvéh podób, ino pa po vſaki ſhe tóljzhkini bìtvizi podóbe je veſ Kriſtuſ prizhijózh po Bógu ino zhlovéku.

Kaj ſe is tega vuzhimò?

Is tega ſe vuzhimò: 1.) de gré Jesuſa Kriſtuſa mòliti v' preſvétim sakramèntu ſvétiga réſhniga teléſa. 2.) De zéliga Jesuſa Kriſtuſa, to je, njegovo teló ino njegovo krí prèjme, kdor sakramènt ſvétiga réſhniga teléſa tudi lé po eni podóbi, ali pa tudi lé nekóljko ſvéte hóſtje savshije. 3.) De je Jesuſ Kriſtuſ, doklèr podóbe ne mínejo, smíram po-njih prizhíjózh.

Sakáj je Jesuſ Kriſtuſ ſvéto réſhnje teló po podóbi kruha ino vína poſtavil, deſirávno je Jesuſ po vſáki poſébej veſ vprízho?

Per sakramèntu ſvétiga réſhniga teléſa gré dvé rezhí, ki jih ta sakramènt v' ſé ſkljéne, na tánjko lozhíti: 1.) vófer ali darítuv ſvétiga réſhniga teléſa, ino 2.) ſvéto obhajílo.

Kóljko podób je k' vófru ali darítvi potréba?

K' vófru ali darítvi ſvéte maſhe je obó-je podóbe tréba.

Sakáj je k' vófru ali darítvi ſvéte maſhe obóje podóbe tréba?

Satò je k' vófru ali darítvi ſvéte maſhe obóje podóbe tréba, ker ſe per darítvi ſvéte maſhe Jesuſ Kriſtuſ, sa naſ na kríshu vmervſhiga, po ſvojim sa naſ na kríshu dánim teléſu, ino po ſvoji sa naſ na kríshu preljíti kervi v' ravno tiſti právi ino reſnízhni dár nebéſhkimu ozhétu oprávla, ki je sa naſ na kríshu va-nj vmerel; kar ſe móre po Jesuſovi làſtni narédbi v' shiv ino reſnízhni ſpomín Jesuſove na kríshu ſtorjène, ino na altárju nebéſhkimu ozhétu sa naſ v' dár nóſhene ſmerti po podóbi krúha ino vína nárasno godíti.

Je tudi k' obhajílu obóje podóbe tréba?

Vſáko obhajílo, godí naj ſe med maſho ali svunaj maſhe, je prejétuv na altárju per maſhi oprávlene darítve. Pa ravno satò, ker je Jesuſ Kriſtuſ per dáru ſvéte maſhe ob eni ino ob drugi podóbi po Bógu ino zhlovéku zél vprízho, ni potrébno, de bi ga vſáki kriſtján per ſ. obhajílu po obóji podóbi prejémal. Po eni kakor po obéh ga vſiga, ino to sa naſ na krishu vmervſhiga, pa nizh vèzh vmerjó-

zhiga, s' vſimi dobrótami ino gnádami prèjmemo, ki nam jih je na kríshu sadóbil.

Sakáj je Jesuſ Kriſtuſ sakramènt ſvétiga réſhniga teléſa po podóbi krúha ino vína, nè po podóbi teléſa ino kerví poſtavil?

Satò je Jesuſ takó obernil, ker ta ſvéti sakramènt ni dán, de bi ſi zhlòvek truplo naſítil. Táka jed Jesuſoviga meſá ino pítuv njegove kerví bi nizh ne pomagála. Ampak v' to je Jesuſ Kriſtuſ ta sakramènt poſtávil, de ſe reſníza ſkljenítve Bogá ſ' zhlovékam ino zhlovéka s' Bógam po Jesuſu sa naſ vmervſhim v' ozhéh ino vunáje godí. Kakor jédeni krùh ino píto víno v' jédza prèjde, ſe va-nj rasshiví, ga s' mozhjó navdá, ino veſ zhlòvek ſe ga navdeléshi: tako ſe je hòtel tudi Jesuſ Kriſtuſ per tem sakramèntu po Bógu ino zhlovéku s' nami ſtrínati, ino de ſe je temu reſnizhno ino vidno godíti mogózhe, per sakramèntu ſvétiga réſhniga teléſa podóbo krúha ino vina na-ſe jemáti.

Zhimú torej je Jesuſ Kriſtuſ preſvéti sakramènt ſvétiga réſhniga teléſa poſtavil?

Jesuſ Kriſtuſ je preſvéti sakramènt ſvetiga réſhniga teléſa poſtavil: 1.) v' ſpomín ſvojiga terplénja ino ſvoje ſmerti. Luk. 22, 19. „To délajte meni v' ſpomín.“ 2.) Duſham vérnih kriſtjánov v' shivesh ino hráno k' vézhnimu shivlènju. Jan. 6, 54—55. „Gotóvo, gotóvo vam povém: zhe ne jé-

ſte meſá zhlovékoviga ſinú, ino ne pijete njegove kervi, ne bote iméli shivlenja v' ſebi. Kdor moje meſó je, ino pije mojo krí, òn imá vézhno shivlènje, ino oshível ga bom poſledni dan.“

Ktire gnáde ſe sadoblujejo, zhe ſe ſvéto réſhnje télo po vrédnim prejmè?

Gnade, ki ſe sadobljujejo, zhe ſe ſvéto réſhnje teló po vrédnim prejmè, ſo té:

1.) Poſvezhijózha gnada ſe v'naſ pomnóshi, nè lé ohráni.

2.) Ktiri ga po vrédnim prejmèjo, ſe Kriſtuſa po Bógu ino zhlovéku, njegoviga saſlushènja, ino njegove bòshje mozhí navsámejo. Jan. 6, 57. „Kdor moje teló jé, ino mojo krí pije, oſtáne v' meni, ino jes v' njem.“

3.) Godí ſe po Jesuſu ozhítna ino shíva ſkljenítuv Bogá s' obhajénzam ino obhajénza s' Bógam.

4.) Naſha duſha ſe k' dóbrimu oshiví ino pokrepzhá.

5.) Od màjhinih gréhov ſe odprávimo.

6.) Húdo poshelènje ſe v' naſ smánjſha ino mínuje.

7.) Odprè ſe nam vézhno shivlènje.

Kaj tedaj je preſvéti sakramènt ſvétiga réſhniga teléſa?

Preſvéti sakramènt ſvétiga réſhniga teléſa je nar ſvetéjſhi sákramènt; je právo

teló ino práva krí naſhiga Goſpóda Jesuſa Kriſtuſa po podóbi krúha ino vína.

Sakáj ſe temu sakramèntu nar ſvetéjſhi právi?

Temu sakramèntu ſe nar ſvetéjſhi právi, ker ne poſvezhuje lé zhlovéka, kakor ga drugi sakramènti, ampak ſamiga Jesuſa Kriſtuſa, njega ſtudênez vſe ſvetóſti, imá v' ſebi.

Je dolshnóſt preſvéti sakramènt ſvétiga réſhniga téleſa prejémati?

Dolshnóſt je preſvéti sakramènt ſvétiga réſhniga teléſa prejémati, ker ga je Jesuſ Kriſtuſ poſtávil ino prejémati sapovédal, ino to, de naſ shiví k' vézhnimu shivlènju. Jan. 6, 55. „Kdor moje meſó jé, ino mojo krí pije, imá vézhno shivlènje.“

Kadáj je po zerkóvni sapóvdi zhlòvek dólshen, preſvéti sakramènt ſvétiga réſhniga teléſa prejéti?

Po zerkóvni sapóvdi je zhlòvek preſvéti sakramènt ſvétiga réſhniga teléſa k' mánjſhim enkrat v' létu pod velíkim gréham dólshen prejéti, ino to o velikonòzhim zháſu.

Ali gré ta preſvéti sakramènt tudi ſhe druje kráti prejémati?

Ta preſvéti sakramènt gré tudi ob ſmertni nevárnoſti prejéti, ker je popótniza v'vézhno svelízhanje. Je pa shèlja zérkve, de bi ga vérni kriſtjánje tudi vèzhkrat ſkósi léto po vrédnim prejéli, ker je duſhe duhóvna jéd ino hrána.

Obkléjſhni ſtároſti gré otròkam preſvéti ſakramènt ſvétiga réſhniga teléſa prejéti?

Stáriſhi ino ſpovedníki nihzher drugi ne móre bol ſtároſti sadéti, kadáj de je otròkam ſvéto réſhnje teló prejéti, ker nar lóshej preſódijo ino raslózhijo, ali ſo otrò-zí dòſti podvuzhéni ino perprávleni, ali nè.

Komú gré preſvéti ſakramènt ſvétiga réſhniga teléſa med vérne deljíti?

Máſhnikam gré preſvéti ſakramènt ſvétiga réſhniga teléſa med vérne deljíti; to ſo njega ſtanovítni ino porédovi deljníki. Njem je Kriſtuſ vkásal: „To délajte mèni v' ſpomín.“

Kaj gré ſtoríti, de ſe preſvéti ſakramènt ſvétiga réſhniga teléſa po vrédnim prèjme?

De ſe preſvéti ſakramènt ſvétiga réſhniga teléſa po vrédnim prèjme, ſe gré pràv ino ſkerbno k' njemu perpráviti. I. Kor. 11, 27. „Zhlòvek naj ſe preſódi ſam ſebe, ino pòtlej naj jé ta krùh ino pije ta kélh.“

Kóljknate perpráve je tréba, preſvéti ſakramènt ſvétiga réſhniga teléſa po vrédním prejéti?

Preſvéti ſakramènt ſvétiga réſhniga teléſa po vrédnim prejéti, je dvójne perpráve tréba, po duſhi ino teléſu.

Kákſhina perpráva je po duſhi?

Perpráva po dúſhi je zhiſtoſt vèſtí ino pobòshnoſt ali àndoht ſerzá.

Kaj je zhísto véſt iméti?

Zhísto véſt iméti je, ſaj bres vſiga velíkiga gréha, to je, v' ſtánu poſvezhijózhe gnade bòshje biti.

Kaj ſtorí, kdor preſvéti sakramènt ſvétiga réſhniga teléſa prèjme, imá pa ſhè védama kàk ſmerten gréh nad ſebój?

Kdor preſvéti sakramènt ſvétiga réſhniga teléſa prèjme, imá pa védama ſhè kàk ſmerten gréh nad ſebój, ſtorí tóljki gréh is nóviga, de ſam ſvojo obſódbo ino ſam ſvoje pogublènje v' ſé jé, ino de ſe v' teló ino krí ſamiga Jesuſa Kriſtuſa pregreſhí. I. Kor. 11, 27—28. „Kdor bo ta krùh po nevrédnim jédel, ino Goſpódov kélh po nevrédnim píl, bo krív v' Goſpódovo teló ino v' Goſpódovo krí. Sakáj kdor po nevrédnim jé ino pije, ſi ſam ſvojo obſódbo jé ino pije, ker Goſpódoviga teléſa (od druge jedí) ne raslózhi."

Kaj tedaj mu je ſtoríti, préden ſvéto réſhnje teló prèjme, kdor je v' kàkim ſmertnim gréhu?

Préden ſvéto réſhnje teló prèjme, kdor je v' kàkim ſmertnim gréhu, ſe móre gréhov is ſerza keſáti, zhiſto ispovédati, ino po máſhnikovi odvési ſhè lé k' ſvétimu obhajílu iti.

Kaj je pobòshnoſt ali àndoht ſerzá?

Pobòshnoſt ali àndoht ſerzá je:

1.) Véro, vúpanje ino ljubésen obuditi.

2.) Preſvéto réſhnje teló mòliti, ker je

pravi Jesuſ Kriſtuſ po Bógu ino zhlovéku vprízho.

3.) „S' hvaléshnim ſerzam v' ſmert Jesuſa Kriſtuſa míſliti, v' ktire ſpomín je ta ſvéti sakramènt poſtàvlen, ino v' ktire ſpomín ga je vshívati sapovédano.

4.) Poníshnoſt ino druge kerſhánſke krepóſti ali zhédnoſti v' ſebi vshígati, slaſti pa ljubésen v' blíshniga; sakáj pred ſvojim terplénjam tiſti vézher je Jesuſ ſvojim vuzhénzam to lè sapóved saterdil, de nobene takó: „Ljubíte ſe med ſábo, kakor ſim vaſ jes ljúbil. Po tem bodo vſi ſposnáli, de ſte moji vuzhénzi, zhe bote iméli ljubésen med ſebój." Jan. 13, 34—35.

Kakó ſe gré ſhe perpráviti, de ſvéto réſhnje teló po vrédnim prèjmemo?

„Sàj svézher pred ſvétim obhajílam, de ſe perprávimo, shé molímo, premiſhlujmo, duhóvne bukve berímo, ino tudi dopuſhèniga veſèlja ſe sdershímo.

Kakó ſe gré po teléſu perpráviti, de ſvéto réſhnje teló po vrédnim prejmèmo?

De ſvéto réſhnje teló po vrédnim prejmèmo, móremo, drugázh zhe ſmo v' nevárni bolésni, 1.) od dvanájſtih préjſhne nozhí teſhi biti, 2.) ſpodóbno oblézheni priti, ino s' vſo mogózho zhaſtjó k' bòshji mísi perſtopíti.

Kaj je ſtoríti, kàdar ſe pred obhajílam ozhítna ſpóved móli?

Kàdar ſe pred obhajílam ozhítna ſpóved móli, ſe ſhè gréhov pokeſájmo.

Kaj je ſtoríti, kàdar máſhnik ſvéto hóſtjo v'ljudí dershí?

Kàdar máſhnik ſvéto hóſtjo v' ljudí dershí, jo poníshno molímo, ino, na perſi terkáje, rezímo: Goſpód, niſim vréden, de gréſh pod mojo ſtrého, tode rèzi lé beſédo, ino moja duſha bo osdrávlena.

Kakó ſe ſvéta hóſtja prejéma?

‚Svéto hóſtjo prejemáje ſe vuſta ſpodóbno odprèjo, jèsik ſe na ſpódne vuſta poloshí, vsáme ſe, zhe je per ròkah, bél pert préd-ſe ali búkvize, ino ſvéta hóſtja ſe savshije, de ſe ne shvézhi ino ne podershuje po vuſtih. Zhe ſe ſvéta hóſtja vúſt príme, je nè ſ' perſtam odprávlati, temozh s' jesíkam ſe odmózhi.

Kaj je po ſvétim obhajílu ſtoríti?

Po ſvétim obhajílu: 1.) sahvalímo Jesuſa Kriſtuſa sa neſkònzhno míloſt, ki nam jo je ſkásal, de ſe je v' naſ priti svrédnil; 2.) vſi poníshni ga molímo; 3.) v' dár ſe mu dàjmo, to je, obljubímo mu, vſe ſvoje duſhine ino teléſne mozhí po njegovi ſvéti vólji oberniti; 4.) proſímo ga, de ſ' ſvojo ſvéto gnado v' naſ védno oſtane; 5.) obudímo véro, vupanje ino ljubésen, ino

ſtorjène dobre ſklépe vſe ponovímo; 6.) vſe dufhine ino teléſne ſíle ino potrébe mu potoshímo.

Kákim nam gré v' dan ſvétiga obhajíla biti?

V' dan ſvétiga obhajíla ſe ſoſebno: 1.) poſtopánja várimo, per dòmu bodimo, ino zhaſ v' dobre déla obernímo, duhóvne bukve berímo, ino sbráne miſli imejmo; 2.) v' zérkuv hodímo, v' molítvi bodimo; 3.) vſimu ſhúmu ino poſvétnimu veſèlju, kar je mogózhe, ſe vmaknímo.

IV. Od ſakramènta ſvéte pokóre.

Kaj sgubimò po vſákim velíkim gréhu?

Po vſákim velíkim gréhu sgubimò gnado ino prijásnoſt bòshjo, ino nakóplemo ſi vézhno pogublènje.

Je mogózhe ſpet v' gnado ino prijásnoſt bòshjo priti, ino gréhov odpuſhánje sadobíti?

Per ſvétim kerſtu ſo isvírni ino vſi drugi pred kerſtam ſtorjèni gréhi odpuſhèni.

Zhe pa zhlòvek po ſvétim kerſtu kàk vèlik gréh ſtorí, ſe ſhè dá odpuſtíti?

Shé v' ſtarim sakónu po prerókih je ljudém Bog obljúbil, de jim, zhe ſe gréhov réſ keſájo ino ſpokoré, gréhe savoljo odreſheníka, ki bo priſhel, odpuſtí.

Ino kaj je naſh odreſhenik, kàdar je na ſvét priſhel, ſ' takimi gréſhniki ravnàl?

Naſh odreſhenik je tákim ſkeſánim ino ſpokorjénim gréſhnikam grèhe odpuſhal, ino kar djal: „Per míru pòjdite: ino vèzh ne greſhíte; vaſhi gréhi ſo vam odpuſhèni.“

Komú je Jeſuſ to bóshjo oblaſt, gréhe odpúſhati, isrózhil?

Jeſuſ je to bòshjo oblaſt, gréhe odpúſhati, apóſtelnam isrózhil. Tiſti dan svézher, ko je bil od ſmerti vſtal, ſe sbránim apóſtelnam perkáshe, jih preprízha, de je réſ s' mertviga ſpét shiv, ino pòtlej jim rèzhe: „Kakor je mene òzhe poſlàl, tudi jes vaſ póſhlem.“ Pòtlej je va-nje díhnil, v' snámenje, de jih s' nevídno oblaſtjo navdá, ino jim rèzhe: „Prejmíte ſvétiga Duhá. Ktirim bote gréhe odpuſtíli, ſo jim odpuſhèni, ino ktirim jih bote sadershàli, ſo jim sadershani.“ Jan. 20, 21—23.

S' ktiro príliko je podvúzhil Jeſuſ apóſtelne, kaj de gré tiſtim ſtoríti, ktiri bi rádi odpuſhènje gréhov sadobíli?

Jeſuſ je to apóſtelne ſ' príliko od sgubléniga ſinú podvúzhil; ino ta, deſiravno takó ljubesnívo po ozhétu ſvarjèn ino opomínjan, je gerdó ino pregréſhno shivlènje ravnàl.

Kaj je sgubléni ſín ſtóril, de mu je òzhe odpúſtil?

Ta ſín gré v' nadlógi, ktiro mu je gréh

nakòpal, ino ſvoje gerdóbe premiſhluje, ino ſposnàl je, de je ozhéta velíkrat ino slo rasshálil, to je, ſvojo véſt je ispráſhal. — V' shivo ſo ga boljéle, shal ſo mu bile sdaj njegove nápzhnoſti, shèljel je, de bi jih ſej ne bil ſtóril, to je, keſàl ſe je ſvojih gréhov. — „Skljénil ſi je, ſvoje gréhe opuſtíti, ino ljubiga ozhéta nikólj nikólj vèzh nè rasshàliti. — Veſ ſkeſán, ino ſ' terdnim ſklépam, pobóljſhati ſe, ſe vsdígne, ino je ſhel k' ſvojimu ozhétu, ino ſe pred-nj na koljéna vershe, ino gládko mu pové vſe ſvoje nápzhnoſti, ino rèzhe mu s' gínenim ſerzam: Ozhe v' Bogá ino v' té ſim greſhíl, niſim vréden, tvoj ſin imenován biti. — Kaj! kdo nar sádnih najémnikov je shèljel ta ſpreoberneni ſín per dòmu ſvojiga ozhéta biti, de bi mu lé gréhi odpuſhèni bili. „Spokorjéni ſín torej je hòtel vſe terpéti ino ſtoríti, ſhè takó naj boljí, de bi lé per ljubim ozhétu odpuſhènje sadóbil; to je, hòtel je sadòſtovati sa ſvoje gréhe.“ Luk. 15, 11—24.

Ino kaj je òzhe ſtóril?

Ozhe je pobóljſhaniga ſinú ſ' ſproſtertimi rokámi ſprejél, vſe njegove smóte ino nápzhnoſti mu je odpúſtil, ſpét mu je òzhe, ino dan na dan mu je nòve dobróte ſkasovàl.

Kdó imá danáſhni dan obláſt, gréhe odpúſhati?

Danáſhni dan imájo ſhkófje ino máſhniki, òni naſlédniki apóſtelnov, obláſt gréhe odpúſhati.

Kaj jim gré ſtoríti, ktiri bi po ſhkófih ino máſhnikih per Bógu radi odpuſhènje ſvojih po kerſtu ſtorjenih gréhov sadobíli?

Storíti mórejo, kar je sgubléni ſin ſtóril; 1.) mórejo ſvojo véſt ſkerbno ispráſhati; 2.) keſáti ſe ſvojih gréhov, de ſo Bogá, dobriga ozhéta, s' njimi rasshaljíli; 3.) terdno ſi mórejo ſkljèniti, gréhe opuſtíti, ino shivlènje poboljſhati; 4.) ſhkófu ali v' to poſtávlenimu máſhniku, njému bòshjimu naméſtniku, gladko ino ſ' keſánim ſerzam ſe ſvojih gréhov ispovédati, ino 5.) v' sadoſtílo sa ſvoje ſtorjène gréhe mnogo terplénje prebívati, ino mnóge dobre déla oprávlati. Kdor to petéro dopólni, táki pokóro déla.

Kaj je tedaj právo pokóro délati?

Právo pokóro délati, ſe je k' Bógu poverniti, ki ſmo ſe po gréhu od njega odverníli, ſvoje gréhe ſtúditi, ſe jih reſnízhno keſáti, ispovédati, ino sa-nje sadoſtiti.

Kaj dá práva pokóra po Jesuſovim vúku?

Práva pokóra dá: 1.) odpuſhánje gréhov, 2.) odpuſhánje vézhne ſhtrafnige, 3.) bòshjo gnado, 4.) véſtini pòkoj. 1. Jan. 1, 9.

„Zhe ſe gréhov ìspovémo, je Bog svéſt ino pravízhen, de nam odpuſtí naſhe gréhe, ino naſ ozhíſti od vſe krivíze.“

Kaj torej je pokóra?

Pokóra je ſvét sakramènt, po ktirim v' to poſtávleni máſhnik na bòshjim méſtu gréſhniku po kerſtu ſtorjène gréhe odpuſtí, zhe ſe jih keſá ino zhiſto ispové, ino zhe ſe mu je reſníza pobóljſhati, ino právo pokóro délati.

Kdó je ſpovedovàt poſtávleni máſhnik?

„Spovedovàt poſtávleni máſhnik je tiſti, ktiriga je njegov ſhkòf v' to poſtávil.

Ali ſe dájo vſi gréhi po sakramèntu ſvéte pokóre odpuſtíti?

Vſi gréhi, ſhe tóljki naj bodo, ſe dájo po sakramèntu ſvéti pokóre odpuſtíti. II. Petr. 3, 9. „Bog pozhaſuje savólj vaſ, noté kòga pogubíti, ampak de bi ſe vſi h' pokóri ſpreoberníli.“

Je sakramènt ſvéte pokóre vſim potrében?

Sakramènt ſvéte pokóre je vſim, ktiri ſo po kerſtu ſmertno greſhíli, potrében.

Kóljko rezhí gré k' sakramèntu ſvéte pokóre?

K' sakramèntu ſvéte pokóre gré pét rezhí, namrezh: 1.) ispraſhovánje veſtí, 2.) kàſ ali grévnjiga, 3.) terdni ſklèp ali napréjvsétje, 4.) ſpóved, 5.) sadoſtílo.

1.) Od ispraſhovánja veſtí.

Kaj je véſt ispraſhávati?

Véſt ispraſhávati je pomiſhlováti, kaj ſmo po sádni ſpóvdi, ali odklér gréh ſposnávamo, gréha ſtoríli ino greſhíli.

Kaj ſe móre véſt ispraſhováje nar pervizh ſtoríti?

Véſt ispraſhováje ſe móre nar pervizh ſvéti Duh proſíti, de naſ raſvéti ino de nam ſposnáti dá, kaj ino ſ' zhem ſmo greſhíli. Pſalm. 17, 29. „Tí, Goſpod, ſi moje duſhe luzh! Bog, raſvétli mojo temó.“

Kaj nam móre per ispraſhovánju veſtí na miſli biti?

Per ispraſhovánju veſtí nam móre na miſli biti:

1.) Zhe niſmo v'déſet bòshjih, ali v' pét zerkóvnih sapóved greſhíli.

2.) Zhe niſmo kaziga laſtniga, ali ptujiga gréha krívi.

3.) Zhe niſmo duhóvnih ali telésnih vſmílenih dél nad blishnim, ali kaj drujiga dobriga samudíli, kar ſmo bili ſtoríti dolshní.

4.) Zhe ſmo dolshnósti ſvojiga ſtanú dopolníli, ali nè.

Ino kaj gré per tem ſhè premíſliti?

Premíſliti gré ſhè, ali ſe ni s' miſljo, shèljo, s' beſédami, ali pa zlo s' djanjam greſhílo. Tudi ſpòla gréhov ino ſhteviła

ſe móremo per ſmertnih grẹ́hih ſpómniti, ino vſiga, kar gréh povelizhúje ali premení.

Kaj je per ispraſhovánju gréſhnih míſel ino shèlj tréba ſkerbéti?

Per ispraſhovánju gréſhnih míſel je tréba ſkerbéti, zhe jih niſmo rádi iméli, ino per shèljah, zhe niſmo va-nje pervoljíli, deſiravno ſe djanje ni sgodílo.

Kakó ſe bomo véſt ispraſhováje gréhov ſhteví-la ſpómnili?

‚Spómnili, véſt isproſhováje, ſe bomo ſhtevíla gréhov, zhe ſe pomíſli, ali ſmo gréh vſaki dan, vſaki téden, ali vſaki méſez ſtoríli, ino kóljkrat v' dan, v' téden, v' méſez.

‚Si móremo véſt ispraſhováje velíko persadéti?

Véſt ispraſhováje ſi móremo, koljkor per drujih velíkih rezhéh, persadéti; sláſti mórejo to tiſti, ktiri ſo ſe shé vèzhkrat saníkarno ſpovédali, ali ki po rédkim véſt ispraſhujejo.

Kóljkrat gré véſt ispraſhováti?

‚Silno dobro ino ſvetno jo je vſaki dan ispraſhávati, sláſti pa, préden ſe ſpàt gré.

Sakáj je saníkarnoſt per ispraſhovánju veſtí vèlik gréh?

Saníkarnoſt per ispraſhovánju veſtí je vèlik gréh, ker ſe v' nevárnoſt ſpuſtimò, kàk ſmerten gréh posabíti. Vézhi délj je

per tiſtih ljudéh táka, ktiri pogóſto gréh délajo, ino málokàdaj k'ſpóvdi gredó.

2.) Od grévnjige ali kàſa.

Kaj je grévnjiga ali kàſ?

Grévnjiga, ali kàſ je gnúſ ino ſtúd gréha, de nikólj tóljziga sléga, s' reſnízhno sheljó, de bi ſe nikólj ne bil sgódil, pa nótrajnja sháloſt nad bòshjim rasshaljènam, ſ' terdnim ſklépam, Bogá nizh vèzh nè rasshálili.

Kákſhina móre grévnjiga ali kàſ biti?

Kàſ móre: 1.) nótrajin, 2.) vèlik od vſiga, 3.) nad vſimi gréhi, 4.) zhesnatórn biti.

Kadáj je grévnjiga, ali kàſ nótrajin?

Kàſ je nótrajin, zhe je v' ſerzu, nè lé na jesíku, to je, zhe je gréſhnik snótraj v' ſerzu gínjen, ino ſe réſ keſá, nè lé s' beſédami ino gíbi. Pſal. 50, 19. „Bogú vſhézh dár je ſtert duh. Bog! ſtertiga ino pobítiga ſerza ne boſh sanizhovàl.“

Kadáj je grévnjiga, ali kàſ od vſiga vèlik?

Kàſ je od vſiga vèlik, zhe ſe gréſhnik bol keſá, de je Bogá rasshálil, kakor de bi bil vſè na ſvétu sgúbil.

Kadáj je grévnjiga ali kàſ nad vſimi gréhmi?

Kàſ je nad vſimi gréhmi, zhe vſe gréhe bres odlózhka v' ſé ſkljéne.

Kadáj je kàſ zhesnatórn?

Kàſ je zhesnatórn, kàdar ſe is gnade ſvétiga Duhá ino is zhesnatórnih vsrókov ino nagíbov gréſhnik prekeſá, ino pa gréhe obshalováti prebudí, poſtávim, de je s' gréham Bogá, njega vſo ſvetóſt, vſo dobróto, ſvojiga ozhéta, rasshálil, de je po gréhu nebéſa sgúbil, pekel saſlúshil. II. Kor. 7, 10. „Sháloſt, ki je po Bógu, daja pokóro k' ſtanovítnimu svelízhanju: sháloſt pa ſvétova daja ſmert.“

Kadáj je grévnjiga ali kàſ sgòl po natóri?

Grévnjiga ali kàſ je sgol po natóri, zhe ſe gréſhnik is sgòl natórnih ali posémliſkih vsrókov ino nagíbov gréha keſá, ino gréh ſtúdi, poſtávim, ker je po zháſnim v' neſrézho, ſramôto ali ſhkódo priſhel. Táka grévnjiga, táki kàſ ni po Bógu, ino nam ne móre odpuſhánja per Bógu sadobíti.

Kóljknata je zhesnatórna grèvnjiga, zhesnatórni kàſ?

Zhesnatórni kàſ je dvójin: popólnama, ino nepopólnama.

Kaj je popólnama grévnjiga ali kàſ?

Popólnama grévnjiga ali kàſ je zhesnatórna sháloſt ino gnúſba nad gréham, ker ſe je Bog, on ſvéta ſvetóſt, ki ga gréſhnik od vſiga ljúbi, po gréhu rasshálil; sráven more terdni ſklèp biti, Bogá nè nizh vèzh rassháliti.

Kakó ſe dá obudíti popólnama kàſ?

Popólnama kàſ ali grévnjiga ſe dá takó lè obudíti: „Moj Bog! vſi moji ſtorjèni gréhi ſo mi is ſerza shal, ker ſim tebe po-njih, ſvojiga preljubiga Bogá, tebe, vſo ſvetóſt ino ſámoſvéto dobróto, ki te is ſerza ljúbim, rasshálil. Terdno ſi ſkljénem, ſ' tvojo gnádo ſvoje shivlènje pobóljſhati, ino vſe, tudi ſmert, raji preterpéti, kakor tebe, ſvojiga Bogá, tebe neſkònzhno ſvetóſt ino dobróto, ſhè ſ' kàkim gréham kàdaj rasshálili. Daj mi gnado, ſpólnit ta ſklèp; próſim te sa-njo po neſkònzhnim saſlushènju tvojiga bòshjiga ſinú, naſhiga Goſpóda ino svelízharja, Jeſusa Kriſtuſa.“

Kaj je tréba ſtoríti, de bomo popólnama kàſ ino grévnjigo iméli?

De bomo popólnama kàſ ali grévnjigo iméli, je tréba: 1.) Bogá sa gnado proſíti, 2.) ſi k' ſerzu gnáti, kdó de je tiſti, ki ſmo ga rasshalíli, 3.) v' kàſu ali grévnjigi pogóſtim ſe váditi.

Kadáj je zhlòvek popólnama kàſ ali grévnjigo iméti dólshen?

Zhlòvek je popólnama kàſ ali grévnjigo iméti dólshen: 1.) kadar mu je kàk ſvét sakramènt prejéti, je pa v' ſtánu ſmertniga gréha, ino ſe nima perlóshnoſti ispovédati; 2.) kóljkorkrat je v' kàki ſmertni

nevárnoſti, 3.) vèlik príd jo je vſáki dan, ſláſt préden ſe ſpàt gré, obudíti.

Kaj dá popólnama kàſ ali grévnjiga?

Popólnama kàſ ali grévnjiga dá odpuſhánje vſih gréhov tiſtim, ktiri nimajo perlóshnoſti, imájo pa terdno vóljo, ſe berſh ko bo mogózhe, ispovédati.

Kaj je nepopólnama kàſ ali grévnjiga?

Nepopólnama kàſ ali grévnjiga je zhesnatórna sháloſt ino gnúſba nad gréham, ker je gréh ſam na ſebi oſtúden, pa boshji ljubésni naſpróti, ino pa per Bógu, vſi zhiſti pravízi, ſhtrafnige ino pogublènja vréden; ker gréh sgúbo nebéſ ino vézhno terplénje v' peklu, torej vézhno savershenje ſpred ljubiga Bogá pernèſe; sráven móre terdni ſklèp biti, Bogá nè nizh vèzh rasshaliti.

Kaj móre gréſhnik ſtoriti, ktiri nepopólnama kàſ ali grévnjigo imá?

Gréſhnik, ktiri nepopólnama kàſ ali grévnjigo imá, móre po saſlushènju Jesuſa Kriſtuſa odpuſhènje gréhov vúpati, ino Bogá, njega vſe pravíze, ino ſvojiga laſtniga opravizhenja isvír, ſaj ljubiti sazhéti.

Ktiri kàſ ſi gréſhnik iméti persadévaj?

Deſiravno je nepopólnama kàſ h' sakramèntu ſvéte pokóre dovòlj, ſi naj gréſhnik vender vſelej popólnama kàſ ali grévnjigo iméti persadéva.

3.) Od terdniga ſklépa, ali napréjvsétja.

Kaj je terdni ſklèp?

Terdni ſklèp je refnízhna vólja ſvoje shivlènje pobóljſhati, ino nizh vezh nè grefhíti. Riml. 6, 2. „Kakó zhmò, gréhu odmervſhi, shivéti ſhe v' njem?“

Kaj mu móre ſkljéneno biti, kdor ſe imá refnízhno vóljo pobóljſhati?

Kdor ſe imá refnízhno vóljo pobóljſhati, mu móre ſkljéneno biti:

1.) vſih gréhov, pa tudi blishnih perlóshnoſt ino nevárnoſt v' gréh ſe várovati;

2.) vſe gréſhno nàgnenje premagovati, ino prijéti ino oberníti vſe potrébne vmedi ali mitelne, de gnado bòshjo v' ſebi ohráni.

3.) ptuje blagó poverníti, pohújſhanje, dájano po gréhu, ino ſhkódo, blishnimu per zhàſti, blágu ali kàk drugázh ſtorjèno, poprávíti;

4.) vſim ſovráshnikam ino shálnikam ferzama odpuſtíti;

5.) vſe dolshnóſti ſvojiga ſtanú do tánjziga ſpolniti.

Kakó jo bo gréſhnik do refnízhniga ſklèpa perprávil?

Gréſhnik jo bo do refnízhniga ſklèpa perprávil, zhe 1.) Bogá sa gnado próſi;

2.) zhe ſi zéno ino dobízhik bǫ̀shje gnade, ki je bólji, kakor vſe zháſno blagó, po drugi ſtràni pa ſhkódo ſhe takó majhniga gréha pràv k' ſerzu shène, ktira dúſhina ſhkóda je huji, kakor vſa zhaſna neſrézha.

4.) Od ſpóvdi.

Kaj je ſpóved?

‚Spóved je ſtorjènih gréhov ſkeſána obtóshba pred máſhnikam, od ſvojiga ſhkófa ſpovedovàt poobláſtenim, v' odvéso od njih. I. Jan. 1, 9. „Zhe ſe ſvojih gréhov ispovémo, je Bog svéſt ino pravízhen, de nam bo odpúſtil naſhe gréhe, ino naſ ozhíſtil od vſe krivíze.“

Káka móre ſpóved biti?

‚Spovéd móre biti 1.) ponſshna, 2.) zéla, 3.) zhíſta, po reſnízi, ino bres svijázhin.

Kadáj je ſpóved ponſshna?

‚Spóved je ponſshna, kàdar ſe gréſhnik veſ ſkeſán ino oſramotèn ſpovedníku ſvojih gréhov obtoshuje, kadar vſe nepotrébne isgóvore na ſtrán puſtí, ino ſe v' ſpovedníkovo ſǫ̀dbo vdá, kakor ſe gré hudodélzu v' ſodníkovo.

Kadáj je ſpóved zéla?

‚Spóved je zéla, kàdar ſe gréſhnik vſih ſvojih ſhe neispovédanih gréhov v' dúhu

pokóre ſpovedníku obtóshi, kóljkor, ino kakor ſe jih po ſkerbnim ispraſhovánju veſtí savé.

Kadáj je ſpóved zhiſta, po reſnízi, ino bres svijázhin?

Spovéd je zhiſta po reſnízi, ino bres svijázhin, 1.) zhe gréſhnik, bódſi ſhtevílo ſmertnih gréhov, bodſi okólſhnoſti, ktire gréh ali bol povelízhajo, ali zlo v'drugázhiga premené, po pravízi, bres samólka pové: pa zhlovêka, ſ'ktirim je greſhil, vender ne ſmé imenováti, ino kóljkor je mogózhe, nizh nè povédati, kar bi poſhtènju kòga drujiga ſhkódovalo; 2.) zhe, kar je per njegóvih gréhih gotóviga, pové, de je gotóvo, ino zheſar ne vé pràv, de ne vé pràv.

Ali veljá ſpóved, zhe gréſhnik per-nji kàk ſmerten gréh is ſtrahú ali ſramoshlívoſti satají?

Nè ſamó nizh ne veljá ſpóved, per ktiri je gréſhnik, bodſi is ſtrahú, bodſi is ſramoshlívoſti, kàk ſmerten gréh satájil, temozh táki gréſhnik ſtorí ſhè nòv ſmerten gréh, ſ'ktirim ſvéti sakramènt ſvéte pokóre oſkrúni.

Kaj je gréſhniku pozhéti, ktiri je per ſpóvdi kàk ſmerten gréh satájil, ali is nemárne saníkarnoſti samólzhal?

Gréſhnik, ktiri per ſpóvdi kàk ſmerten gréh satají, ali is nemárne saníkarnoſti samolzhí, ſe ni lé satajéniga ali samolzhániga

gréha ispovédati, temozh tudi obtóshiti ſe je dolshán:

1.) Per kóljko ſpóvdih je ta gréh satájil, ali samólzhal.

2.) Vſih ſmertnih gréhov, ki ſe jih je per ſpóvdih po satajènim ali samolzhánim gréhu ispovedovàl, ſe móre s' nóviga do zhiſtiga preispovédati.

3.) Se móre ispovédati, zhe ni ſvétiga réſhniga teléſa, ino kóljkrat de ga je v'tákim ſtánu prejél.

4.) Móre povédati, zhe ni tudi drujih ſvétih sakramèntov v' takim ſtánu prejémal.

Se je tréba per ſpóvdi zhèſa báti ali framováti?

Ni ſe tréba per ſpóvdi nè báti, nè framováti:

1.) Ker ſe Bogá greſhíti niſmo framovâli, ktiri vſe vidi, nè vékomaj pugublênim biti, Bogá ſe báli.

2.) Ker je bólji, ſvoje gréhe ſpovedníku ſkrivàj povédati, kakor pa v' gréhih nepokójnimu shivéti, neſrézhnimu vmréti, ino v' ſódni dan pred vſem ſvétam ofrámlenimu biti.

3.) Ker imá ſpovedník per ſvojih laſtnih ſlabóſtih sa zhèſa s' gréſhnikam poterpléne iméti.

4.) Ker je ſpovedník pod ſmertnim gréham, ino òjſtrimi òjſtrimi zháſnimi ino vézhnimi ſhtráſnigami mólzhati sakljénen.

Kaj je gréſhniku ſtoríti, ktiri je ſmerten gréh po nevédama ali posablívſhi per ſpóvdi samólzhal?

Gréſhnik, ktiri je ſmerten gréh per ſpóvdi po nevédama ali posablívſhi samólzhal, ga móre per pervi ſpóvdi povédati, zhe ſe mu ga prezej po ti ſpóvdi, ino morebíti ſhè pred ſvétim obhajílam ne dá.

Se je dolshnóſt tudi málih gréhov ispovedováti?

Málih gréhov ſe ſizèr ni dolshnóſt ispovedováti, pa ſilno koríſtno je ino ſvetno, de ſe jih, 1.) ker ſe lohka sgodí, de gréſhnik màrſikaj málo déla, kar je pred Bógam velíko; 2.) ker ſe s' vſákim ſhe tákim málim gréham per Bógu kóljkor tóljko samírimo, ino ſi ſhtrafnigo per-njem saſlúshimo, zheſiràvno naſ ob gnado bòshjo zhiſto ne perprávi; 3.) ker ſe kmálo rádo v' vézhi gréhe sabrède, zhe ſe máli v' némar púſhajo.

Gré vèzhkrat k' ſpovdi iti?

Vèzhkrat gré k' ſpóvdi iti: 1.) ker ſe vèzhkrat greſhí, ino ker je nevárno s' Bógam ſprávo odláſhati; 2.) ker bol pogóſta ſpóved zhlovéka v' nevárnoſti ino perlóshnoſti gréha obvárije, pa duſho v' gnádi pokrepzhá; 3.) ker pogóſta ſpóved véſt tóljkanj iszhiſhuje ino ojſtrí.

Kadáj imájo otròzi k' ſpóvdi iti dolshnóſt?

Otròzi imajo dolshnóſt k' ſpóvdi iti,

kàdar ſe ſvoje pámeti savédajo, ino húdo od dóbriga raslózhijo.

Kakó ſe gréſhnik ispoveduj?

Gréſhnik naj ſe 1.) vſelej raslózhno, ino, koljkor je mogózhe, ſ' poſhtènimi beſédami ispoveduje; 2.) takó naj govorí, de ga bo lé ſpovednik ſliſhal, nè pa tudi drugi okóljni.

Kaj gré ſtoríti, préden ſe zhlòvek sazhne ispovedávati?

Préden ſe zhlôvek sazhne ispovedávati, naj pokljékne, ſvéti krísh ſtorí, ino ſpovedníku rèzhe: „Próſim, duhóvni òzhe, ſvéti shégen, de ſe ſvojih gréhov pràv ino zhiſto ispovém. — Vbógi gréſhni gréſhnik (vbóga gréſhna gréſhniza) ſe ispovém Bogú vſigamogózhnimu ino milóſtlivimu, Mariji máteri bòshji, vſim bôshjim ſvetníkam, ino vam zheſhènimu máſhniku, bòshjimu naméſtniku, de ſim po ſvoji sádni ſpóvdi, ki ſim jo (ſe pové kadáj) oprávil (oprávila), velíkrat ino obílno greſhíl (greſhíla) s' miſlimi, beſédami ino djánjam; ſoſebno pa ſe obtóshim.“ Ino túkaj ſe sàzhne ispovedováti.

Kakó ſe ſpóved ſkljéne?

Spóved ſe ſ' temi beſédami ſkljéne: „Tih ino vſih ſvojih drugih gréhov, ki ſe jih ſpómnim ino nè, ki ſim jih ali ſam ſtoril, ali krív bil, de ſo jih drugi ſtorili, ſe is ſerza keſám, ker ſim Bogá, njega ſàmo-

ſvéto ino ljubesnívo dobróto s' njimi rasshálil. Ali terdno ſi ſkljénem, nizh vèzh nè greſhíti, ino vſe perlóshnoſti v' gréh ſe várovati. Próſim vaſ, duhóvni òzhe, sa odvéso ino sdrávo pokóro."

5.) Od sadoſtíla.

Kaj je sadoſtílo, ki ga je h' sakramèntu ſvéte pokóre potréba?

Sadoſtílo, ki ga je h' sakramèntu ſvéte pokóre potréba, ſo déla, ki jih máſhnik gréſhniku v' pokóro sa ispovédane gréhe naloshí, namrezh: mòliti, pòſtiti ſe, vbógajme dájati, ino pa druge pokoríla po méri ino velikósti gréhov.

Zhimú ſe gréſhniku pokorílo nakláda?

Gréſhniku ſe pokorílo nakláda:

1.) De gréſhnik ſvojo sháloſt nad bòshjim rasshaljènjam, ino de nad ſebój ſpokórniga ino ſpreobèrneniga duhá pokáshe.

2.) De gréſhnik ſ' pokóro gréh ſam nád ſábo tèpe.

3.) De ſe gréſhniku saſlúshene zháſne ſhtráfnige odpuſté.

4.) De je gréſhnik v' prihódno bòl ſkerben, ino ſe bòl gréha várije.

Ali je v' zhlovékovi mòzhi, pravízi bòshji dosadòſtiti?

Zhlòvek ne móre is ſvoje mozhí sa gréhe po nizhémur bòshji pravízi dosadòſtiti;

sakáj zhlovékova sadóſtnína ne móre nigdar rasshaljènja nameſtíti, ki je v' neſkònzhno bòshje velizháſtvo: per ſpóvdi po máſhniku nakládane, ino druge pokoríla, ki jih ſam od ſebe ſpokórni gréſhnik oprávla, sadobé ſvojo zéno po neſkònzhnim saſlushènju Jesuſa Kriſtuſa.

Sakáj ſo gréſhniki, deſiravno je Kriſtuſ sa gréhe sadòſtil, ſhe vender bòshji pravízi sadòſtovati dolshní?

Gréſhniki ſo, deſiravno je Kriſtuſ sa gréhe sadòſtil, vender ſhè bòshji pravízi sadòſtovati dolshní: 1.) ker mórejo, ktiri hózhejo Kriſtuſoviga sadoſtènja deléshni biti, ſamí va-nj ſe ſterniti, ino torej gnáti ſe, kóljkor vterpé, de v' djanju ſvojo sháloſt nad bòshjim rasshaljènjam, ino pa ſpokórniga ino ſpreoberneniga duhá nad ſábo pokáshejo; 2.) ker Bog gréſhnike, ktirim sadólshik gréha ino vézhno ſhtráfnigo odpuſtí, ſhe dòſtikrat zháſno ſhtrafuje.

Je sadoſtènje kaj slo potrébniga per sakramèntu ſvéte pokóre?

Sadoſtènje, zhe lé nemogózhe ni, je kaj takó potrébniga per sakramèntu ſvéte pokóre, de bi ſizèr sakramènt ſvéte pokóre zél ne bil.

Kakó ſe móre naloshèna pokóra oprávitи?

Naloshèna pokóra ſe more oprávitи: 1.) ſ' ſerzhno poníshnoſtjo, 2.) sveſto, ino

kakor je naloshèna, 3.) bres odlóga, berſh ko je mogózhe.

Ali naj Bogú tudi s' drugimi, nè lé s' naloshènimi pokoríli sadoſtujemo?

Tudi ſhe s' drugimi dobrimi déli Bogú sadoſtujmo: 1.) ker ſpovedník bodſi savólj naſhe ſlabósti, bodſi savóljo drujih pravízhnih vsrókov ali úrshahov pokóre ne nakláda vſelej po méri gréhov, torej gréſhniku ſhè màrſikaj pobríſati oſtáne; 2.) ker móremo po povèlju Jesuſa Kriſtuſa pokóre vrédni ſad obrodíti. Mat. 3, 8.

S' kákimi déli ſe dá ſhè poverh naloshène pokóre Bogú sadòſtovati?

Déla, ſ' ktirimi ſe dá ſhè poverh naloshène pokóre Bogú sadòſtovati, ſo té: 1.) mòliti, pòſtiti ſe, vbógajme dájati; 2.) druge dobre déla, ki ſe is te miſli ſtoré; 3.) britkósti ino sópernoſti, ki nad naſ pridejo, ino ki ſe poterpeshlívo, ino v' dúhu pokóre prebijejo; 4.) po zérkvi dájani odpúſtki.

Od odpúſtka.

Kaj je odpúſtik?

Odpúſtik je odpúſhba zhaſnih ſhtráfnig, ki jih gré, tudi odpuſhèn naj bo gréh, v' ſidájnim shivlènju, ali po ſmerti terpéti.

Kaj mórejo katólſhki kriſtjánje od odpúſtka vérovati?

Katólſhki kriſtjánje mórejo od odpúſt-

ka vérovati: 1.) de imá prava zérkuv po Jesuſu Kriſtuſu obláſt odpúſtke dájati; 2.) de je sdravo ino koríſtno sa naſ, po zérkvi dájane odpúſtke sadobovàti.

Kdó ima obláſt v' zérkvi, odpúſtke dájati?

Rimſki pápesh imá obláſt, po vſi zérkvi odpúſtke dájati; ſhkófje jih imájo po ſvojih ſhkofijah; ino to po ſvojih od zérkve odkásanih pravízah.

¸So vèzhnati odpúſtki?

Odpúſtki ſo popólnama ino nepopólnama. Popólnama odpúſtik je odpúſhba vſih zháſnih ſhtráfnig, ki jih je gréſhnik nad-ſe saſlúshil. Nepopólnama odpúſtik ſe mu právi, zhe ſe po njem lé nekóljko zhaſnih ſhtráfnig odpuſtí, nè vſè; táki odpúſtki ſo odpúſtki ſhtirdeſètih dní, eniga ali vèzh lét.

Kaj je odpúſtik ſvétiga léta?

Odpúſtik ſvétiga léta je popólnama odpúſtik, ktiriga rímſki pápesh ob ſoſebnih sgodíſhih ino zháſih ſ' poſébnimi perſtávkami ino saklépi dája.

Is zhèſa odpúſtki isvírajo?

Odpúſtki isvírajo is neſkónzhniga saſlushènja Jesuſa Kriſtuſa; njegóvo saſlushènje nameſtí per odpúſtku, kar zhlòvek sa ſvoje gréhe nadòſtiti ne móre.

Zhèſa je tréba, de ſe odpúſtik sadobí?

De ſe odpúſtik sadobí, je tréba: 1.)

v' ſtánu gnade bòshje biti; 2.) sapovédane déla ino saklépe ſpolníti.

Ali nam zérkuv s' odpúſtkam dolshnóſt sa gréhe sadòſtovati odpuſtí?

Zérkuv nam s' odpúſtkam ne odpuſtí vſe dolshnóſti, sa gréhe sadòſtovati; lé duhá 1.) pokóre hózhe v' naſ obudíti, ino naſho prídnoſt obdarováti, f' ktiro pokóro délamo; 2.) per naſhi ſlabóſti ino nesmósh-noſti nam perpomòzhi, ktira nam ne dá vzháſi tóljko Bogú opráviti v'sadoſtílo, koljkor bi mu mògli.

V. Od sakramènta ſvétiga pofledniga ólja.

V' kadájſhnim ſtánu je zhlòvek ſoſebno obveſélſhine ali tróſhta, ino bòshje pomózhi potrében?

Soſebno ob hudi bolésni potrebuje zhlòvek obveſélſhine ali tróſhta, ino bòshje pomózhi.

Kakó je Jeſuſ bolníke s' obveſélſhino ino pomózhjo prefkerbel?

Jeſuſ, ki je ſam ſmertine britkóſti ino bolezhíne terpel, jim je, ino to nam ſvéti apóſtel Jákop 5, 14—15. pové, ktiri bodo va-nj vérovali, rékel: „Je kdo vaſ bolán, póſhle naj po máſhnikov zérkve, ino s' óljam ga masáje naj mólijo nad njim, v' Goſpódovim iménu. Ino vérina molítuv bo bolníku pomagála, ino Goſpód mu bo poláj-

ſhal, ino zhe je v' grélih, mu bodo odpuſhèni.“

Kakó právimo temu po Jesuſu sapovédanimu masílu?

Temu po Jesuſu sapovédanimu masílu právimo ſvéto poſlednje ólje, kèr ſe smed vſih ſvétih masil, ki jih je nash Goſpód ino svelízhar ſvoji zérkvi vkásal, póſlednizh dája.

Kaj dá po Jesuſovim vúku ſvéto poſlednje ólje?

Svéto poſlednje ólje: 1. pomnóshi poſvezhijózho gnado bòshjo; 2.) odpúſha mále, ino pa tudi tiſte velíke gréhe, ki ſe jih bolník ali bolníza is nedólshne posablívoſti ali nepremóshnoſti niſta ispovédala; 3.) dája mózh gréſhne ſkuſhnjáve premágati; 4.) pokrepzhá bolníka ali bolnízo proti ſmertnim teshávam ino proti ſtráhu ſòdbe, ki ſe blísha; 5.) dá tudi velíkrat teléſno sdrávje, zhe je duſhi k' svelízhanju.

Kaj je ſvéto poſlednje ólje?

Svéto poſlednje ólje je ſvét sakramènt, po ktirim bolník ob masítvi ſ' ſvétim óljam, ino ob maſhniku sapovédani molítvi gnado bòshjo duſhi k' sdrávju prèjme, vezhkrat pa tudi teléſu.

Kdó ſmé v' ſvéto ólje dévati?

Zerkvéni máſhniki, nihzher drugi ne ſmé v' ſvéto ólje dévati; slaſti pa gré ſajmeſhtram to opravílo.

Kòga ſamo gré v' ſvéto ólje dévati?

Lé nevárne bolníke gré v' ſvéto ólje dévati.

Kadáj gré bolníka v' ſvéto ólje djáti?

Bolníka gré v' ſvéto ólje djáti, drugázh zhe ni mogózhe, dokler ſe ſhè popólnama ſvoje pámeti savé.

Kóljkrat ſmé bolník ſvéto poſlednje ólje prejéti?

Bolník ſmé tóljkrat ſvéto poſlednje ólje prejéti, kóljkorkrat ſe nòva ſmertna nevárnoſt per njem glaſi.

Je ſvéto poſlednje ólje k' svelízhanju neſkònzhno potrébno?

Svéto poſlednje ólje ni neſkònzhno h' svelízhanju potrébno; pa ne samuduje naj ga bolník ali bolníza, ino to savoljo tóljko gnád, ki ſe jih po njem sadobí.

Kakó ſe gré bolníku k' sakramèntu ſvétiga poſledniga ólja perpráviti?

Bolníku ſe gré k' sakramèntu ſvétiga poſledniga ólja ſ' shivo véro, ſ' terdnim savúpanjam v' Bogá perpráviti, ino vſiga ſe v' bòshjo vóljo vdáti; nar pervizh pa ob sakraméntu ſvéte pokóre v' ſtán bòshje gnáde ſtopiti, ali, zhe ſe nizh vèzh ispovédati ne móre, ſvojih gréhov reſnízhno ſe keſáti.

VI. Od sakramènta svétiga réda, ali svétiga máshnikoviga posvezhovánja.

V' kòga je bòshjo oblást Jesus, ki jo je imel, isrózhil?

Jésus je bòshjo oblast v' apóstelne ino njih naslédnike isrózhil; tisti dan namrezh, ko je od smerti vstal, jim je rékel: Jan. 20, 21. „Kakor je Ozhe mene poslal, tudi jes vas póshlem.“

Káko bòshjo oblást so apóstelni od Jesusa prejéli?

Apóstelni so od Jesusa oblást bòshjo prejéli, ljudí vuzhíti ino kersthováti, po kerstu v' véri pokrepzhávati, spokorjénim gréshnikam gréhe odpúshati, krùh ino víno v' shivo teló ino v' shivo Jesusovo krí spremínjati, bolníke v' svéto ólje dévati, pa druge svéte opravíla oprávlati, ino mnóge lépe narédbe vérnim kristjánam v' príd naréjati.

Zhèsa so apóstelni ino njih naslédniki potrebováli, zhe so hòtli dolshnósti svojiga svétiga stanú dopólniti?

Apóstelni ino vsi njih naslédniki so posébne bòshje gnade potrebováli, zhe so hòtli dolshnósti svojiga svétiga stanú dopólniti. Ino pa prejéli apóstelni po svétim Dúhu v' bínkushtni prásnik so to posébno bòshjo gnàdo ino pomózh.

V' kòga ſo apóſtelni to bòshjo obláſt ino gnado s' nóviga isrozhíli?

Apóſtelni ſo to bòshjo obláſt ino gnado v' ſvoje naſlédnike, v' ſhkofe ino v' máſhnike isrozhíli, ker ſo, po beſédah ſvétiga piſma, roké na-nje pokladáli, nad njimi molíli, ino takó jih v' njih ſvéto opravílo poſvetíli. Temu ſvétimu djánju ſe ſploh právi shégne ali ſvéte rédi dájati.

So apóſtelni ſhkófam ino máſhnikam obójim enáko bòshjo obláſt dáli?

Apóſtelni ſo ſhkófam, njem ſvojim zélim naſlédnikam, vſo po Jesuſu prejéto obláſt bòshjo, máſhnikam pa ſo je lé nekóljko dáli.

Kakó ſe máſhniki poſvezhujejo?

Máſhniki ſe takó poſvezhujejo, de tiſte, ktiri ſe zérkvi v' ſlushbo podájo, ſ' pokládo rók, ſ' ſvétim masílam, ino s' molítujo ſhkòf v' máſhnike preſveté.

Kaj dá máſhnikovo poſvezhovánje?

Máſhnikovo poſvezhovánje: 1.) pomnóshi poſvezhijózho gnado bòshjo. 2.) Nóvi máſhnik prejme duhóvno obláſt, nekóljko ſvétih sakramèntov veljáno oprávlati ino deljíti. 3.) Poſébno bòshjo gnado sadobí, dolshnósti ſvojiga ſtanú na tánjko ino ſ' ſádam dopolniti. 4.) Sakramènt máſhnikoviga poſvezhovánja vtíſne

v' dufho máſhnika neisbríſliv ſasnámik, po ktirim je od drujih vérnih raslózhen, ino v' bòshjo ſlushbo v' láſt odvóljen; torej ſe máſhnikovo poſvezhovánje ne ſmé vèzh kakor enkrat prejéti. I. Tim. 4, 14. „Ne samárjaj gnade, ki je v' tebi, ino ki ti je bila s' polágo rók máſhenſtva dána.“

Is zhèſa ſoſebno je máſhnikova obláſt, ki mu jo ta sakramènt dá?

Obláſt máſhnika, ki mu jo ta sakramènt dá, je ſoſebno is teh dvéh obláſt: 1.) de máſhniki krùh ino víno v' pravo telô ino v' pravo krí naſhiga goſpóda Jeſuſa Kriſtuſa ſpremínjajo, ino nebéſhkimu ozhétu v' dár oprávlajo; 2.) de vérnim kriſtjánam gréhe odpúſhajo, ali perdershujejo.

Kaj je sakramènt máſhnikoviga poſvezhovánja?

Sakramènt máſhnikoviga poſvezhovánja je sakramènt, po ktirim ſe tiſtim, ki ſe v' máſhnike preſvezhujejo, duhóvna obláſt, ino pa poſébna gnada dá, dolshnóſti ſvojiga ſvétiga ſtanú Bogú h' zhàſti ino ſhamk' svelízhanju pràv ino ſvetó opráviti.

Komú je máſhnike poſvezhováti dáno?

Lé ſhkófam, njem zélim naſlédnikam apóſtelnov, je dáno máſhnike poſvezhováti.

Je sakramènt ſvétiga máſhnikoviga poſvezhovánja potrében?

Sakramènt ſvétiga máſhnikoviga poſve-

zhovánja ni poſámim ljudém, pàzh pa zéli zérkvi potrében.

Kákſhini mórejo biti, ktiri sakramènt ſvétiga máſhnikoviga poſvezhovánja premèjo?

Ktiri sakramènt ſvétiga máſhnikoviga poſvezhovánja prejmèjo, mórejo ſoſebno potrébni vuk iméti, ino s' lépim shivlènjam ſlovéti. I. Tim. 5, 22. „Na nikógar kmalo rók ne pokládaj, ino ne vdelésho-vaj ſe ptujih gréhov.“

Káke dolshnósti imámo do ſhkófov ino máſhnikov savóljo njih ſvétiga opravíla?

Shkófe ino máſhnike ſmo dolshni savóljo njih ſvétiga opravíla ſpoſhtováti ino zhaſtíti, ljubíti, po njih obrazhílih ſe vóljno ravnáti, sa tóljko trúda, svelízhati naſ, jim hvaléshni biti, ino sa-nje mòliti.

VII. Od sakramènta ſvétiga sakóna.

Komú dája Bog otròke redíti?

Bog dája otròke ſtáriſham preſkerbováti, sgódaj v' Jesuſovim vuku podvuzhíti, ino k' vſimu dóbrimu pergánjati inò redíti.

Potrebujejo ſtáriſhi, de bodo te tèshke ino velíke dolshnósti dopolníli, kàke pomózhi?

Dopólnit te tèshke ino velíke dolshnósti, ſtáriſhi bòshje pomózhi potrebujejo.

Kadáj ſtáriſhi prejmèjo to bòshjo pomózh po Jesuſovi narédbi?

„Stáriſhi prejmèjo po Jesuſovi narédbi to bòshjo pomózh tiſtikrat, ko ſi pred Bógam ino máſhnikam ino pred nekaj prízhami ozhitno obljúbijo, do ſmerti eden per drugim oſtáti, eden drujiga per vſih opravílih ino britkóſtih opérati, ino otròke, ki jim jih Bog dá, lepó ino po kerſhánſko redíti. „Stáriſhi ſi v' róko ſéshejo, máſhnik nad njimi móli, ino jih v' Jesuſovim iménu s' bòshjo pomózhjo ino gnádo navdá. Temu ſvétimu djanju ſe sákon právi.

Kaj dá po Jesuſovi narédbi sakramènt ſvétiga sakóna?

Sakramènt ſvétiga sakóna ne pomnóshi ſamo poſvezhijózhe gnade bòshje, temozh dá tudi to poſébno: 1.) de mósh ino shèna po Bógu do ſmerti ſebój shivetà; 2.) de ſvoje otròke v' ſtráhu bòshjim reditâ.

Kaj je sakramènt ſvétiga sakóna?

Sakramènt ſvétiga sakóna je nerasdertna svés, ſ' ktiro ſe neoshénen kriſtján ino neomoshéna kriſtjána, on in ôna, po Jesuſovi narédbi do ſmerti sarózhità, v' kar jima Bog ſvojo gnádo dá, de v' ſvojim sakónſkim ſtánu do ſmerti po boshjim ſtráhu shivetà, ino ſvoje otròke po kerſhânſko reditâ. „Mat. 19, 6. „Kar je Bog svésal, zhlòvek ne rasdíraj.“

Kakó imenuje ſvéti apóſtel Pavel ta sakramènt?

Svéti apóſtel Pavel imenuje ta sakramènt vèlik sakramènt v' Kriſtuſu ino v' zérkvi, ker ſklémbo med Kriſtuſam ino zérkujo pomé-ni. Efes. 5, 32. „To je vèlik sakramènt, tode, pravim, v' Kriſtuſu ino v' zérkvi.“

Je sákon potrében?

Sákon ſplôh, de ſe zhlovéſhki ród ohráni ino podreduje, je potrében, nè pa po ſámim vſákimu zhlovéku; sakáj obſébni ali nesakónſki ſtán je sa vſakiga zhlovéka po ſámesu bol popólnama ſtán. I. Kor. 7, 8. „Rèzhem pa neoshénenim ino neomoshè-nim, ino vdóvam: dòbro je sa-nje, zhe takó oſtánejo, po mojim.“

Kaj hózhe zérkuv od shénina ino nevéſte, ktira v' sákon ſtópita?

Zérkuv hózhe od shénina ino nevéſte, ktira v' sákon ſtópita: 1.) de ni med njima nobèniga sadershka; 2.) de gréſta is tákih miſel v' ta ſtán, po kàkorſhnih ga je Jeſuſ poſtávil; 3.) de ſe v' bòshjim ſtráhu ino ſ' zhiſto veſtjó v' ta ſtán ſpuſtità, ino de torej préd k' ſpovdi ino k' ſvétimu obhají-lu grèſta. Tob. 8, 5. „Otròzi ſmo ſvet-níkov, ino ſe ne móremo nesnabógam (aj-dam) enákama sdrúshovati, ktiri Bogá ne posnájo.“

Kaj jima gré-ſtoríti, ktira v' ſvéti sákon ſtó-pita?

Móreta ſi, ktira v' ſvéti sákon ſtópita,

po trójnim oklízu sakónſko sveſtòbo pred dvéma prízhama ino vprizho làſtniga faj-meſhtra obljubiti, ino dati ſe porozhíti.

Ktire dolshnóſti imáta mósh ino shèna eden do drujiga?

Dolshnóſti med mósham ino shèno ſo té:

1.) De mírno ino po kerſhánſko med ſábo shivetà, ino eden drujiga k' dóbrimu nagíbata. Efes. 5, 25. „Ví moshjé, ljubíte ſvoje shene, kakor je Kriſtuſ zérkuv ljubil, ino ſam ſebe sa-njo dál, de jo je poſvétil.“

2.) De mosh shèno kakor ſvoj laſtni shivòt ljúbi, shiví ino várije, shèna pa de je móshu pokórna per vſim, kar je pràv. Koloſ. 3, 19. „Moshjé, ljubíte ſvoje shène, ino ne bodite grénki va-nje. Efes. 5, 22. „Shené naj bodo ſvojim moshém pokórne, kakor ſe je (Kriſtuſu) Goſpódu.“

3.) De ſe v' nadlógah ne sapuſtità, ampak de ſi vkùp do ſmerti svéſta oſtáneta. I. Mos. 2, 24. „Torej bo zhlòvek ſvojiga ozhéta ino ſvojo máter sapúſtil, ino ſe ſvoje shene dershal, ino dva bota v' en shivòt.“

Ktire dolshnóſti imájo sakónſki do ſvojih otrók?

Dolshnóſti sakónſkih do njih otrók ſo, de jih po kerſhánſko redé, ino sa njih zhaſno ino vézhno shivlènje ino svelízha-

nje ſkerbé. Efes. 6, 4. „Ozhétje, redíte ſvoje otròke v' vuku, ino bòshjim ſtráhu.“

Kóljko ſvétih sakramèntov ſmo ſe navuzhili?

Sèdmih ſvétih sakramèntov ſmo ſe navuzhíli, tí ſo: ſvéti kerſt, ſvéta birma, preſvéti sakramènt ſvétiga réſhniga teléſa, ſvéta pokóra, ſvéto poſlédnje ólje, ſvéto máſhnikovo poſvezhovánje, ſvéti sákon. Per vſakim tih ſvétih sakramèntov je kàko ozhítno vunájnje djánje, ki ga je Jesuſ poſtávil, ino ki je k' naſhimu poſvezhovánju ſvojo nevídno gnado bòshjo va-nj djal.

Kaj gré od ſvétih sakramèntov ſplòh véditi?

Od ſvétih sakramèntov ſplòh gré véditi:

1.) De dva sakramènta, ſvéti kerſt ino ſvéta pokóra poſvezhijózho gnado bòshjo ino opravízhenje s' nóviga dájata, drugi ſvéti sakramènti pa to gnado pomnoshujejo.

2.) De vſaki sakramènt ſhè ſvojo poſébno gnado dodeljuje.

3.) De sakramènt ſvétiga kerſta, ſvéte birme, ino máſhnikoviga poſvezhovánja v' duſho neisbriſlív sasnámik vtíſne, ino de torej nobèn kriſtján tih sakramèntov vèzh kakor enkrat veljáno ino bres ſmertniga gréha prejéti ne ſmé.

Kasálo.

Strán.

Vvòd. De je Bog; de je bòshje rasodènje potrébno, ino de ſe je Bog réſ rasodél. . 3
Pervo poglávje. Od vére.
Pervi zhlén vére. Bog je ſtvárnik, ohrajník, vládnik, ino ſodník ſvetá. . . . 10
Od bòshjih laſtnóſt. 19
Od gréha pervih ſtáriſhov. 31
Drugi zhlén vére. Od potrébe ino obljube odreſheníka. 33
Trétji zhlén vére. Od Jesuſoviga shivlènja. 39
Zheterti zhlén vére. Od Jesuſoviga terplénja. 48
Péti zhlén vére. Od Jesuſoviga od ſmerti vſtajènja. 50
Shéſti zhlén vére. Od Jesuſoviga vnebohodá. 54
Sédmi zhlén vére. Od Jesuſoviga vdrújzhniga prihóda na sèmljo. 54
Od Jesuſove oſébe (perſhóne) ino imenítnoſti. 56
Oſmi zhlén vére. Od ſvétiga Duhá. . 66
Od ſvéte Trojíze. 71
Devéti zhlén vére. Od zérkve. . . . 73
Od obzhéſtva (gmajne) ſvetníkov. 77
Deſéti zhlén vére. Od odpuſhánja gréhov. 81
Enájſti ino dvanajſti zhlén vére.
Od zhlovékoviga ſtanú po teléſovi ſmerti. 83
1.) Od ſmerti. 83
2.) Od nevmerjózhnoſti duſhe 85
3.) Od poſébne ſodbe. 87

Strán.

4.) Od víz. 89
5.) Od vſtajènja shivòta. 91
6.) Od póſledne ſòdbe. 93
7.) Od nebéſ. 97
8.) Od pekla. 99
Od vére katólſhkiga kriſtjána ſplòh. 101
Drugo poglávje. Od vupanja. 106
Od molítve. 106
Od ozhenáſha poſébej. 112
Od Angeloviga zheſhènja. 118
Trétje poglávje. Od ljubésni. 120
Od deſètih boshjih sapóved. 123
Od tréh pervih sapóved. 125
Od ſèdmih poſlednih sapóved. 131
Od poſébnih dolshnóſt. 153
Od zerkóvnih sapóved 157
Zheterto poglávje. Od kerſhanſke pravíze. 172
Vári ſe húdiga. Od gréha. 173
Dobro délaj. Od zhédnoſti ali krepóſti. . . . 183
Od dobrih dél. 194
Péto poglávje. Od ſvétih sakramèntov. 201
1.) Od kerſta. 204
2.) Od birme. 210
3.) Od sakramènta preſvétiga réſhniga teléſa. 213
4.) Od ſvéte pokóre ino odpúſtka. 226
5.) Od póſledniga ólja. 247
6.) Od máſhnikoviga poſvezhovánja. . . . 250
7.) Od ſvétiga sakóna. 253

Pogréſhki.

Strán.	*Verſta.*	*Nameſti*	*bèri:*
25	,2	neſkòzhno	neſkònzhno
27	3′	boléshnih	bolésnih
28	,9	tndi	tudi
45	5′	ſedmini	ſedmimi
47	,1	prejémalo	prijemalo
54	13′	ino sèmlji	ino na sèmlji
76	,7	ſo	ſe
86	,3	je	ſe
163	,2	prijéte	prejéte
168	,7	ſe	ſo
201	11′	ſpasnávati	ſposnávati
235	3′	Mo	Moj
240	,13	pugublènim	pogublènim

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA
COBISS ®
000000075207